Deciſiones ac Intel

LIGENTIAE AD REGVLAS
Cancellariæ per R. P. eximiumq́ꝫ I. V. doct.
D. Guilielmum Caſſadorem epiſc. Alga-
ren. vtriuſqꝫ ſignaturæ Referen. nec-
non ſacri Pal. cauſ. Aud. ſuper
dubijs tam in Signatura
quàm Rota tempore
ſuo occurren. dili-
genter recol-
lectæ,

Nuper caſtigatiores redditæ, Summarijs inſuper & Epito. Indiceq́ꝫ
Alphabetico candidis Lectoribus commoditatem non
exiguam allaturo decenter illuſtratæ.

LVGDVNI M. D. XLVI.

TABVLA VT FACILius vnaquæq; Decisio inueniri posSit.

INCIPIVNT DECISIONES, & intelligentiæ ad regulas Cancellariæ, per R. P. D. Guilielmum Cassadorem episcopum Algarensem vtriusq; signaturæ Referendarium, ac Rot. Aud. super dubijs tam in Signatura quàm Rota tempore suo occurrentibus recollectæ.

Primæ Decisionis super regula Cancellariæ, quòd cōmißiones causarum ac processus earum uigore de super habiti literis super gratia non expeditis non ualeant.

SVMMARIVM.

Regula xxix. in ordine quod causarum commissiones cum processibus nullius sint momenti, si tempore commissionis super concessionibus apostolicis literæ confectæ non fuerint, non habet locum in causa spolij.

EPITOME.

1 Spoliatus validè causam committit literis non confectis, quia Regula xxix. annullans cōmissiones & processus si literæ super gratia confectæ non fuerint, non habet locum in spolio.

2 Commissio & processus ita fit in causa spolij, sicut in causa petitorij.

3 Sententia lata super spolio est diffinitiua.

4 Titulus saltim coloratus exigitur in beneficialibus in interdicto recuperandæ.

5 Confessio tituli facta per spoliatorem sufficit ad colorandum titulum pro spoliato.

6 Supplicatio sola est sufficiens ad colorandum titulum pro spoliato.

DECISIO PRIMA.

N PLVRIBVS causis meo tem
pore Rota tenuit quòd Regula † de
1 nullitate iurisdictionis literis non con
fectis non habeat locũ in spolio, quasi
tunc literæ non sint necessariæ, licet
proficiant ad colorẽ titu. qui in causa
spolij requiritur secundũ Inno. cõmu=
niter approbatum in c. in literis, de rest. spo. an sit uerum sem=
per dubitaui ex quo regula simpliciter loquitur ad l. de precio
de publi. in rem acti. & l. j. §. generaliter. ff. de leg. præstan. Itẽ
2 quia ita est cõmißio † & processus super causa spolij sicut su
per petito. & cõmittuntur causæ in possessorio obtento uigo
re prouisionũ factarũ de beneficijs, & propter ipsa benefi=
cia unde quia conueniunt uerba & mens l. iiij. §. totiens. ff. de
dam. infec. & quòd utraq; sit causa patet in rubr. & per totũ
tit. de cau. pos. & propr. quãuis altera sit separata ab altera l.
naturaliter. §. nihil cõmune. ff. de acqui. pos. Et ulterius diffini=
3 tiua † est sentẽtia quæ super possess. promulgatur. Bar. in l. ꝙ
iußit. ff. de re iudic. & Abb. in c. fi. iiij. col. de iud. ubi de hoc &
per glo. & eundẽ in c. cõsultationibus de offi. dele. & per eun=
dem Bar. in l. si finita. §. Iul. in ij. col. ff. de dam. infe. præterea si
4 exigitur † tit. coloratus, ergo literæ requirunt pro ti. ad colo=
randũ. Ad hoc tamẽ dici posset ꝙ ad colorẽ nõ sint necessariæ
5 literæ omni casu, cum sufficiat cõfeßio † tituli facta per spolia
torẽ, prout uoluit Rot. de rest. spo. in no. xix. sed ratio regulæ
cõsideranda est l. cum pater. §. dulcißimis de le. ij. & siue fue=
rit bursalis ut literæ expediantur, seu potius ne temerè qs aliũ
molestet, ꝙ non est uerisimile quãdo prius cũ non modicis ex=
pen. cogitur literas expedire ar. l. cum de indebito. ff. de proba.
& c.

& c.super hoc de renun.non uideo q̃ sit differẽtia inter causam possessoriã & proprietatis,& si æquitas quædã considerata cum fauore spoliati & cõtra spoliatorẽ pro decis. faciat
6 & illud quod necessariæ † non sunt literæ ad obtinendũ in spolio in quo sufficit sola supp.prout in alia deci.annotaui incip. quãuis ad canonizationem tituli,quasi ista regula expeditionẽ desideret in casibus dũtaxat quibus sine literis pronũciari diffinitiue non potest,ut in canonizatione tit.secundũ aliã regulã q̃ non iudicetur iuxta tenorẽ supplicationũ,sed literarũ desuper expeditarũ.Sed hoc attẽto etiã in petito. absolutoria cum sola supplicatione & sine ea dari posset ut in l. qui accusare. C.de eden.& c.unico ut ecc.benefi.si.di.confer.quod obseruat Rota,respiciẽs tamen pro parte obtinen. cõmitti causam an literæ sint productæ ad firmandã iurisdictionẽ,non q̃ absolutoria requirat aliquã literarũ expeditionẽ,ut in seq.decis.

II. Decis. SVMMARIVM.

Eadem regula non procedit quãdo fertur absolutoria contra impetrantem cõmissionem.Vel sic;Regula prædicta non habet locũ in absolutoria,etiam cum impositione perpetui silentij.

EPITOME.

1 Absoluere non potest qui condemnare non potest,
2 Absolutoria in Rota semper fertur cum impositione perpetui silentij.
3 Iudex datus per rescriptum non tribuentem iurisdictionem, an possit reum absoluere,& impetrantem in expensis condemnare?

DECISIO II.

Item uoluit Rot.q̃ dicta reg.nõ procedat quãdo datur absolutoria cõtra actorẽ qui obtinuit cõmitti causam in quo
1 etiã dubitaui.nã † q potest cõdẽnare & absoluere, & qui non habet unũ nõ potest alterũ ut in l.iij.ff.de re iud.& ibi Pau.de Cast.sed cõdemnare iudex in proposito sine literis non potest, ergo nec absoluere,ut in proxima est dictũ, regula nõ distin-

2 guit.Item Rota † semper absoluit cum impositione perpetui silen.& sine iurisdictione fieri nequit,quare quandocunq; cō-
3 stat qualitatem tribuentem iurisdictionem, † prout hic literarum expeditionem non adesse constat aliquem non esse iudicē, licet ab instantia iudicij debeat absoluere & actorē in expen. condemnare,cum respectu condemnationis expen.sit iudex ut in cle.j.cum glo.de rescrip.& glo.fi.in c.fi.eo.ti.ita Abb.in c. cum sit generale, col.v.ubi magistraliter de foro compet.Item super damnis,in his enim & sequen.dicitur iudex habere iurisdictionem inquit Abb.in c.dilectus el iij.de præben.scilicet quòd iudex datus per literas nullas potest pronunciare se non iudicem,quare saltem in illo articulo est iudex, & potest etiā impetrantem condemnare in expen.& idem in quolibet iudice incompeten. secundum eum ut saltim sit competens in causa dubij,dum discutitur an sit iudex quo in casu potest cognoscere & mulctare contumacem,quādo potest esse iudex quāuis in ueritate non sit,secus ubi nō est iudex nec esse potest,& hoc secundum eundē Abb.in c.si diligenti,col.ult.de for.compe.sequitur Fely.in c.si duobus col. pe.de appel. & hæc in simili faciunt pro decis.sed in absolutoria & in perpetui silētij impositione non uidentur similia,ut sit iurisdictio, nisi dixerimus q̄ sit ratio diuersitatis inter condemnationem & absolutionem in casu regulæ ex deductis in proxima deci.Item quòd regula emanauit in odium impetrantis cōmissionem non eius contra quem causa cōmittitur,quin potius in fauorē,& consequenter non debet retorqueri contra reū ut nequeat absolui ar.l.quod fauore.C.de leg.& istud faceret pro deci.proxima. Domini tā in ista quàm in proxima post latā sentētiā trāseūt substinē.eam ante latā uerò dicunt habeatur cōmissio q̄ possit pronūciari absq; dubitatione,& ut tollatur omnis disputatio.

III.

III. Decis. SVMMARIVM.

In terminis eiusdē regulæ si literæ producantur in calculo ferendæ sententiæ præsumuntur expeditæ ante causæ commissionem, nisi probetur quod post, secus quando in commissione derogatur regulæ, quia tunc impetranti incumbit probatio expeditionis in tempore.

EPITOME.

1 Probandi onus quando incumbat reo excipiēte quod literæ per actorem productæ non sint expeditæ ante causæ commissionē, & quando actori? & nume.4.

2 Probare qd teneat ille qui agēdo vel excipiēdo se fundat in negatiua?

3 Expeditio literarum ad euitandam nullitatem præsumitur facta tempore debito, dummodo ante sententiam producantur.

DECISIO III.

Super eadem regula obseruatur quòd si commißio causæ
1 *nil dicat de regula ipsa aduersario excipien. † quòd literæ productæ non sint expeditæ cōmißionis tempore, sed post, incumbat onus proban. quia ei qui dicit l. ij. de prob. & in l. j. ff.*
2 *de excep. sicut in eo † qui se fundat in negatiua agat uel exciapiat, quòd probare teneatur secundum Inno. in c. super his, de accu. & Bar. in l. in illa. ff. de uerb. obl. & Bisignet in antiq. de*
3 *præb. vj. decis. Itē quia expeditio † dūmodo literæ ante sententiam producantur præsumitur facta in tempore ad euitandā nullitatem, ut dixit Bar. in l. non solum. §. sed ut probari, de no. ope. nun. per l. merito. ff. pro soc. quoniam nullitas est pœna ut*
4 *in l. senatus. ff. de contra. emp. & uen. sed quando † in commissione regulæ derogatur, dummodo literæ expediantur ante terminum ad articulandum, tunc impetrans commißionem teneatur probare, q expedierit ante obseruationem dicti termini, quia fassus est quòd tempore commißionis non erant expeditæ, ideo cessat præsumptio expeditionis in tempore.*

IIII. Decis. SVMMARIVM.

In eadem regula quando in commissione derogatur regulæ dũmodo expeditio fiat ante terminum ad articulandum, satis est quod in literis sit tempus expeditionis per manus rescribendarij poni solitum, vt præsumptiue probetur expeditio ante terminum. Idem si concurrat obseruatio termini & appositio manus rescribẽdarij eodem mense, nec de prioritate clare constet.

EPITOME.

1 Regulæ q̃ nõ valeãt cõmissiones literis super gratia nõ expeditis derogat̃ de stilo, dũmodo ante terminũ ad articulandũ expeditio fiat.
2 Tempus expeditionis literarum probatur per manus rescribendarij.
3 Bulla nõ habet̃ pro expedita, nisi fuerit bullata, id est plũbata, & nu. 5.
4 Priuilegium statim quod est bullatum adimit potestatem ordinarioꝝ.
6 Expeditio literarum si concurrat cum termino ad articulandum præsumitur facta ante terminum.
7 Horam habens in gratia certiorem probationem habet quàm illa quæ est sine hora.

DECISIO IIII.

1 *INoleuit stilus † in commissionibus causarum quando literæ non sunt expeditæ ad hoc ut iudici iurisdictio tribuatur, & lis pendeat q̃ derogatur regulæ si petatur de qua in his proximis cõclusionibus cum hac modificatione quòd literæ expediãtur ante terminũ ad articulandũ, & nisi ita fiat interea beneficiũ non sit litigiosum, nec locus regulæ existat de surrogandis collitigan. cum talis modificatio cõueniat rationi ipsius regulæ, in cuius interpretatione sæpius fuit tentũ prout etiã in una Geben. beneficiorũ quam proposui de mẽse Martij 1520.*
2 *in tertia instantia, dixerunt domini quòd bona † erat iurisdictio si de mense Decemb. erat seruatus terminus ad arti. in literis productis post ipsum terminũ erat manus rescribẽdarij Dc. quòd significat Decẽbris sicut Ian. Ianuarij, & sic de aliis*

mens

mensibus, nam licet istud non concludat necessariò expeditionem in eo mense, ex quo est initiũ expeditionis & prius quàm
3 sit plumbata bulla † non habetur pro expedita, quia non probat hoc esse in l.neq; natales. C. de prob. c. in præsen.eo.ti. bene autẽ si habeat plumbũ in quo solet dici expedita, ex quo cum plumbo dicitur bullata bulla & expedita ut in c. licet de crimi.
4 fal. & priuilegiũ adimit † potestatẽ ordinario statim quòd est bullatum secundũ doct. in c.j.§.ex parte, de cõces. præb. in vj.
5 nihilominus † ex quo iam habemus initiũ in tempore benignũ est etiã præsumen. finem in tempore sicut aliâs ad fugien. delictum dicit Bar. in l. non solum. §. sed ut probari. ff. de ope. noui nunc. & fuit consideratũ in proxi. decis. & quia regula habet quòd desiderat, scilicet expeditionem sine fraude, & ut processus magis in dubio ualeat & non pereat l. quoties. ff. de re. du. cum uulg. & quia nõ caret primordio ueritatis propter principium debito tempore, ergo non omnino falsum l. cum filius. §. hæres, de leg. ij. & ut plurimũ post appositionẽ manus rescribendarij expediuntur literæ infra breues dies, & ad id iura aduertunt l. nam ad ea. ff. de leg. & quãuis cõcurrant obserua-
6 tio † termi. ad artic. & appositio manus rescribendarij eodem mense, nec de prioritate appareat, ex eo quòd rescribendarius non apponit diem sed mensem tantum, & obseruatio habeat utrunq; Voluerunt domini ꝙ expeditio etiã præsumatur ante obseruationẽ cum sit debilis regula & benignißimè interpretanda, postquã saltẽ tempore obseruationis termini iam cum aliquo dispẽdio cepta erat expeditio ad hoc quod Cy. & Bal. dicunt in l. de rebus. C. de dona. ante nupt. certiorẽ esse & anteriorem probationem præsumptiuè quæ horam habet quàm
7 illam † quæ diem sine hora, & sic de ea uidetur quæ mensem & diem respectu eius quæ solum mensem continet.

V. De

V. Decis. SVMMARIVM.

Commissio cum præfixione termini prout de iure in casu dictæ regulæ quod subrogatus in ius actoris teneatur docere de expeditione literarũ actoris pro iustificatione litis, cõstito quod reus produxerit supplicationem impetrationis actoris & facta diligentia in loco solito de non expeditione docuerit, est iusta, ita quod præfixo termino cogitur surrogatus de expeditione docere vel quod aliũ titulũ actor quàm apostolicũ haberet ostendere ad fugiendã regulã, aliàs succũbet prouiso ab ordinario. Vel sic. Probatio possibili negatiue coarctare loco & tempore est sufficiẽs, vel saltem transfert onus proban. in aduersariũ.

EPITOME.

1 Lite pendente super beneficio ordinarius de eodẽ quoquomodo prouidere non potest.
2 Lis introducta literis super gratia nõ expeditis est nulla ꝑpter regulã.
3 Probandi onus cui incumbat literas fuisse ante commissionem causæ expeditas?
4 Expeditio literarũ in dubio præsumitur quòd sit tẽpore debito facta.
5 Negatiua qualiter probari possit?
6 Bullæ quæ non registrantur sunt suspectæ.
7 Probare tenetur allegans pluralitatem factorum & personarum eiusdem nominis ac multiplicationem titulorum.
8 Probatio famæ & communis reputatio releuat ab onere probãdi negatiuam illum qui aliàs illam probare tenebatur.

DECISIO V.

Agebat Fran. Pius corã d. B. de Petrasanc. 1519. contra Io. Sapiẽ. super parochiali sanc. Simphoriani Lugduñ. & quia Io. obijt post introductam litẽ & ordinarius prouiderat cuidã Hieronymo habita subrogatione per Fran. & mota lite contra Hierony. per Ant. qui habuerat ex cessione Frã. in manibus Papæ canonizata fuit ꝓuisio Antonij ex eo quod stan

1 *stante † lite ordinarius nequiuerat ꝓuidere c. si hi cõtra quos ut lit. pẽ. in vj. & cle. j. eo. ti. in ij. instan. corã do.* Hier. *de Spina* Hier. *dedit de ista regula quasi non doct. per* Ant. ꝙ Franc. *ex-*
2 *pediuisset literas nulla † fuit lis & ordinarius cõferre potuit, & ut cõcluderet ꝙ* Fran. *uigore apostolici tit. causam cõmitti obtinuisset produxit supplicationẽ impetrationis apostolicæ certo modo factæ à* Fran. *uel sumptũ ex regestro supplicationum & impetrauit cõmißionẽ ꝙ præfigeretur terminus arbitrio, uel prout de iure* Ant. *ad probandũ de expeditione literarum per* Fran. *ex quo* Hiero. *producta supplicatione fecerat omnẽ diligentiã in regestro literarũ, ubi de more omnes literæ*
3 *sub plũbo solẽt & debẽt regestrari.* Et *cõclu. † cùm dominis quod esset locus præfixioni termini eo fundamẽto, quia quãdo sumus in casu in quo requiritur scriptura non procedit regula* Inno. *in c. super his de accu. &* Bar. Pau. *de* Ca. *& aliorũ in l. in illa. ff. de uer. obli. scilicet quod negãs teneatur probare, quoniã potius fallit & onus probandi transfertur in aduersarium secundũ eundẽ* Inno. *in d. c. ult. col. quem sequitur* Abb. *in c. bone el. j. de elec. & in c. sicut pe. col. de re iudi. sed regula requirit literas expeditas esse ut patet, ergo non ob. ꝙ quidã ex dominis dicebãt* R*otam tenuisse quòd impugnans iurisdictionem prætextu huius regulæ cum obijciat, tenetur probare non expeditionẽ tempore commißionis, maximè quia in materia obiectiua debet ꝓbare, & quidẽ cõcludentißime l. non ad hoc* C. *unde cog. &* Egi. *deci. dcxij. &* Rot. *iij. in anti. de prob. quæ uult quòd dicenti aliquẽ non legitimè institutũ incumbit onus probãdi, quia respondi* R*otam hoc tenuisse, quãdo literæ sunt productæ apud acta, cùm tunc cõstet de expeditione, & expeditio † in dubio præsumatur in tempore per ea quæ* Bar. *tradit in l. non solũ. §. sed ut proban. ff. de no. ope. nũ. & latius est ex-*

pres

pressum in proxi.cōclus.nō autē tenuit qn̄ literæ nō reperiuntur productæ,nec expeditæ quo casu impoßibile esset ꝓbare nō dixerim expeditas nō esse,sed ꝙ magis uno tēpore q̄ alio ex quo nullibi de expeditione cōstat,& istud noto pro intelligētia reg.ad decis.Rot.respōsum est ꝙ hic reqritur scriptura, & erat casus ꝙ in literis surrogationis Ant.ex ceßione Frāc. dicebatur ꝙ cedebat literis nō cōfectis quāuis posset referri ad literas surrogationis Frā.nō de neceßitate ad literas primæ impetrationis certo modo, & ista præfixio iustificat, quoniā si Ant.nō ꝓbauit esse expeditas q̄d' est ei facile in curia & Hiero.impoßibile,nisi per inquisitionē quā facit in regestro literarū & in cācell.& came.usq; ad plūbū,& sic omnia poßibilia fecit,colligitur uerū esse ꝙ nō sint expeditæ cū de non entibus & nō apparē.idē sit iudiciū,& ꝙ † per talē poßibilē diligētiā uideatur ꝓbata huiusmodi negatiua,prout in simili tradit Bal.in l.ij.C.de err.aduo.& probatione nō sentētiæ quādo nō reperiretur in libro in quo solēt describi omnes sentētiæ et in l.titiæ textores.ff.de leg.j.& Fely.in c.sicut de re iud.de nō tit.seu ꝓbatione defectus tituli qn̄ ostēderetur collationē literarū in loco in quo semper registrātur collationes, & cōstaret illā quæ asseritur nō esse ibi regestratā,de alijs modis probādi negatiuā uideatur Pau.de Ca.in d.l.in illa.& Ia.in l.fi.§. licētia.C.de iur.delib.ad Rot.de rescrip.in no.xiiij. ꝙ fundans se in nō promotione teneatur eā probare,respōsum est ꝙ hoc casu requiritur scriptura.Item ꝙ per diligentiā supradictā est probata nō expeditio,uel saltē ex tali præsumpta probatione trāsfertur onus probādi in aduersariū ut in c.unico ut ecc.benefi.cum ibi no.nec refragatur quòd cōtingēs est & poßibile

6 quòd quædā † bullæ non registrantur,quia tales dici poßūt suspectæ.Itē lex istud nō cōsiderat,sed ꝙ cōmuniter & frequētius

5 (margin, beside "bus & nō apparē")

tius sit uel fieri debet l.nam ad ea de leg.l.suis quoq;.§.puto generaliter.ff.de hære.insti. & per productionē supplicationis impetrationis certo modo respōdetur & tollitur quòd Fran. *potuisset habere titu.ab ordinario aliū quàm apostolicū, qui nō subijcitur regulæ quæ disponit respectu prouisionū apostolicarū dūtaxat,sic cōmuniter intelligitur sine extensione ad.§.*
7 *hæc uerba.l.iij.ff.de neg.ge.quia † multiplicatio titulorū non præsumitur,nec pluralitas factorū inquit* Bal.*in l.qui iurasse. §.si pater.ff.de iureiur.Idē de pluralitate personarū eiusdē nominis,nisi probetur secundū eundē* Bal.*in consi. incip.eum apparet quē refert* Fely.*in c. cum* Ioan.*iiij.col.de fide instru.aut prout est dictū,saltim onus proban.de tit.ordinario propter talem præsumptionē transit in aduersarium sicut dicit* Rota
8 *decis.xv.aliàs ult.in no.de proba. quòd fama † & cōmunis reputatio releuat à probatione negatiuæ eum qui illā aliàs probare teneretur,& sic transfundit in alium probandi onus.*

VI. Decis. SVMMARIVM.

Regula de triennali non habet locum pro eo vel in eo qui obtinuit cōmitti causam, licet non processerit,nisi ad decretum citationis duntaxat & tam facti quàm iuris molestia iuterrūpit eā,licet effectus molestiæ facti nō duret,nisi durāte facto,iuris autē seu iudicialis sic,donec lis sit finita.

EPITOME.

1 Regula de triennali non defendit illud qui causam committi, & citationem etiam duntaxat decerni obtinuit.
2 Attentata per actorem post commissionem & decretum citationis, licet non executæ veniunt reuocanda per viam attentati.
3 Lis dicitur pendere per solam commissionem & decretum citationis, quo ad eum qui impetrauit & decerni obtinuit.
4 Litem per contestationem incipere si dicatur,non procedit in actore.
5 Lis secundum Rotam non finitur nisi per sententiam.
6 Regula de triennali an non procedat nisi cum bona fide?

Præsc

7 Præscriptio inducta per regulam de triennali per molestiam iuris vel facti interrumpitur.
8 Molestia facti seu extraiudicialis durat durante facto, & eo cessante præscriptio de nouo initium capit.
9 Sequestrum vtrum decerni debeat contra illum qui triennio possederat & causam committi obtinuerat, & nu. 13.
10 Regula de triennali extracta videtur ex concilio Constantiensi & approbata in concilio Basiliensi.
11 Clausula adiecta in lege interpretata videt repetita in lege interpretãte.
12 Statuta passiuam etiam interpretationem recipiunt.
14 Lis ad hoc vt quo ad reũ pendere dicatur, necesse est ꝙ fuerit citatus.
15 Decisio tertia de cau. pos. & propr. in anti. non est in obseruantia.
16 Litis pendentiam non reperitur iure tantum per solam commissionem fore introductam, licet aliquem effectum pariat.

DECISIO VI.

Voluerunt domini in una Parmẽ. archipresb. corã d. Hu.
1 *de Spin. 1519. de mẽse Mar. ꝙ regula † de triẽnali pos*
sessore nõ molestando nõ defenderet in possess. Iacobũ cola. ex eo ꝙ impetrauerat cõmissionẽ super dicto archipresb. contra Bonif. de Aldigerijs, & quosdã alios expressis nominibus, & obtinuerat decerni citationẽ non procedẽdo ulterius ad executionẽ citationis, & hoc erat antequã possidere cepisset pacificẽ uel post inchoatã triennalẽ pacificã, nondũ tamẽ finitã, fun
2 *damentũ fuit in his quæ uoluit Rot. deci. vj. ut lit. pen. † in no. quòd in huiusmodi terminis si actor attentetur talia attentata ueniunt reuocanda. ergo lis erat, sine qua attentata nõ caderẽt. Et ad c. forus, de uerb. sig. ꝙ in omni negocio seu iudicio inspiciuntur tres personæ iudex, actor, & reus. fuit respõsum ꝙ reperiũtur, quia Iac. habet pro reis eos cõtra quos obtinuit cau*
3 *sam cõmitti & citationẽ decerni, aut † saltem quo ad eum est lis & ipse de ea est certus ꝙ sufficit ad impediendũ initium &*
4 *interrumpendum præscriptionẽ. Et ad illud † quod lis incipit per contest. litis non antea ut in auc. de legi. §. omnẽ uer. si uero col. viij. & no. in c. relatum, de offi. deleg. fuit responsum quòd respectu actoris non procedit ut in d. decis. Item quòd si hodie*

ueni

ueniret ad causam, unus ex nominatis in cõmißione sine dubio quo ad actorem & reum lis uera esset, unde commißio & alia semper durant donec aliquo iuris fine terminentur, sicut litis
5 pend. † non finitur nisi per sententiã secundũ Rot. ut lit. pen. x. in no. & per alios modos quos Mil. ponit in uerbo lis finitur in repertorio. Tertiò dicas esto q̃ lis dici non posset mota nisi postquã fuerit cõtestata, nihilominus dicitur cepta & pẽdens ex quo pars scit causam cõmissam ad no. per Host. & Io. An. in c. olim de accusa. super uerbo inceptã. ita declarat Mil. in uerbo lis etiã ante litem contest. & in proposito satis est q̃ pendeat, & pẽdẽtia duret quam Iacobus in facto ꝓprio ignorare non potest l. fin. ff. pro suo, & c. ab excõmunicato, de rescrip. & quoniã Iaco. in hac inchoatione litis causat sibi malã
6 fidem tenendo q̃ regula † non procedat nisi cum bona fide in c. fi. de præscrip. & ibi Abb. in c. illud. ij. col. eo. ti. & quia requirit titulũ coloratũ, licet aliqui desuper dubitauerint ex eo quòd duos tantũ casus excipit. igitur firmatur extra illos l. nã quod liquide. §. fi. ff. de pe. leg. de quo in alijs decis. seq. Idem Iacobus hoc stante nequiuisset incipere uel adimplere triennalẽ
7 accedit q̃ si non esset ista molestia † iuris sed facti interrũpisset præscriptionẽ, quia non diceretur pacificè possedisse iuxta decis. iij. de præb. in no. in addi. licet non impediret de nouo in-
8 choari ex eo quòd † molestia facti seu extra iudicialis durat durante facto & cessat statim eo cessante, ut denuo præscriptio initiũ capiat cuius contrariũ est in iudiciali quæ durat donec lis finiatur: & ita Rota distinguit, & licet terminos regulæ quod not. in practica ulterius dicebatur q̃ Iacobus sibijpsi litẽ mouerat, & ex cõfeßione sua principi facta in cõmißione causæ deducta quòd molestabatur super beneficio quæ ꝓbat l. cum preciũ. C. de lib. cau. quam molestiã deduxerat in litẽ &

iudicium.ergo est sibi imputandū. In secunda instantia coram
9 me dubitatū fuit,utrum † deberet cōcedi sequestrum ut in cle.
unica,de seque.pos.& fruc.uel negari,ex quo Iacobus excipie
bat quòd triennio possederat,aduocatus Iacobi ostendit mihi
regulā de triēnali ab origine & ad saturitatē editam in conci
10 lio † Constantieñ.quæ fuit approbata in cōcilo Basiliē.ut ha-
betur in octauo decreto illius cōcilij incip.quicunq; non uio-
lentus ubi cauetur quòd lis pendeat si ad executionē citationis
processum fuerit & omnes termini seruati quòd glos. ibi quo
ad terminos declarat quomodo procedat. Constantieñ.au-
tem concilium aut eius decreta fuere per Martinū v.approba
ta ut dicitur constare ex gestis ipsius,unde occurrit tunc mihi
quòd si consideramus regulā modernam de triennali habuisse
ortū à cōstitutione prædicta Constantieñ.ut inquit Fely. in c.
sicut,de re iud.xvij.col.nu.xxxj.debeat intelligi secundum eam
tanquam fontē & matricē ad quam est recurrendū l.sempro-
nius proculo,de leg.ij.& l.si librarius. de regu.iur.ff.cum ibi
not.sicut ad conditorem cuius est interpretari l.ex facto.ff.de
uulg.& pup.l.fi.C.de legi.& c.cū uenissent,de iudi.præcipuè
quando cōstitutiones expressæ non sunt cōtrariæ,sed una ma-
gis declaratur & suppletur per aliam,& declaratio aut sup-
pletio est consona iuri prout in casu,de quo agitur.si uerò di-
xerimusq; moderna regula uenerit ad interpretationē antiquæ
omnino intelligi debet in casibus quibus interpretationi locus
est ut in auc.de fil.ante do.instr.na.col.iij. & clausula adiecta
11 in lege interpretata uidetur † repetita in lege interpretāte l.
nihil.ff. de cōiun.cum emanc.libe.& ibi Bar.& in l.de quibus
in ij.q.princ.x.col.ff.de legi.si ad correctionē etiam lex noua
corrigens recipit extensionē à cōsequentia antiquæ legis,ut in
c.miramur,de ser.non ordi.& ibi not. Butr. quod contractus
tran

translatus ad qualitatē certi gradus recepit extensionē omniū iurium de gradu loquentiū & in c.à multis de æta.& qua. ubi colligit quòd habilitatus ad gradum & assumens qualitatem gradus censetur habilitatus ad omnia ad gradus qualitatē con
12 secutiua,& statuta † recipiunt interpretationē extensiuā passiuè l.j.§.lex falcidia.ff.ad leg.falci.& per Bar.in l.omnes populi.iiij.q.vj.quæst.princ.de iusti.& iur.Et si supponimus regulam in Constantien.cōcilio editam fuisse correctam, liceret ad minus arguere ex l.correcta ut no.glo.in l.j.ff.de coniung. cum eman.lib.& facit c.nouit iuxta glo.in uerbo quicunq; de iudi.& quòd genus in c.frequens,de resti.spol.in vj. & Alex. in l.j.C.qui admit.ad bo.pos.ij.col.& late Fely.in c.j.uer. fallit ij.in v.col.de consti.nec si esset damnatum concilium essent damnata opera sacris canonibus conformia & ratione fulcita ut in c.damnamus,de sum.tri.& fide cath.non quòd ut ait ibi Abb.in fine habeant auctoritatē ex auctore damnato sed possunt recipi & defendi sicut recipiuntur & defenduntur alia bona cum ueritas nō mutetur, licet auctor reprobatus in aliqua parte fuerit eam secutus & auctores gētiliū legi possunt non quia illi talia dixerint,sed quia bonum est inquit Goffr.in sum.de temp.ord.vj.col. & de libris cronicarū & alijs ac eorum fide per Bar.in l.j.ff.si cer.pe.sed ad omnia hæc quæ breuiter quærēdo quid super sequestro explicui.fuit responsum ꝙ Papa non admiserat illam Constantieñ.constitutionē nisi quatenus ediderat in moderna regula,& quòd reliqua recesserūt ab aula,nec fuerunt admissa in curia,& sic decreui sequestrū.
13 Successiuè † dum ponerē causam super confirmationē uel reuocationē pro parte Iaco.iterū allegata fuere primò ꝙ regula est fauorabilis edita principaliter fauore possessoris ꝙ debet attēdi l.qa exceptionē cū glo.in prin.ff.de cōdi.inde.ideo am-

plianda ad eius cõmodum & restringẽda ad eius incõmodum c. odia, de regul.iuris.in vj. ut ex quo à nemine est molestatus tueatur enim regula, sed dictũ est quòd seipsum molestauit & passus est ab alijs molestari, secundò ꝙ in casu cle.ad cõpescen. triẽnalis possessor pacificus non patitur sequestrũ & tamen Card.ibi in xij.q.post Pau.& Gense.inquit litẽ dici iuxta formam cle.ij.ut lite pen.igitur requiritur quòd sit processum ad executionẽ citationis, aduerte Car. dicit hoc scilicet motã litẽ etiam si non sit cõtestata, arg.c.olim, de accus.& quòd ibi not. Host.& pro hoc etiã adducit no.in cle.cum lite, ut li.pen. Vnde non negat quin respectu actoris & in sui præiudiciũ etiam
14 lis dicatur quãuis † respectu rei sit necesse quòd est reus fuerit citatus ut in d.clem.& eius terminis. Tertiò ꝙ regula induxit præscriptionẽ triẽnalẽ absq; eo quod exprimat casum istum, adeo quòd tanquã omissus debeat intelligi secundũ antiquã regulã uel haberi pro omisso l.cõmodißime.ff.de lib. & post.ad hoc facit quod scribit Fely.in c.illud, de præscri.uer. & quia suprà feci mentionẽ de l.diffamari.vij. col.quod quãdo esset facta litis cõtestatio, non propterea diceretur interrupta præscriptio quasi cõmißio isto casu super iactationibus & molestationibus sit in eisdẽ terminis d.l.diffamari.C.de inge.manu. ad hoc respõdebant domini ꝙ una lex declarat & supplet aliã l.sed & posteriores cum dua.ll.præce.ff.de leg.& regula interpretatur in omni eius uerbo à iure cõmuni, ut quis dicatur pacificus possessor & sic de alijs & quod dictũ Fely.nõ facit ad casum, & quãdo aliquo modo faceret nihil firmat cum potius relinquit cogitãdũ: itẽ quòd sufficit molestia facti ad in-
15 terrumpendũ. Quartò adducta fuit † decis.iij.de caus. pos.& prop.in antiq.de cuius materia per Inno.in c.cõstitutus. de appel.sed non est in obseruan.& in alia decis.ostendo non posse stare,

16 stare,quæ incipit Rota in antiq.iij.Quintò † ꝙ non reperitur iure cautũ per solã cõmißionẽ fore litẽ inductam,seu eius pendentiã nisi solũ ad effectũ reddendi rescriptũ postea impetratum subreptitium tacito de cõmißione iuxta no.in c.causamq; de test.prout est regulare in c.j.de li.conte.& in l. amplius nõ petitũ esse.ff.rem ra.hab.non ad interrumpendã præscriptionem triennalẽ nec ad effectũ faciendi quem desinere poßidere pacificè.Fuit respõsum ꝙ imo ad effectũ litis quo ad actorem & attentatorẽ ut supra & cõsequenter non pacificæ possessionis quã regula requirit.Sextò quòd decis.vj.ut li.pen.in no. habebat locũ in attentatis tantum & quòd contra uerã rationem etiã ita uoluit de quibus rationibus per Bisignet. decis. ij. de appel.sed ex primo adductis dixerunt domini iustificatã illam decis.& istam ultimò dicebat Iaco.ꝙ tunc extrema cõiunguntur quãdo reus agit ad effectum reuocãdi attẽtata & non antea nihilominus fuit respõsum satis esse ꝙ poßit cõiungi & quòd interea cepta est lis quo ad actorẽ.Militãt alia pro decisione põderãda ex quibus & ex eo etiam ꝙ in gratia si neutri per ipsum Iac.obtẽta dicebatur ꝙ lis pendebat uoluerunt domini quòd cõfirmarem sententiã do.Vgonis & ita cõfirmaui.

VII. Decis. SVMMARIVM.

Eadem regula locum habet in prouiso ab ordinario de principali dignitate in collegiata seu prima post põtificalẽ in cathed.non ob.cõcordatis cum ratione Germaniæ in quibus talia beneficia præseruantur sedi apostolicæ cũ decreto irri. Itẽ non ob.regula cãcel.tertia etiam reseruante.

EPITOME.

1 Regula de triẽnali an defendat in dignitate maiori post põtificalẽ aut principali in collegiata possessorem cum titulo ordinarij.& nu.4.

2 Regula defendit illum qui habet titulum coloratum.
3 Titulus coloratus non dicitur habere ille qui fuit prouisus à non habente potestatem conferendi.
5 Sententia lata contra regulas cancellariæ seu extrauag. nō est ipso iure nulla quia à iudicibus non considerantur, nisi producantur in actis.
6 Iudicare iudex non potest iuxta continentiam regulæ aut extrauagan. nisi post productionem.
7 Titulus coloratus respectu regulæ ille habere dicitur quando potestas est in conferente naturaliter, licet sit ex accidenti impeditus.
8 Regula de triennali non dat titulum.
9 Obiectus reus & possessor etiam si de eius non iure constet dare potest ac effectum absolutionis non autem adiudicationis obtinendæ.
10 Regula de triennali contra superiorem locum non habet.

DECISIO VII.

PRæponebatur dubiū in una monasterich. bonorum corā domi. Hug. de Spina 1519. de mense Octobris an is qui triennio pacificè possederat præpositurā, quæ erat prima dignitas post pontificalē in cathedrali & aliā quæ erat princi-
1 *palis in collegiata defenderetur exceptione † regulæ de triennali cum titulo ordinario, & dicebatur ꝙ non per quatuor ex dominis. primò quia obstat regula cancel. tertia reseruans dispositioni apostolicæ huiusmodi beneficia. ideo habens ab alio quàm à Papa dicitur habere ab eo qui non habet potestatē cōferendi. secundò: quia in concordatis inter sedē aposto. & nationem Germanicā expreßè inhibetur ordinarijs ne de talibus disponant cum decreto irritanti, ergo inficitur titulus & posseßio c. si eo tempore, de electio. in vj. sicut in terminis c. ij. de præben. eo. lib. & est penitus discoloratus titulus cum posses-*
2 *sione, & tamen regula † semper est interpretata dummodo excipiens habeat titulū coloratū. nam iuxta primum fundamē-*
3 *tum non dicitur coloratus † prouisus à non habente cōferen. potestatē secundum regulā quam tradit Abb. in c. cum nostris ult. col. de conceß. præbē. & Lap. alleg. xvj. quòd colorata posseßio dicatur quādo fuit potestas in conferente & Cal. consi. xiij.*

xiij.de uer.signi. quòd habens beneficium reseruatū Papæ ex institutione inferioris intrusus uidetur, quando autem titulus & possessio colorata uel non uideatur, latè tradidit Lap.alleg. ciij.& But.in c.literas, de concess.præben. Dominic.in c. propter.xix.dis.in fi.& Fely.in c.nostra, de rescri.in ij.& xxxvj. corr. Item in simili etiā decretum c.si hi contra quos ut li.pen. in vj.discoloratur usq; adeo q̃ possessor beneficij litigiosi debet amoueri & perinde tractari ac si esset reseruatū & possessio ei tradita per ordinariū nullo iuris adminiculo iuuatur ita Rot.dec.iij.de resti.spo.in no.in addi.& intrusus cōtra d. c.non potest petere restitui Bisignet.eo.ti.iiij.deci.& in decreto regulæ Leo.x.reseruantis benefi.in sex mēsibus.idē quòd nō sit locus interdicto recuperandæ tenuit Rota ut in alia decis. quā adnotaui, uideas fundamēta ad propositū incipit prouisus
4 ab ordinario sub tit.de resti.spol. Præterea † cōcordata habēt uim legis, ergo notoria in Germania taliter quòd decretum in eis debet habere eandem uirtutem quam habet decretum in corpore iuris.cæterū temporalitas tertiæ regulæ quæ moritur cum quolibet pōtifice trāsijsse dicitur in perpetuitatem propter ipsa cōcordata & cōsequenter iudicandū ut de re perpetua quibus non ob.alij tenuere cōtrariū eo potißimo fundamēto quia regula tantū concipit duos casus, scilicet casum d. c.ij. de præben.in vj.& simoniacū ingressum. igitur stat firma in omnibus alijs non exceptuatis l.nunquid liquidæ.§.fi. ff.de pe. leg.& in auct.de nō alie.aut permu.§.ut autē col.j. Item, quia contenta est regula.si quis habeat ab ordina.collatore pro colore & bona fide quāuis ad tempus uel ex accidenti impedito. nam si non esset impeditus prouisus à tali non indigeret regula ad hoc Rota decis.xiiij.de caus.posses. & proprie.in antiq. dicens illum intrusum qui absque titulo eius qui dare potest,

licet de ualiditate tenētis tit.dubitetur pro quo etiā gl.super di cta regula,& decisio incip.fuit etiā cōclusum.Et per hoc est responsum ad d.regulā tertiā,tum quia temporalis, tum quia sine decreto,tum quia etiam si haberet decretū non esset noto rium in corpore iuris aut saltem non applicabile ad terminos regulæ propter primum fundamentū huius partis, idem in de creto concordatorū,maximè quia est in potestate Papæ reuo care cōcordata aut illis derogare:quoniā maior & eadē pote= stas remansit apud eum c.dudum, de præbend. in vj.licet ad id poßit responderi quòd imo magis teneatur ad obseruan.quan do in uim contractus & præcipuè ob publicā utili.ad materiā c.j.de proba.cum no.ibi per Ioā.And. & Abb.post alios pur. in beneficialibus istis in quibus Papa est plene dominus & po test adæquare quadrata rotūdis,ut in cle.j. ut lite pen. & per doct.in c.quæ in ecclesiarū,de consti.& facit lex in c. propo= sui,de cōceß.præb.in cōcordatis Leodieñ.quæ sunt fauorabilia quàm cōcordata Germaniæ & fortiora uoluit Rota prout in alia decisione meo tēpore quòd potuit derogare alicui cle.seu principale conceßioni eorundē,quasi aliud sit in alijs rebus in quibus contrahit cum subditis quæ non sunt ita libera quoad omnē dispositionē quàm in beneficijs,sed expediret legere te= norem concordatorū ad fugien.d.c.j.cum materia. facit etiam decis.iij.de resti.spol.in no.ubi in recuperanda poßeßione de= ciditur obstare solum decretū generale in corpore iuris d. c. ij.de præben.in vj. & speciale ad certū corpus beneficij qua= le nō est istud.An autē cōstitutio execrabilis Io.xxij. impediat restitu.decis.xv.de resti.spo.in antiq.dicit quod sic sed additio ulti.super d.decis.iij.sentit in ultima oppositione contra, meo tempore non memini decisum & cum cōsulerē dominos desu per inueni eos dubitantes sed redeundo ad materiā si regula uo

luisset

luiſſet ut ei obſtaret decretũ extra ius dixiſſet quemadmodum
dicit de decreto in corpore iuris argu.l.unicæ.§. ſint autẽ à de
ficientis.C.de cad.tol.& c.ad audientiã,de deci.præterea ex=
5 *trauag.regulæ† & cõcordatæ niſi producantur in actis non*
conſiderãtur à iudicibus & ſentẽtia cõtra regulas nõ eſt ipſo
iure nulla dicit Fely.*poſt alios in c.j.viij.col.de re iudi.quoniã*
nõ ſunt cõſtitutiones generales.idem de ſentẽtia cõtra extraua
gan.de quibus in c.paſtoralis,de fide inſtru.ſuper quo Abb.*in*
*probe.decre.*Rex *pacificus ult.col.& in d c.j.&* Bart.*in l.cũ*
prolatis.ff.de re iu.& de ſtilo Rotæ *eſt ut inquit* Fely. *ubi ſu=*
pra ut producatur regula aliàs pronunciatur contra eam nec
6 *iuxta eius continentia† iudicari poteſt,niſi poſt productionẽ*
ſi hoc eſt in extrauagan.perpetuis.idem uel multomagis in cõ
cordatis non habentibus ita uim legis generalis nec perpetuis
& ſi aliter interpretaremur uix regula tueretur aliquẽ in Ger
mania ubi ſunt multæ ſpecies reſeruationũ cum decretis rur=
ſus propter regulã tertiam reſeruantẽ ſimilia beneficia Papa
præſeruauit ea ſedi apoſtolicæ,& cum regula ipſa non exclu=
dat ipſam exceßionẽ iſtius nec præſeruatio ad imitationẽ indu
cta debet excludere ut ſapiat eandẽ naturã ar.l.eum qui.§.qui
iniuriarũ.ff.ſi quis caut.& c.eccleſia ſanctæ Mariæ,*ut lit.pen*
den.ſed ad hoc primi domini reſpondebant uidendũ eſſe uerba
concordatorũ an ſimpliciter prohibeatur ordinarijs uel habi
*to reſpectu ad dictam regulã tertiã.*Item *eſto quòd haberetur*
reſpectus ad regulã poſſet id operari generalitas aut perpetui
tas in cõcordatis quæ nõ ſunt in regula uel decretũ quãdo alia
non obſtarent:unde in hoc ultimo non facerent fundamentum
licet aliqui ex dominis ipſam multum ponderauerint ad illud
7 *de titulo non colorato q̃, regula† procedit ut ſit color quãdo*
poteſtas eſt in cõferẽte naturaliter quãtũcunq; ex accid. uel ob

regulam seu aliâs fuerit impeditus dummodo non sit inducta priuatio ipso facto à iure uel ab homine prout idē Abb. declarat in d.c.cū nostris & alij in locis alleg.& dato q, esset inducta satis est q, de ea regula non curauit excipiēs solū duos casus iam dictos.itē decretū expectatiuarū non impedit restitutionē.minus obstat regulæ nostræ quia non est de certo,uel super certo sed an aliqua ratio cōcludatur discurro in alleg. decis.prouisus ab ordinario & ad casum de quo agitur est mēti tenenda hæc intelligentia;q, posito sine præiudicio q, non esset coloratus tit.secundū regulas traditas per doctores fuit dictū omnē titulū habitū ab ordinario naturali colorare in terminis regulæ,nisi sit discolor in altero uel utroq; ex casibus exceptis & in alia materia procedet doctri.doct.& ad illud negaretur restitutio in terminis quibus loquuntur docto.cōsidera, q, tunc iura merito non aßistūt:quia sumus in actore qui sine canonica instit.aut saltē colorata audiri non debet ut in c.j.de eo qui mit.in pos.cau.rei.ser.in vj.& cōmunis opinio Inno. in c.in literis de resti.spo.at hic sumus in excipiēte & reo se de-
8 fendēte in sola possessione cum regula † nullū det titu.ut semper fuit intellecta dicit Fely.in c.sicut,de re iudic.xvij.col. & magis fauent iura reis quàm actoribus l.fauorabiles.ff.de reg. iur.& c.cum sint partiū eo.ti.in vj. ad quos optimè facit decisio.iiij.de re iudic.in no.uolēs q, reus & possessor licet de eius
9 non iure † cōstet potest dare obiectus contra personā & gratiā ad effectū absolutionis nō adiudicationis:quia aliud est certare de recuperando aliud de retinēdo & nō admittēdo ut ibi nimirū si solū uoluit excludere duos casus,ex quo in alijs in superiori potestate est amouere quēcūq; possessorē triēnalem,si
10 non iustificet titulū cum non habeat locū regula † contra superiorē,sed cōtra partē dūtaxat quia potest superior probare

intrusionē ut ait Fely.in d. c. & col.Item onus & facultas est ordinariorum quærere de titulis canonicis inferiorum c. ordinarij,de offi.ordi.in vj.& quod fuit locus exceptioni & tuitioni secundum regulam iudicauit d.Hugo.

VIII. Decis. SVMMARIVM.

Eadem regula de triennali locum habet nedum in habente verum sed etiam præsumptum titulum.Vel sic,Regula de triennali est contenta in titulo præsumpto.

EPITOME.

1 Possessor decennalis iuuatur regula de triennali,quia de iure præsumitur habere titulum.
2 Probandi onus defectum tituli in possessore decennali ordinarius in se suscipere potest,& quomodo hoc probari possit?
3 Titulus præsumptus admittitur à iure tam in possessorio ꝙ petitorio.
4 Titulum præsumptum habens an iuuetur regula de triennali?

DECISIO VIII.

QVamuis regula de triennali tueatur eum in possessione qui absq; simoniaco ingressu ex apostolica uel ordinaria collatione aut electione & electionis huiusmodi cōfirmatione seu præsentatione & institutione illorum ad quos pertinet per trieniū pacificè possederit & sic illum qui habet titulum,uerū nihilominus uoluerunt domini in una causa Bononieñ.de mense Martij 1519.corā do. Pe. de Capisuchis inter Emiliū de Blanchis & quendā aliū ꝙ etiā locū haberet † *in eo qui decēnio possederat & nullū titulū producebat ex eo ꝙ ius præsumit ti.ex sola possessione antiquata, nam si quis ut rector beneficiū tanto tempore poßidet in eo ius habet & præsumitur ti.dicūt Inn.& Host.in c.illud de præsum. & in c.licet Hely.de simo.& Do.cōs.lxxxvij.apparet iij.col. ratio quia cum episcopi uisitādo inquirāt de titul.c. ordinarij de*

de offi.ord.in vj.non est præsumendũ ꝙ ipsimet subditi quoad curata permisissent tali cursu temporis retineri ecclesia absq; cano.ti.prout abundè Fely.de his in d.c.illud iij.col.& c.sicut de re iud.xxvj.col.cum seq.colligẽs ad propositũ auctoritates doctorũ utriusq; iuris.facit etiã quod Lap.alleg.lxxxix. & Anch.consi.cxvj.aliàs cxvij.Verum est quòd prælatus licet ex quo tolerauit diu in possessione subditũ non poßit eum cõpel-
2 lere ad ostendẽdũ titulũ beneficij tamẽ potest † in se suscipere onus probãdi defectũ ti.ut c.dilecto & ibi Abb.de præb.& in d.c.licet Hely.& Domi.in d.consi.& in d.c.ordinarij,hoc autem probaretur secundũ Fely.in d.c.illud & c.sicut si constaret collationẽ factã in loco in quo semper registrarẽtur collationes & ostẽderẽtur illa quæ asseritur nõ esse registrata,put in simili tradit Bar.de probatione non sentẽtiæ in l.ij.C.de erro.aduo.& in l.titiæ textores.ff.de leg.j.ꝙ quãdoq; negatiua potest probari ex inspectione scripturæ, ut si nego alij esse legatũ apparet ex uisione instrumẽti ut ibi & in l.fin.C.de reb.cre.& facit quod probetur aliquẽ non esse allibratũ in ciuitate si non reperitur in libro libræ uel non soluisse collectã si nõ reperitur in libro soluentiũ ad illud quod disputando dicebam regulã strictè interpretandã ad l.iij.§.hæc uerba.ff.de neg.ge.& quod nõ erat extendẽda ad præsumptũ tit.ex quo loquebatur in uero per uerba expressa & in quibus casibus fuit respõ
3 sum quòd iura admiserant tit.præsum.† tam in petito.quàm in possessorio & si nõ admisissent nisi respectu possessorij cũ possesßio decẽnalis defendat possessorem beneficij excludendo aliũ & non det titulũ poßidenti,ut dicit Fely.in d.c.sicut xvij.col.omnino idẽ esse debebat in terminis regulæ quæ etiam non dat titu.nec defendit à proprietate ut in simili inquit Abb.in c.contingit,de dolo & contu.propter glos.singa.ibi & refe-
rendo

rendo sequitur Fely.in d.c.sicut secundo quod regula patiebã tur interpretationem extensiuam paßiuè à iure ut in l.j.§.lex falcidia.ff.ad le.falc.& per Bar.in l.omnes populi in sexta q. iiij.q.princ.xix.col.de iusti.& iur. Sed occurrit quod cum allegatio Lapi.lxxxix.loquatur in successore ut non teneatur iustificare tit.auctoris uel quòd aduersario saltē incūbebat onus probandi quòd alium ti.non haberet stante quod regula procedat etiam in ti.præsumpto uidetur quòd non sit differentia inter eum cōtra quē agitur ut ostēdat quo ti.ipse poßidet & successorē cōtra quem agitur ut ostendat ti.auctoris sui,quoniam utroq; casu tenebitur impugnās docere defectū titu.aut defendet possessorē titulum præsumptū,nisi dicas quòd præsumptus titulus causatur ex diuturna & longa possesione & etiā in ea est quid imputetur tam parti quàm ordinario quòd non esset quoad superiorē in possesione triēnij & infra decennium respectu ti.cum non procedat regulā cōtra superiorem ut est dictū in proxi.decis.uerū etiā quòd in casu isto non
4 erat necesse disputare † an regula seruiat etiā cum titulo præsumpto ex quo sine ea titulus præsumptus solus defendebat in possesione sed decis.cum fundamentis seruit quando essemus in ti.præsumpto aliàs quàm ex cursu decēnalis possesionis & in eadē triēnali quādo pinguius in aliquo prouisum esset per regulā quàm per solā possesionē decēnij ne uideatur facta disputatio uerbis cōtra l.ij.in fi.C.cōmu.de leg.& c.cōmissa,de elect.in vj.obijciebatur etiā quòd do. Mart.de Spinosa in una causa monastericū.seu alterius diœc.iudicauerat quod nō sufficiebat præsentatio sine institutione,nec electio sine cōfirmatione ex uerbis regulæ in eo q triēnio possederat,sed respondi quòd nō sunt cōtraria iudicia ex quo possessor triēnalis & non decēnalis habet solā regulā quæ requirit tit.uerū uel præsump

sumptum qui ex præmissis non apparet uerus neq; præsumptus, at in decẽnali si nõ cõstat de uero adest præsumptus neq; ob. si diceretur q alleg. Lapi restricta est ad trienniũ prout in alia deci. posui incip. Lapi alleg. Quia loquitur in successore respectu tituli sui prædecessoris nõ respectu tituli proprij & restrictio non facit q materia d.c. illud de præsump. fundatur in possessione decennij respectu proprij tituli restringatur ad minus tempus & sit contenta triennio.

IX. Decis. SVMMARIVM.

Eadem regula de triẽnali non tuetur habentit. à Papa quãdo sumus in beneficio vacan. apud sedẽ apostol. & vt de sic vacã. non est prouisum.

EPITOME.

1 Regula de triennali non habet locum in beneficijs vacan. apud sedem etiam collatis à Papa de tali vacatione mentione non habita, nu. 1.

2 Papa quomodocunq; prouidendo, an dicatur colorare possessionem?

DECISIO IX.

1 Quod non possit excipi de regula de triẽnali † per eum qui habet à Papa si beneficiũ apud sedem apostolicam uacauit & de aliter uacã. non est expressum, fuit tentũ quasi ab omnibus in una cano. & præben. Veronen. coram domi. Corrado Manlio quia iste casus excluditur à regula non ob. q Papa dare & in eo casu & omni alio colorare potest ut in c. ij. de præb. in vj. quia procederet nisi in regula casus esset exceptuatus à Papa, nam exceptio debet esse de regula & eius materia & firmat regulã in non exceptuatis l. nam quod liquidæ. § fi. de pe. leg. & not. in l. j. ff. de re. iu. & in auc. de non alie. aut permu. § ut autem col. j. Dicit enim tex. si quis ex apostolica uel ordinaria collatione illorũ ad quos pertinet possederit, &c. molestari nequeat dummodo in beneficijs huiusmo

iusmodi si dispositioni apostolicæ ex generali reseruatione in corpore iuris clausula reseruata fuerint se nõ intruserit. ergo etiã habẽtes à Papa excluduntur in casu excepto, quia nisi appareat de cõtraria mente disponẽtis non est à uerbis recedẽdũ l. non aliter. ff. de leg. iij, nec uerba regulæ sunt restringenda ad prouisiones facta ab alijs quàm à persona Papæ prout à legatis nuncijs & cæteris qui facere dicuntur & facerẽt auctoritate apost. ut in c. cũ aliquibus, de rescri. & c. hi qui de præbẽ. in vj. cũ simi. ex quo uerba uel ordinaria intelliguntur etiam si per se ordinarius ꝓuideat. Itẽ exceptio est referẽda ad utrũq; caput regulæ ut determinetur à tota regula uel excipiat ad totã: quia si ad alterũ uoluisset Papa excipere dixisset & declarasset c. ad audientiã, de deci. & l. unica. §. sint autẽ ad deficiẽtis. C. de cadu. tol. itẽ in alia exceptione de simoniaco ingressu nullus dicet ꝙ habeat locum etiã in prouisione apostol. igitur idem in ista ut utraq; exceptio ab eadẽ regulã uniformẽ determinationẽ meruerit l. nam hoc iure. §. ij. ff. de uulg. & pup. & l. hæreditatẽ. C. de impub. & alijs & per prædicta tollitur ꝙ unus ex aduocatis dicebat ꝙ exceptio solũ referretur ad ordinarios, quia sit possibilis, & cõueniẽs relatio non ad apostoli-
2 cas ne uideatur disputari an Papa † quomodocunq; prouidendo possessionẽ dicatur colorare saltẽ, quoniã satis est ita legislatorem uoluisse ultra prædicta quòd forte potuit eam ratione statuisse, quia quãdo uacat in curia non uoluit aliquem defendi sub prætextu regulæ, nisi scienter & prudenter tanquã de tali prouideat quæ est principi peculiaris ut in d. c. ij. & ne decipiatur si id taceret impetrans aut quando motu proprio ipsi Papæ nõ innotesceret & si reddi cõcludẽs ratio nõ posset nihilominus dispositio seruanda l. non omnium. ff. de legi. etiam si dura uideretur l. prospexit. ff. qui & à quibus, aut ergo

3 Papa † prouidet & nõ exprimit etiã si uacauit apud sedẽ & stet ista decisio cum exceptione ad regulã per fundamẽta prædicta aut prouidet ut de uacanti in curia etiã regula locũ habeat nõ exceptio ad regulã, ex quo Papa sciẽs uacationẽ prouidet quo casu ridiculũ uideretur dicere ꝙ colorẽ nõ daret etiã in casu regulæ, & ista distinguẽdo domini inclinabãt disputando quãuis causa ex alio capite decisa fuerit, ego uerò prout occurrit tentabã quòd data ueritate huius decis. sed quòd non sit locus regulæ quando de uacatione apud sedẽ in prouisione non dicitur idẽ sit si dicatur ex quo regula circa hoc nõ distinguit l. j. §. generaliter. ff. de leg. præstan. & uerba huic intelligen. cõueniunt ergo & mens l. iiij. §. totiens. ff. de dam. infe. itẽ quia in casu simoniaci ingressus nõ defenderet prouisio Papæ sed regula quã de uacan. apud sedẽ. igitur nec in isto ut una dispositio respiciẽs & excludẽs duos casus pariformiter terminent utrũq; ut in d. l. nam hoc iure, & quia si uoluisset cõditor declarasset d. c. ad audientiam, ut dicamus ꝙ in neutro casu sit uera. interpretatio autem in utroq;, tamen iste passus non fuit disputatus, ideo considera an bona sit ratio diuersitatis inter casum & casum.

X. Decis. SVMMARIVM.

Decretum dictæ regulæ est personale fauore possessoris, tamen sicut ipsa regula, & per clausulam generalem, quorum tenores ac si de verbo ad verbum insererentur haberi volumus pro expresso vel simile tolluntur vel suspenduntur specialia & indiuidua.

EPITOME.

1 Regula de triennali est personalis & non realis.
2 Clausula in gratijs beneficiorum videlicet quorum tenores &c. tollit & suspendit specialia & indiuidua gratiarum præcedentium.

Decretum

3 Decretum irritans requirit specialem mentionem in derogationibus nec potest per partes decreto renunciari.

4 Decretum quando est accessorium ad gratiam si derogatur, gratiæ & ipsi decreto derogatum esse videtur.

DECISIO X.

Quæsitũ fuit in una Cauric. portio quã proposui 1519. inter Gundisaluũ Salazar & quendã alium quomodo uerba decreti regulæ de triennali ibi necnõ impetrationes quaslibet de beneficijs ipsis sic possessis factas irritas & inanes cẽseri debere decreuit essent intelligẽda an respectu possessoris solũ uel generaliter quoad omnes prout est interpretata regula de annali realiter quòd quilibet de ea oppone-
2 *re potest † & dixerunt domini quod dicta regula semper fuerat iudicata personalis quia uerba erãt directa ad possessores cum prouisione q̃ posset excipere nõ autẽ inquietari ut ibi pacificè possederint, & ibi super eisdẽ beneficijs taliter possessis nequeant molestari. ergo alij de ea opponere nõ poterãt quàm possessores excipiendo ne molestẽtur cum beneficium tanquã personale non egrediatur personam nec transeat ad aliam non possidentẽ l. quia tale sol. ma. l. j. §. permittitur. ff. de aqua quotid. & esti. c. ij. de aucto. & usu. pal. & regula priuilegiũ personale de regu. iur. in vj. & ideo decretum dixit etiã esse personale tanquam accessorium ad regulã fauore possessorũ duntaxat cum propter regulam sit appositum ut in c. inter dilectos circa fi. de fide instru. ibi quòd ex eo uel ob inter dilectos id dignoscitur esse secutum l. non dubium in fin.* C. *de legi. regula accessorium de reg. iur. in vj. & facit c. si super gratia de offi. deleg. eo. lib. & quòd* Rota *tenet meo tempore quòd per*
3 *clausulam quorum † tenores ac si de uerbo ad uerbum insererentur habere uolumus pro expressis uel simile tolluntur uel suspenduntur etiã specialia, & indiuidua gratiarũ præceden-*

tium & decretum in eis adiectum per cōs.But.ij.quod est in obseruantia licet magis cōmunis opinio uideatur cōtraria ex hisquæ hincinde colligit Fely.in c.accedentes de præscrip.iij. col.ubi refert Fed.de Se.consi.ccxxiij attestari q uario modo diuersis tēporibus fuit super hoc iudicatū Romæ,et salaāt minus cōmunē propositū quādo stilus curiæ haberet q sufficeret prædicta mentio implicita in terminis de quibus ibi allegādo d.cōsi.ij.ad hæc cōferunt quæ annotaui in illa decisione incipiē.dubitaui in causa sub ti.de sen.& re iudi.& uideatur idē Fely.in c.nonnulli colū.ix.ibi fallit secundo uer.addatis primo But.de rescrip.ubi dicit de cōmuni opinione,item de stilo cōtrario cōmuni sententiæ & colligit ad hoc multorū auctoritates & uarias uerborū formas ex quibus ea quæ erant exprimenda nominatim habētur pro expreßis per dictas clausulas etiam si derogetur legi seu priuilegio & etiam si dispositio sit ad instantiā alicuius cōceßa nedū si motu proprio quæ omnia ibi collecta nota in practica ad hoc Rota xx.decisione in no. & Fely.in c.cæterū col.iij.in secunda limit.eo.tit.& uideatur etiam decis.cons.clxv.ubi refert opiniones hinc inde & ponderat stilum curiæ & ad decretū † irritans quòd requirit

5 specialem notam & mentionē & cui renunciari non potest c.dilecto de præb.cū ibi no.de quo per Fely.in c.cū acceßissent de cōstit.iiij.col.& in c.cū dilecta de rescriptis in uerbo Anglia primo xij.col.cū ibi xiiij.& xv.col.de materia & nō uidebatur sublatū aliàs maximè qñ in prima gratia cum decreto est clausula q iudices secundum ipsam debeāt iudicare sublata eis aliter iudicādi facultate ,put tenet Villadiego qui fuit auditor Rotæ in tractatu de potestate legati ix.q.ubi allegat Bar.in l. neminem.C.de cano.fruc.ui.ro. lib.xj. responderunt Domini quòd ex quo per clausulas quarū tenore derogantur cuicunq;

gratiæ

4 gratiæ anteriori † ex stilo curiæ censeretur etiã derogatũ ipsi decreto tanquã accessorio quia accessoriũ quandocũq; & decretũ sublata gratia per se sine ea nihil operaretur & dicitur sublatũ ut in d.c. si super gratia cũ alijs, unde in hoc Rota nõ sequitur opinionẽ Villadiego facit etiam text. in cle. unica de conc. præbẽ. in prin. ubi decretũ appositũ dispositioni conditionali non habet effectũ nisi existat conditio. ergo nec istud de quo agitur nisi quãdo est locus regulæ & possessor utitur ea pro ista decisione fuit adductũ simile q; sub uulgari substitutione nõ cõtinetur pupillaris tacita fauore matris tantũ ut in l. precibus. C. de impu. & alijs substi. cũ ibi no. sed quo ad alios sic l. nam hoc iure in princ. ff. de uulga. & pupil.

XI. Decis. SVMMARIVM.

Possessio triennij pacifica defendit à pœna regulæ exigentis veram valoris expressionam secundum communem æstimationem aliàs annullantis prouisionẽ. Vel sic, Exceptio dictæ regulæ de triennali competit non exprimenti verum valorem non ob. quod regula de vero valore exprimen. annullet titulum tali casu.

EPITOME.

1 Regula de triennali defendit etiam illum qui verum valorem non expressit regula de exprimendo valore non obstan. & nu. 9.
2 Titulum coloratum an habere dicatur ille qui verum valorem in gratia non expressit?
3 Regulæ de triennali nunquam derogatur in commissionibus iustitiæ.
4 Præscriptio requirit titulum & bonam fidem.
5 Decretum Papæ irritans inficit titulum & possessionem habitam cõtra decretum.
6 Regula de triennali est contenta omni alio colore tituli præter exceptuatos in ea.
7 Regula de triennali defendit prouisum ab ordinario de dignitate maiori post pontificalem & principali in collegiata alia regula non obstan.

9 Mala fides quando causatur ex errore iuris non nocet quo ad acquisitionem fructuum.

10 Error iuris dubij excusat in præscribendo.

DECISIO XI.

QVærebatur in una Barchinonē. parrochialis sancti Vincentij de sortis de mensæ Iunij 1522. corā dño Io. Ant. de Triuultijs an ei qui non expresserat uerum ualorē secūdū cōmunē æstimationē prout ex regula de uero ualore exprimendo sub pœna nullitatis puisionis tenetur cō peteret exceptio dictæ 1 *† regulæ de triennali possessore nō molestando ex quo triēnio pacificè pessederat, & cōclusum fuit q̃ sic cum non excludat nisi simoniace ingressū & de beneficio in curia uacante prouisum. nam exceptio firmat regulā in nō exceptuatis l. nā q̃ liquidè. §. fi. ff. de pe. leg. & d. B. de Petrasancta affirmauit se succubuisse in Rota anteq̄ esset Au. ex hoc capite in una sua beneficiali causa ualoris ducentorū ducatorum. occurrit tamē cōtra conclusionē q̃ regula requirit titulū ad minus coloratum qui non uidetur talis quādo quis est priuatus sentētia iuris uel hominis ipso facto secundū Lapi allega. xvj. & Abb. in c. cum nostris in fi. de cōces. præb. & regula de ualore exprimē. habet decretū annullans taliter q̃ huiusmodi puisio nunquā dedit titulū uel sic dicimus tribuisse priuauit eo, aut reduxit ad nō titulū, & prouisus remanet intrusus ac nudus possessor. itē præsumitur esse in mala fide faciendo cōtra regulā, ideo nō debet triēnali præscriptione iuuari l. nunquā. ff. de usuc. l. queadmodū. C. de agrico. & censi. lib. xj. & c. qui cōtra de reg. iur. in vj. q̃ sumus in præscriptione uidetur quia Abb. in simili casu in c. cōtingit col. iij. de do. & cōtu. appellat præscriptionē etiā si non præscribatur titulus & regula defendit absq; eo quod det titulum non contra superiorem qui potest inquirere, sed contra alium qui non auditur*

3 neq; in possessorio, neq; in petitorio, cum nec † per commis-
sionem iustitiæ unquã ipsi regulæ derogetur, quoniã si fieret
eius effectus uacuaretur inquit Fely. in c. sicut col. xvij. cũ seq.
de re iudi. & facit etiã glo. fi. in d. c. contingit loquens de præ-
4 scriptione fructuũ & requirẽs quòd præscribens † habeat ti-
tulum & bonã fidem & cõgruit diffinitio præscriptionis tra-
dita per Abb. super rubri. de præscript. q; est ius ex tempore
competens auctoritate iuris uim capiens pœnã negligentibus
inferens & finẽ litibus imponens, & quãuis simus secundum
prædicta in præscriptione regulæ habet tamen prout statuta-
ria eandẽ naturã quã legalis l. in contractibus & ibi. Bal. C. de
non nume. pecu. & alij quos refert Fely. in c. illud colum. ij. de
præscrip. legalis enim præscriptio exigit bonã fidem l. j. & l.
super longi. C. de præscrip. lon. tempo. fortius canonica. c. fi. de
præscrip. & c. possessor. de reg. iur. in vj. Præterea dictũ de-
5 cretum † annullans inficit & discolorat titulũ & possessionẽ
c. si eo tempore de elect. in vj. c. j. & ij. ut penden. & in c. ij. de
præb. eo. lib. iunctis decisionibus Rotæ Bisignet. in antiquiori-
bus secunda de dol. & contu. & de restitu. spolia. in not. tertia
& prima additione & dico latius in illa decis. incipien. pro-
uisus ab ordinario, sed pro cõclusione pondera q; est dictũ re-
6 gulam † esse cõtentam omni alio colore tituli concesso ab ha-
bente potestate conferendi præter dictos casus exceptuatos in
ea & hoc stante cessant obiecta & ex eo etiã q; est tentum re
7 gulam † ipsam procedere in prouiso ab ordinario de prima
dignitate post pontificalẽ in cathedrali aut principali in col-
legiata non ob. alia regula reseruante sedi apostolicæ talia be-
neficia & cõcordatis Germaniæ excludentibus in eis ordina-
rios cũ decreto irritãti prout in illa deci. incipiẽ. dubitatũ fuit
ubi pono quædam motiua facientia ad conclusionem & ad de-

creti exclusionem ac male fidei quæ mala fides quãdo causatur ex errore iuris non nocet quoad fructuũ acquisitionẽ ad doctrinã Bar.in l.sed & si leges.§.scire.ff.de peti.hær.& Abb. in c.si diligenti col.vj.de for.compe.& quãuis Bar.in d.§. & Abb.in c.ad nostrã de reb.ecclesiæ nõ alie.ad fi.hoc nõ admittant, quãdo ius apertè resistit & dicta regula de exprimẽ.uero ualore uideatur resistere annullando prouisionẽ. nihilominus ex quo regula † de triẽnali excludẽs prædictos duos casus

9 *tantũ uidetur in alijs præscriptionẽ permittere seu dare exceptionẽ una declarat aliã & secundũ aliam est intelligenda ne sibi inuicẽ repugnẽt l.non est nouũ cum dua.se.ff. de legibus l. unica.C.de inoffi.doti.& c.cũ expediat de elec.in vj.item non semper sequitur lex annullat ergo expresse resistit ut in exẽplis datis per Bar.in d.§.sicut nõ sequitur simpliciter lex aliquid fieri prohibet ergo si fiat est nullũ l.non dubiũ.C.de legi. quia in multis actus ualet ut per Deci.exẽplificantẽ in consil. xvij.& probantẽ,& quando ius resistat quando non uide in illa deci.incipiẽ.erat à patrono & uidetur magis aßistere ꝓpter dictam regulã de triennali uel saltẽ si nõ daretur aßistentia ex ea tollitur resistentia.nam aut sumus in claro ꝙ est licita præscriptio,seu nõ,cessat exceptio ex determinatione dicisionum prædictarũ duos solũ casus exclusos ponderantur,uel in dubio ex conflictu dictarũ regularũ circa earum interpretationẽ & ex deductis pro & cõtra in allegatis decisionibus et alia etiã incipiẽte,fuit etiã cõclusum corã dño Io. Ant.de Triuultijs in quibus uideas motiua & tunc error † iuris dubij excusat in præscribendo secundũ glo.& Abb.in c. de quarta de*

10 *præscrip.col.ij.idem si sumus in facto dubio in quo etiã error præstat causam præscribendi secundum eandem glo.& Abb. ibi & Abb.etiã in d.c.ad nostrã exemplificando in eo qui putabat*

tabat solẽnitates interueniſſe quæ nõ interuenerunt,& ex bona fide fecerit fructus ſuos,& ſi talis error nõ excuſat à pœna regulæ per ſe solũ bene excuſat concurren. præſcriptione triẽnali ut hic & in præfatis deciſionibus & hoc modo regulæ reducũtur ad cõcordiã,negari autẽ nõ poteſt quin in caſu huius cõcluſionis ſit error in facto dubio circa expreſſionẽ ueri ualoris in qua facile erratur cum probabiliter ignoretur ut apertè demõſtro in illis deciſionibus ſup ipſa regula incipiẽtibus,item uoluerũt domini & alia fuit etiã in pluribus cauſis.

SVPER REG. DE ANNALI.

XII. Deciſ. SVMMARIVM.

Regula de annali xxxij. in ordine annullans primã ſententiã,licet de ea non ſit datũ in prima ſed ſolũ in ſecunda inſtan. Vel ſic,Regula de annali quando producitur annullat omnia acta iudicij & ſententias inquacũq; inſtantia producatur,& decretũ irritãs ad annullãdũ ſeu detegẽdum nullitatẽ omnium geſtorum contra ipſum & ad impediendũ executionẽ poteſt opponi & ſufficit quod producatur in articulos executiõis.

EPITOME.

1 Regula de annali nedum in prima verum etiam in ſecunda & tertia inſtan. produci poteſt & ſuffragatur etiam quoad nullitatem ſententiæ & impedit executionem.

2 Extrauagans & conſuetudo non notoria eſt alleganda & probenda in termino.

3 Sententia lata contra regulas cancellariæ non eſt ipſo iure nulla niſi fuerint productę,quia iudex niſi producantur ſecundum earum tenorem iudicare non poteſt quòd intellige vt nu.11.

5 Appellatio reſcindit iudicatum & reſtituit appellantem vt poſsit facere omnia quæ poterat poſt litem conteſtatam.

5 Regula cancellariæ habens decretũ quãdocunq; in iudicio produca-

tur annullat omnia acta etiam ante productionem.

6 Decretum Papæ irritans operatur vt sententia lata contra eum sit nulla & executionem non mereatur.

7 Decretum an operetur vt annullet ante notitiam post eius vsum.

8 Iudex debet habere conscientiam ex deductis in actis tantum & secundum allegata & probata iudicare.

9 Conscientia publica & non priuata attendi debet.

10 Iudices siquid extra iudicium sibi proponantur aut intelligant nullam fidem adhibere debent, donec in iudicio sint producta & pars citata ad dicendum contra.

11 Sententia lata contra regulas cancellariæ & extrauagantes si non sint apud acta causæ productæ valent quando non habent decretum.

DECISIO XII.

Obtinui in una Vilicen. ca. & præben. quam proposui 1516. in qua dabatur de regula de annali in secūda instan. de qua dari poterat in prima sed non erat datum q̃ prima sententia erat nulla & tanquā talis annallanda. idem de secūda quando † produceretur regula in tertia & hoc propter 1 *decretum irritans in ea appositum prout fuit sæpius iudicatū uerum huic deci. cōtradixit semper do. Mercurius de Vipera decanus noster uir profundæ memoriæ per ea quæ dixit* Alex. *in auct. iubemus. C. de iudi. nu. 6. quē sequitur* Fely. *in c. j. de re iud. vij. col. q̃ quāuis post terminum ad probandū possint allegari iura ut per* Bart. *&* Bal. *in d. auct. non tamē potest allegari extrauagans sed est alleganda † producen. & proban. in* 2 *termino quēadmodū consuetudo non notoria nec illam habet iudex supplere qui eam probabiliter ignorare præsumitur c. pastoralis de fi. instru. & no.* Bal. *in l. j. in fi. C. ut quæ des. aduo. par. iudi. supple. ergo uel dari non potuit in secunda uel si potuit nō sit nulla prima sed reuocetur ex nouis iuribus propter regulā, facit etiā* Egi. *deci. ccccxc. q̃ ubi quis potest defendi ex errore uel alio facto non sufficit q̃ constet de errore in actis nisi allegaretur per eū cuius interest. item secundū eundē* 3 Fely. *in d. c. j. col. viij. post alios sententia lata † contra regulas cancel*

cancellariæ apostolicæ non ipso iure nulla, quia non sunt constitutiones generales allegat Anch. consi. ccxcij. efficacibus in princi. & quod est de stilo Rotæ quod nisi allegetur & producatur in actis ualet sententia cõtra eas nec aliter potest iudicari secundũ earũ tenorẽ & quòd ista seruantur etiam in literis habentibus clausulã decreti, sed pro decisione potest responderi quòd immo dari potest in secũda ex quo regula permittit & annullat omnia & perẽptoriæ exceptiones possunt post litem contest. & ante sententiam proponi l. perẽptorias.

4 C. senten. rescin. non posse. appellatio uerò † rescindit iudicatam l. j. in fin. ff. ad turpilia. & restituit in eo statu ut poßint omnia fieri quæ poterãt post litẽ contestatam & cõsequẽter peremptoriè opponi nõ ante ut in l. ita demum. C. de procur. ubi ita decla. Barb. & Abb. in c. j. de except. ij. col. & in c. pastoralis eo. tit. ult. col. igitur materia regulæ potest deduci in causa appellationis etiã nõ deducta in principali & noua instrumẽta & allegationes ut in l. per hãc. C. de tẽpo. appella. l. scio. ff. de appella. c. fraternitatis de testi. c. cũ Ioan. de fid. instru. c. cõstitutis iuncta glo. in uerbo aliã uellet de appella. & gl. fi. in c. cũ causam eo. tit. nec est omnino nouũ capitulũ quãdoquidẽ exceptio quæ actionẽ propositam respicit prout ista perimẽs omnia dicitur pẽdere ex ueteribus secũdũ Bar. in d. l. per hãc. itẽ si Alexã. intelligeret quòd non liceret post terminum in causa appellationis dicere cõtra producta etiã si essemus in termino hominis quia est quædã cõminatio nõ se extẽdẽs ad appellationẽ & restringitur ad instã. opponẽtis secũdum But. Ioan. Mon. & Arch. i. ut refert Abb. in d. c. pastoralis ult. col. licet teneat contra in hoc quasi succedat loco termini iuris scilicet cõtest. lit. sed ad casum nostrũ non sumus in dilatorijs ex quo regula annullat quoad iudicẽ & acta iudicij &

 destruit

destruit ius quoad partē, & de iure terminus in peremptorijs nō est ante sed post litē cōtesta. secundò pōt dici quòd Alexā. loquatur quòd post triēniū produci nequeat in eadē instā. qñ esset hoc uerū nō in diuersa ad aliū quòd nō sit nulla nisi post usum regulæ, responde pro decisione paria esse in lege q; dicatur nullius existere momenti uel quòd pro infecto aliquid habeatur sed in secūdo lex annullat ut ab initio scilicet ut ex tūc non ut ex nūc quoad iuris effectum ut uult glo. in cle. unica de immuni. eccle. quā dicit Abb. notabilē in c. quæ in ecclesiarum in prin. de cōstitu. ergo à princip. omnia nulla ex quo in decreto regulæ habetur quod impetratio cū quibuscūque inde secutis nullius existāt firmitatis, ad stilū Rotæ scripta p Fely. in d. c. j. di. procederet si regula nūquā producatur aut quousque producatur ut teneat sententia & regula extra acta in nulla
5 sit cōsideratione secus † si pducitur qa statim decretū operit nullitatē etiā retro uel detegitur nullitas p productionē. nam decretū irritat omnia & ligat ignorātes c. si eo tēpore cū ibi not. de elect. in vj. & ubi est clausula decreti cōsensus partium nihil operatur ut in c. dilecto & ibi Abb. de præbē. facit quod Arch. inqt de decreto in c. cū de bñficio eo. titu. & in c. j. §. ex parte de cōces. præbēd. in vj. & alij in dictis locis et But. Inn. & Abb. in c cæterū de rescrip. quòd regula decreti operatur reuocationē literarū iurisdictionē & processus ipso iure &
6 ita in una † Mediolanē. castrorū hoc tenuit Rota postquam do. Hierony. de Cusano cōtra quē et eius uxorē fuerat lata sententia adiudicatoria castrorū in fauorē Cardin. Senogalien. ut cōmēdatarij monasterij sanctæ Christinæ per do. Domini. de Iacobatijs quæ dicebatur trāsiuisse in rē iudicatā opposuit in causam appellationis de literis Sixti. iiij. in quibus abdicabat Sixtus à monasterio beatæ Christinæ castra et applicabat sedi

di apostolicæ decernēs irritū & inane qcquid in cōtrariū fieret qa uoluerūt dñi quòd nō esset locus executioni quin potius p d.Sibinicē.q ob mei absentiā fuerat subrogatus in secūda instā.fuit pnūciatū 1516.sentētiā do.Iacob.fore nullā & nō meruisse nec mereri executionē neque curarūt dñi pro maiori parte de eo qd' Fely.disputationis gratia nō animo decidēdi ingeniosè tentat in d.c.cæterū in uerbo prima restrictio
7 *quòd regula decreti † nō operetur reuocationē literarū ante notitiā nec pcessus aut iurisdictionis antequam pars excipiat de secundis,quasi intelligatur cōditio si pars uoluerit & qd' solus usus operetur nullitatē postea gestorū,& decretū incipiat operari post illum usum & non prius quia cōis opinio est in cōtrariū ex curiosè collectis p eundē ibi à qua in iudicādo nō est recedendum c.prudentiā in prin.de offi.dele. & per* Abb.*post alios in c.j.de constitu.& ex prædictis uidetur esse nulla sentētia cōtra decretū etiā nō pducto decreto,sed si uelimus saluare stilū* Rotæ *& q̄ scribit* Fely.*in d.c.j.de re iudi.dicamus uera nullā esse qa cōtra decretū ligās ignorātes & an*
8 *nullās à data ipsius.sed q̄ iudices † habēt cōsciētiā ex deductis in actis tātū & secūdū allegata & probata cogūtur iudicare ut in l.illicitas.§.ueritas.ff.de offi.præsi.et ibi* Bar.*& tex.cū gl.in auc.de māda.princ.col.iij.c.*Deus *omnipotēs ij.q.j.uers. qñ autē & iij.q.vij.iudicet c.in præsentia de renūcia.c.j.cum gl.de offi.ordi.& glo.in uerbo cōtra cōscientiā in c.cū æterni de re iudic.in vj.& in c.pastoralis.§.quia uerò de offi.delega.*
9 *ubi* Abb.*post gl.† refert hāc cōmunē opinionē,non esse iudicandū secundum conscientiam priuatam sed publicā ex actis quicquid sentiat cum* Cald.*idem* Abb.*distinguendo puta causam ueram.nam si posset iudicari secundum conscientiā extra acta posset pro libito iniuste cōdemnare aut absoluere iudex*

&

& iustificare q talis est cõsciẽtia sua cuius solus Deus *esset cognitor & iudex iux.no.in c.statutũ in.§.accessorẽ de rescri.in vj.& in cle.j.in uerbo oneramus de iur.patro. nec posset quis cõqueri de iudice aut ab eo tali casu appellare etiã si superior ex officio posset reducere ad bonã æquitatem, ut dicit gloss.in dicto uerbo oneramus &* Abb.*in c.super his* v.*col.de accusa. & propterea apud eosdẽ iudices ualida reputatur sentẽtia & mãdabũt dari executioni,nisi exceptio decreti uel alia detegẽs nullitatẽ uel impediens executionẽ opponatur l.iiij.§. cõdemnatũ.ff.de re iudi.& c.fi.eo.ti.cũ solũ credant actis & extra*
10 *acta ad nihilũ obligãtur.nã si qd extra† pponatur aut intelligẽt nullã fidẽ facit donec sit productũ,& pars citata ad dicendũ contra oblata copia ut tenet* Bar.*in extrauag.ad reprimendũ in glo.in uerbo de plano &* Lud.Ro.*cõsi.cccccxix.& facit* Egi.*decis.xxvij.quoniã tũc datur uel non fides prout iura uolunt l.fi.C.de fi.instru.uel secundo quod sit hoc in regu-*
11 *lis † extrauagãtibus & alijs cõstitutionibus nõ inclusis in corpore iuris ut ualuerit sentẽtia prima & ualeat cõtra eas si nõ fuerint acta producta qñ nõ habẽt decretũ ex quo poßint de iure ignorari à iudicibus ut in d.ca.pastoralis de fi. instru. ut tũc productio in secũda nõ annullet primã detegẽdo à tẽpore latæ nullitatẽ.Sed operetur quòd ex nouis annulletur uel irritetur secus in habẽtibus decretũ ex uirtute decreti ut supra,et idẽ quòd in causa* Mediolanẽ.*castrorũ uoluit palatium in una alia* Auinionẽ.*corã dño* Nicolao *de* Spinosa *in qua erat pronunciatũ in* Rota *cõtra quẽdam scolarem* Auinionen.*uniuersitatis & sententia transierat in rem iudicatam & scolaris ad impediendum executionem & docendum de nullitate sententiæ produxit priuilegium cum decreto irritanti quod scolares* Auinioni *& non alibi conuenirentur.*

XIII.

XIII. Decis. SVMMARIVM.

Eadem regula locum habet in vnione seu beneficio vnito contra impugnantem vnionem.

EPITOME.

1 Beneficium vnitum perdit nomen beneficij.
2 Regula de annali defendit illum qui beneficium vt vnitũ possidebat.

DECISIO XIII.

VTrũ obtinẽs beneficiũ unitũ si cõueniatur super eo ad instantiã eius q impetrauit illud in titulũ & tanquam de per se possit excipere de regula de annali contra impetrantẽ & uidebatur q nõ ex quo † beneficiũ postquã est unitũ pdit nomẽ bñficij ut Rot.deci.x.de reb.eccl.nõ alie.in antiq.& ppetuitas trãsit in tẽporalitatẽ decis.ij.de exce.prælat.in no. regula uerò loquitur de bñficio.sed cõtrariũ † tenuerunt dñi in una causa Bononiẽ.de Sala corã do.Iaco.Simonetta scilicet quòd fratres sancti Saluato.qui beneficiũ ut unitũ possidebãt excluserint impetrantẽ beneficio regulæ.nã ex persona actoris impetrãtis ius metimur l.j.§.j.ff.si pars.hære.pe.& impetrans asserebat esse per se beneficiũ non autem mẽbrum alterius uel alteri annexũ.ergo obstat & regula pro quo etiam in simili Car.in cle.unica.viij.q.de sequest.poss.& fruct.

XIIII. Decis. SVMMARIVM.

Vtrum locum habeat eadẽ regula cõtra eum qui impetrauit beneficiũ propter crimen hæresis in forma iuris. Vel sic, An hæreticus põt excipere de regula de annali contra impetrantẽ beneficium quod detinet vel tertius ius prætendens mortuo hæretico.

EPITOME.

1 Hæreticus cum sit priuatus omni titulo & possessione an possit se tueri

tueri regula de annali.
2 Regula de annali emanauit in odium impetrantis & contenta est detentatione etiam absq; titulo quia realis existit.
3 Executio in bonis hæreticorum nec illorum occupatio fieri potest ante sententiam ideo detinendo beneficium potest dare de regula.
4 Regula de annali defendit execrabilem.
5 Pœna iuris non excluditur per pœnam regulæ nec econtra.
6 Pœna duplex & interdũ triplex aliqñ imponitur delicto qñ est grauæ.
7 Nullitas actus est pœna.
8 Restitutio etiam ad detentationem & momentum competit hæretico.
9 Possessor seu detentator bñficij reseruati an possit tueri se de regula?
10 Regula asinina appellari potest cum detentatione dicte fuisse cõtentã.
11 Regula de annali requirit pacificum possessorem quæ tamen inficitur per quamlibet molestiam iam vel facti.
12 Sequestrum necessarium an nocet possessionem?

DECISIO XIIII.

Propositum fuit utrũ regula de annali locũ habeat contra impetrantẽ beneficiũ ob crimẽ hæresis secundũ formam iuris corã do. Paulo de Capisuchis in causa Illerden. ca. & præbẽd. ac propositura inter Dominicũ Pancgno & do. Capredo & sæpius articulus disputatus 1519. & 1520. una
1 *pars dominorum tenuit quod nõ, primò quia † hæreticus est priuatus omni titu. & possessione & regula loquitur de impetrãte beneficiũ ab alio possessum, quòd sit priuatus est tex. in c. quo iure cũ gl. & Domi. & Archi. ibi viij. dis. & Mil. in reperto. in uerbo hæretici ad omnia beneficia. Item inhabilis ad quoscũque honores & omni infamia infectus c. ij. de hæreti. in vj. & per Abb. c. inter dilectos de excep. præla. ulti. col. facit regula infamibus de reg. iur. in vj. & quod Domi. & Archid. in d. c. quo iure & eius bona sunt ipso iure cõfiscata c. cũ secũdũ de hære. in vj. ergo quocũq; iuris beneficio nudatus & cõsequẽter nõ debet tueri à regula cũ ubique iura cõtra hæreticos insurgãt. Secũdò prohemium regulæ à quo finalis ratio statuitur l. fi. de hære. institu. & per Bar. & l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. faci. uenit ad reprimendũ improbos motus ex-*

qui

quirentium lites, sed iste est impetrãs hoc casu in forma iuris prout ex stilo signaturæ regula apponitur & de prouisione & collatione prout de iure & in forma iuris quæ si nõ apponeretur cãcellaria aliter nõ expedit literas & aliàs tenetur de iure se inscribere l. qui crimen qui accusa. nõ poss. l. si ueris. C. de fi. instru. c. tuæ de procurat. & c. qualiter & qñ el. ij. de accusat. ergo in eo ꝓpter periculũ pœnæ cessat improbitas & debet cessare dispositio l. adigere. §. quãuis. ff. de iurepatro. & c. cũ cessante de appel. Tertiò nõ debet qs duplici pœna puniri l. senatus. ff. de accusa. c. at si clerici. §. de adulterijs in fi. de iudi. facit l. diuus Marcus. ff. de offi. præsi. et l. antepe. C. de pœ. & si locus esset regulæ succederet duplex pœna igitur sufficiat una. Alia pars tenuit affirmatiuã. Primò quia regula ema
2 nauit † in merũ odiũ impetrãtis ut in præfatione & nullo modo in fauorẽ possessorũ. secũdò qa nõ requirit possessionẽ sed est cõtẽta detẽtatione etiã absq; aliquo titu. Itẽ realis cõpetẽs cuicũque sicut semper est intellecta, & nõ est recedendum à tali interpretatione l. minime. ff. de legi. cuius contrariũ est in regula de triẽnali quæ exigit titulũ & est mere ꝑsonalis. ergo hæreticus quem ad modum quilibet alius debet posse dare de
3 ea & ex quo detinet cum non possit † in bonis ipsius executio aut occupatio fieri nisi feratur sententia iuxta terminos d. ca. cum secundũ. quarto contra impetrantem per extrauagan-
4 tẽ execrabilis Io. xxij. locũ † habet regula ut tenuit Rota secundũ glo. regulæ, habeat ergo locũ isto casu ex quo uterque est priuatus & inhabilis ipso iure & per prædicta est euacuatũ primũ fundamentum partis negatiuæ. Nec refragatur quòd sit omni beneficio iuris exclusus ex eo quòd regula non attẽdit ad personã possidentis sed duntaxat impetrãtis. Ad secundũ potest dici quòd nõ probato stilo adducto cõtra affirmatiuã

matiuã quòd cancellaria ita interpretetur in tali interpretatione improbus etiam uidetur impetrans beneficium hæretici
5 & cuiuscunq; alterius si uincatur. Item † pœna iuris non excluditur per pœnam regulæ nec econtra. Ad tertiũ dicas quòd illud de non imponenda duplici pœna fallit quando delictum
6 † est graue & multiplici pœna plectendũ. nam multiplex imponitur in c. cum æterni tribunal de re iudi. in vj. & duplex in cle. ad compescendas de sequest. poss. & fruc. & triplex in c. ij. de pe. & re. & sic in infinitis iuribus ut in l. quisquis. C. ad l. iul. maie. & c. Ita etiã sentit glo. in d. c. at si clerici sufficere alterum quando utraq; per se est sufficiens aliàs bene infertur duplex allegat ad hoc multa iura. in casu autẽ regulæ iam ponitur duplex aut triplex ut pecuniaria cancellariæ apostolicæ damnorum & interesse possessori ac nullitatis omnium gesto
7 rum cum nullitas † actus sit pœna l. senatus. ff. de cõtra. emp. & uendi. c. dispendia de rescrip. in vj. & gl. in c. decet. §. ordinarij in uerb. processus de immu. eccle. eo. lib. & de mate. & an sit naturalis & propriè pœna irritatio processus uide Filip. Frãc. in c. fi. de elec. eo. lib. ij. col. & Fely. in c. cæterũ de rescrip. in uerbo prima restrictio & magistraliter Domi. in d. c. fi. col. iiij. igitur cessat articulus cum conditor non fuerit cõtentus una pœna. Item per pœnã regulæ satisfacit tantum cõditori qui solum uoluit punire impetrantem non priuilegiare detentorẽ aut in peccato defendere q; sine titulo canonico detineat c. unico de eo qui mi. in pos. causa rei ser. & c. j. de reg. iur. in vj. non obstan. q; mandet ei satisfieri de dãno & interesse quia in hoc prospicit ne damnũ patiatur, non ut lucrũ capiat & diuersa est ratio l. fi. C. de codicill. per pœnam autẽ inscriptionis est etiã prouisum parti, cõtra quàm opponitur de crimine, ergo de una ad aliam non infertur ex quo ad diuersa

respi

respiciũt l.papinianus exuli.ff.de mino.et l.fi.ff. de calumnia. Quartò,pro affirmatiua q. si inspecta persona hæretici non esset locus regulæ & minus in tertio scilicet R.'Cabredo cui erat prouisum in partibus per priuationem Dalmatij Tolosæ cõdemnati de hæresi & Cabredo non erat incapax nec inhabilis ut admittamusq. tertius poßit dare de regula uel ex persona sua habili quia deuenit beneficium ad eum in quo regula loquitur & à principio locũ habuisse tl.huic scripturæ. §. fi. cũ l.se.à cõtrario sensu.ff.ad l.aqui.uel ex psona hæretici impediri à simili eius q. dicitur in l.post mortẽ. §. fi. ff. de bo. pos. cõtratab.& no.in l.qui se patris.C.unde libe.Sed pro affirmatiua huic motiuo responde q. ab initio inspicitur an locus existat regulæ quãdo fit impetratio contẽplata natura & forma impetrationis & persona possessoris tũc non alia ut qualitas tẽporis,uerbi &c.l.in delictis.§.si extraneus de noxa.& l.titius.ff.de mili. testa.& ut statim dicamus habere uel non locũ regulã quæ omnia à principio annullat & si dicimus locũ nõ esse ab initio cõsiderata persona possessoris in crimine hæresis,neq; erit ex post facto ad regulã nõ firmatur de reg.iur.in vj.effectus nanq; regulæ q. sit uel nõ sit iam est cõsummatus eo momẽto unde nõ debet cessare cessante uel mutata qualitate psonæ ex interuallo secundũ Bar.in l. titia.§. imperator de leg. ij.& in l.pluribus.§.fi.ff.de uerb.obli.& illud q. in execrabili habeat locũ regula nõ est simile cũ execrabilis nõ sit ita priuatus & exosus sicut hæreticus quia remanet possessor & quidem coloratus & ad effectũ recuperandæ posseßionis secundum Rotã in ult.tamẽ additione & opinione deci.iij.de resti. spol.in no.et non potest à posseßione amoueri sine citatiõe c. licet episcopus de præben.in vj.super quo tamen uidendũ quæ opinio approbetur in practica.Allegabatur etiam pro negatiua

tiua quòd omnino tam possessio quàm detentatio in hæretico sunt improbata à iure ut inquit Archi.in d.c.quo iure ult.col:
8 & propterea negatur restitutio etiã ad detentationem † & momentũ ad quod Rota restituit ar.l.cum spõsus sponsæ.§.fi. ff.de publi.in rem acti.& quicũq; detentator pro sua detẽtatione habet remedia iuris ad eam recuperandã,scilicet canonẽ reintegranda iij.q.j.secundũ Bu.in c.sæpe de restitu.spolia.& Alex.in l.j.in prin.xix.col.ff.de acqui. pos. pro qua cõsideratione occurrit ꝙ detentatio hæretici nullum habeat iuris fũmentũ nec posset aliquẽ effectum producere,nec cõsequenter dici ꝙ detineat sicut dicit Rota in d.deci.iij.in.§j.additione de possessione beneficij litigiosi propter decretum c.si hi cõtra quos ut lit.penden.in vj.in iure notorium cum sit similiter cõtra hæreticum in d.c.ij.§.hæretici de hære.eo.lib.ad hoc pertinenter facit quod Felyn.ad intellectũ huius regulæ tradit in
9 c.in nostra corre.xxxvj.ubi tandẽ tenet ꝙ possessor † seu detentator beneficij generaliter reseruati non potest dare de regula propter decretum notorium in corpore iuris quod excludit ignorantiã.quia satis est decernere prouisiones irritas ad hoc ut possessio & detentatio quæ sequitur etiam sint infectæ,ut dicit tex.expresse in c.si eo tempore de elect.eod. lib. uidelicet ꝙ omnia quæ sequuntur post ipsum decretũ sint infecta nec d.c.si hi contra quos dicit quod possessio afficiatur, & tamen est infecta & reprobata sed pro affirmatiua respõderi posset cum regula contenetur quacunq; detentatione etiã de facto & absq; aliquo titulo solum factũ respiciente in possidente non ius aut ꝙ producat iuris effectum,maximè si sit cõtra impetrantem duntaxat edita & non ignorabat conditor possessorem aut detẽtatorem sine titulo nullum ius habere in beneficio nec debere in eo tueri & nihilominus ita uoluit.Verum

rum pro negatiua proponebatur quod si qualibet detenta-
tio locum haberet regula procederet in layco iudæo et mulie-
re detinentibus quod absurdum uidetur, & quod pro absurdo
& claro quod in talibus regula nõ haberet locũ tenebant do-
mini de Parco in cancellaria pro qua opinione facit quia lex
intelligitur de idoneis l.ut gradatim post prin.ff.de mune. &
hono.& titulus beneficij non cadit in tales, licet cadat in ho-
micidas illegitimos & alios non reprobatos de qbus per Abb.
post Inn.in c.cũ uestris col.fi.de cõcess.præben.& Ancha.cõ-
si.cxvij.& Abb.in c.querelã de iureiur.& Fely.in c.ij.de re-
scrip.quod si uerũ est minus debet locũ habere in hæretico q
magis quàm fœmina et laycus peccat.Et si glosator huius re-
gulæ tenuit affirmatiuã ex his omnibus constat non dixisse ue-
10 rum quãuis etiam ad istud ultimũ diceretur regulã † asinina
detentatione fuisse contentã & nullo modo respexisse ad per-
sonas possessorũ nec dixisse dũmodo aliàs sint habiles ex qui-
bus omnibus articulus fuit dubius, aliquibus ex dñis nunc in
unã nunc in aliã pertẽ inclinantibus, quare pro negatiua cõsi-
deratũ etiã fuit q inquisitores hæreticæ prauitatis sequestra-
uerant beneficia seu fructus beneficiorũ Dalmatij incarcera-
ti taliter q fuit abdicata aut turbata possessio & detentatio
11 si qua erat, & † regula quæ requirit pacificũ possessorẽ exclu-
ditur per quãlibet molestiã iuris uel facti ut Rota.iij.de præb.
in no.in additione, Item quia inquisitores fructus percipiebãt
ergo Dalmatius non pacificus c.si tibi concesso, de præbend.
in vj.iũcta dicta decisione quod ut uacẽt priora beneficia re
quiritur q administrationẽ bonorũ ecclesiasticorũ uel maio-
ris partis quis habeat ut dicatur pacificè possidere, sed ex ad
uerso respondebatur q tale sequestrum, quia necessarium nõ
uoluntarium erat non abdicabat possessionẽ l. interesse. ff. de

aequi.pos.& quòd materia c.si tibi concesso procedebat quãdo tertius percipiebat fructus ad suã utilitatẽ quia erant ei debiti uel aßignati prout in c.si ꝑpter de rescri. in vj. cũ si. sed inquisitores perceperant nomine Dalmatij *uel saltẽ ad ius cõmodum quia subueniebant ex illis* Dalmatio *in uictu & alijs necessarijs usq; ad satisfaciendum creditoribus & tandẽ non*
12 *discusso hoc articulo an sequestrum necessariũ auocet † possessionem necne super quo uideantur* Bar.*in d.l.interesse* Bal. *&* Saly.*in l.unica.C.de probi. sequestra.pecu.*Pau.*& alij in cle.unica de seq.pos.& fruc.&* Io.An.*in c.examinata de iudi. ubi refert opiniones. unus ex dominis qui defensauerat affirmatiuam declinauit ad negatiuã seu ex præmißis seu ex hoc magis quòd inficiari non posset quin per huiusmodi sequestrũ fuerit detentatio abdicata aut turbata etiam si prætenderet ad commodũ fieri* Dalmatij, *quia forsan inquisitiones prout eis placebat non aliâs prouidebant necessitatibus* Dalmatij. Et *dominus* Paulus *cum sex uotis quatuor contrarium tenentibus pronunciauit pro parte negatiua.*

XV. Decis. SVMMARIVM.

Eadẽ regula de annali procedit in impetratione etiam ex cessione alterius aut qualibet alia vacatione expressa de verbo generali.

EPITOME.

1 Regula de annali nedum in impetrationibus certo modo verumetiam in cessionibus locum habet.

2 Impetrãs ad obtinendum tenetur dare & probare aliquem modum vacandi certum.

DECISIO XV.

Locum habet præfata regula de annali nedũ quãdo quis impetrat beneficium tanquam certo modo uacans, uerũ
1 *etiam si impetret sibi prouideri aut † prouideri mandare ex resigna*

resignatione alicuius, sicut in supplicatione dici solet q T. cedere proponit prout cedit & supplicat sibi puideri & ita de mēse Iunij 1521. corā dño Sibinicē. una Cæsar augustana di xerunt dñi absq; alia discußione quasi modus eiusmodi impetrationis ac uacationis certus sit uidelicet ex resignatione si ex ea uacat & ita quolibet alio modo expresso in indiuiduo aut sub generali uerbo uel clausula quouis modo de natura & uirtute cuius Rota prima de rescrip. in no. dico in alia decisione
2 *incipiente uoluerunt domini, cū oporteat ad obtinendū† dare & probare aliquē modum uacandi & quidem certum & uerba regulæ sic uerificātur, & quod ita fuerat obseruatū dixerunt domini l. minimè. ff. de legi. nō obstan. q dicebā ponderandum esse rationē regulæ an ex causa ceßionis impetratio esset modus improbus exquirentis litē tanquā data uacatione ex ceßione, satis uideretur extra culpā & dolum qui ueritatē expreßit, licet possessorē tacuerit cuius respectu alia expreßio necessaria non fuisset etiam si de eo impetrans dixisset.*

XVI. Decis. SVMMARIVM.

Regula de annali licet si realis non procedit si infra annū sententiæ diffinitiuæ possessor conuētus cesserit vel decesserit, idem si ante lapsum sex mensiū datorum ad faciendum vocari possessorem ad iudicium tam in terminis huius conclusionis quàm proximæ.

EPITOME.

1 Possessor annalis si conuentus ante fluxum anni cedat vel decedat an impetrans teneatur ad expeditionem causæ iuxta formam regulæ usq; ad diffinitiuam.
2 Dispositū in morte naturali ex idētitate rationis locū habet in ciuili.
3 Regula de annali cum sit realis an quilibet de ea dare poßit etiam successor possessoris.
4 Sentētia cōtra mortuū naturalit haberi nō pōt & si habeat nō valet.

5 Aequiparatio mortis ciuilis cum naturali quando procedat?
6 Lex ad limites rationis & ex mente coniecturata restringit & ampliat.
7 Regula de annali an ad possessorem tantum & eo durante intelligenda & restringenda existat?
8 Impetrans an arctetur dispositioni regulae si possessor ante lapsum sex mensium naturaliter vel ciuiliter moriatur?

DECISIO XVI.

IDem quod in proxima conclusione tenuit palatium in una Isclaua corā d.Iac.Si.ut regula ipsa nō arctet impetrantem
1 *† quando ante fluxum tempus ad illius prosecutionem usq; ad sententiā inclusiuè aßignatū possessor conuentus resignat aut* 2
moritur quia sicut cōtra mortuū non cogeretur ad expeditionem diffinitiuè, nec cōtra eum qui etiā obtinuisset in eius locū subrogari etiā si possessionē habuisset cum de tali nō loquatur l.si seruum.§.non dixit prætor.ff.de acqui.hære.ita nec quan-
2 *do ceßit ex quo ciuiliter moritur & dispositū † in morte naturali ex identitate rationis locum habet & in ciuili cle.j.iūcta glo.in uer.mori ut lit.pendē. & cle.fi.de proc.iunct.deci.*
3 Rot.xxviij.in no.eo.ti.Obstare tamē uidetur quia regula † est *realis & quilibet de ea dare pōt prout semp est intellecta,ergo & successor possessoris debet posse excipere etiā si nō possideret ut absolueretur l. qui accusare. C. de eden. Item si est edita in odiū certo modo impetrantiū tantū uel principaliter de quo uide super illo dubio utrum procedat cōtra impetrātem beneficiū ab hæretico incipit,proposita fuit,hoc solū debet attendi non an cōuentus possessor uiuat uel sit mortuus l. qui exceptionē cum glo.in prin.ff.de condi.inde.Tertiò ratio quæ ex prohemio colligitur ad l.fi.ff.de hæredi.insti. fundata* 2
in improbitate exquirentium lites uidetur militare siue uiuat possessor siue moriatur,igitur & dispositio l.à titio.ff.de uerbo.oblig.nec proficit q uiuente possessore post annū semper improbitatem excludit & eximit impetrantem,quoniā debet

eam

eam excludere omni tempore & sic etiã eo mortuo infra annum ut generaliter prouiderit ac in omni casu & tẽpore prout est legis natura c.erit autẽ.iiij.distin. & si cõtra mortuum
4 naturaliter nequit † habere sentẽtiã quæ nec ualeret l.de qua re.§.cum autẽ.ff.de iudi.l.pe.ff.quæ sen.si app. rescin.poterit cõtra successorẽ in beneficio dummodo comparcat aut ei de certo cõtradictore innotescat,aliâs citatis interesse putãtibus decreto processu per audientiã cõtradictarũ ex obseruantia palatij c.fi.cum materia de elec.in vj.in auct.si omnes.C.ut ab haere.se absti. & ibi Bald. & Egid. decis. clvj. quasi regula uoluit ut omnino habeat unam sententiã p quam si in fauorem cum perseuerantia excluditur malitia,si contra se ut castigetur improbitas tam in expensis quàm in pœna.cæterũ æqui
5 paratio † mortis ciuilis cum naturali procedit quãdo dispositio respicit effectũ & producitur idem stante eadẽ ratione in utraq; l.gallus.§.& quid si tantũ.ff.de lib.& posthu. & ibi Bal.& alij.l.mulier.ff.ad trebel.nõ aliâs nisi in casibus expressis in iure ut no.in c.susceptũ de rescrip.in vj.in casu aũt isto uidetur diuersa ratio cũ effectu ex quo mortui naturaliter nõ interest habeat uel nõ sentẽtiã impetrãs uel etiã beneficiũ aut alius cũ eius respectu mors oĩa soluat in auct.de nup. §. deinceps.col.iiij.& qa moriẽs nihil cedit nec in alicuius fauorẽ et minus de successore excogitauit neq; põt impedire cũ non sit talis ex eo q; est in potestate superioris c.edẽtis uero bene interest qui in manibus Papæ cedit in alterius fauorẽ sibi dilecti ex prouisione Papæ ut dico in alia decis.incip.cõclusum est in una et cui forsan tenebatur retribuere uel qa implet uotũ suũ in quo satis lucrari dicitur l.pe.cum glo.de concedi.ca.dat.& l.si pignore ibi species enim lucri est.ff.de fur.aut qa remanebit ei naturaliter obligatus l.sed & si lege.§.consuluit.ff.de pe.

bær.in auct.de hære.& fal.§.si uero expressum & Abb.in c. intelleximus de iud.& in c.cũ inter col.v.de excep.sicuti ecõtra nocere uideretur si cõtra ipsius fieret uoluntatẽ quãdo ab eius penderet arbitrio prout in casu cessionis & in.§.præterea si quis generaliter insti.de acti l. fi.cũ glo. de usu. & habi. & Bar.in l.ij.in prim.col.iiij.ff.sol.mat.seu quia est cedẽti reseruata pensio aut regressus uel solus titulus & locus cũ nudo nomine prout fit & dato quod honorẽ duntaxat tribueretur est cõsiderabilis & cõmodo præferendus l.iulianus.ff.si quis om.ca.testa.ulterius de possessore exẽpli gratia expressũ uidetur quia casus de eo est frequẽtissimus & sufficit initiũ regulæ esse generale respectu improbitatis iam dictæ l.damni infecti la.ij.de dam.infe.l.nam ad ea de leg.l.fi.§.fi.ff.de iur.& fac.ign.ratio enim & mẽs potius attendũtur q̃ uerba quibus sunt præferenda l.scire oportet.§.aliud de excu. tut.l. nominis §.uerbũ ex lege.ff.de uerbo.signifi. c. propterea & c.intelli-
6 gentia.eo.ti.restringitur † nanq; ac ampliatur lex ad limites rationis & ex mẽte cõiecturata l.cũ pater.§.dulcissimis.ff.de leg.ij.Abb.in c.proposuit de probat.in c.secundo requiris in prin.de appell.& in c.fi.col.v.de iureiur.Ad hæc omnia considerabam si pro decisi.lis sit fienda cum possessore & regu-
7 la † ad ipsum ac eo durante intelligenda & restringenda quẽadmodum dicitur de qualitate uerbi requisita tempore uerbi l.in delictis.§.si extraneus de noxa.& l.titius.ff.de mil.test.& quòd ad hoc regula respexerit ex quo sæpius de possessore repetit quæ repetitio mentẽ arguit l.balista.ff.ad treb.& ibi no. quinimo semp de eo dicit et nõ de alio si possessor deficeret de quo facile erat dicere si uoluisset c.ad audientiã de deci.maximè quia uerba de emẽda fienda ꝑ cessori nõ habita sentẽtia et plura alia nõ cõueniunt nec possunt uerificari eo sublato ante annum

annum ergo nec mens l.hos accusare.§.in omnibus de accu.l. iiij.§.totiens.ff.de dam.infect.& cum simus in regula succedat l.iij.§.haec uerba el ij.ff.de nego.gest.& ut sit cõtẽta suis terminis c.j.de sepul.& quòd dicitur de improbitate impetrãtis coarctetur respectu solius possessoris ex nõ sine ministerio totiẽs & semp possessor repetitur absq; eo quòd ultra progrediatur prout habetur in simi.l.unica.ff.de offi.praefect. praeto.ubi si rõ quòd nõ aliter esset iudicaturus quã princeps de qua ibi gñaliter assumeretur nõ clauderetur ad praefectos praetorio tãtũ dispositio in corpore iuris quòd ab eorũ sentẽtijs appellari nõ possunt,quin potius idẽ esset in inferioribus à quorum nihilominus sententijs appellatur & his stantibus nil obstaret.Occurrit etiam pro decis. ratio correlatiuorum. Itẽ cõtrariorum & oppositorũ quaecũque cadat melius l.fi. C.de indic.uid.tol.l.si cõtra de ulga.& pupil.l.fi.ff.de leg.iij. quòd sicut in proxima decisione non obligatur successor impetrãtis,ita nec impetrans contra successorem conuenti nec contra conuentum postquã ciuiliter uel naturaliter mortuus est & sicut moriente impetrãte per cessum uel decessum aut aliàs cessat regula quoad oẽs ita moriẽte cõuento possessore. Itẽ si improbitas in omnẽ casum & euẽtũ esset cõsiderata nõ staret proxima decisio ex eo ꝙ impetrans ab initio uel post ex facto ante incursũ cogitare posset,& effectui mandare de fugiẽda regula uel de uexando possessore & substinenda lite atq; euitanda poena per cessionẽ iuris & litis in aliũ trãslationẽ praecipuè amicũ suum & corruerent fundamenta d.decisionis & alterius ad quã se remittit quae plura sunt & si in omni casu cõtingenti uolebat excludere debebat dicere stantibus his duabus decisionibus.Idẽ dicas in utraq; si ante lapsum

8 sex † mensiũ infra quos impetrãs tenetur possessorẽ ad iudi-

 cium

cium euocari facere sub eisdem pœnis impetrãs ipse uel possessor naturaliter aut ciuiliter quomodocunq; moriatur, quia eadem causa urget ad hoc respectu suæ impetrationis quia respectu nouæ currunt noua tempora.

XVII. Decis. SVMMARIVM.

Eadem regula de annali locum non habet si ante lapsum anni ad obtinẽdũ diffinitiuã impetrans cadat vel decedat.

EPITOME.

1 Impetrans qui obseruauit omnes partes regulæ si ante finẽ anni cedit vel decedit locus regulæ non existit.

2 Ius illius perẽptũ nõ est cui per cessum vel decessũ impetrãtis ꝓuisum fuit, ex eo ꝙ sentẽtia infra annũ iuxta formã regulæ lata nõ exitit.

DECISIO XVII.

QVoad dictã regulam de annali uoluere domini ꝙ non procedat quãdo impetrans qui obseruauit omnes partes regulæ præter ultimam de sententia diffinitiua
1 infra † annum cedit uel decedit ante finẽ anni cũ amplius non dicatur improbus & cesset rõ regulæ, & quia totũ tẽpus indulgetur ipsi. unde ante fluxũ ipsius non est quid ei imputetur nec post cessãte rõne casus est in simili in c. cõmissa de elec. in vj. & opti. cõsi. Old. cciij. incip. factũ tale est collata fuit eccle
2 sia ubi fundamenta ad propositũ, & ideo nõ est perẽptũ † ius eius cui p cessum uel decessum impetrãtis est ꝓuisum de bñficio quin illud prosequi posset ac si sentẽtia fuisset lata in tẽpore uel regula nõ esset, & ꝙ sit idẽ in ciuili morte sicut in naturali, & nõ obstãt quæ in cõtrariũ adduci possent, uide in decisione ꝙ regula de publicãda acceptatione & prouisione uigore expectatiuæ non habet locũ si acceptãs ante finẽ termini cedit uel decedit incipit, tenuit palatiũ, ꝙ si acceptans & ibi scripta seruiunt ad hanc conclusionem & materiã proximã. 2

Super

SVPER REGVLA DE EXPRIMEND. *ualore in impetrationibus.*

XVIII. *Decis.* SVMMARIVM.

Regula de valore exprimēdo in impetratione beneficij secundum communem æstimationem lxi. in ordine sub pœna nullitatis gratiæ nō habet locum in regressu, quādo valor est in prima gratia expressus.

EPITOME.

1 Valor annus beneficij in regressibus exprimi necessarius non existit quando in prouisione seu prima gratia fuerat expressus.

DECISIO XVIII.

Quæsitū est in una causa Burgen. beneficij an regressus
1 *in † quo nō erat expressus aliquis ualor subsisteret & uidebatur q, non, quia licet de iure cōmuni expressio ualoris non sit necessaria ut dicit glo. in cle. j. de præbē. tamen regula cancell. disponit non ualere prouisiones apostolicas de beneficij, nisi in eis exprimatur uerus ualor secundum cōmunem æstimationē & fuit responsum q, si in prima gratia expressus erat ualor & ad illum habetur recursus q, hoc sufficit, & q, ita semper fuerat iudicatum. Quod procedit si uere in prima fuit expressus ualor sicut regula requirit aliàs ex se ipsa non subsisteret gratia regressus nec per relationem aut recursum ad aliam quæ esset inualida.*

XIX. *Decis.* SVMMARIVM.

Eadem regula non obstat si in impetratione exprimatur valor secundū taxā cancellariæ apostolicæ, quāuis re ipsa sit maioris valoris beneficium impetratū. Vel sic, Valor qui exprimitur in prouisione secūdum taxam in libris cameræ ex-

cusat

cusat à pœna regulæ volē. quod exprimatur secundum communem æstimationem.

EPITOME.

1 Valor beneficiorū si exprimatur in gratia secundū q in libris cameræ taxati reperiūt regulæ de exprimēdo valore satisfactū esse videt.
2 Matrimonium cōtrahendū impeditur ad dictū vnius grauis personæ.
3 Testes deponentes super valore debent reddere causam sui dicti etiā irrequisiti quia difficile est scire uerum valorem.
4 Causa bestialis excusat à dolo.
5 Beneficium licet sit minoris valoris quā sit in taxa, tamen necesse est soluere secundum taxam.
6 Annata soluitur de bñficio taxato scd'm q in libris cameræ reperit.
7 Taxa secundum taxationem decimarum quando attendi debeat?

DECISIO XIX.

Item uoluerunt domini q si in prouisione beneficij ualor iuxta taxam quæ in libris cameræ reperitur exprimitur sit
1 *satisfactū regulæ uolenti q fiat expreßio secundū † cōmunē æstimationē quāuis pro ueritate de maiori ualore constet & ita in una causa domi. Barto. de Petrasancta fuit obtentum 1510. de mense Ianuarij sed do. Mercurius de Vipera dicebat hoc procedere ante tempus regulæ, sed ex quo regula requirit quod fiat secūdū cōmunē non secundū taxā non uidebatur satisfieri, allegabat Fely. in c. ad aures de rescript. in prima cōclusione pro qua oppositione facit quia à uerbis regulæ non est recedendū l. non aliter. ff. de lega. iij. taxa nō probat necessariò uerum ualorē inspecta communi æstimatione & consequenter de uno non infertur ad aliū l. non hoc. C. unde legiti. c. in præsentia eo. tit. & l. Pap. exuli. ff. de mino. & tamē impetrās neceßitatur à regula ad cōmunē æstimationem, nihilominus ut dicebā sine culpa est & obediēs qui sequitur descriptionē cancellariæ & sic puniri non debet c. cognoscentes de cōsti. & sicut excusatur à dolo qui credidit uni bono uiro cui erat credendū l. Titio. iunc. gl. ff. de condit. & demonst. & ad*

unius

unius grauis personæ dictum impeditur † matrimonium cõtrahẽdũ c.cũ in tua despon.& matri.& accusator qui habet unum testẽ de ueritate excusatur à calũnia ut dicit Bal.in l.iij. de calũniato.C.& plura ad id cumulat Fely.in ca.super his de accusa.pẽ.& ulti.col.ita excusandus est qui descriptioni Pa-
3 pæ acquieuit præcipuè quia ualde † difficile est ualorẽ uerum beneficiorum seu fructuũ scire cum nec testes desuper deponentes probent,nisi etiã non interrogati reddunt causam sciẽtiæ ex quo istud scire pcipitur sensu corporeo ut traditur per Inno.in c.cum causam de test.& Bal.in l.solã.C.eo.& Paul. de Cast.in l.proprietatis.C.de proba.satis itaq; iustã habuit causam quæ præstet immunitatẽ à pœna quãdo etiam bestialis
4 excusat † à dolo l.igitur.§.potest.ff.de libe.cau.& Ange.in l. plagij.C.ad l.fla.de plagi.ubi distinguit quomodo hoc procedat.Itẽ consuetudo etiã nõ bona excusat ut not.in c.cum ue-
5 nerabilis de consue.prætereà † qui soluit secũdum taxã cameræ non releuatur etiam si probet de minori ualore,nisi fiat ei gratia uel relaxatio sicut non cogitur plus soluere pro annata
6 quã † sit in taxa quia de pluri camera nõ inquirit si in his taxatio inspicitur uidetur regula interpretata eo modo quando fit expreßio.s.ut fiat uel fieri posset iuxta taxã ex quo si in minori expreßisset omnino cogeretur satisfacere prout in taxa ut regula quoad taxata nõ sustulerit taxã quia q; non mutatur & c.l.sancimus de testã.& l.præcipimus in fi.C.de appell. & ne inducatur correctio l.unica.C.de inoffi.doti.& c.cũ expediat de elec.in vj.& quia taxa cameræ est in uiridi obseruãtia, ad dictũ Fel.in d.c.ad aures dicas q; nõ negat quin fieri posset ad euitãdũ pœnã iuxta taxã in taxatis & si negaret obstarẽt prædicta.Itẽ idẽ Fely.sup cõclusiones.xvj.in qua dicit q; debet attẽdi communis æstimatio præsentis ualoris nõ antiq.quam

 ponit

ponit in d.c.ad aures ult.col.& subijcit limitationem ad propositũ nisi beneficiũ olim fuisset taxatũ quia taxa semper durat quãuis secundũ eũ forte non operaretur quãdo esset taxatio per uiã decimæ & bene tẽperatè loquitur per uerbũ forte ut not.glo.in l.si duo de arbit.& Bar.in l.si societatẽ.§.arbitrorũ v.col.pro soc.ff.ibi & ideo sub dubio forte dico cum etiã tentari poßit ꝙ sufficiat expreßio secundũ taxã decimæ si
7 extat † & si nõ eßet facta ꝙ fiat secundũ quod cõmuniter pro decima dari consueuit si in cu.Papæ uel in partibus ubi est situm beneficiũ soleat tũc tantũ dari cõmuniter pro decima,& hoc per fundamẽta prædicta & attenta forma literarũ iustitiæ quæ pauperibus conceduntur dũ in eis dicitur si cũ cura xl.si sine cura.xx.lib.turonẽ.paruorũ secundũ taxationẽ decimæ si taxatũ fuerit uel si taxatũ non fuerit secundũ ꝙ de illo pro decima huiusmodi cõmuniter persolui cõsueuerit ualorem annũ nõ excedãt &c.dicit tamẽ Mil.in uerbo gratia si impetretur in repertorio ꝙ si expressa taxa decimæ & in eo loco nõ reperitur taxa decimæ,ꝙ uel gratia non ualet uel intelligitur secũdũ uerã æstimationẽ ut dicit Old.cõsi.ccxxxij.sed subijcit ꝙ Io.An.plures opiniones referẽs aliter cõcludit in additione Spec.super rub.de cõces.præbẽ.ubi uidendũ erit.Dicit tñ à Rota decis.xlij.de rescrip.in antiq.ꝙ si in prouisione fiat mẽtio cõis ualoris nõ inspicitur taxa decimæ et si fiat expreßio secũdũ æstimationẽ seu taxationẽ decimæ,tunc attenditur taxa beneficij nõ cõmunis ualor & nota ꝙ quantũ ad ualorẽ beneficij inspicitur tẽpus datæ & impetrationis nõ anterius uel posterius Old.cõsi.lviij.quidã impetrauit & late Fel.in c.cam te col.pen.uer.fallit v.de rescript.ita etiam in contractibus tempus contractus l.si uoluntate.C.de rescin.uend.c.cum causa de testi.c.cum dilecti & ibi glo.de empt.& uendi.

XX. Decis. SVMMARIVM.

Expreßio valoris prout in arrendamento fructuum beneficij facta per eum per cuius cessum vel decessum vacat beneficium, etiam excusat à pœna dictæ regulæ.

EPITOME.

1 Valor beneficij necessariò non probatur per arrendamentum.
2 Possessio non probatur per locationem.
3 Ignorantia in gratiosis non excusat à surreptione.
4 Valor est pars gratiæ ideo vere probandus.
5 Princeps debet esse alienus ab omni amaritudine & auaritia.
6 Solennitas non necessaria si tamen attendunt & inepte an valeat actus, vide remissiué.
7 Valor expressus secundum arrendamentum prædecessoris excusat à pœna regulæ de exprimendo valore?

DECISIO XX.

PLures etiã occurrerunt causæ in quibus fuit tentũ quòd
1 *si exprimatur ualor secundũ æstimationẽ † arrendamẽti facti per proximum prædecessorẽ seu eum qui ceßit ista credulitas excusat à pœna regulæ de uero ualore exprimendo & do. Iaco. Simonetta in causa quã habuit contra domicilium de Glutião dum esset aduocatus consistorialis dixit succubuisse ex eo solo fundamẽto quòd aduersarius probauit arrendatos fructus per prædecessorẽ ad expressum ualorẽ, pro hac cõclusione faciunt fundamenta proximæ decisionis, & ista confert etiam ad illã. Itẽ quia probabiliter potuit credere impetrans quòd ultimus rector nõ arrẽdasset ꝑ minori pretio ueræ æstimationis cum nemo præsumatur iactare l. cum de indebito in prin. ff. de probat. & c. super hoc de renunci. quãuis arrendamentũ non probat necessariò ualorẽ sicut nec locatio domi-*
2 *niũ † aut possessionem l. ad probationem. C. loca. & cap. inter dilectos in fi. cum ibi not. de fi. instru. & ita dominus Ioã. An. de Triuultijs ex uotis omnium dominorum uno excepto iudicauit*

cauit & in secunda causa pendet coram reuerendissimo do.
3 Cardinali Anchonitano coram quo allegatur † q̃ ignorantia in gratiosis non excusat à surreptione c.constitutus de rescip. & quòd sola simplicitas sine dolo in istis nocet ut dicit Fely.
4 in c.ad aures eo.tit.iij.col.Item q̃ ualor † est pars gratiæ quæ debet uere probari & non potest prætendi iusta ignorantia quia debuit se informare prout hæc late prosequitur Felyn. in dicto c.in uerbo de expressionẽ ualoris, & quòd arrendamentũ uerè non probat quibus pro sententia uidetur responsum ex deductis in ista & proxima decisione & ostensum q̃ fuit iusta credulitas non fatua quæ debet sufficere. Item non sumus in terminis pœnæ nullitatis gratiæ inductæ à iure cõi quo nõ est necessaria expreßio secũdũ glo.in cle.j.de præbẽ. quæ hoc tenet tã in ualore beneficij obtenti quã obtinendi ut colligit Car.ibi in prin.sicut nec habetur in quo casu in requisitis de iure admittatur sine præiudicio ueritatis quod rigorosè disponunt iura de simplicitate & ignorãtia loquẽtia sed ad fugiẽdã pœnã regulæ quæ strictã desiderat interpretationẽ l.iij.§.hæc uerba.ff.de nego.gest.& benignã intelligentiã l.cũ quidã.ff.de lib.& posth.& c.odia de regu.iur.in vj.& l. interpretatione.ff.de pe.probabilis credulitas sit sufficiẽs remota ab omni dolo aliâs difficile nimiũ esset & quasi impoßibile in breui tẽpore uerã habere ualoris informationẽ,& beneficia diutius carerẽt administratore cum dispẽdio ecclesiarũ & periculo animarũ in habẽtibus curã quod esse non debet c.ij.de conceß.præben.& hinc est quod dispensatur cum electis extra Italiam ut ante confirmationem impune administrent c.nihil de elect.& uacare dicitur licet prouisum sit q̃ñ prouisus administrare non potẽst quia nondum habet literas ut dicit glo.in cle.j.de hæreti.saltẽ de facto quando negligentia

tia promissi imputari non potest ut tenet Host.in sum.ne sede uac.§.quot modis dicatur sedes uacare aut esset regula captiosa quæ laqueũ pararet & metu pœnæ cõstringeret ad expressionem maioris ualoris & solutionẽ maioris annate si quis sine mora uellet expedire literas seu stante etiam periculo alterius regulæ quod si literæ sint expeditæ ad unũ ualorẽ nõ possint aliæ ad maiorẽ expediri uigore eiusdẽ supplicationis habentis clausulã q; ualor poßit augeri. esset enim causa q; gratia periret si esset expeditio facta ad minorẽ cõtra c. erit autem iiij.di.& regulã c.cognoscen.de consti. & omnis amari-
5 tudo † & auaritia debet à principe esse aliena ut in l. unica. §.fi.C.de cadu.tollen.& in auct.de nupt.§. primæ siquidẽ ibi ne aliquo uideamur talia corripientes fisci prouidere utilitati col.iiij.& obligare quasi ad impoßibile cõtra l. impoßibiliũ de reg.iur.& l.fi.ff.quæ sen.sine appe.rescin.& propter difficultatem facilis esset error,& quodammodo uagaretur impetrans sub incerto & quasi sorti supponeretur an plus uel minus explicaret quod regulariter est prohibitum c.fi.de sortileg.& ideo quæcunq; probabilis credulitas aut taxationis in camera uel arrendamentorum seu forsan quòd talis esset fama publica uel antiqua aut moderna taxa etiam in partibus pro decima facta dummodo secundum communem æstimationem sufficere debet ad euitandum pœnam regulæ.nam fama & alia quæ ponit Bar.in l.celsus de usuca. ff. inducunt iustum errorẽ & iustißimum respectiuè etiam ad usucapiendũ & sic ad acquirendum quod est plus & fama à dolo & calumnia excusat etiam in casu de quo Oldr.con.ccciiij. ubi uideas. Item bona fides quæ causatur ex arrendamẽto prædecessorũ prout in simili no.gl.in c.de quarta & ibi Abb.col.ij.de præscri.quæ optime & in fortioribus terminis faciũt pro decisione & Rota

quæ multum innititur æquitati exẽplo legislatoris in l. quòd si ephesi.ff.de eo quòd cer.lo.in cõseruandis gratijs in quibus fiunt multæ expensæ & obtinẽtur cum sudore & ad uitandas pœnas in dubio & ubicunq; potest sequitur iura dicentia rem interpretari potius ut ualeat quàm pereat l. quoties. ff.de re. dub.& c.abbate de uer.sig.cum simi.nimirũ si etiã in hoc casu æquitatem amplexa sit quando ea opus fuerit, non obstat quòd quãuis de iure expreßio non sit necessaria tamẽ si exprimitur & falso non ualet impetratio ut firmat Fely.in d. c. ad aures secunda cõclusione & istud est de iure cõmuni, quia si non esset regula tunc imputandũ esset ei qui se astrinxisset ad exprimendũ l.fideiussor.§.j. qui satisda.cogan. & l.ij.§.quod diximus.ff.si quis cauti.& c.cũ in ueteri circa fi.de elect.quod
6 tamen dependet à Brocardo illo an & quãdo † solẽnitas non est necessaria si tamen attentatur & inepte uiciet uel non ut Fely.ait in c.cũ ordinem de rescri.& in d.secunda cõclusione sed postquã edita est regula & obseruatur talis culpa non est uerisimiliter ascribenda, quin potius dicendum ꝙ cogente regula expressus est ualor qui sine ea fuisset omissus super quo uideatur decis.Rotæ xix.in no. de præ. & Abb.post Car.in c. fi.ij.& iij.col.de præsump.& Anch.consi.ccxcv.incipien.pro clariori euidentia ubi firmat fortius quòd si omißio ualoris nõ uiciat nec superflua expreßio licet falsa per iura quæ ibi adducit col.pen.& ult.& ibidem ac in consi.cxxxviij.de natura & efficacia & c.loquitur quando gratia est facta motu proprio & ideo non curat de excessu in modica quantitate & in una Mediolanen.parrochialis de Verdelo coram me de mense
7 Martij 1522.pro Lud.de Brixianis † & contra archiepiscopum Spalaten.domini idem firmarunt quod sufficerent arrendamenta quæ in facto duo erant producta.

Super

SVPER REGVLA DE INSINVAtione & publicatione.

XXI. Decis. SVMMARIVM.

Si debilior, & fortior in decreto concurrant sine publicatione vincit debilior cum noua prouisione fortiorē etiam possessorem eam non habentem non obstan. regula de publicanda acceptatione & hoc per regulā iuris accrescendi. Vel sic, Regula de publicāda acceptatione infra tres menses non procedit quando acceptans habet nouam prouisionem infra tempus regulæ etiam si concurrat cum habente fortius decretum qui nec publicauerit nec nouam prouisionem habuerit, & vide quomodo intelligitur illud quod lex est certa de eo quod est & quod est certum naturæ & legi.

EPITOME.

1 Noua prouisio supplet diligentijs requisitis per regulam in acceptātibus vigore gratiarum expectatiuarum.
2 Expectanti an rectè dicatur ius esse quæsitum ante lapsum trimestris?
3 Mentio de actu clād. bili vel nullo necessaria non existit.
4 Dominium in prophanis ex pluribus causis in simul concurrentibus haberi potest.
5 Tituli in beneficialibus multiplicari possunt non ad effectum consequendi ius ex varijs causis, sed vt ex illis posit se defendere.
6 Dominium ex pluribus causis acquiri non potest.
7 Beneficium suum facit expectans ex noua prouisione, quando publicare omisit.
8 Lex dicitur esse certa de eo quòd potest esse certus homo non de eo quòd soli Deo.
9 Ius in re in istis spiritualibus ex solo titulo etiam absq; traditione acquiritur, stante consensu.
10 Impetrans an mentionē facere teneatur de futuris habentibus mere cō tingenter se ad esse & non esse.
11 Noua prouisio æquipollet diligentijs.

DECISIO XXI.

Quidam habens inferius decretum in una causa Corosopiteñ. corã d.Bar.de Petrasan.deduxerat acceptationẽ & prouisionẽ in parrochiali uigore gratiæ expectatiuæ & obijciebat fortior in decreto quòd non publicauerat dando de regula de insinuatione & publicatione de qua fortior retorquebat cõtra debiliorẽ,debilior dabat nouã prouisionem cum qua adducebat aliã regulã de pluribus expectãtibus ad eandẽ ecclesiã,quæ solet allegari de iure accrescendo uel non decrescendo inter acceptantes, quorũ superior defecit in publicatione,fortior dicebat nõ sufficere nouã prouisionem quæ uenit post suã acceptationẽ & prouisionem & sic post ius in re quæsitũ c.fi.in.fi.de cõcess.præben.in vj.quamuis amißibile si in tempore non publicaret c.cõmissa,c.quàm sic de elect.& c.si tibi absenti de præbẽ.eo.ti.unde obstabat plenitudo & q, alteri ualidè cõferri non poterat c.quãuis de rescri.eo.lib.& d.c.si tibi absenti in fi. & faciũt no.per Io.An. & Phil.Frã.in c.si quo postq̃ de præb.eo.lib.et clausula in quibuscunq; puisionibus poni solita, dũmodo tẽpore datæ præsentiũ nõ sit alicui alterius quæsitũ. Item quia decretũ expectatiuæ ipsius ligabat etiã Papã c.pen.eo.ti.& lib.ibi Lap.et Do. ideo petebat absolui, quia poßidebat l.loci corpus.§.pe. ff.si serui uendi.& l.fi.C.de rei uend.& huic opinioni adhærebat una pars dominorũ,sed maior uoluit † nouã prouisio-
1 nem ualere ꝑ quo fuit allegatũ consi.Lud.Ro.ccccxxxiij.ult. col.in fi.secũdæ quæstonis.Itẽ q, per regulas prædictas de publicando,& de iure accrescendo inducebatur secundũ quosdam fictio,per quã declarabatur cui & prius fuisset ius quæsitũ ex dictis duobus,uel si neutri esset quæsitũ cũ apud rerũ naturam istud certũ esset l.cum ad præsens si cer.pe.& l.cum

quidam

quidam.§.quod dicitur.ff.de acqui.hære.quamuis nobis inco-
2 gnitum qui † ante lapsum trimestris, dicere non possimus re-
ctè quòd alicui esset ius quæsitum, & propterea non secuta
declaratione ob defectum publicationis nulli fuerat ius quæ-
situm, & cõsequẽter noua prouisio ualuerat, quia beneficiũ
non erat plenũ, & hoc certũ legi, sicut naturæ erat. ideo noua
prouisio impedimentum nõ habebat, nec mentionẽ iuris ali-
cuius quod non extabat requirebat uel derogationẽ, & q. per
istam rationẽ tollebãtur cõtraria, & quidã ex dñis in hoc ma
gis ponderabãt regulã de publicanda acceptatione, quasi ipsa
resolueret annullando omnia ab initio, ita q. post finem trium
mensium declararetur, & cõstaret nullum ius fuisse quæsitũ
fortiori, de quo debuerit in noua prouisione fieri mẽtio, & q.
stante hac fictione respiciente retro nõ fuerat in pẽdulo pro-
uisio fortioris quin potius ab initio nulla & eo modo non ob.
c.ij.de elec.& regula actus legitimi de reg.iur.in vj.& ff.Itẽ
3 quòd † de actu elidibili uel nullo nõ est necessaria mẽtio gl. in
c.nonnulli de rescrip.& in c.j.de lit.cõtest.in vj.& plura cu-
mulat Fely.in c.ex tenore de rescri.in uerbo de rescripto sed
cõsi.Lud. nõ facit pro decisione, cùm tantũ dicat q. beneficiũ
meum reuocabiliter uel futurum meum sub cõditione si publi
cauero in termino, & tũc irreuocabiliter possũ pendente pu-
blicationis conditione facere meum, ex noua prouisione à si-
mili eius quod dicitur in l.cui res de acti.empti.& in l. fundo
ff.ad le.falci.iuncta declaratione Bar.ibi post gl.& dicta etiã
4 in l.iij.§. ex pluribus de acqui.poss. ff. † q. dominium in pro-
phanis potest haberi ex pluribus causis simul concurrẽtibus,
& quòd ualet legatum factum purè eius quod est debitum
sub conditione, sed per hoc nõ probatur quòd satisfiat regulæ
quæ requirit pro forma publicationem. unde saltem fortiori

possessori absolutoria non debet negari. Nã id clarius ꝑcedit
5 *in † beneficialibus in quibus potest multiplicari titulus c. post electionem in uerbo processu uerò temporis de cõces. præbẽ. cui concor. c. ij. de arbi. ubi capellaniã habuerit unus à duobus ad minus ex cõfirmatione & ibi no. Abb. ꝙ ad cautelã potest quis sibi procurare plures collationes seu institutiones beneficij, nec per secundã uidetur renũciare primæ, & hoc est tutum cum dubitatur de ualiditate primæ & in c. ueniẽs iiij. col.*
6 *de præscri. dicit ꝙ quamuis dominium † ex pluribus causis nequeat acquiri, potest tamen pro cautela quis uarios cumulare titulos non ad effectũ cõsequendi ius ex uarijs causis, sed ut ex illis poßit se defendere, licet enim uti pluribus defensionibus regula nullus pluribus de re. iur. in vj. no. Abb. in d. c. post electio*
7 *nem & Gof. in sum. de præscrip. j. col. ex noua † igitur prouisione bene fiet suum beneficiũ, etiã si omittat publicare, dummodo non cõcurrat cum fortiori in decreto qui ipsum uincat publicãdo, uel qui sine publicatione poßideat, ut in casu isto, ad illud quod non secuta declaratione defectu publicationis nulli fuit ius quæsitũ, & intrauit noua prouisio sine impedimẽto, responde non esse uerum aliquo respectu, quia aut cõside-*
8 *ramus certitudinẽ legis † & naturæ de præsenti. quæ est certa de eo ꝙ est ut d. l. quidã. §. suũ, nõ autẽ est certa de eo ꝙ futurũ est, quia prout ibi inquit Bar. certa est de omni eo de quo potest esse certus homo, nõ de eo ꝙ soli Deo est certum, hinc est quòd non est certa quando aliquid pendet ex futuro euentu, cum illud sciat solus Deus c. nouit de iudi. & tali casu lex non esset certa an fortior publicaret uel nõ, sed bene ꝙ tẽpore nouæ prouisionis fortior habebat ius plenũ ad rem & in re, & sic per aliũ non impetrabile aut respicimus legem de præsenti esse certã de eo quo euenire potest, ut quod est certũ naturæ*

sit

ſit certũ legi ut l.ſed et ſi reſtituatur.§.ſi.de iud.& l.ſi pater. ff.de ſol.cũ ibi no.ꝑ de attentatis di-it Abb.in c.ſuper quæſtionũ.§.ſi.de offi.deleg. ꝙ apud nos pendẽt ex futuro euentu qui ignoramus,an appellatio fuerit legitima necne, ſed apud ipſum ius ſtatim ſunt nulla uel ualida,& idẽ ait de excõmunicatione poſt appellationẽ,an teneat uel non in c.paſtoralis in prin.iij.col.de app.& ſic ſciret & inſpiceret tempore nouæ prouiſionis deſtructionẽ iuris habẽtis fortius decretũ,& põt primò dici id procedere,qñ inſpicitur futurus euentus antequã ueniat reſpectu probationis faciendæ ſuper re iam facta, ut in caſibus de quibus per Abb.& ſimilibus ex quo lex & natura certa ſunt,iam eſt in eſſe producta & in rerũ natura,ſed apud homines detegitur.quãdo probatur quomodo erat, non autẽ reſpectu rei producendæ in eſſe ſecundũ intelligentiã ad d.§.ſuũ & etiã tali reſpectu lex non eſſet certa ex eo ꝙ tempore nouæ prouiſionis non erat aliquid poſitiuè aut negatiuè de publicatione,& ſoli Deo notũ an publicaret uel non. ſecũdò eſto propter aliquẽ iuris effectũ ꝙ quãdoq; lex reſpiceret de præſenti ad id quod nondũ exiſtit in rerũ natura,& ꝑducendũ eſt id eſſe de nouo nõ reſpectu ſolius ꝓbationis,omnino in caſu de quo agitur certitudo non produceret hunc effectum, quia contrarium uoluit canon d.c.ſi tibi abſenti ubi poſt collationem factam abſenti alteri, non poteſt conferri beneficium etiam antequam abſens conſentiat exiſtens in termino, ꝙ eſt fortius ex quo adhuc dicitur beneficiũ uacare, quãuis non ſit libera diſpoſitio eius ſecundum Ioan.And.ibi & Oldr.conſil. lvij.& Abb.in c.accedens de præben.colum.j.in caſu quo cõfertur abſenti nulla perſona mediante,ut nihil acquiratur abſenti per talẽ collationẽ,nec poſſumus dicere beneficium eſſe ſuũ antequam acceptet,licet conferens nequeat retrocedere à

collatione donec absens declarauerit animũ suũ, quia functus est officio suo in eligẽdo absentẽ, post acceptationẽ autẽ & cõsensum alteri nullo modo potest prouideri ut in fin. d. c. quia
9 stante † cõsensu in ipsis spiritualibus ex solo ti. acquiritur ius in re etiam absq; traditione ut dicit idem Abb. in c. inter cætera ad præbẽ. & ius plenũ in beneficio ex collatione seu sola institutione d. c. fi. de conces. præben. & Abb. in c. q, autem & c. nobis. ij. col. de iurepatr. & si dicãtur q, ideo est in casu d. c. si tibi quia est functus officio suo, & quòd non est ius quæsitum & uacat beneficium ut supra, & q, post consensum absentis & acceptationem. ideo non potest alteri cõferri, quia non est amißibile ulterius & irreuocabiliter est quæsitũ, respõde q, à fortiori facit ad propositũ, & quãdo non faceret est casus rotundus in simili in d. c. cõmissa in prim. de elec. eo. lib. cui nõ cadit responsum aut uolumus dicere q, apud nos sit incertum de publicatione futura uel non publicatione, & ex hoc nõ sequitur, quin ius sit quæsitũ in re & plenum per prouisionẽ, cùm id operetur dispositio iuris, & nihil faciat uel sciẽtia uel ignorantia debilioris in decreto, qui si sciat prouisionem fortioris eam ignorare non potest, & si nesciat ignorãtia à surreptione nouæ prouisionis non excusat c. cõstitutus de rescrip. quoniã in istis nocet simplicitas quia debet quis quærere, an alteri sit prouisum secundũ Fely. in c. ad aures iij. col. eo. ti. præsentia enim & præterita debuerũt cõsiderari ab impetrante non futura quæ diuinare non potest nec cogitur l. si putator in fi. ff. ad l. aquiliam & c. unico ut eccle. benefic. si. di. confe. nam
10 † de futuris habentibus se ad esse & non esse merè contingẽter non est opus in impetratione mentionem facere, ut inquit Fely. cor. vij. in c. in nostra de rescrip. & q, est consideratum de fictione regulæ de publicãdis, non est uerũ cum non fingat nec

resoluat

resoluat annullando acceptationẽ & prouisionem, ut à principio, sed statim post tempus publicandi & nõ ante. fuit ergo plenitudo iuris usq; ad defectũ publicationis absq; pendulitate, aliâs diceremus cõtra sequentẽ decisionem, in qua fuit obtentũ non ualere impetrationẽ tertij post acceptationem & prouisionẽ acceptãtis ante lapsum terminũ ad publicandum, etiã si expectans in publicatione deficiat, & ibi lucebunt hæc clarius non ob. etiam quòd de iure elidibili non fuit necessaria mentio, quia ex prædictis est responsum, & illud intelligitur quãdo potest elidi tempore gratiæ. at hic tempore nouæ promissionis stabat firma prouisio, licet resolubile, ut est dictum ex quibus omnibus subsistunt fundamenta contra conclusionẽ. quæ nihilominus potest saluari hoc solo fundamento, ut dicamus quòd noua

11 *mus quòd noua † prouisio æquipolleat publicationi, & tunc non dicemus ꝙ ualeat ut prouisio, ex quo inuenit ius plenũ in habente superius decretũ, quia obstarent prædicta, sed tãquã publicatio uel habens uim publicationis, & cũ regula de iure accrescendo debilior uincet fortiorẽ, & cessabũt alia motiua super quo, & an sit uerũ, quia uariæ fuere interpretationes, ut audio antiquorum dominorum quomodo æquipolleat uel ueniat, uideatur alia decisio incipiens, pluries fuit disputatum, quod noua prouisio supplet diligentias uel defectum diligentiarum, cum ibi quemadmodum hîc plura dici possint.*

XXII. *Decis.* SVMMARIVM.

Noua prouisio supplet diligentias aut diligẽtiarum defectum. Vel sic, Noua prouisio æquipollet publicationi, vel per eã satisfit regulæ de publicanda acceptatione.

EPITOME.

1 Expectantes vel publicare vel nouam prouisionem, quæ defectum

E 5 dili

diligentiarum supplet facere tenentur.

2 Publicatio acceptationis, qua ratione fieri mandatur?

3 Acceptans si habet nouã prouisionem capit beneficiũ absq; publicatione, & tunc noua prouisio & non expectatiua canonizãda venit.

4 Expectans habens nouam prouisionem cum fortiori decreto, si concurrat cum alio expectante qui publicauit, quis sit præferendus?

5 Testamentum coram principe factum & publicatum, omnem solennitatem habere censetur.

6 Noua prouisio æquipollet publicationi.

7 Acceptans licet habeat nouam prouisionem, ad maiorem tamen cautelam acceptationem & prouisionem publicare non desinat.

DECISIO XXII.

Pluries fuit disputatum in causa Vulterana beneficij corã do. Nicolao de Spinosa, an noua prouisio habeat uim
1 *publicationis, & una pars dominorũ † tenebat quòd nõ, quia pro forma certis loco, & tẽpore requiritur publicatio, quæ est seruanda c. cum dilecta de rescrip. & non æquipollet noua prouisio publicationi, cũ hoc regula non dicat, nec nos debemus dicere c. ad audientiã de deci. & l. illã. C. de colla. neque ad arg. iurium consimiliũ argui potest quòd uideatur sufficere publicare per æquipollens, uel quãdo non potest fieri formaliter, ut sit satis quòd fiat prout fieri potest, ut inquit Lud. Rom. consi. ccccxxxiij. in j. q. allegando ad hoc ca. statuimus de offi. delega. c. ubi periculum. §. porrò de elect. in vj. & clc. causam uer. uerum de elect. & in cle. j. de for. com. ac unica de conces. præb. iunct. glo. super uerbo loco & l. in causis de reg. iur. & l. j. §. sed & aristo. ff. quòd ui aut clam, quoniam ibi est quia satisfit mẽti cõstitutionis, & tantũ est quantum si uerbis satisfieret, & potest uerisimiliter deuenire ad notitiam illius cui lex uoluit, & aliàs excusat impedimentũ, ut declarat Lud. in d. consi. in singulis casibus. at in casu isto nullũ est impedimentũ ad publicandũ, nec per nouã prouisionẽ in qua solũ fit supplicatio, puenit uerisimiliter ad notitiã ordinarij & aliorum,*

rum, & cõsequenter non satisfacit expectãs menti regulæ, cũ noua prouisione ex quo duplici ratione mãdatur fieri publica
2 *tio † acceptationis secũdũ Lud. in d. cõsi. ut acceptatio ordinario collatori sit nota, ne cõtingat aliàs ordinariũ impeditũ proprio iure cõferre, & detur eo modo materia litigãdi expectatiuo & prouiso ab ordinario. secũdò ut p publicationẽ innotescat omnibus ius cõpetere uel non publicãti, ne inuanũ desuper laborent, quod est idẽ cum prima ratione & sub una totũ potest contineri, noua nãq; prouisio in curia obtinetur nõ in partibus, unde existẽtibus in loco beneficij est penitus incognita. & licet per curiales possit fieri in curia publicatio, istud tamẽ præcipitur fieri in audiẽtia contradictarũ legendo alta uoce hora, qua curialiũ multitudo adest, taliter quòd trãsit in notitiam uerisimiliter quòd non sequitur ex noua prouisione paucis cognita, & quæ secreto potest procurari & dolosè post aliquot mẽses registrari, ne habeatur notitia si impetrãs eã nõ redimat in registro, neque registrari pcuret nõ ob. q Lud. in d. cõsi. firmat in ij. q. quia istud nõ dicit ut uideatur satisfactũ publicationi, sed q durãte termino ad publicandum potest obtineri beneficiũ uigore nouæ prouisionis, & non inconuenit q petatur purificatio ex duplici causa, quinimo permissa est cumulatio titulorũ in beneficialibus ut in c. post elec. de conces. præben. & c. ij. de arbit. & ubique Abb. & est utile sicut legatũ purũ rei quæ erat debita sub cõditione ut in l. cui res de acti. empti. & uendi. & l. fundo ad l. falc. & Bar. in l. iij. §. ex pluribus. ff. de acquir. poss. post glo. & prout latius in superiori decisione incipiẽte, quidã deduxit ubi uideas & dom. Domi. de Iacob. qui hãc partẽ cũ tribus alijs defendebat, asse-*
3 *rebat fuisse bene tẽtũ quòd acceptãs sine † publicatione capiebat beneficiũ cũ noua prouisione, & quòd noua prouisio de-*

bebat

bebat canonizari nõ expectatiua cum acceptatione & prouisione, quòd puto uerum ex prædictis, ex quibus infertur
4 *quòd si cõcurreret † expectans habẽs nouã prouisionẽ cum alio expectante habẽte inferius decretũ & publicante, nihil haberet & uinceretur ab illo propter regulã de iure accrescendo, cui regulæ Papa nõ derogat in noua prouisione, & hoc supposito destrueretur in totum prædicta decisio supra proximè allegata nõ esset uera etiã secũdũ ultimũ fundamentũ ibi, nec huic intelligẽtiæ refragatur l.omniũ.C.de testa.ubi*
5 *factio † & publicatio testamẽti corã principe habet omnem formã & solẽnitatẽ, ut idẽ sit in noua supplicatione porrecta principi & ꝓuisione, quæ fit à principe in qua dicitur, quòd dubitat expectans acceptationẽ & prouisionẽ uiribus nõ subsistere, & petit de nouo prouideri, quia præsentia principis excludit omnẽ suspitionẽ & supplet quãcunque solẽnitatẽ ut in textu d.l. sed nõ in proposito efficit quòd ordinario & alijs qui possent fraudari innotescat, quod requirit regula quæ nõ fuit cõtẽta ut ipsi principi innotesceret, & attenta ratione regulæ quæ gubernat legẽ l.cũ pater.§.dulciss.ff.de lega.ij.etiã cõiecturata dicit Abb.in c.fi.v.col.de iureiur.& in c.ij.requiris in princi.de appell. facile est respondere alijs articulis quæ in contrariũ fierent, sed maior pars, hoc est domini quinque*
6 *cõtra, ut † æquipolleat publicationi per d.cõsi.Lud.Itẽ quia maiores ut dicebatur ita obseruauerant, & à tali interpretatione nõ erat recedendũ l.minime.ff.de legi.maximè quia sub securitate & fiducia huiusmodi interpretationis, tenẽdo nũc contra eã reperirentur multi decepti ꝙ nõ erat æquum. Quid tenuerint antiqui, & an uariauerint dicãt antiquiores necne, hoc unũ est quod hodie quinque ex dominis firmiter tenent, quod non æquipolleat, inter quos ego ex præmißis, licet alij*

contra

contra & ex mutatione auditorũ contingens est, quòd nega-
tiua magis placere posset. ideo unus † quisq; cautus non desi-
nat publicare, nec firmiter in noua prouisione confidat.

XXIII. Decis. SVMMARIVM.

Noua prouisio præsupposito quod suppleat diligentias aut negligentiam in publicando, seu quod æquipolleat publicationi supplet etiã, & satisfacit regulæ prædictæ de insinuatione & publicatione quoad tertiam partem de intimandis acceptatione, prouisione, & publicatione possessori, uel de euocãdo eo ad iudiciũ infra annũ.

EPITOME.

1 Noua prouisio æquipollet nedum publicationi & insinuationi, uerũ etiam quo ad tertiam partem de vocando possessorem infra annũ.
2 Noua prouisio supplet omnes diligentias quo ad omnes partes regulæ, post acceptationem & prouisionem.

DECISIO XXIII.

SI detur q̃ sit uerũ seu ita seruetur q̃ noua prouisio æqui-
polleat publicationi dubitabã in una Hispalẽ. ca. & præ-
bẽd. quæ corã me pẽdebat de mense Maij 1523. an noua pro-
uisio etiã æquipolleret tertiæ parti dictæ regulæ de insinua-
1 *tione & publicatione, † uidelicet de intimatione fienda pos-*
sessori, uel de citando eo iudicialiter infra annũ, & dixerunt
domini q̃ sic, & quod ita fuerat obseruatũ omni tẽpore quo
fuit tentũ nouã prouisionẽ ualere pro publicatione accepta-
tionis & prouisionis, mihi uidebatur durum utrũq;, sed dato
& præsupposito pro uero non debebat extendi interpræta-
tio ultra casum publicationis ar. l. in agris. ff. de acqui. re. do.
& c. j. de sepul. maximè quia nec ratio regulæ id patitur, nec
uerba ut etiã ostẽsum est in proximis decisionibus. Tamẽ po-
2 *test dici interpretatã fuisse † nouã prouisionẽ, ut suppleat di-*
ligen

ligentias,uel pro diligentijs dictæ regulæ quo ad omnes diligẽtias,& partes post acceptationẽ & prouisionem,nõ quo ad unã tantũ uel data ueritate suppositi,q̃ impoßibile esset intimare publicationẽ quæ non est formalis l.impoßibiliũ de reg. iur.ff.licet ex aduerso dixerim,q̃ debuisset publicari & intimari ipsa noua ꝑuisio eadẽ facilitate,& q̃ aliàs possessori nõ satisfit,nec regulæ cõtẽplata eius ratione ut sic saltim satisfieret,q̃ melius esset,et posset substineri decisio in utroq; capite.

XXIIII. Decis. SVMMARIVM.

Non valet impetratio tertij infra tempus publicationis expectanti,licet expectãs non publicet.Vel sic,Prouisio tertij in termino publicationis non valet,quãuis expectans deficiat in publicãdo.Vel sic,Regula de publicãdis nõ fingit nec annulat ab initio retro,sed post incursũ dũtaxat.

EPITOME.

1 Prouisio facta tertio de beneficio acceptato per expectantem infra tempus datum ad publicandum non valet,quãuis expectans in publicatione postea deficiat.

2 Clausula in qualibet prouisione apponi solita,dummodo nõ sit alteri ius quæsitum de quo iure intelligatur:& nu.5.

3 Ius in re plenum,licet resolubile non,potest alteri conferri ante resolutionem.

4 Delegatus sub conditione ante euentum conditionis effectualem iurisdictionem non habet.

6 Expectans post acceptationem & prouisionem ius purum & perfectũ habet,licet amißibile si non fiat publicatio.

7 Regula de publicandis an annullet acceptationem & prouisionem factam per expectantem ab initio,ac si facta non esset si non publicauerit,vel solum post finitum tempus.

8 Regula de iure accrescendo procedit tãtũ in concursu expectantium.

DECISIO XXIIII.

1 *Dubium concurrit in una Palentina beneficij corã do. Pa.de Capisuchis 1519.an ualeret ꝑuisio facta † tertio de beneficio q̃ expectãs acceptauerat & ꝑuideri obtinuerat,*

rat, si postea in publicatione deficiat. Et quidã ex dominis tenebãt ualere dicentes, quòd ius quod est in pendẽtis, quale uidetur esse expectanti propter regulã de publicãdis, nõ impedit collationẽ fieri tertio. Casus est ut inquit Ludo. Ro. consil. cclvj. in c. si pro te de rescript. in vj. & in cle. j. de cõcess. præb.
2 secundũ † quẽ non ob. clausula dũmodo alteri non sit ius quæsitũ, quia intelligit Papa de iure ꝑpetuo duraturo, nõ autẽ de non duraturo ar. l. qui concubinã. §. cum ita elec. ij. de lega. iij. & l. pro parte. §. uersum. ff. de in rem uer. itẽ de iure cõditionali & existenti in pendenti l. si ita scripsisset de lega. ij. & l. Paulo Calimaco. §. põponius. ff. de leg. iij. alij cõtra, cum qui-
3 bus ego hoc solido fundamento quòd ius † in re plenum, & si posset resolui non est alteri conferibile ante resolutionẽ ut in c. cõmissa in prin. de elec. & c. si tibi absenti de præbẽ. in vj. Et hinc est quòd in qualibet prouisione ponitur clausula præseruatiua iuris quæsiti, nõ ob. cõsi. Lud. quia loquitur de iure pẽdẽti cõditionali nõ de pleno, & iã perfecto patet ex d. c. si ꝑ te & d. cle. j. in prin. ut intelligatur iuxta quotas quas allegat l. imperator de in diẽ adiecti. & Bar. in l. nõ solũ. §. si liberationis. ff. de libera. lega. ibi enim prouisio fiebat sub cõditione, & cõditio nihil potuit in esse, ut in dictis iuribus, & . §. ex cõditionali insti. de uer. ob. & c. j. in fi. de spons. & matri. in vj. cũ si. unde ante existẽtiã cõditionis nullũ ius etiã ad rẽ est quæsi-
4 tum, sicut nec delegatus † sub cõditione habet iurisdictionem effectualẽ ante euentum conditionis dicti Car. in d. cle. j. x. q. & cõsequenter sequens prouisio subintrauit, quia non inuenit impedimentũ, secus in prouisione iuris in re plena quãuis
5 reuocabili. Nec est uerũ ꝙ clausula † præseruatiua intelligatur de iure perpetuo duraturo, quia ob. d. c. cõmissa cũ si. uel procedat in tali iure, quãdo est in potestate ꝓuisi perpetuare, ut

hic publicando etiam in dic.c.cõmissa suscipiendo in termino sacros ordines requisitos, & ita de cæteris, secus si penderet à potestate tertij, uel à casu prout in cõditionali sentit Domi. *in d.c.si ꝑ te aliàs cũ multis modis priuatio beneficiorũ ipso iure inducatur, & annullatio iuris ut in extrauagã. execrabilis & in c.de multa.de præb.& c.cũ in cũctis.§.cũ uero de elec.cũ infinitis alijs, nisi aliquid fiat sequeretur ꝙ ante priuatione, seu resolutionẽ iuris quæsiti essent impetrabilia & cõferibilia, & eodẽ tẽpore idẽ ius & beneficiũ reperiretur apud duos cõtra l.iij.§.ex pluribus.ff.de acqui.poss.*Item *post acce-*
6 *ptationẽ † & prouisionẽ ius purũ est quãuis amißibile, si non fiat publicatio, & huiusmodi incertitudo publicationis non facit, ꝙ interea sit cõditionalis prouisio cũ ut est dictũ, natura propria cõditionis sit, ꝙ nihil existere supponat & se habeat ad esse & nõ esse de futuro non de præterito aut de præsenti l.cũ ad præsens cũ seq.si cer.pe.& tradit* Bar.*in l.j.ff.de cond.& demonst.nec esse dicitur in pendenti, quin sit ualida, plena, & perfecta c.fi.in fi.de conces.præb.in vj.& est deductũ in proxima decisione, nec debet esse collatio pendula ad c. ij.de elec.eo.lib.et regulã actus legitimi de reg.iur.ff.& in vj. quãtũcũq; ex uarijs causis iura inducãt priuationẽ ante amissionem beneficiorum, etiam quo ad ius in re acquisitum in eis, si quid fiat ut in hæretico c.quo iure cum gl.viij.di.& c.ij.de hæreti.in* vj.*uel si quid nõ fiat ut in casu nostro & similibus, & tamen ante talẽ euentũ non est ius pendens, & per hæc est responsum ad iura adducta per* Lud.*quæ etiam procedunt in materia diuersißima à nostra, & in dispositione cõditionali, & non offendunt in aliquo conclusionẽ, neq;* Lud.*contradicit & ꝑ cõclusione cõferunt deducta in superiori decisione, quã duobus dubitãtibus alij tenuerunt inspecta dispositione iuris*

communis

7 communis. Verum fuit etiam dubitatũ, † nunquid saltẽ regula de publicandis, quæ annullat omnia, resolueret, ut ab initio nullã fingẽdo perinde non ualuisse. ac si facta nõ esset, quo casu prouisio tertij nõ reperisset obstaculũ, & propter fictionẽ etiã non fuisset in pendulo prouisio acceptãti, uel solũ annullet post incursum. Ita q̃ nulla inducatur fictio, & interim ius fuerit plenũ, de quo debuerit fieri mẽtio, & plenitudo impediuerit impetrationẽ futurã, & aliqui ex dñis dicebant q̃ respiciebat retro, quia paria sunt dicere nullius sint momẽti uel habeantur pro infectis, sed in secundo lex annullatur ex tunc, non ut ex nũc ut dicit glo. no. in cle. unica de immu. eccle. ergo à principio omnia finguntur nulla, & nunquã fuisse nec impedimentum præstitisse, sed maior pars cõtrà, cum qua concurri ponderãdo uerba regulæ quæ habet tria decreta, primũ quòd acceptatio fiat infra mensem, idẽ & prouisio, alioquin lapso dicto mẽse sint cassa et irrita, ergo post lapsum termini annullat nõ retro nec ante, & medio tẽpore sunt ualida et perfecta. Secundũ q̃ publicatio fiat infra tres mẽses, aliâs gratiæ sint nullæ cũ inde secutis. Tertiũ q̃ intimetur possessoribus si qui sint tũc, alioquin à die quo intrusi fuerint intra annũ uel iudicialiter experiri teneantur, alioquin si postmodũ expectãtibus in beneficijs ius cõpetijsse cõstiterit, gratiæ necnon acceptationes et prouisiones nullius sint roboris uel momẽti. Subiungitur in fine q̃ si acceptãtes in præmißis defecerint locorum ordinarij, perinde post præfatos mẽses de beneficijs prouideri possunt, ac si gratiæ prædictæ etiã cũ decreto nullatenus emanaßẽt, hoc declarat q̃ post tẽpus in quolibet decreto annullẽtur precedẽtia, ex nũc nõ prius, & quãuis nõ dicat de seipso, Papa tñ ostendit nolle annullare à principio fingẽdo, quia ualidè si ita essent, prouidißẽt antea ordinarij, & ideo ex

pri

primo decreto resultant,per qđ sequētia declarātur l.si seruus pluriū in fi.ff.de leg.j.& qa nō est ratio q̄ in primo post lapsum tēpus et in alijs antea sit inducta nullitas ergo & c.l. à ratio.ff.de uer.obl.quinimo maior q̄ in primo retro ab initio ex quo iuuatur tex.d.cle.j.§.secus de cōcess.præb.et ex quo in eo uoluit minus dicendū quā in alijs uoluerit, qa dixisset si aliter quā in primo uoluisset l.j.§.fin aūt ad deficientis. C.de cad.tollē.& c. ad audientiā,de deci. & si interrogaretur, an idē in sequētibus uerisimiliter ex prædictis respōderet,q̄ sic.ergo habeatur ꝑ expresso l.tale pactū.§.fi.et ibi no.ff.de pac.et ꝑ præmissa est responsū ad gl.d.cle.j.de immu.eccl.ex quo regula resoluit et annullat post terminū nō antea,neq̄ decisioni
8 *ob.regula † de iure accrescēdo,quia procedit tantū in cōcursu expectantiū,& successiuè in similibus decisio fuit obseruata.*

XXV.Decis. SVMMARIVM.

Eadem regula locū habet in reseruatione habente mensem ad acceptandum, idem in vnione etiam si in eis Papa prouideat ex nunc prout ex tunc,& sic de similibus.

EPITOME.

1 Reseruatiuus & quilibet alius habens gratiam ad vacatura cum tempore ad acceptandum,tenetur sicut expectans publicare.
2 Regula de publican.habet locum in reseruatione & vnione, etiam si reseruatio & vnio habeat clausulam prouisionis ex nunc prout ex tunc.
3 Tempus ad publicandum quomodo computari debeat?

DECISIO XXV.

FIrmum est hoc quod dicta regula de insinuatione & pu-
1 *blicatione procedit in reseruatione & unione † ac alijs gratijs quibus apponitur tēpus ad acceptandū,quia quāuis nō sint propriè expectatiuæ de quibus regula edicit, seu in aliqua differat tam in nomine,quàm forma l. si idem. C.de codi. & glo.*

& gl.in cle.j.de cõces.præb.dicitur tamẽ pinguis expectatiua quælibet talis gratia, & est eadẽ ratio quæ in mera expectatiua propter tẽpus ad acceptandũ à quo sumitur ratio regulæ, ergo eadẽ dispositio l.illud.ff.ad le.aquil.ita in una Brixiẽ. corã.d.Io.Ant.de Triuultijs post multas aliâs fuit conclusum de mense Aprilis 1521.in qua etiã decisum q; non obstaret, si
2 reseruatio † aut unio haberet clausulam prouisionis ex nunc prout ex tunc, quasi nõ posset uerificari q; prouisio fieret infra mensem à die acceptatio.& publicatio acceptationis infra tres menses à die prouisionis cũ sæpe datæ gratiarũ præcedãt uacationẽ per annũ, ita q; inspecta prouisione tempore datæ uerba non poßint adaptari, ergo nec mens l.iiij.§.totiẽs.ff.de dam.infec.cum si.quia fuit dictũ q; regula non requirit publicari prouisionẽ.sed acceptationẽ tantùm, sed id non sufficeret quo ad prouisionẽ quæ debet fieri infra mensem post acceptationem.Itẽ supposita prouisione tẽpore datæ nõ caderet poßibilitas publicationis acceptationis in tẽpore à die prouisionis.ideo cõsidera quòd de prouisione habetur in regula, ex eo quòd in expectatiuis dantur executores ad prouidẽdum, unde potuit apponi exempli causa absq; restrictione l. damni la. ij. ff.de dam.infec.& satis est rationẽ esse generalẽ l.fi.§.fi. ff.de
3 iur.& fact.igno.fieri igitur debet publicatio † si prouisio fiat post acceptationem à die prouisionis computato termino, si simul ad idem si antea tunc à die acceptationis, quasi tali casu prouisio coniungatur acceptationi & ad eam trahatur, & quia prius non cadebat publicatio, nec poterat habenti gratiã imputari, aliâs puniretur sine culpa & ad impoßibile obligaretur cõtra l.fi.ff.quæ sen.si appel.rescin.& c. cognoscentes de cõstit.& omnino stante tempore ad acceptandũ cõstitutio in sua mente etiã nõ expreßa ut supra in alijs decisionibus,

uult fieri publicationẽ, uel tertiò dicas ꝙ nõ dicitur facta prouisio à tempore datæ, sed à die acceptationis & Papa ex tunc hoc est à tempore acceptationis, seu statim & eodẽ momento acceptationis, aut post acceptationẽ dicatur prouidere ex quo ponit tẽpus ad acceptandũ, & non est pura prouisio, sed correspectiuata ad tẽpus acceptationis, et acceptationẽ ipsam prout in simili inquit Imo. in d. cle. j. col. ij. quòd in dubio uerba ex nunc prout ex tũc in actu conditionali nõ intelliguntur ut effectualiter respiciant tempus actus celebrati, sed tempus conditionis extantis, & ita uidetur Papam uoluisse.

XXVI. Decis. SVMMARIVM.

Apprehensio possessionis beneficij cum cõtinuatione per mensem infra terminũ publicationis æquipollet publicationi. Vel sic, Regulæ de publicãda acceptatione dicitur satisfactũ per apprehensionẽ possessionis cõtinuatæ per mensem ante cursum trimestris ad publicandum.

EPITOME.

1 Possessionis apprehensio & continuatio per mensem facta per expectãtẽ æquipollet diligentijs, de quibus in regula de publicãdis.
2 Forma an sit relaxabilis per suum æquipollens?

DECISIO XXVI

Istud etiã firmiter tentũ est meo tẽpore, ꝙ si acceptans uigore expectatiuæ † adipiscatur possessionẽ beneficij, & in ea 1 *per mẽsem perseueret satisfecerit prædictæ regulæ, nec teneatur aliter ad publicandã acceptationẽ, cũ hoc æquipolleat publicationi & satisfiat menti regulæ, quoniã innotescit prout per publicationẽ, uel multo magis his qbus debet innotescere ad hoc facit ꝙ Lud. Ro. cõsi. ccccxxxiij. & iura quæ ibi allegat ad propositũ prima quæstione, de quibus supra in alia decisione*

cisione, quòd noua prouisio æquipollet publicationi, & quòd
5 *Fely. in c. dilecta de rescrip. † xv. col. dum dicit quòd notitia æquipollet solenni intimationi, cùm forma sit relaxabilis per suum æquipollens lege permittente, quæ inspecta ratione etiã tacita & unica permittit ad glo. in l. quamuis. C. de fideicom. iunct. l. libertum. §. de senatusconsulti. ff. de ri. nupt. & doctrina Alex. post alios in l. si cõstante in prin. so. ma. de ratione expressa in l. aut unica nõ expressa, & hoc dummodo infra trimestre datum ad publicandum totum id fiat, aliâs non esset satisfactum l. bonorum. ff. rem ra. habe.*

XXVII. Decis. SVMMARIVM.

Regula prædicta de publicanda acceptatione nõ habet locum, quãdo acceptans ante lapsum termini regulæ cessit vel decessit. Vel sic, Ex resignatione acceptantis qui post acceptationem & prouisionem ante decursum tempus ad publicandum cedit, dicitur vacare beneficium idẽ per obitum, licet nulla fiat publicatio.

EPITOME.

1 Regula de publicandis non habet locum, quando acceptans infra tẽpus cedit, vel decedit, & nu. 5.
2 Resignare validè potest obtinens parrochialem vltima die anni à iure ad promoueri se faciendum concessi.
3 Fraus non præsumitur, quando aliquid fit lege permittente.
4 Succurrendum non est ei, qui se in necessitate posuit aut arctauit.

DECISIO XXVII.

TEnuit palatium quòd si acceptans & obtinẽs sibi prouideri uigore expectatiuæ cesserit iuri in beneficio acceptato cõpetenti ante cursum trium mensium datorum ad publicandum. ꝙ non pereat ius suũ quãuis nunquam publicet
1 *quinimo cui ex cessione fuit † puisum potest istud prosequi,*

perinde ac si cedens publicasset in tẽpore,& idem si obijsset quo ad eũ cui per obitũ fuisset prouisum,cũ eadẽ sit ratio tam in naturali morte quàm in ciuili inspecto effectu l. mulier.ff. ad tre.l.gallus.§.& qd si tãtũ.ff.de libe.& post h.& ibi Bar. & no.in c.susceptũ de rescrip.in vj.facit cle.fi.de procu.et facit deci.Rotæ in no.xxviij.eo.ti.ratio quia totũ tẽpus usq; ad ultimã diẽ est concessũ acceptãti,& potuit expectare usq; ad finẽ,cum regula prius non annullet,ut in pe.deci.super regula indultũ de reg.iur.in vj.& est casus in c.cõmissa de elect. eo. lib.nihil tamẽ est q̃ ei posit impetrari ante fluxũ terminũ. ergo interea potuit cedere,uel cedẽdo,uel moriendo cessat regula quo ad eum,idẽ quo ad impetrantẽ per obitum uel cessionẽ quia regula nõ astringit illũ per hoc Old.cõsi.cciij.factũ tale est,collata fuit ecclesia loquẽdo in terminis d.c.cõmissa & c. licet canõ eo.ti.& lib.ubi fortius seu in fortiori casu dicit saltem in foro contentioso,q̃ cum † detur totus annus ad oẽs sacros ordines priusquã parrochialis uacet,potuit obtinẽs eam impune resignare etiã permutãdo in fine anni,& se restringere ad tã modicũ tẽpus,q̃ sit certũ eum non posse intra annum ꝓmoueri allegat in ar.l.in illa et l.insulã.ff.de uerb.obli.et dicit esse casum in d.c.cõmissa q̃ nedũ hoc ꝓcedit in prima ꝑmutatione,uerũ etiã in secunda,tertia,& ulteriori quãtũcũq; in qualibet respectu nouæ parrochialis expectet ultimã diem, nec ob.q̃ potuit in fraudẽ res differri usq; ad ultimũ momen-
3 tum,quia fraus excluditur † ex quo fit iure ꝑmittente l. gracus.C.ad l.iul.de adul.& l.nemo damnũ.ff.de regu.iur.Nec re-
4 fragatur non esse † succurrendũ ei,qui se in necessitatẽ posuit & minus arctauit ut l.ij.§.quòd dicimus.ff.si quis caut. & c. cum in ueteri circa fi.de elec.quoniã ultra prædicta respõdet Oldr.uarias esse hominũ uoluntates l.quia poterat. ff.ad trebel.

5 bel. Item in casu decisionis quo ad morientem † non est quid ei imputetur, cũ non sit in eius potestate euadere, nec scire quãdo ex quo mors inopinatè uenit l.j.ff.de cõd. & demon. & in auct.de trien.& semis.§.illud quoq; & ibi gl.iij.resignans uerò poterat expectare ultimã diem & in ea publicare & impoßibile, quasi esset probare q. per se uel alium de eius mandato non potuisset in fine temporis fieri publicatio, ideo sufficiat l.duo sunt Titij.ff.de testa.tut.nimirũ si sine publicatione potuit cedere cũ effectu absq; pœna regulæ, satis est ut supra, quod erat in termino. duodecim enim sunt horæ diei, & usq; ad duodecimã potuit habere animũ publicandi, & in ipsa duodecima cedendi & cedere, & procederet decisio, & in similibus prout in eo qui iuxta regulã de annali infra annũ ad expediendũ causam diffinitiuè cedit uel decedit, de quo in alia decisione super ipsa regula incip. quo ad dictam regulã de annali.

XXVIII. Decis. SVMMARIVM.

Sede vacante publicatio acceptationis in curia potest fieri per affixionem in acie Campiflore & in valuis cameræ seu cancellariæ, aut alio loco solito tempore vacantiarum. Vel sic, Regulæ prædictæ satisfit vacante sede per affixionem cedulæ publicationis in locis.

EPITOME.

1 Publicatio acceptationis in curia sede vacãte vel tempore vacantiarum, qualiter fieri debeat, vt dicatur satisfactum regulę?

2 Publicatio acceptationis in alio quàm beneficij loco facta, quando ad eum tutus non patet accessus sustinetur?

DECISIO XXVIII.

Placuit dominis in una Olomucen.ca.& præben. coram me de mẽse Iunij 1522. publicationẽ acceptationis uigore expectatiuæ sede per obitũ Leonis x. uacãte facta per affi-

 xionem

1 xionem † & publicationē, ut cantat cedula per cursorem sub scripta in acie Campiflore & ualuis cancellariæ, seu alijs locis publicis, quibus tempore feriarū affixiones fieri solent ualere, ex quo cessat tūc audientia cōtradictarū & cancellariæ apostolicæ cū dicta loca succedant loco audientiæ, & cancellariæ prædictarū in quibus fit, ac sufficit lectio & publicatio horis destinatis absq; affixione etiā facta duntaxat in uno loco, ꝓut obseruatur à curialibus de quorū priuilegio acceptādi in genere et ipsius interpretatione dico in illa decisione incipien. solent præsentes in curia, & aliâs à pari procedūt facta in omnibus locis prædictis cle. j. de iud. ad hoc optime facit Lud. Ro. in cōs. ccccxxxiij. & ibi adducta ꝑ quæ patet suf-
2 ficere publicationē † fieri in alia ecclesia & loco q̄ beneficij cuius acceptatio publicatur, qn̄ ad locū beneficij ubi fieri debeat tutus nō patebat accessus. data ergo impotentia in locis audiētiæ & cancellariæ succedūt alia loca ut supra, aliâs præsentes in curia quorū præsentialitas in multis meruit fauorē, ut est dictū, & patet frustrarentur hoc priuilegio, & perderent acceptata beneficia nō factis procuratoribus in partibus confisi de publicatione in curia poßibili & facili uel ignorātibus, aut negligentibus taliter ꝙ dānificarentur sine culpa cōtra regulā c. cognoscentes de cōstit. Accedit ꝙ ratio dictæ regulæ siue sit duplex secundum. Lud. Ro. in d. consi. siue una, ut sentio in alia decisio. super ipsa reg. incipiē. Pluries fuit disputatum, fundatur super notitia ordinariorū & aliorū quorum interest, quæ pariter uel multo magis militat in affixione huiusmodi, ex eo quòd lectio quæ uoci præconiæ æquipollet, innotescit paucis auc. qui semel. C. quomo. & quā iud. pluribus autē & omnibus transeūtibus ac permanentibus affixio in locis publicis ad instar edictorum prætorum, ut in dicta cle. j.

Super

SVPER REGVLA DE VERISIMILI.

XXIX. Decis. SVMMARIVM.

Regula de verisimili aut nõ verisimili notitia obitus xxvij. in ordine procedit, etiam quando vigore clausulæ generalis venit vacatio per obitum, secus si per resignationem.

EPITOME.

1 Regula de verisimili notitia loquens de beneficio vacanti per obitũ extendi non debet, si vacat per resignationem.

2 Clausula generalis seu alio quouis modo continet omnem modũ etiã per obitum vacandi ex eadem persona.

3 Regula de verisi. noti. dummodo beneficium per obitum vacet, siue vacatio huiusmodi exprimatur vel in generali clausula contineatur locum habet.

DECISIO XXIX.

Regula quòd prouisiones p obitũ non ualeant nisi post obitũ, & ante datã prouisionis tantũ tempus fluxerit, quòd interim uacationes ipsæ potuerint uerisimiliter perue-
1 *nisse ad notitiã † Papæ de locis in quibus psonæ decesserint, non habent locũ si quis impetret per obitum, & uere uacent per resignationẽ prout in casu contingit, quòd obierat* T. *& cesserat per quã cessionẽ beneficiũ uacauerat, quia non loquitur nisi quando per obitum, & extendi non debet l. iij. §. hæc uerba. ff. de nego. gest. Secus si hodie unus obtinet sibi prouideri per resignationẽ* Titij, *& obierat pridie* Titius *in loco ita distanti à* Romana *curia, quòd inspecta possibilitate non potuerat haberi uerisimilis notitia, quia quãuis clausula gene-*
2 *ralis † alio quouis modo cõtineat etiã p obitũ. & quãuis aliũ uacãdi modũ ex eadẽ persona iuxta decisionẽ* Rotæ *primã de rescri. in no. nõ ex alia ut ibi tamẽ ex quo non datur alia uaca-*
3 *tio quã per obitũ † obstat regula non attento, quòd impetra-*

tio in modo expresso fit per resignationẽ, ex quo re uera uacat per obitum, & in tali uacatione tantum uerificatur prouisio, in qua regula loquitur seu modo expresso, seu per generalia uerba cōtineatur, & ita audio maiores tenuisse olim & in una Gebennen. parrochiali corã me de mense Maij 1517. consenserunt domini & iudicaui.

XXX. Decis. SVMMARIVM.

An eadem regula locum habeat in prouisione per cessationem commendæ?

EPITOME.

1 Beneficium si vacat per cessationem commendæ, an sit locus regulæ, de verisimili notit.

2 Commendata beneficia an vacent eo modo quo prius?

DECISIO XXX.

Per obitũ Regini cessauerat cõmenda cuiusdã beneficij, & dabatur de ista regula, dubitatũ est an procederet in
1 *tali uaca. † & uidebatur quòd non ex quo nõ uacat p obitũ, sed cessante cõmẽda eo modo, quo prius secundũ Fede. de Sen. in tract. de permu. benefi. quæ. xv. & Lud. Rom. cõsil. cccl. & Rota de cõces. præbẽ. prima in antiq. & ista opinio est in obseruãtia apud dominos de Parco. in cãcellã. & regula loquatur de uacan. per obitum & exorbitat ergo & c. regula odia de reg. iur. in vj. Sed maior pars inclinabat quòd locũ habeat, quasi mens regulæ cõplectatur etiã hunc casum, licet nõ uerba, pro qua sentẽtia facit, quia ubi est omnimoda ratio, succedit eadẽ dispositio glo. in ca. si postquã de elec. ratio autẽ est euitãdæ fraudis & tollendæ ambitionis eorũ, qui infirmantibus aliquibus mittũt cursores ad Papã, uel aliàs de infirmitate certificãt ut dicit glo. sup regula quæ ita uerificatur in cessatione cõmendæ sicut in uacatione per obitũ, maximè secundum* 2

dum

2 dum illam opin. quòd per obitum † commendatarij detur uacatio nõ modo quo prius, & si esset unica haberetur pro expressa ad glo. singu. in l. quãuis. C. de fideicom. & in expressa est tex. iunct. glo. in cle. j. de elect. sed ex isto capite causa non fuit decisa, & articulus est dubius, & hinc inde rationes. & fundamenta, quæ ut potui collegi in illa decisione. uerum regula de infirmis resignantibus etiam infra uiginti dies ex eadem infirmitate decedentibus locũ habeat in eo, qui cedit cõmendæ, & ibi uideas incipit, Paschasius de Rota.

SVPER REGVLA DE INFIRmis resignantibus.

XXXI. Decis. SVMMARIVM.

Regula xviij. de infirmis resignantibus & infra xx. dies ex eadem infirmitate decedentibus, habet locũ etiã in partibus, & ligat ordinarios.

EPITOME.

1 Regula de infirmis resignantibus, an liget ordinarios, & locum habeat extra curiam? & nume. 9.
2 Regulæ cancellariæ, an ligent extra curiam?
3 Consensus in resignationibus quæ fiunt in curia, potest præcedere & sequi datam supplicationis.
4 Ratio etiam coniecturata limitat, & restringit legem ad ipsius limites.
5 Regula de exprimendo valore non habet locum in prouisione ordinarij, qñ ordinarij ecclesiæ, Papa verò psonæ, puidere intelligunt.
6 Expectatiuas nullus concedere potest, nisi solus Papa, quia nemo ius ad vacatura dare potest nisi ipse.
7 Legatus de latere potest reseruare collationi suæ beneficia vacatura etiam pro certa persona, licet confirmare donationem factã ad prima vacatura non posit.
8 Regula q dispensationes non suffragentur literis non expeditis extra curiam non procedit.

DECISIO XXXI.

SAepius fuit disputatũ utrum reg. de infirmo resignante & infra xx. dies ex eadem infirmitate decedente ligaret ordina

1 ordinarios, † & locum haberet extra curiã, & una pars dominorum dicebat ꝙ non, quia sunt constitutiones generales ut Anchar. in cõsil. ccxcvij. efficacibus nec ligãt saltẽ existentes
2 extra curiã, † ex quo non sunt intimatæ per loca publica secundũ formã traditã in auct. ut fac. no. constitu. in princ. col. v. & in c. j. circa mediũ de postu. præla. in c. nouerit de sentẽ. excõ. cum ibi not. & super data in vj. & per Bart. in l. omnes populi in v. q. prin. ff. de iust. & iur. & Abb. in c. cognoscẽtes de cõstitu. iij. & iiij. col. ita Card. consi. xcix. redẽptoris in fin. & Fely. in c. j. de re iudi. viij. col. Alia pars contra ex quo per publicationem, quæ fit in cancellaria apostolica dicitur facta insinuatio & publicatio quarũcunque constitutionũ, & hoc est in obseruantia. Itẽ quales sint constitutiones inspecta potestate cõditoris uniuersalis & sine ulla restrictione locorũ c. cũcta per mundũ & c. principalẽ xiiij. q. iij. & c. erit autẽ dist. iiij. facit l. arriani. C. de hæreti. nisi aliqua ratione in se cõcluderet tantũ in curia, cùm id solum sit in consideratione, an ratio sit generalis uel localis, & ꝙ ligent ordinarios & ubiq; uim habeãt, sentit saltim dubitando idẽ Fely. in c. ij. pen. col. de rescript. ex eo quod quotidie etiã in causis extra curiã pẽdentibus allegantur, & fit de eis fides per literas uicecancellarij Papæ & in cõcernentibus potestates legatorũ, & uires expectatiuarũ ac reseruationũ adducũtur ubiq;, tanquam leges generales, & de eis iudicatur ut de alijs canonibus etiã quoad pœnas cõtra existentes in partibus, quando sunt pœnæ nullitatis prouisionũ, licet sub dubio forte Fely. loquatur quãdo nõ haberetur notitia, sed ista reg. est satis in partibus nota. & in hocꝙ regulariter ligent ubiq;, quasi omnes dñi tandẽ cõsenserunt, etiã si do. Mercurius de Vipera decanus noster dubitauerit ex primis fundamentis, sed specialius ad dubiũ circa hãc

regulam fuit inter dominos diuisio, quia una pars considerabat quod in moderna regula erat additũ q̄ .xx. dies computarentur à die præstãdi cõsensus in cancellaria, & q̄ hoc in partibus non cadebat, & cui non conueniũt uerba nec mens l. hos accusare. §. in omnibus accu. & l. iiij. §. totiens. ff. de dam. infe. nam in partibus totũ fit unico contextu & actu, nõ sic in curia in qua fit hodie gratia crastina uel ulteriori die aut citeriori, & ante signatam supplicationem ex quo † consensus
3 potest præcedere & sequi c. cura de iurepat. & Rot. de rer. permut. quinta in no. præstatur cõsensus in cancellaria uel in camera. Alia pars ponderabat rationẽ reg. quæ occurrit malicijs hominũ resignantiũ in curia, præcipuè in fauorẽ alicuius sub timore mortis, & eo modo quodã modo testamẽtũ faciẽ. fraudantiũ ordinarios seu expectantes, ut dicit glo. super reg. & q̄ ita militat in partibus sicut in curia, & nõ minus quam uerba mens est admittẽda l. scire oportet. §. aliud de excu. tut.
4 l. nominis. §. uerbũ ex lege. ff. de uerb. sig. & l. cõtra † legẽ de legi. etiã si sit coniecturata limitat, & restringit ratio ipsam legẽ ad limites rationis ut Abb. in c. proposuisti de prob. c. fi. v. col. de iureiur. & in c. ij. requiris in prin. de appella. & licet unico actu expediatur, uerũ est dicere quod resignans cõsentit, quoniã sine cõsensu nõ supponeretur cessio neque actus aliquis l. j. ff. de pact. & audio q̄ antiquo tẽpore quo reg. nõ iniungebat dies uiginti cõputandos à die præstandi consensus in cancellaria, semper fuerat intellecta quòd procederet etiã in partibus, & dubitatio resultauit ex additione dictorũ uerborum, quæ dicũtur addita à Iul. ij. ad obuiandũ fraudibus eorũ, qui expectabant euentũ infirmitatis antequã cõsentirent, & diu antea habebant supplicationẽ signatã, & si ita est nõ debet ꝓpterea regula, quæ alteri fraudi obuiat, cõcludit in cur.

Rom.duntaxat,ex quo quantum ad curiam prouidet etiã huic fraudi non restringendo uirtutẽ generalem regulæ,quin procedat etiã in locis in quibus alteri fraudi locus esse potest, qa satis est quòd additio in suo casu & loco operatur,sicut dicitur de causa limitata in l.in agris.ff.de acqui.rer.dom.quia qñ aliquid prohibetur ex pluribus rationibus, sufficit q una uigeat,licet aliæ cessent,ut ꝓhibitio subsistat. §.affinitatis inst. de nupt.l.liberorum. §.j. ff.de his qui not.infa.& gl.in auct. de nupti.§.si uerò altera harũ col.iiij.ꝓpter duas ergo fraudes & causas & earum quãlibet apud Ro.cui cessio erit nulla propter unam extra curiam,& bonum fuit quòd plene prouiderit excludendo omnẽ fraudem,sed non bene sonaret q pro ptерea localiter prouidisset maximè data ante additionẽ inter pretatione,de qua suprà,cũ lex debeat esse generalis & prospicere omnẽ casum d.c.erit autẽ iiij.distin. sed q in partibus

5 locus non sit,adducebat † unus aduocatus quòd regula.lxj.de exprimendo ualore non procedit in prouisione ordinaria, ea ratione quia ordinarij originales intelliguntur prouidere ecclesiæ,Papa uerò & legati personis ut dicit Ludo.in cle.ij.de offi.ordi. & refert ibi Car.col.ult.& Felyn.in c.ad aures in xiiij.cõcl.de rescrip.& hoc facit pro illa opi.q regulæ nõ sint cõstitutiones generales,nec ligent extra curiam.tamẽ respondeat quòd ratio diuersitatis tollit obiectũ.nam ratio regulæ de infirmo est generalis,non regulæ de ualore quæ emanauit, q solutione annatarũ in cu.Ro.solum fienda ut uidemus,& ex

6 his uerbis etiã istud ostendit,dum ponit exprimẽdũ † ualorẽ in expectatiuis quas ordinarij concedere non possunt, cũ ad beneficium uacaturum obtinendum nemo posit dare ius,nisi solus Papa,ut no.Abb.in c.inter cætera de præben.licet posit

7 legatus de latere † reseruare collationi suæ etiã pro certa per-

sona

sona uacaturam, & super ea conferenda dare executorem secundũ eundẽ Abb. in c. dilectus filius j. col. eo. tit. & glo. in c. si cũ & tex. in c. si apostolicæ eo. titu. in vj. non autẽ confirmare donationẽ factã de prima uacatura conferenda ut in c. cõstitutus de cõceß. præbẽd. & ibi etiã Abb. quoniã sicut non põt directè cõtra cõciliũ disponere, ita nec indirectè cõcedẽdo uel cõfirmãdo huiusmodi gratiã. & idẽ dixi superius, istud cõsiderandũ an regula seu ratio regulæ sit localis uel uniuersalis. nã
8 *etiam † extra curiam nõ procedit reg. liij. q̃ dispensationes nõ suffragentur, nisi literis expeditis, ut in ea & sic de similibus, & ex his patet q̃ ligantur ordinarij, & ita tandẽ cum domini essent diuisi in pluribus disputationibus, sex ex decẽ cũ quibus*
9 *ego tenuere procedere † in partibus quatuor contradicentibus, & in una Barchinonen. capellaniæ d. Marcus coram do. Iaco. Simonetta in alia Salamantina coram do. Hugo. de Spina & in duabus alijs coram domino Martino de Aretio, & domino Paulo de Capisuchis fuit firmatũ quòd daretur remissoria ad probandũ quòd ex eadẽ infirmitate deceßissent &c. & ad illud quòd coram ordinario qui habet notas personas cum cessaret fraus, responde quòd non cessat omnino ratio reg. saltem attento quod ordinarij paßim admittũt ceßiones, & prouident uel ex eo q̃ ut plurimum ita fieri solet, ex quo pro sigillo prouisionis soluitur certum quid, uel quia ordinarij possent, quando ex causa permutationis fraudare expectãtes, & eos excludere admittendo & prouidendo ut in c. unico de rer. permut. in vj.*

XXXII. Decis. SVMMARIVM.

Vtrũ dicta regula de infirmis resignãtibus locum habeat in eo qui cedit cõmendæ, & vide de

natura

natura cõmendæ etiã in quo commendæ nostri temporis conueniant & discrepent à titulis.

EPITOME.

1 Regula de infirmis resignantibus, an habeat locum quando infirmus beneficium in commendam obtinebat & cessit?
2 Beneficium commendatum per obitum commendatarij siue per eius cessionem vacare non censetur.
3 Reg. de infir. exorbitat vel corrigit ius commune.
4 Verba in pœnalibus propriè intelligi, & in exorbitantibus restringi debent: in correctorijs autem ex identitate aut maioritate rationis extendi non debent.
5 Commenda afficit beneficium, & vtrum affectio & reseruatio expiret per commendam, vide remissiuè.
6 Commendatarij nostri temporis, an habeantur loco titulatorum & faciant fructus suos?
7 Commenda non facit incompatibilitatem sicut titulus.
8 Religionem profiteri non cogitur obtinens beneficium regulare in commendam.
9 Legis virtus non in proprietate & cortice verborum, sed in sensu & mente, quæ verbis est proferenda, consistit.
10 Ratio in lege, quando nisi vnica assignari põt, habetur pro expressa.
11 Pœnalis non dicitur constitutio quæ non priuat iure quæsito, licet irritet actum in iure quærendo.
12 Causæ cõmendatarijs non committuntur, nisi ex certa scientia Papæ.
13 Regula de viginti de stilo derogatur quando resignans est absens.

DECISIO XXXII.

PAscasius de Rota habens prioratũ de Funis in commen-
1 *dam cõstitutus in infirmitate, ex qua infra uiginti † dies obijt, cessit in inanibus Papæ, & fuit prouisum Michaëli de Murillo absq; derogatione reg. de infirmo resignãte &c. Ioã. de Arigna obtinuit sibi prouideri ex cessione Antonij de rationibus qui impetrauerat per obitũ fuit dubitatũ corã d. Bart. de Petrasancta 1519. an prouisioni Michaëlis ob d. reg. & quinq; ex dominis tenebant negatiuã, primò quia non conueniebãt uerba, ergo nec mens l. hos accusare. §. omnibus de accusat. l. iiij. §. totiens. ff. de dam. infect. cum dicat reg. de resignante beneficium non de cedente commendæ. ibi si quis resignauerit*

gnauerit aliquod beneficiũ, & sequitur q. si infra xx. dies ex eadẽ infirmitate decesserit, collatio nulla sit ipsumq; benefi-
2 cium per obitũ uacare censeatur: sed † non datur uacatio per obitum cessante commenda, seu per cessionem commendæ, ut in ij. decis. super regu. de uerisimili est dictũ, tenendo tamẽ opi. Fede. de Se. in tract. de permu. benefi. q. xv. ergo nedũ non conueniunt uerba, sed repugnare uidentur, ibi beneficiũ ipsum cõsideratur per resignationẽ sic factam, quia non cõfertur quòd uacet per resignationẽ, sed eo modo quo prius. Secundò regu-
3 la uel corrigit ius † cõmune, uel exorbitat cum quilibet sanus aut infirmus liberè resignare ualeat, aut ex his quæ frequẽtius uidemus fiunt cessiones ubiq;, & admittuntur per superiores qui prouident ex huiusmodi cessionibus. unde per regulã uidetur quodã modo coarctari cedẽdi libertas, & annullatur prouisio in quo dicitur corrigere & inducere pœnã l. senatus. ff. de cõtra. emp. & uen. c. dispẽdia, in fi. de rescrip. in vj. & glos.
4 in c. decet. §. ordinarij. de immu. ecc. eo. lib. † In pœnalibus autem uerba propriè capiuntur & in exorbitantibus restringũtur l. interpretationẽ, de pœ. l. cum quidã, de lib. & posth. l. in peius. ff. de reg. iur. c. odia eo. ti. in vj. & l. iij. §. hæc uerba. ff. de ne. ge. in correctorijs uerò etiã ex idẽtitate aut maioritate rationis non fit extensio l. si uero. §. de uiro. ff. sol. mat. & contra auct. quas actiones. C. de sac. san. ecc. cum ibi not. tertiò de hoc est opt. cõsi. Oldr. clxxix. quæritur ubi uult quòd extrauagans inuenta à Bonifacio viij. in ti. de elec. non habeat locũ, quando Papa ecclesiã cathedralẽ cõmittit gubernandã tanquã cõmendatam, quartò reg. est extracta ex uisceribus c. ij. de renunc. in vj. ad obuiandũ fraudibus ut de ratione eius in proxima decis. sed in casu isto expectan. non fraudantur nec ordinarij, cùm per regulas cancell. sint prohibiti acceptare & cõferre bene-

5 ficia reseruata, cōmenda autē afficit † beneficiū & Papa dando cōmendatarium, uidetur ad se prouisionē reuocare ut Lud. Ro. consi. cccl. igitur à ratione cessante & causa debet cessare l. adigere. §. quāuis. ff. de iurepatro. & l. Titiam scio. §. usuras. ff. de leg. ij. c. cum cessante, de appel. & c. suggestū, de decis. sed utrum affectio & reseruatio expirent per cōmendā uideatur Rota vij. de elec. in antiq. & Bisignet. prima de præbē. in antiq. & quòd dico in illa decis. cōmendauerat Papa beneficium sub ti. de priuile. quòd per cōmendam ad uitā non expirent de
6 quo ibi late. Alij quinq; pro affirmatiua dicebant, † q̄ cōmendæ nostri tēporis habentur loco titulorū, & quòd cōmendatarij possunt de fructibus disponere ut titulares secundū Alex. xliiij. dist. cum autē & lviij. si quis sed respondetur pro negatiua quòd ideo est, quia Papa cōcedit ut faciāt fructus suos & administrēt. Itē quòd cōmendatarij cum fructuū administratione etiā hodie non habentur tanquam titulares in omnibus,
7 cùm talis † cōmenda non faciat incōpatibilitatem sicut titulus ut in c. dudū el ij. de elec. qui tex. multū facit pro negatiua, nec est alterata natura commendarum, nisi quatenus in hodiernis prouisionibus cōceditur. patet in alio ut suprà, quia per obitū cōmendatarij nō uacat beneficiū, q̄ utiq; uacaret si per omnia
8 haberetur pro titulari, neq; habens † in cōmendam beneficiū regulare cogi potest. ut profiteatur religionē, ad quod titularis cōpelleretur. itaq; cessat æquiparatio in his & multis alijs casibus, quos explicare magis laboriosum esset quàm subtilè,
9 secundò pro affirmatiua q̄ uirtus † legis non consistit in proprietate uerborū & cortice, sed in sensu & mente quæ uerbis est proferenda l. scire oportet. §. aliud. ff. de excusa. tut. l. cōtra legē de legi. l. cū pater. §. dulcißimis de leg. ij. l. nominis & rei. § uerbū ex l. ff. de uer. sig. c. intelligenti, & c. propterea, eo. ti.

& non

& non tantũ causa uerborũ & significatio, sed etiã mens agẽtium est inspicienda l. si in uenditione, in fi. cum ibi not. ff. com. præd. ubi Bal. colligit q in exceptionibus & reseruationibus consideratur potius mens quàm scripta uerborũ natura, quia causa uerborum prolatorũ à contrahentibus ampliat uel restringit, et ibi etiã uideatur Pau. de Ca. sed ratio huius regulæ est fundata ad obuiãdũ fraudibus ut suprà, & ita fieri possent per commendatarios cedentes, sicut per titulares resignantes ergo &c. & si inspecta mente Papa interrogaretur uerisimiliter idem responderet in cessione cõmendatarij, igitur habeatur pro expresso l. tale pactum. §. fi. cum ibi no. ff. de pac. quæ lex procedit siue per modũ statuti, seu rescripti aut cõuentionis uel alterius dispositionis aliquid cautũ existat secũdũ Bal. & Pau. de Ca. ibi ut etiã Cur. firmat cõsi. lj. col. ij. sed pro negatiua respõdebatur, q si Papa uoluisset dixisset l. unica. §. sin autẽ ad deficientis. C. de cad. tol. & c. ad audientiã, de deci. tertio pro affirmatiua quòd ratio regulæ fundata in fraude respiciat, ne successio dari aut excogitari ualeat in beneficijs, quia licet à uoluntate superioris pendeat admittere uel nõ resignationes, & prouidere uel illi magis quàm huic prouidere, tamẽ ut plurimum admittuntur, & prouidetur ad uota resignãtiũ, & ut ista quæ erant in frequenti usu cum quadã quasi factioni testamenti & fraude tollerentur prouisum est per regulã, & hæc ita militant in cedente cõmendæ sicut in resignante tit. quòd satis residet in idẽ cum secundo fundamẽto, & si hæc est
10 unica ratio † habetur pro expressa gl. in l. quãuis. C. de fideic. & extenderet dispositionẽ ad casum omissum etiam in correctorijs inquit Alex. in l. si cõstante, in prin. ff. solu. mat. col. iij. & si non essemus in correctorijs se exorbitantibus cũ sit fundata reg. in ratione iuris d. c. ij. de renũ. in vj. & c. j. & ij. de cõ

ces.præben.extensio locum haberet secundũ Alex.post Bart. & alios in d.l.si cõstante, si uerò uolumus ut duæ sint rationes fraudis uidelicet & successionis, si cessaret prima nunquã secunda quæ etiã in cõmendatario locũ uendicaret, & sufficit altera quãdo utraq; est finalis.§.affinitatis, insti.de nup. cum si. Item quãdo mens & omnimoda ratio cõcurrit fit extensio secundum glo.in c.si postquam, de elec.in vj.uel magis uenit casus omissus in uerbis in vj.comprehensiua mentis & rationis l.libertum.§.senatusconsulti, de ritu nupt.ff. & prosequitur latè Deci.consi.xv.iij.colum. & facit cle.j.iuncta glo. de elec. & quod dicit Abb.de ratione cõiecturata q̃ limitet et restringat l.ad limites rationis in c.proposuisti, de proba.in c.fin.de iureiur.v.col. & in c.secundò requiris, in prim.de app. & Bal. in l.omnes populi, in fi.ff.de iust. & iu.quòd quãuis nõ debeamus dicere q̃ statutũ non dicit, est uerum, nisi ratione materiæ de qua loquitur, detur interpretandi materia & occasio ut in cle.exiui de paradiso, de uer.sig.subijciẽs, q̃ si statutũ assumit uerba glossata impossibile est quòd inde nõ glossetur, quia illa est glo.naturalis statuti & quòd ubicũq; necessaria est disputatio fieri non est culpa legis, si nõ loquimur ita clarè quòd nõ indigeat glo.ij.§.ex his.ff.de orig.iu.quæ omnia no. pro interpretatione statutorũ & regularũ. Quartò quòd in multis regulis cancellariæ erat adiudicatũ in cõmendatarijs, idem quòd in titularibus ergo & c.c.in causis, de reiudi. & quia stilus curiæ in his non facit differentiã c.quã graui, de cri. fal. ita dicebatur de reg.xxx.de impetrãte beneficiũ uacãs per obitũ familiaris Cardinalis, itẽ de reg.xxviij.de uerisimili notitia obitus, item de reg.xix.de ydiomate. Quintò quòd quandoq; cõmendatarijs causæ cõmittebantur sicut titularibus, & ex his uidebatur responsum etiã ad arg.partis negatiuæ, & specialius ad

illud

illud quod cessabat fraus in ordinarijs & expectan.dicas non esse uerũ in omnibus, cùm quidẽ ex ordinarijs habeant ex indulto & gratia quòd poßint de reseruatis prouidere, & per cessationẽ cõmẽdæ,& aliqui ex expectantibus talia acceptare & quòd reg.negabat,indulgẽtia restituebat seu cõcedebat, & ad aliud de pœna quod dici potest non esse pœnalẽ cõstitutionẽ,quæ non priuat iure quæsito,sed irritat actũ in iure quærẽdo,prout refert Phil.Franc.in c.fin.ij.col.de elec.in vj. pro quo facit,quia alia est ratio dãni alia lucri l.fi.C.de cõdi.inser. aliâs sequeretur ꝙ omnia iura quæ cassant testa. uel cõtractus deficiẽtibus certis solẽnitatibus essent pœnalia,quòd non uidetur ex quo non diminuũt patrimoniũ,uel ius pristinũ uel secũdum Inno.in c.si uere,de sen.excõ.non est naturalis pœna contrahentiũ quòd irritetur cõtractus, sed bene quãdo est pecuniari i uel corporalis,ideo Io.And.de reg.iu.in mercu.circa fi. dicit ꝙ propriè pœna est circa diminutionẽ patrimonij sicut & damnũ ut in l.iij.ff.de dam.infec.& quod cõstitutio priuãs iure ad rẽ non in re non dicitur propriè pœnalis.idem Fely.in c.cæterũ de rescrip.in uerbo prima restrictio,sed de hoc in d. locis pro negatiua fuit dictũ.ꝙ secundũ & tertiũ fundamẽtũ affirmatiuè erãt sublatũ per d.consi.Old.& eius rationes ultra alia adducta pro,itẽ ad sequẽtia poterat dici ꝙ non sumus in ratione expressa in cõstitutione,de qua d.l.libertũ,& d.cle. j.loquebãtur,& ad quartũ quòd non recordabantur si fuerat in alijs reg.ita iudicatũ & quãdo fuisset,potest esse diuersa ratio inter casum & casum.& nõ est exẽplis iudicandũ sed legibus l.nemo.C.de sen. & ad reg.xxx.potuit esse propter uerba in ea apposita,scilicet de beneficijs, de quo obtinuerunt & in quibus ius eis cõpetierit, cùm sit quòd cõmendatarius obtinet ut Lud.Ro.in d.consi.cccl.& canonicæ,cum cõmenda sit ca-

nonicus tit. dicit Milis in repertorio in uerbo cõmendæ, an titulus beneficij & ius ei competit propter fructus & administrationẽ, quia & titulares procuratores sunt ut in c. ij. de donatio. & reserua. beneficiorum, quæ quis obtinet sortitur effectũ, etiã si de facto teneret Rota de elec. in antiq. viij uel quia ratio reg. est propter onera quæ Car. substinẽt in eorũ familia secundũ decis. Rot. xvj. de præben. in antiq. quæ ratio pariformiter uiget in cõmendatarijs sicut in titularibus, ut dico in illa decis. uoluerunt domini edita super reg. xxx. prædicta ubi etiam in alia remissa ibi ad xxviij. de uerisimili notitia obitus ꝙ esse potuit propter illa uerba, quod omnes & singulæ gratiæ cum cõmenda sit gratia ad reg. xix. ꝙ ideo esse potuisset, quia ratio in ea esse non potest alia, quàm quia tenentur ad curam animarũ, & quod militat in prouisione cõmendæ, sed pro ueritate non memini meo tẽpore fuisse iudicatũ, nisi quo ad reg. de impetrante beneficiũ uacans per obitũ familiaris Cardi. & quo ad reg. de uerisimili suprà per uiam dubij collegij, incipit per obitum Regini, & quo ad omnes præter xxx. & etiã quo ad istam articulus est satis dubius ex quo in omnibus regulis dicitur de uacatione per obitũ, & uerba ponderata non uidentur excludere, quin uerificari debeãt in uacatione per obitum, & melius erat respondere, prout respõdet Oldr. in consil. suo
12 *uel ut in alijs fundamẽtis partis negatiuæ. ad † illud quod commendatarijs causæ quãdoq; cõmittantur dicas non procedere de stilo curiæ, nec de iure prout in tract. Hie. Pau. super pract. cancell. fol. cxiiij. in rub. de iudic. & eorum ordin. & in c. statutum cum ibi not. per scrib. de rescrip. in vj. nisi Papa ex certa scientia cõmendatario cõmitteret, & ex hincinde deductis quæstio fuit dubia & domini diuisio. Verum quia Ant. de rationibus, qui fuerat procurator Paschasij, ad cedendũ non petijt*

13 tijt derogari huic regulæ, attento quòd cedens erat † absens à curia, quo casu solet de stilo dari derogatio, & postea impetrauit pro se per obitũ Paschasij prædicti, & concordauerat cedendo cum do. Ioan. de Arigho. Omnes domini inclinauerũt ob præsumptam fraudẽ quòd in hoc casu iudicaretur pro negatiua ne Ant. de sua malitia aut negligentia commodum reportaret, et Michaël Murillo remaneret fraudatus præcipuè, quia in procuratorio ad cedendũ dicebatur, quòd Paschasius erat infirmus, & ita iudicauit domi. Barth. de Petrasancta.

SVPER REGVLA QVOD NVLlus acceptare ualeat literis non expeditis.

XXXIII. Decis. SVMMARIVM.

Regula quod nullus possit vigore expectatiuæ acceptare beneficiũ literis desuper non confectis locum habet, quãdo gratia perinde valere sanans defectũ de idiomate fuit impetrata post expectatiuam, & expedita post vacationem, secus si fuisset nata cum expectatiua.

EPITOME.

1 Res noua fieri videtur quando est aliquid ei additum.
2 Solennitas eadem requiritur in reformando quæ in constituendo.
3 Executores literarum apostolicarum non possunt ad illarum executionem procedere, antequam sint expeditæ.
4 Dispensatio vel remotio obstaculi perinde valere habilitat.
5 Vnio ad vitam est quædam palliata dispensatio.
6 Gratia perinde ualere diuersos effectus parit secũdũ subiectã materiã.

DECISIO XXXIII.

Lata fuit sententia per do. Camillũ de Ballionibus in fauorẽ Vngale de Vincardon & Petrũ Martinũ Colland. ex eo q̃ M. in expectatiua sua ad Corisopiten. collationem ubi

est in usu sermo Britonũ britonisantiũ quòd ydioma nõ intelligunt Britones Galli, qualis est M. de hoc non fecerat mentionem, unde stetit cõtra eum regula, quæ solet dici de ydiomate, quòd nulli expectatiua extra suã nationẽ cõcedatur, nisi ydioma quam cõmuniter homines ibi loquuntur intelligat, & intelligibiliter loqui sciat, alioquin gratia sit nulla: fuit 1519. de mense Iulij in causa Corosopiten. ca. & præbẽ. in secunda instantia corã me fuit expedita gratia perinde ualere per Mart. sanans eiusmodi defectũ quæ est posterior ipsa expectatiua in data, sed ante uacationẽ cano. & præb. V. dedit cõtra M. de alia reg. quòd nullus uigore expectatiuæ seu specialis reseruationis, uel reualidationis seu extẽsionis eius literis desuper nõ cõfectis, aliquod beneficiũ acceptare uel assequi ualeat, aliâs acceptatio ac assecutio huiusmodi nullius sint roboris uel momenti & cum M. post uacationẽ, acceptationem, & prouisionẽ expediuerit, quòd tarde uenit, posui causam super hoc dubio pluries & tandẽ domini, exceptis tribus tenuerunt cõtra Mar. per consil. Gemi. cxxviij. ubi adducit quinq; fundamenta, quorũ aliqua quidã ex dominis ita inducebãt, quando aliquid
1 *additur alicui rei noua † res fieri uidetur l. ius ciuile. ff. de iust. & iur. & ibi Bal. tunc succedit q, si per aliquã gratiã acquiritur, augetur uel cõseruatur ius, debent omnia exprimi quæ in prima gratia fuere expressa & adesse solẽnia in prima requisita & uult gl. in c. si apostolicæ de præbẽ. in vj. Rot. de rescri. in no. xxiiij. & Lud. Ro. consil. ccclxxxiij. in proposito casu. j.*
2 *col. & idẽ Gemi. in d. c. si apostolicæ. Item eadẽ † solẽnitas requiritur in reformãdo quæ in cõstituendo dicit Bart. in l. iuris gentiũ. §. adeo autẽ. ff. de pact. sed gratia perinde ualere est talis patet, quia expectatiua ex se in totũ erat nulla, ergo sicut expectatiua requirebat q, literæ essent expeditæ, ita perinde*

ualere.

ualere.Item ex cōfirmatione iudicandū est,quia suscitat spiritum ad primā gratiā,ut inquit Gemi.qui uideatur perinde ualere,non nascitur cum prima gratia cum sint sub datis diuersa.ergo executores uigore processus fulminati super expectatiua à quo recipiunt potestatē,non potuerūt ualidè conferre, quia si non ualuit expectatiua nec facultas ex ea procedēs c. si super gratia de offi.dele.in vj. Vlterius non potuit uigore expeditionis perinde ualere postmodū superuenientis ualere pro
3 *uisio facta per executorē,cùm ante † expeditionē literarum executores non possent exequi secundū Rot.de cōcess. præbē. in no.xvij.licet Bisignet.cōtra deci.iiij.eo.ti. quæ est antiquior hoc tamen fundamentū non placuit do.Ioā.Ant.de Triuul.& quibusdā alijs propter formā literarum, perinde ualere quòd perinde ualeat expectatiua & processus habitus per eandem, ac si de ydiomate esset expressum.mihi uerò nō displicuit stante uera dicta decis.xvij. Item si literæ perinde ualere non erant expeditæ forma earū nihil ualidabat.Cæterū fuit dictum quod perinde ualere erat quædā dispēsatio & subintrabat alia reg. sed quòd nulla dispēsatio cuiquā suffragetur antequā super ea literæ apost.sint confectæ,sed in hoc non se fundarunt domini*
4 *cum non sit propriè dispēsatio,sed potius † remotio obstaculi inducti per reg.licet posit forsitan defendi,q sit dispensatio ex quo reg.inhabilitat quæ est ius sicut in suis casibus extrauagans execrabilis & aliæ,& gratia perinde ualere habilitat*
5 *& sic dispensat prout in simili in unione ad uitam † de beneficio inquit idē Gemi.consi.xxxviij.quòd dicitur dispensatio saltem palliata,quia si non esset unio erant incōpatibilia c.dudū, el ij.de elec.c.de multa,de præb.& d. extrauag.execr. Io.xxij. & hoc esset uidendū an d.reg.in casu istius dispensationis loquatur & propriè posit dici dispensatio,nam in alia deci. in-*

cip.agebatur coram me,fuit obtentũ quòd quando agitur ut beneficium uniatur alteri beneficio ad uitã, potuit teneri tela prout in beneficialibus ex quo dicitur quædã palliata diſpẽſatio.non ob.q; ex aduerſo dicebatur regulã eſſe ſtricti iuris l.iij. §.hæc uerba.ff.de neg.ge.& pœnalẽ propter nullitatẽ actus l.ſenatus.ff.de cõtrah.empt.ideo reſtringendã regu.in pœnis.
6 ff.de reg.iur.& c.odia.eo.ti.in vj.& gratiam † perinde ualere non eſſe reualidationẽ neq; extenſionem, quia poteſt dici q; ſi non eſt reualidatio eo reſpectu,q; cõſumpta gratia per acceptationẽ unius beneficij,ſolet quandoq; reualidari,perinde ac ſi non eſſet acceptatũ,ſic quia uiuificat quòd nullum erat & inſufflat ſpiritũ & animã,ubi nõ erat ut Gemi. in d.cõſil.128. & quodammodo reualidat quod non erat ualidũ, uel ſi nõ reualidat,quia nunquam ualuerat ad regulã.non firmatur de re. iur.in vj.tunc eſt noua gratia & directè in ea regula loquitur, aut ad minus in uirtute cõprehenſiua uel extenſiua,ut eſt deductum in proxi.deciſ.& ſi iſta non ſoluerent contrarium ſtant alia fundamenta pro deciſ.& ſolu. & ad illud de pœna etiam cõfert quod eſt dictũ in d.deciſ.neq; refragatur ſimile de reg. xxix.quòd cauſarum commiſſiones nullius ſunt momenti, niſi tempore earũ ſuper conceſſionibus apoſtolicis literæ ſint cõfectæ,in quo ſufficit quòd ualidæ uel ſurreptitiæ reperiãtur expeditæ,etiã cũ mille defectibus,quoniã ſi poſtea ſanentur cum gratia ſi neutri perinde ualere ſurrogationis aut aliâs poterit iudex eam canonizare, & dicitur iuriſdictionẽ habuiſſe. quia dico quòd diuerſæ ſunt rationes,nam ratio d.reg.ſiue fuit burſalis uel magis, ne temerè quis aliũ moleſtet,quòd de facili non contingit quando ante ingreſſum ad cauſam erit coactus habere literas expeditas,cum non modica impenſa & labore ar. l.cum de indebito in prin.ff.de proba.regula habet quod deſiderat

derat quomodocunq; bene uel male, ualidè aut non ualidè sint expeditæ in tempore. at in ista reg. non sufficeret quòd literæ essent expeditæ, & non possent capere beneficiū ad effectū quod acceptatio ualeret, quid si loqueretur tantum de can. & præben. uel quid si in una diœcesi tantum & non diceret de aliquibus priuilegijs aut qualitatibus de quibus erat necessaria mentio? ut in beneficio acceptato ualeret, certe non uidebātur quo ad tale beneficiū expeditæ, nisi concurrente alia gratia extendente ad alia beneficia & diœce. & uolente quod perinde ualeāt, ac si de tali qualitate fuisset dictū, ut uerba reg. cū effectu intelligantur l. pe. §. docere. ff. ne quis eum qui in ius uoc. est ui exi. & c. relatū, de cle. non resi. ex quo expeditio requiritur ut acceptatio ualeat, quæ aliâs annullatur. ergo bona, & talis quæ posset capere beneficiū, non sic in regula de qua obijcitur ut bona sit iurisdictio, quia bona est quæcūq; literæ sint cōfectæ, cum non respiciat ut ualiditatē gratiæ, sed expeditionē tantū: unde ex diuersis nō est bona illatio l. fi. ff. de calū. aut si utraq; regu. respexisset solum literarū expeditionem quācunq;, iuxta tamē diuersitatē materiæ in una subsisteret iurisdictio in alia, sicut est ista non ualeret prouisio ex motiuis adductis, & de regu. non est arguendum, cum regulæ non sint iura communia sed specialia l. quod uerò cum seq. ff. de leg. & sena. & quælibet habet suam rationē singularem separatam ab alia sicut & extrauag. quæ possunt probabiliter ignorari ut in c. pastoralis de fide instru. & ibi Abb. & alij prout inquit Bart. de iure feud. tanquā consuetudinario in l. ut iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. lib. neq; ob. quòd Rot. tenuit dictam regulā non procedere quando dispensatio est cum prouisione, ut in illa decisione incip. utrum prouisio, quia ideo uoluit quoniam dispēsatio est mixta cum gratia. Item accessoria ad gratiam prouisionis

de

de beneficio & per alia fundaměta de quibus in d. deci.sed iste casus nihil habet tale ergo &c. l.naturaliter.§.nihil cõmune. ff.de acqui.pos.nec proficit dicere quòd d.cõsil.Gemi.cxxviij. loquatur quando alteri erat ante datã perinde ualere ius quæsitum. hic autem data est ante uacationem, quia alia motiua astringunt etiam, quando alteri non esset quæsitũ, ut in d.consi.& licet reg.retrotractiua, tunc operetur secundum Rot.de cõces.præben.in no.xij.& Cald.in consil.xij.de rescrip.tamen ut dicit Cald.in præiudiciũ tertij non operaretur, nec in proposito operari potest clausula in pinde ualere, scilicet ut literæ super gratia expectatiua perinde ualeant ac si, &c.stante reg.quæ annullat.consi.autem Gemi.cvj.loquitur quòd dispensatus est habilis tempore administrationis, quãuis literas non expedierit, sed ibi de reg.uerbum nullũ fuit successiuè inuenta una sententia lata in ij.instan.per bo.me.dominum Ioã.Vanulium auditorem Rotæ in causa Genuen.can.& præb. ubi erat datum de ista reg.quia expectans erat natione Valẽtinus, non Castellanus.Item extabant priuilegia quòd oriundi & doctores ad ca.præb.doctorales admitterentur & non alij, & quo ad expediuerat gratia perinde ualere post acceptationem & prouisionem, & lite pendente, & fuit iudicatum pro expectante non ob.reg.ergo contra decis.hanc, sed quia omnia ibi erant concessa sub eadem data dixerunt domini aliud esse quã quando sub diuersa in casu disputato, & quòd ultra Gemi.in d.consil. est ad id decis. Egid.dccxlvj.sed duo ex dominis contradicebant huic distinctioni nihilominus ex uotis aliorũ pronunciaui locum esse regu. 1520. de mense Ianuarij confirmando sententiam do. Camilli & ponderetur Egid.in longo discursu decisionis, & quid sentit ibi nec facio differentiam & ibi, sed si refert se ad tempus sequens col.iij.

Super

SVPER REGVLA DE NON HA-
bendo duas expectatiuas.

XXXIIII. Decis. SVMMARIVM.

Regula quod quis vti nequeat duabus expectatiuis aut reseruationibus aut expectatiua & speciali reseruatione simul, non cōtinet gratiam concessam in forma c. mandatum cum duobus seq. de rescrip.

EPITOME.

1 Gratiam expectatiuam habens vna cum alia gratia in forma c. mandatum an subijciatur regulæ de non vtendo duabus gratijs expectatiuis? &c.
2 Ordinarius grauari dicitur, quando Papa confert beneficia ad eius collationem spectantia.
3 Grauare ecclesiam in admissione duorum dici solet Papam non intelligere, nisi id exprimat hoc de stilo, non autem de iure probatur.
4 Literæ apostolicæ aliæ gratiosæ, aliæ iuris & iustitiæ appellantur, & quæ sint huiusmodi generis?
5 Gratia in forma c. mandatum an dici possit expectatiua?
6 Mandatum in forma c. mandatū differt ab expectatiua, non solùm nomine, sed etiam in forma.
7 Regula quæ reuocat vniones an intelligatur de perpetuis vel de temporalibus?

DECISIO XXXIIII.

Dubitabam in una Tullen. ca. & præben. quæ coram me pendabat, an gratia concessa secundū formam c. mandatum cum duob. seq. de rescrip. subijceretur regula, qua cauetur quòd non possit quis uti duabus gratijs expectatiuis, seu specialibus reseruationibus aut expectatiua & speciali reseruatione simul. sub pœna quòd in secundis literis expediēdo dicat de primis, aut eligat qua gratiarū uti uoluerit aliâs effectu caret utriusq;, & hoc quia unus ex litigantibus cōtra quē dabatur de regu. habebat gratiā expectatiuā & aliā in forma
1 *d. c. † & dixerūt domini non subijci. primò quia propriè & strictè*

strictè non dicitur gratia expectatiua ergo l.iij. ff.de ne.ge.§. hæc uerba.secundò quia forma d.c.magis innititur iustitiæ q̄ gratiæ,& ita aliâs fuisse iudicatū affirmarunt.Aduerte si ideo consideretur quòd innitatur iustitiæ quòd iustum sit ne ordinarij grauentur in admißione duorū seu eadē ecclesia,quasi satis sit eundē collatorē seu unam ecclesiam fuisse grauatam in admißione unius,ne duplici onere grauetur, sicut dicitur de duplici pœna in l.senatus,de accus.& c.at si clerici in fi.de iudi. & in simili etiā in l.diuus Marcus.ff.de offi.præsi.ne afflictio in uno grauamine addatur afflicto in alio, ut in d.l.& in c.ex parte,de cle.ægro.& c.licet de censi.cuius est miserēdū magis ut in d.iuribus & no.in c.audientiā,de cle.nō resi.cum negari
2 *non poßit † quin ordinarius dicatur grauari,quādo Papa confert beneficia ad eius collationē spectantia ut not.Abb.in d.c. mandatum,col.j.aliâs nullo iure expreßè cauetur q̄ Papa non*
3 *poßit aut non † intendat grauare ecclesiam super receptione duorū,ut dicit Abb.in d.c.ult.col.cum intentio Papæ quòd in dubio non uideatur id uelle,insurrexerit ex stilo curiæ Romanæ prout declarat ibi,unde uidetur hoc esse quædā moderatio & urbanitas Papæ procedens ex cōsideratione,quòd non uult ut grauetur,ex quo non prohibetur habens plenitudinē dominij,ut in cle.j.in fi.ut lit.pen.& per doct.in c.quæ in ecclesiarum,de cōsti.licet dici poßit q̄ processerit ex ratione iuris ut supra,& quia ius est ars boni & æqui,ut in l. j. ff. de iusti.& iur.& quodāmodo uideretur iniquum in tantum onerare eandem ecclesiā,quæ duplicatum onus pati non debet arg.l.nauis onustæ.§.cum autem ad le.rhod.de Iaco.& l.Titia la. j. §.qui inuita filia,de leg.ij.& l.pe.ff.de do.præleg.nam in iure literæ*
4 *aliæ gratiosæ † quando habēti sufficiens beneficium confertur secundum,uel fit alia gratia,alia iuris & iustitiæ quæ etiā dicitur*

citur

citur formam pauperum, ut Car. cle. j. de concess. præben. iustitiæ ut quãdo scribitur ut prouideatur pauperi clerico nullum beneficium habenti, talis enim forma literarum est iustitiæ uel quasi, ut dicit glo. in c. quãuis & c. si pauper clericus, de præb. in vj. & Domi. ibi post Ioan. Mo. habet enim gratia in forma pauperũ plus de iustitia quàm de gratia, dicit Bonifa. de Vitali in d. cle. j. in prin. col. iiij. de cõcess. præb. subiungens quòd super ea scribitur ordinario diœcesano, qui melius habet notam uitã clericorũ, & quia est executor eorũ quæ sunt iuris cõmunis, inter quæ est quòd pauper beneficietur iuxta merita. ideo cum non sit ambitiosa dicta gratia est magis laxanda, & ista forma iustitiæ appellatur forma cõmunis c. postulasti, de rescrip. c. accepimus, de æta. & qua. & ibi Abb. & c. cum secundum apostolũ ubi But. Item debitũ & iustũ dicitur quãdo recepto in canonicũ mandatur prouideri de præbẽ. c. relatũ, & c. dilectus el. j. eo. ti. & c. cum super de cõcess. præben. quia canonicus non potest aut nõ debet esse sine præbẽda, inquit Gof. in sum. eo. ti. & accessoriè uenit ad canoniã c. si clericus & c. si postquã, de præbẽ. in vj. Item contra decisionẽ uidetur quòd
5 forma † d. c. mandatum, siue sit iustitiæ uel gratiosa aut gratiæ posset dici expectatiua, cum expectet uacationẽ & prouisionem. præterea regula uoluit occurrere fraudibus. & ambitioni, ne unus plura beneficia aucupetur, & occupet loca aliorũ, cũ pluralitas sit inimica canoni. c. quia nõnulli, de cle. nõ resi. nisi quãdo ex causa Papa dispẽsat c. de multa de præb. & hoc ita est contingens cum literis in forma d. c. mandatũ sicut cum expectatiua, sed pro decisione facit, quia aliud est mandatum
6 in forma † d. c. aliud expectatiua, & differunt nomine & forma ergo & c. l. Papinianus exuli. ff. de mino. de nomine patet, de forma, quia expectatiua habet mensem ad acceptandum.

Item uerbū reseruamus & decretū irritans non sic mādatum iuxta tenorē d.c.ergo diuersa etiā in substantia l.si idē cum ibi no.etiā per doct.C.de codi.& facit gl.super uerbo infra mēsem in cle.j.de cōcess.præben.insuper facit cōsuetudo Papæ l. uel uniuersorū.ff.de pig.acti.qui quando reuocat per regulas exprimit expectatiuas reseruationes,uniones,mādata de prouidēdo,& ut in pluribus apponit præterquā in forma c.man datum ergo habet ea pro diuersis, & istud multū ponderant domini hoc tempore in interpretatione regul.& gratiarum, quæ fiunt post regulas in crastinū assumptionis fieri consue-
7 tas stilum attendentes,etiā in uerbo uniones † quod importat perpetuā unionē,quia nisi dicatur quòd reuocat uniones perpetuas,non uidetur per uerbū uniones inducta reuocatio perpetuarum, sed temporaliū duntaxat,attento quòd ut plurimū Papæ solent exprimere de perpetuis,quando uolunt reuocare etiā perpetuas,& ita in una causa inter Car.sanctæ Crucis et quendā alium fuit cōclusum.uerum est quòd uerbū de reuocatione unionū erat in literis reseruationis non in reg.& in illis quia non facit legē omnibus,& quia perpetuæ solent dari raro,& cum causæ cognitione & quandoq; cōponūtur:optima est interpretatio quòd per literas,nisi expressè dicatur de perpetuis,non censeantur reuocatæ aut suspensæ,& ita audiui in signatura à sanctiss.do.nostro Leone 1520. de mense Augusti quòd nō intelligebat per literas sub simplici uerbo unionis, quòd uiderentur reuocatæ perpetuæ,& in reg.cancell.quæ in crastinum assumptionis reuocat omnes uniones nondū sortitas effectū,ex quo fit lex omnibus,& ut reuocētur omnia, & cum matura deliberatione,forsan aliud esset.cum maiori enim maturitate emanat cōstitutio quàm rescriptū dicit Abb.in c. nonnulli,de rescrip.iij. col.faciēdo differentiā inter casum & casum

casum in materia de qua ibi. Item pro ista decisione etiã facit quia si aliter diceremus sequeretur q̃ coadiutoriæ accessus, & oẽs gratiæ de uacaturis sub expectatione subijcerẽtur regulæ, quòd non est admittendum ita largè & diffusè, quia si Papa uoluisset dixisset c. ad audientiam de deci.

SVPER REGVLA QVOD NVLLI dispensatio suffrag. literis non confectis.

XXXV. Decis. SVMMARIVM.

Regulæ liij. quod concessiones super gratijs dispensationũ nemini suffragentur, antequã super eis literæ sint cõfectæ non habet locum, quã do dispẽsatio est simul cũ prouisione beneficij.

EPITOME.

1 Dispensatio in prouisione obtenta, suffragatur etiam literis non confectis regula, non obstante.
2 Gratia principis necessariò scripturã nõ reqrit, & est perfecta sine ea.
3 Casus simplex in odiosis non continet mixtum.
4 Literarum expeditio super dispensatione ad incompatibilia, si fiat tempore sententiæ, non autem litis motæ, an sufficiat ad euitandam pœnam extrauagan. execrabilis?

DECISIO XXXV.

Vtrũ prouisio de beneficio curato in cuius prouisione dispensabatur, q̃ posset illud cũ alio simili, q̃ antea obtinebat retinere & possidere, obstet regula quòd nulla dispẽsatio suffragetur, nisi desuper literæ sint confectæ corã d. Hugo. de Spinosa 1514. fuit dubitatum & omnes domini excepto uno † tenuerunt q̃ non, & ita fuit iudicatum primò quia
1 reg. & statutũ parẽ habebãt interpretationẽ, cùm sint cõstitutiones extra corpus iuris. ergo regulariter strictè capiũtur & prout uerba sonãt ac in casibus tantũ expressis l. iij. §. hæc

uerba.cl.ij.ff.de ne.ge.l.si seruũ.§.non dixit prætor.ff.de acq. hære.& c.in nostra.de iniu.nõ enim extẽdũtur ut dicit Bar.in l.si is qui pro emptore xvij.col.super artic.an fictio fingat super his quæ sunt simul iuris & facti de usuc.& magistraliter in l.oẽs populi in iiij.q.vj.q.prim.ff.de iust.et iur. & no. Abb. in c.cũ dilectus de cõsue.sed reg. nõ loquitur expresse, qñ dispensatio est cum prouisione,sed simpliciter de cõcesione dispẽsationis,igitur &c.Secũdò reg.exorbitat & est odiosa,cũ
2 de iure † gratia principis non requirat necessariò scripturã sine qua proficit & est perfecta ut Arch.Io.An.Dy.& alij in probe.vj.& Cal.& Abb.in c.in nostra de rescrip.& Bal. in l.humanũ.C. de leg. & dico in illa decisione incipi. quãuis ad canonizationẽ.Reg.autẽ loquitur in casu simplici non mixto quãdo est cõiuncta dispensatio cũ prouisione ut in themate,
3 sed in † odiosis in simplicibus non cõtinetur mixtũ ergo &c. quòd nõ cõtineatur probatur in l. si ita scriptũ in prin.de libe.& posth.& l.uim paßã.§.præscriptionũ ad l.iuli.de adul. cũ si.tenet Bar.et cõiter doc.in l.ij.in prin.ff.de.uer.obl.et ibi referunt et sequuntur mode.adducẽtes etiam l. mariti.§. quinquennium iunct.l.si adulterium cum incestu & ibi not. eo.tit. de adul.& idem Bar.in l.gallus.§.& quid si tantum. ff.de lib. & posth.ij.col.quòd in materia non fauorabili in qua debet fieri stricta interpretatio dispositio in casu expresso nõ extẽditur ad omißum,et ꝙ in statutis casus mixtus non cõprehendatur sub simplicibus,uoluerunt Bal.in d. l. omnes populi Pe. de Ancha.in rep. c. canonum statuta uersi. uenio ad quartum membrum,& alij quos refert sequẽdo Alex in d. l.ij.in prin. Tertiò gratia dispensationis uenit acceßoriè ad gratiã prouisionis unde regulatur ab ea quæ expeditioni literarum nõ est subiecta,et eius naturã sequitur l.nõ dubiũ.C.de leg.c.inter dilectos

lectos circa fi.de fide instru.& reg.accessoriũ de reg.iu.in vj. nã accessoria erat ꝑ retentione utriusq; bñficij dispẽsatio.& nõ postulatur principaliter ad duo incõpatibilia. Quartò si ratio regu.fuisset bursalis,ꝓut tẽtat glosator sup ea,dicebant aliqui attẽdentes effectũ ꝙ satis erat si reperiebatur expedita
4 *tẽpore † sententiæ:licet nõ tẽpore motæ litis,maximè ad euitã dã pœnã extrauagan.execrabilis,ut in isto casu reg.in pœnis. ff.de reg.iu.& ita fuisse alâs sentẽtiatũ in Rota dicit glosator intellexisse in dispẽsato ad tria incõpatibilia, quæ detinuerat bullis nõ expeditis.s.quòd nõ inciderat in pœnã execrabilis ꝑ uerba ibi posita.si uerò fuit ꝓpter formas datas in cãcellaria circa expeditionẽ dispẽsationũ,quæ qñq; limitantur ꝑ reg.ut dicitur in ipsa reg.tũc nõ ostẽdebatur ꝙ in hoc casu potuisset impediri expeditio aut limitari,uel saltẽ quin expeditæ prout possunt expediri,defendissent possessorẽ ab incõpatibilitate, & sic cessabat ratio,& est notãdũ quod ait gl.super regula, quòd locũ habeat in his dispẽsationibus quæ restringũtur ꝑ reg.cancellariæ tñ nõ in alijs quæ restringuntur solũ de iure cõi,ꝙ intellige in casibus in quibus loquitur,& ei põt esse locus secũdũ fundamẽta adducta nõ aliâs.* Non ob.ꝙ *potest per hãc mixturã fieri fraus reg.quia fraus non cadit extra casum regulæ.itẽ satis debet esse cõtenta reg.ꝙ expeditio fit ante sententiã,& ꝙ per eã apparet,ꝙ nihil erat impedimenti,nec fuit limitata dispensatio quo minus prosit,& ab omni priuatione iuris & pœna liberet post sentẽtiã in* Rota *latam,fuit allegatum consi.Soci.in consi.nouiter impreßis.nu.xlj.iij.uo.ibi cõsueuit etiam non esse locum regu.& facit ꝙ* Domi.*consil.cvj.*

XXXVI. *Decis.* SVMMARIVM.

Non procedit etiam d. regu.quo ad pœnam

extrauagā. execrabilis stāte supplicatione dispē-sationis, nec solū habet in omnibus dispensatiōnibus, sed in his tātum quæ per expeditionem literarum limitantur.

EPITOME.

1 Supplicatio dispensationis absq; literis, an excuset ab execrabilitate & inhabilitate?
2 Dispensationis simplicis vigore cum sola supplicatione plura incompatibilia valide obtinere & assequi potest, dummodo ante sententiam literarum expeditio fiat.
3 Dispensatus vt possit plura beneficia incompatibilia obtinere, si sibi canonicè conferantur, si minus canonicè recipiat, an incurrat pœnā extrauagan. execrabilis?
4 Ratio iusta & iniusta excusat non solū à dolo, verū etiā à pœna doli.
5 Causa limitata limitatum producit effectum.
6 Supplicatio quādo, excuset non solū ad obtenta, verū etiā ad futura?
7 Dispositio principis quando ad cōseruationem & derogationem iuris communis interpretari potest, quomodo sit interpretanda?

DECISIO XXXVI.

Dispensatus erat Ioā. Bertrādi dispensatione simplici ad obtinendū plura incōpatibilia, obtinuit & possedit ea uigore dispensationis cum sola supplicatione, absq; eo q̄ literas expediuisset. postea fuit ei prouisum de archidiaconatu, cuius prouisio impugnabatur tāquā esset inhabilis ex retētione incōpatibiliū sine dispensatione, ut in extrauagā. execrabilis. §. quia uero de præbēd. dato de regula q̄ dispēsationes non suffragētur, nisi literis expeditis dubitatur coram do. Ioā. Staphilæo Episcopo Sibinicē. *de mense Ianua.* 1526. *in causa Ilerdē. archidiaconatus an supplicatio* † *dispēsationis excusasset ab execrabilitate & inhabilitate, & licet inspecto iure eā excusaret sola supplicatio p̄ ea quæ uult & adducit Gemi. cō sil. cvj. tū̄ propter reg. do. Iaco. Simo. multū dubitabat, tāquā aliquid deberet inducere ultra ius cōmune, sicut statutū ad tradita per* Bar. *in l. iiij. §. prætor ait. ff. de dam. infec. & p̄* Abb. *in c.*

in c.pastoralis in princ.de appell.sed domi.M.Spinosa uoluit quòd licet non expeditio potuisset forsan nocere si super obtentis incõpatibilibus ageretur,nõ tamẽ ꝙ propterea inhabilitatem incurrisset,quo minus ualidè potuerit postea assequi archidiaconatũ,quia pœnæ debẽt restringi nõ ex regulis,nisi expreßè dicãt ampliari l.interpretatione de pe.l.cũ quidã de libe.& posth.pro do.Sibinicẽ.ponens dixit benefacere decis. iij.de excep.in antiq.ubi pœna in uno beneficio non extẽditur ad alia,nec inhabilitatẽ inducit,nã hanc pœnã secundũ domi. Spinosam non considerauit reg.nec induxit. Verum obstare uidetur,quia si nocet quo ad incompatibilia utiq; ex retentione incõpatibilium causatur,& sequitur inhabilitas ad obtinẽda ut in d.§.qui uero & in c.dudum.el.ij.de elect.& d.decis. iij.loquitur in transgressore c.licet ca.nõ de elect.in vj.in quo non est cautũ quòd ultra puniatur in priuatione beneficij,nec quod efficiatur ineligibilis sicut retinens incõpatibilia.Maior
2 tamen pars uoluit,ut nõ expeditio † non noceret in casu decisionis,quinimo ꝙ nec quo ad obtenta incompatibilia attento quòd nunc tẽpore litis ante sententiã reperiebantur literæ expeditæ sine aliquo defectu,quasi reg. sit bursalis uel fraternizet cũ illa quòd non iudicetur iuxta tenorẽ supplicationũ, sed literarũ desuper expeditarũ,pro qua sententia fuit adductus Soci.in consi.xlj.uol.iij.ubi etiã super intellectu huius regulæ uidendũ,sed ultimũ nõ procedit ex quo illa regu.respicit iudicium,& iudicẽ ad quẽ uerba dirigit,nimirũ si expeditio sufficit tẽpore sententiæ,ista uerò concernit inutilitatẽ dispensationum etiam ante litem,& iudicium, uerùm ꝙ sola supplicatio excuset etiam quo ad obtenta considerabatur,ꝙ Innoc.Hosti. & Io.And.not.in d.c.dudum & Spec.in.§.dicendũ restat uer. quid si habens plura beneficia in titulũ de dispensa.uidelicet ꝙ

dispensatio ad habendum plura beneficia concessa ei, qui non exprimit, quæ minus canonicè tenebat, si non prodest quo ad obtenta, prodest tamen quo ad futura quæ canonicè obtinuerit. Sed hoc non est ad propositum & potius uidetur esse cōtra respectu obtentorum unde melius accommodari uidetur doctr. eorundem doct. in d.c. dudū & Specu. in allegato titu.
3 *uer. quid si dispensetur, q. si cum aliquo dispensetur † ut posit plures psonatus recipere, si ei canonicè conferātur, & postea eos minus canonicè recipiat, licet peccet, ut posit contra eum procedi, quia male & nō canonicè tenet, non tamē peccat ex eo quòd plures teneat quo in casu Mil. in reperto. in uer. dispēsatus ut posit plures &c. dicit quod talis non incurrit pœnā inhabilitatis d. extrauagan. execrabilis de præbend. Si tamen hæc similitudo non sufficeret confirmatur conclusio maioris partis dominorum, ut sola dispensatio excuset, quia etiam decretum inualidū ex errore partis causato à iure positiuo, quia non in scriptis uel peccans in alia solennitate excusat ad tradita per Bar. in l. sed & si l. scire de pet. hær. & in l. quod nerua deposi. quē ad hoc adducit Soci. in l. iuste. ff. de acquir. poss. Item quælibet etiam bestialis causa & iniusta excusat à dolo l. igitur. §. potest. ff. de lib. causa & Ias. in d. l. iuste. colū. ulti. &*
4 *dicit Ang. in l. plagij. C. ad l. flauiā de plag. q. ubi † quis est puniendus ex crimine propter dolum iusta uel iniusta ratio, excusat à dolo, & consequenter à pœna doli, & ibi uide distinctionē in materia, reprobata etiā cōsuetudo excusationē præstat c. cū uenerabilis iunc. gl. de cōsue. Pro cōclusione quæ mihi etiā placuit dixi facere adducta in pxima decisione & rōne, quæ in prohem. reg. ponitur à qua mēs statuētis colligitur ut in l. fi. ff. de hære. insti. quæ non habet locum, nisi in dispensationibus quæ prouide limitātur, cùm ratio restringat & am-*

plict

pliet dispositionem ad suos limites l.cum pater.§. dulcis.ff.de leg.ij.c.secundo requiris & ibi Abb.de appel. ista autē ut per expeditionē constitit non est de illis,ex quo nihil quòd in supplicatione continetur fuit per literas limitatū,ad hoc pondera etiā illa uerba,ne quid id dispēsatiuè tenere præsumat ad quod cōceßiones huiusmodi se nō extendunt. nam uerbū huiusmodi intelligitur de his,quæ in expeditione literarum prouidè limitantur de quibus tantū dixerat,& proximè,super quo domini Abbreuiatores habent suum stilum & regulas,etiā quòd in quibusdā restringant cōcessa in supplicationibus dispensationum,quādo literas desuper expediūt. Ad idē succedunt uerba in parte depositiua ibi nullitatis dispēsatio,igitur sola illa quæ erit limitata excluditur,& quæcūq; alia quæ nō erit talis suf-
5 *fragatur,quoniā † limitata causa & dispositio limitatū producit effectū l.in agris.ff.de acq.rer.domi.& c.j. de sepul. Ex quibus cōstat q̃ regula in omni sui parte de his solū disponit, quæ per expedientes literas prouide limitantur, prouide idest attēto stilo in parco uel camerali expeditione,uel regulis alijs super hoc editis.ergo non de omnibus de quibus si uoluisset dixisset absq; uerbis taxatiuis l.unica.§.sin autē.C.de cad. tollē. & c.ad audientiā de deci.neq; cadit cōsiderare,an ratio prohemij fuerit finalis,uel impulsiua ad tradita p doc. in l.j.§.postulare.ff.de post.in.§.affinitatis insti.de nup.et in c.cū cessāte de appe.ex quo tota reg.tam in prin.medio,q̃ in fine fundat se, & loquitur de certis dispēsationibus nō simpliciter de omnibus,et repetit ac ꝓsequitur q̃ in probe.ꝓmiserat restringēdo se ac declarādo.unde aliter sentire esset dicere nedū cōtra mētem,uerū etiā contra uerba, à quibus nisi de mente appareat contraria non est discedendū l. non aliter & l.ille aut ille. §. cum in uerbis.ff.de leg.iij.Item interpretatio non esset admit-*

tenda, ut melior sensu existeret, qui ex uerbis & mente in hũc sensum collectus est l. pe. C. de libe. præte. Neq; ista intelligẽtia debet uideri aliena post quã cõuenit uerbis & menti, maximè quia sumus in materia pœnali & iuris stricti, in qua satis est ut operetur, prout uerba sonant & nõ ultra l. iij. §. hæc uerba. ff. de neg. gest. l. si seruũ. §. nõ dixit prætor de acq. hær. & l. quicquid astringẽdæ de uerb. obli. etiã si per eam firmiter
6 hæc decisio absq; illa disceptatione, an sola † supplicatio excuset, et si excusatur quo ad futura uel obtẽta tantùm, seu quo ad utrãq; & restringat ad eas solas quæ limitantur per expeditionẽ uel limitarentur, qñ produceretur supplicatio & iudicatur per præsidentes expeditionis, an debeat limitari, quia etiã in materia statutaria inspectis uerbis Alex. qui in l. fi. §. in cõputatione col. pe. C. de iur. delib. distinguit secundũ Bart. & alios ibi q; tunc statutũ interpretatur, ut aliquid addat iuri cõmuni, quando parti non infertur graue præiudiciũ, secus si ex interpretatione prout uerba sonãt, surgeret graue præiudiciũ tunc enim interpretabitur secundũ ius cõmune, etiã si ita interpretando nihil operaretur. Ad hoc no. dictũ Inno. in c. du-
7 dum in fi. de decis. q; dispositio † principis quæ potest interpretari in derogatione iuris cõmunis, & etiam ad conseruationẽ potius interpretabitur secundo modo cuius dictũ de facili non inuenitur alibi prout inquit But. ibi & meminit Bal. in l. bonorũ col. ij. C. qui admitti, & refert ac accõmodat Fely. in trac. quãdo lite. apo. noce. patro. in iij. ampliatione in casu de quo ibidem, longe ergo magis hic sustinetur hæc intelligentia, ex qua uerba nõ impropriantur, nec mens læditur quæ ex uerbis colligitur l. cũ delanionis. §. asinam. ff. de fun. instrumẽ. l. labeo. ff. de suppel. leg. & c. fi. iũct. gl. iiij. de succes. ab intest. & nihilominus operatur in suis casibus cõtra ius, cùm de iure commu

communi gratia per solã supplicationẽ sit perfecta secundũ glo.& doc.in probe.vj.Bal.in l.humanum.C.de leg.Cald.& Abb.in c.in nostra de rescript.et late pono in decisione incip. quãuis ad canonizationẽ ti.supra de restit.spolia. Aduerte tamen, quia si in expeditione limitaretur supplicatio in aliquo passu, qui non noceret dispensato, non procederet regula, sed tunc demum quando limitatio noceret & uellet se defendere, quòd illud in supplicatione habebat, quia non sufficeret.

SVPER REGVLA DE IMPETRAT. beneficiorum per obitum familiarium Cardinalium uacan.

XXXVII. Decis. SVMMARIVM.

Regula xxx. quod impetrans beneficium vacans per obitum familiaris Cardinalis teneatur exprimere nomen & titulum ipsius, eiusq; habere consensum, locum habet etiam si familiaris decedens haberet beneficium ad vitam cõmendatum, & sic in vacatione modo quo prius cessante commenda per obitum.

EPITOME.

1 Prouisio de beneficio vacante per obitum familiaris alicuius Cardinalis, etiam si eidem familiari commendatum extiterat, non valet, nisi de nomine & titulo Cardina. mentio habeatur, & ad id eiusdẽ Cardina. accedat assensus.

2 Ratio regulæ quare consensus Cardinalis requiritur in vacã. per obitum familiaris sui, est propter expensas quas Cardinales sustinent in eorum familia.

3 Consensus Cardinalis exigitur in beneficijs, etiam si per cessationem commendæ aut dissolutionem vnionis aut aliàs quomodocunque per obitum familiaris sui vacare asserantur.

DECISIO XXXVII.

SI familiaris alicuius Cardina. decedens haberet aliqua be-

1 neficia † commendata ad uitã, uoluere domini quòd talia etiã cõtineantur, & subijciantur reg. xxx. ut nõ teneat eorundem prouisio, nisi de nomine, & titulo Cardinalis mentionẽ faciat, ipsiusq; cõsensum habeat, prout in ipsa reg. etiam si teneamus quod non senseantur uacare per obitum, sed eo mo. quo prius cõmenda cessante secundũ Fed. de Sen. in tract. de bene. permu. q. xv. Rot. de cõces. præben. prima in antiq. ac Lud. Ro. consi. cccl. et noto in pluribus decisionibus, maximè in illa super regu. de uerisimili notitia obitus incipiẽ. per obitũ Regini, & in alia super regu. de infirmis resignantibus & infra xx. dies decedẽtibus incipiẽ. Paschasius de Rota ubi ꝓ et cõtra in omni materia regularũ de uacatione per obitum exprimentiũ, quo supposito non cõueniunt uerba, ergo nec mens debet cõuenire l. hos accusare. §. in omnibus de accu. & l. iiij. §. totiẽs. ff. de dã. infect. quia fuit dictũ eandẽ esse rationẽ siue teneremus ꝙ daretur uacatio per cessationem, siue ꝙ cesset tantùm commen-
2 da & uacet modo, quo ante commendam nam † ratio reg. est propter expensas & onera quæ Cardinales substinent in eorum familia secundũ Rot. de præben in anti. xvj. quæ militat ita in obtinente in commẽdam, sicut in habente in titulum data uacatione, seu aperta ꝑ obitũ quomodocũq; uacare dicãtur beneficia, & tunc uel prius & si est unica habet uim expressæ inquit glo. in l. quãuis. C. de fideicom. & si plures essent, sufficeret ꝙ esset una finalis. §. affinitatis insti. de nup. hoc dico q̃a inuenio Egi. decisione dcxxxij. nõ ponentẽ istam & cõsiderãtem duas aliâs super eadem reg. attenta autem hac considera-
3 tione procedit conclusio, † & in dissolutione unionis per obitum per quam etiam non datur uacatio, sed modo quo prius ut plene dico in illa decisione incipi. facta erat unio ad uitam, ubi etiam dicitur de commenda ad uitam fraternizante cum unione,

unione, tamē in omni materia generalia uide argumenta hinc inde in allegatis decisi. per obitū, & Paschasius, & in indiuiduo super ista regul. Egid. d. decisione dcxxxij. & quod super ea considero in alia quæ incipit commendauerat.

SVPER REGVLA QVOD CARDI. *non comprehendantur sub Regulis post primam edictionem faciendis.*

XXXVIII. *Decis.* SVMMARIVM.

Regula Leonis. x. quod in quibuscūque regulis edēdis post primā editionē non cōprehendātur Cardinales, nisi eorundē Cardinaliū fauorē concernant vel de ipsorum aut maioris partis eorum consilio editæ fuerint, nō procedit quādo in regu. quæ postea editur dicitur expresse de Cardinalibus, licet nō dicatur de præseruatiua, nisi per clausulas generales, & vide quando secunda dispositio debeat facere mentionem de prima, & quæ mētio requiratur ac quæ sufficiat?

EPITOME.

1 Regula reuocans reseruationes, seu gratias etiam Cardinalibus concessas præiudicat eisdem non obstante alia regula prius edita quod Cardinales non comprehendantur sub regulis post primam edictionem faciendi, nisi eorum fauorē concernant. & nu. 11.

2 Regula noua an tollat primam contrariam quāuis id non exprimat. & nume. 4. 11.

3 Clausula quorum tenores apposita in regula, seu gratia sequenti tollit specialia, & indiuidua præcedentium.

5 Cardinales in verbis generalibus regularum comprehenderentur, nisi esset aliter dispositum per dictam regulam.

6 Statutum vel rescriptum habens clausulam derogatoriam ad secundum, quando per secundum reuocari possit?

7 Constitutio generalis principis secunda tollit primam contrariā cum generali mentione & nume. 9.

8 Dispositio præcedens habens clausulā derogatoriam, quādo tollatur

per

per sequentem.

9 Rescriptum contra ius quando emanauit ob publicam vtilitatem, an valeat non facta mentione de iure?

10 Priuilegium vel rescriptum emanatum contra legem valet cum clausula generali non obstan. aliqua lege in contrarium, nisi forma legis induceret non valere, nisi faciat mentionem de illa.

DECISIO XXXVIII.

PAssus fuit dubius in causa Mãtuana Capellaniæ quæ corã me in ij. instantia pendebat 1519. de mense Februarij
1 *an regu. † Leonis reuocans omnes reseruationes concessas etiam Cardinalibus præiudicabat ei qui ueniebat ex reseruatione Cardinalis sancti Seuerini stante anteriori regul. quòd Cardinales nõ cõprehendãtur sub regulis edendis, nisi cõsenserint uel eorũ fauorẽ concernant, & uidebatur quòd non ex quo per regu. reuocatoriã, quæ non erat edita de cõsilio Cardinaliũ, tollebatur reseruatio concessa dicto Cardinali, & cõsequenter erat damnosa non fauorabilis ergo &c. Nec obst. quòd de Cardinalibus esset facta mẽtio in secunda, quia in ea*
2 *non derogabatur † primæ regulæ, nec aliquid de prima dicebatur. unde per primã cũ suis clausulis & forma præseruabatur reseruatio ad materiã l. si quis in princ. de leg. iij. & c. nõnulli de rescript. sed me nõ parum dubitante dixerunt domini, quod eadem & maior potestas tollẽdi regulam & derogãdi, remãserat apud conditorẽ non ob. regu. ea. dudum de prabẽd. in vj. & quòd uoluit præiudicare Cardinalibus ex eo quòd expreßè de eis in secunda dixit, & ad clausulã derogatoriam primæ regu. fuit responsum, quòd per clausulas prægnantissimas positas in secũda uidebatur sublata prima, & de ea cogitatũ & dictũ, ita Bar. in d. l. si quis in princip. test. inquit de cle. derogatoria derogatoriarũ quòd p eam uidetur in specie*
3 *dictũ, & p clausulã quorũ tenores, ac si de uerbo † ad uerbũ insererentur haberi uolumus, pro expreßis tolluntur specialia*

lia & indiuidua ut Rot.tenet per cõſi.ij.Anto.de But. de quo & ſtilo curiæ in uarietate opinionũ meminit Fely.in c.accedẽtes de præſcript.dixi in illa deciſione quòd decretũ regulæ de triẽnali eſt pſonale incipi.quæſitũ fuit nõ obſt.cõſi.Gemi. xij.in quo de generali ſpeciali & indiuidua gratia,quia nõ negat quòd non eſſet derogatũ primæ,qñ clauſulæ de quibus eſt dictũ proximè,uel ſimiles apponerẽtur in ſecunda gratia, & ſi diceret obſeruãtia eſſet cõtra eius opinionẽ,nã cũ iſtis pinguiſsimis clauſulis conatur Papa declarare,ꝙ præcedẽtia cuiuſcũq; tenoris non obſtẽt,& exhalat animũ tollendo omnia quæ expreſsè & magis ſpecificè tolleret,ſi memor eſſet.unde

4 inoleuit quòd ultimã † reuocant aut ſuſpẽdunt priora uel eis derogãt,quia ponũtur clauſulæ fortiſsimæ ad priores diſpoſitiones ſicut dicitur de pactis nouiſsimis in l.pacta nouiſsima. C.de pac.Itẽ dicebatur ſatis eſſe in ſecũda factã fuiſſe mẽtionẽ de Card. abſq; mentione de prima,& ad id quod obijciebã ꝙ prima regu.ſecundũ prædicta non operabatur,reſpondebant dñi quod operaretur,quãdo in ſecunda reuocatoria reuocarẽ

5 tur reſeruationes quibuſcũque cõceſſæ,quia quãuis † in uerbis gñalibus cõprehendantur Card.ſecundũ cõmuniorem ſententiã de qua Fely.in c.ad aures viij.col.de reſcrip.tñ propter primam regu.non continerentur,& in hoc operatur primò quòd in ſequenti non ſufficiat uerbũ generale,ſed requiratur quòd expreſſa mentio de Cardinalibus fiat adhuc conclu.redditur dubia ex his quæ tenet Bar.l.omnes populi.ff.de iuſt. & iur.in iiij.q.iij.q.prin.ix.& x.col.poſt Cyn.quod quãdo præ

6 cedens ſtatutum eſt † derogatorium ſecundi,ut quia prohibet aliud fieri,aut ꝙ nõ poſsit in contrariũ ſtatui uel cõtra ipſum ueniri,niſi certa forma quod ſecundum non ualeat.niſi fiat expreſſa reuocatio primi,quia proteſtatio & clauſula derogatoria

toria in primo declarat animum deesse in futuro & sequitur Abb.in c.cum accessissent ij.col.de cōstit.itē idem Abb.in d.c. nonnulli iij.col.dicit quod quādo ius habet clausulā derogatoriā seruanda est forma iuris, & si requirit specialem mētionem non sufficit generalis, sed dicitur esse specialis saltem per uerba æquipollentia ut in l.non aliter de leg.iij.secundū Bald. & Cyn.in l.humanū.C.de leg.procedit in rescripto, secus in
7 cōstitutione † quæ ualet cōtra cōstitutionē cum generali mētione.s.non obstan. quacunque constitutione in contrariū ut in cle.dudum in fi.de sepul.quia constitutio emanat cum maiori maturitate quā rescriptum & Bal.post Cyn.in d.l.humanum in ij.q.loquens de statuto & reformatione dicit quod quā=
8 do præcedens † dispositio derogat formæ, scilicet quod non ualeat reformatio, nisi sub tali forma quod nō ualet nō seruata illa forma, quia præsumitur deesse consensus, si uerò deroget uoluntati ultimus actus non ualet, quia non adest uoluntas d.l. si quis in princ.testamenti & hoc quando posterior dispositio emanat simpliciter, sed quādo emanat cum clausula derogatoria non obst.aliquo statuto quod in contrariū disponeret secundū Cyn.& stilum Rom.cu.sufficiat in legibus condendis
9 derogatio † generalis legum contrariarum ut inquit Bald. ea ratione quia in legibus quæ fuerūt ob publicā utilitatē sufficit generalitas, & in rescripto quod emanat propter publicam utilitatē cōtra ius, quòd ualeat non facta mentione de iure uoluit Bar.in extrauagā.ad repri.ut refert Abb.in d.ca.nonnulli ratio, quia tunc princeps uidetur dispensare cōtra ius l.quidā consulebat in fi.ff.de re iud.secus si emanante in fauorē priuatæ personæ, quoniā tunc iura habent regulā derogatoriam contra tale rescriptum & Bart.in l.fi.C.si contra ius uel uti.
10 pub.loquēdo in priuilegio † quādo princeps rescribit cōtra l.
uult

uult non sufficere si dicatur aliquo non obstan.uel aliqua lege non obstan.cum id sit generaliter loqui,nec requiritur q. dicatur non obstante tali lege nominãdo eam,quia eßet loqui singulariter seu indiuiduè,sed est satis dicere nõ obstan. aliqua l. quæ in contrariũ loqueretur,cùm istud sit specialiter loqui q. limitat But.in c.quæ ecclesia de cõsti.prout in additione magna ad Bar.in d.l.fi.habetur quod non requiratur ut singulariter,nisi forma legis illud induceret,quia dicat non ualere rescriptũ,nisi faciat mentionẽ de illa ut in c.nonnulli,quoniã tũc requiritur singularis in proposito.ergo pro ueritate decisio-
21 *nis saltẽ in secunda regula † debuit esse mentio generalis primæ cum clausula non obstan.alia regula capiendo quancunq; opinionem,& non est uerum sufficere in secunda regula factam fuisse mentionẽ de Cardinalibus absq; eo quòd de prima reg.facta fuerit, & cum simus in regulis extra corpus iuris forsan aliud esset,quã in cõstitutionibus intra corpus iuris,ex quo in primis datur probabilis ignorãtia in secundis nõ ut in c.primo de const.in vj.iunct.l.leges sacratißimæ. C.de leg. & primæ nõ tolluntur sine speciali mẽtione,secũdæ uerò sic per sequentẽ constitutionẽ contrariã, etiam si nihil sit dictum de eis ut in d.c.j.ut dicamus quod requiratur ut dicatur specialiter non obstan.alia regula quæ in contrarium disponeret uel similia,sed quod nihil dicatur de prima reg.non crederẽ posse substineri etiam per clausulas prægnantißimas quæ diceret de gratijs & non de regulis aut constitutionibus aliquid in generalitate clausularũ,de quibus supra.ideo uerba secũdæ reg.iuxta doc. adducta uidenda sunt,quia prima regula formã habet, & clausulam etiã derogatoriã uoluntatis, nec prodest dicere quod secunda regula respicit fortasse publicum fauorem,quia ratio primæ uidetur etiam in tali fauore fundata ut in c. bonæ el.*

ne el.ij.de postu.præla. ubi tex.& gl.declarās quòd Car. cum Papa curā & solicitudinē gerunt pro statu uniuersalis ecclesiæ & etiā in l.cōdenda requiritur generalis derogatio seu mētio ut supra, & uide in materia secundæ dispositionis ad primam habentē clausulā derogatoriā doct.in prædictis locis & non quæ in additione ad Bar.in allegata l.fi.dicuntur.

SVPER REGVLA DE NON TOLlendo ius quæsitum per quancunq; commißionem.

XXXIX. Decis. SVMMARIVM.

Regula xvj. de non tollendo iure quæsito per quancunq; signaturam seu concessionem, procedit in commissionibus & gratijs lite cepta dūtaxat concessis.

EPITOME.

1 Regula de non tollendo ius quæsitum per quancunq; commissionem seu concessionem, intelligit quo ad impetrata & concessa lite cepta seu pendente, & non ante.

2 Litis & causa quādo dicatur cepta?

3 Ius an ita tolli dicatur per ea quæ conceduntur ante litem ceptam, sicut per ea quæ post? & nu.6.

4 Ratio limitat & restringit dispositionem ad eius limites.

5 Princeps quandoq; propter importunitatem vel præoccupatus aut circumuentus non concedenda concedit, ideo in dubio non est præsumendum quod noluerit alicui inferre iniuriam.

7 Verbum in causis in eadem regula simpliciter prolatum, an de præsentibus tantum vel de futuris intelligi debeat & supra nu.4.

DECISIO XXXIX.

QVod reg.de non tollendo ius quæsitum per quancunq; signaturā seu concessionem † intelligatur quo ad impetrata, aut concessa lite pendente aut cepta, & non ante fuit dictum in una Baion. decimarum coram domi. Io.Ant.de Triuultijs & aliam placēti nullitatis location.inter Car.

(margin: 1 beside "signaturā seu concessionem")

ter Car.Comen.& eius aduersariũ coram dño Paulo de Capisuchis 152 c.eo fundaměto,quia in probemio regulæ à quo mens deprebenditur l.fi.ff.de hære.inst.& Bal.in j.const. C. in.§.quibus dicitur ne per uarias quæ pro commißionibus seu mãdatis & declarationibus habendis in causis plerunq; fiunt suggestiones iustitia postponatur,quasi conditor respexerit ad ea quæ tantũ cõceduntur causa cepta.causa autẽ secundum
2 uarias expositiones est post litẽ inceptã nõ † cõtestatã uel post litis cõtestationẽ l.causam & lites iunct.gl.C.de transac. & aliâs dicitur lis cepta,& pendens ex quo pars scit causam cõmissam prosequi Mil.in uerb.lis est cepta ante notã litẽ & de lite & causa etiam in c.forus de uerbo.signific.sed aduertẽdũ
3 quòd inspecta ratione † potest dici,& æquius ut intelligatur etiã quo ad cõcessa etiã ante incohatã causam & litem, cum uerũ sit ita postponi iustitiã & tolli ius per ea quæ cõceduntur ante,sicut per ea quæ post litem,quod patet,quãdo deuenitur ad litem & ratio est generalis, ergo dicitur uenire omnis casus sub ratione cõprehensus l.fi. §. fi. ibi ea,nam initiũ
4 cõstitutionis generale est de iur.& fac.igno.nam ratio † limitat & restringit dispositionẽ ad eius limites l.cũ pater.§.dulcißimis.ff.deleg. ij. & considerata mente in ratione expressa apprehendit casum sub sententia uenientem ut est tex. melior quàm alius in corpore iuris in l.libertũ.§.senatusconsulti.ff.de rit.nup.quòd locum habet etiam in ratione cõiecturata dicit Abb.in c.fi.v.col.de iureiu.& ad uerbũ in causis q; poßit intelligi præsentibus uel futuris,quoniam cauti uiri timentes lites quæ redduntur in inuitos l.inter stipulantem.§.j.ff. de uer. oblig. aut proponentes experiri iudicialiter contra aliquem procurant facilius ante litis ingressum omnem gratiam iuxta uires qua mediãte poßint uincere uel se tueri,& sic eluere re-

gulam cõtra l.fi.prætor de iud.& l.fi.ff.quod ui aut clam. &
5 quandoq; † princeps per importunitatẽ concedit non concedenda aut præoccupatus uel circũuentus l.j.C.de petit. bo.lib. x.& c.ij.de cõcess.præb.in vj.& Fely.in c.olim de re iud.ideo edita est reg.iuri conformis ut in l.ij.§.merito.ff.ne quid in lo. pub.& l.cum auus.C.de eman.& c.super eo de offi. deleg. cũ simi.& propterea latius meretur interpretari uel exẽpli gratia expressum sit de concessionibus in causis & non restringatur in d.l.fi.in fi.& l.damni.la.ij.ff.de damn.infec.& princeps qui est lex animata in terris in auct.de cõsuli.§.fi.col.iiij. & ix.q.iij.ipsi sunt & summa iustitia non uidetur in dubio, nec est præsumendum quod aliquo casu uoluerit alicui sine remedio iniuriam inferre per ea quæ concedit,uel in regula non prospicere in omnẽ casum, quia non esset generalis respectu casuum cõtra c.erit aũt iiij.dist.pro hac interpretatione facit quia Leo addidit in hac regu. gratias seu literas apostolicas quarum plurimæ ante omnẽ litẽ emanant & tollũt ius quæsi-
6 tum,quo enim † ad tollendum ius quæsitum tertio,non refert lite pendente uel ante tollatur ex quo utroq; casu tollitur, & in utroq; succurrendũ ne iniuria fiat.unde si Papa interrogaretur sine dubio prouideret, & statueret etiam de præiudicio causato ante litẽ,ergo habeamus pro cauto l. tale pactum. §. fi.cũ gl. ff.de pac. ꝑ decisione tamẽ facit quia ratio generalis quæ in prohe.ponitur ne iustitia postponatur in eodẽ ꝓhemio ad cõcessa in causis cõcludi uidetur,ut extra casum præfatio
7 nis prouidisse nõ censeatur.Itẽ uerbum † in causis simpliciter prolatũ de præsentibus non de futuris debet intelligi arg. l. si ita.ff.de aur.& arg.lega.& cõtingẽs est ꝙ non semper cõstitutio ꝓuidet in omni casu nimirũ si Leo etiã addidit & quibus casibus non erit prouisum potest supplicari Papæ, prout

solet

ſolet fieri in ſignatura quòd quatenus tollatur ius quæſitũ co-gita, quia ex prædictis expediret omnino prouidere p͂ regu-lam, & per uerba clara etiam quo ad cõceſſa lite nõdũ cepta.

SVPER REGVLA DE SVR-rogandis collitigantibus.

XL. Deciſ. SVMMARIVM.

Ratificatio litis contra poſſeſſorem beneficij meo nomine agitatæ per non habentem mãda-tũ facta poſt obitũ poſſeſſoris, non prodeſt mihi ad beneficium reg. xxij. de ſurrogandis collitigã-tibus, nec nocet talis lis ordinario in prouiſione. Vel ſic, Lis introducta à non habente mandatũ ratificata poſt mortem collitigantis non proficit ratificãti, nec obeſt ordinario & defenditur hic ac coadiuuatur deciſ. j. de procur. in antiq.

EPITOME.

1 Surrogatio in iure defuncti quando lis eſt introducta per aſſertũ pro-curatorem, licet ratificata poſt mortẽ poſſeſſoris collitigãtis, poſt-quam tertio, fuit de beneficio prouiſum non prodeſt. nec locus; re-gulæ de ſurrogandis eo caſu exiſtit.

2 Geſta per aſſertum procuratorem poſt ſententiam. D. ratificare poteſt in ſui, & non tertij præiudicium.

3 Geſta per aſſertum procuratorem, an poſt concluſionem in cauſa rati-ficari poſsint?

4 Procuratores aſſerti indifferenter in curia obtinent decretum citatio nis ad partes, promittunt de ratihabitione ſub pœna cc. ducat.

5 Cõiuncta perſona ſine mandato etiam cum cautione de rato in bene-ficialibus, non admittitur pro coniuncto.

6 Commiſsionis forma quæ obtinetur cõtra aſſertos procuratores, qui decretum citationis obtinuerunt.

7 Lis introducta per aſſertum procuratorem ratificata poſt mortem nõ impedit ordinarium.

DECISIO XL.

INtroducta erat lis in palatio nomine abſentis per aſſertũ

procuratorem contra Bonificium possessorem super benefi-cio, ante ratificationẽ possessor obijt, absens ratã habuit litẽ post obitũ obtinens se subrogari, postquã tertiò fuerat pro-uisum de beneficio, & uolebat excludere prouisum beneficio regulæ de surrogandis collitigantibus, ex quo surrogatio erat infra mensem à die prouisionis tertij, fuit conclusum de mẽse
1 *Iunij 1521. in una corã* † *do. Nicolao de Aretio Hyporegien. parrochialis quòd non poterat, quia lis talis debebat ratifica ri ante obitum, cum non liceat postea ad inducendum litem re tro in præiudiciũ tertij ad effectũ d. regu. p cõclusione facit*
2 *opt. decisi. j. Rot. de pcura. in antiq. uolens quòd* † *gesta per non procuratorem potest dñs ratificare post sententiã in sui præiudiciũ nõ tertij, & quod ita intelligitur l. licet. ff. de iudi. cum ibi not. ex eo quod ante sententiam est incertum utrum processus sit in fauorẽ ratificantis uel dannũ, dubius est enim litis euentus l. quòd debetur. ff. de pecul. & esset in potestate domini dolosè ratificare aut omittere ratificationẽ & uagari cum dispendio partis, & contra æqualitatem quæ in iudicijs seruari debet l. fi. C. de fru. & litis expen. c. ij. de mut. peti. c. cũ inter excep. & est in uiridi obseruantia dicta decisio nõ obst. quòd Fely. in c. causam cle. j. de iud. pen. & ulti. col. post addu-ctas opiniones uarias cõmuniorem opinionẽ dicat esse cõtra Rot. à qua nullo modo recedendũ in consulendo & iudicãdo, sed facit pro ea alia decisio x. eo. tit. in antiq. in fortiori quòd*
3 *post cõclusionẽ in causa non* † *possunt ratificari, nisi in præ-iudiciũ ratificãtis gesta per non procuratorẽ. Itẽ ultra ibidem deducta pro ea per Fely. referentẽ facit, quia in curia admit-*
4 *tuntur saltẽ famosi, & quãdoq; nõ famosi procuratores* † *ad obtinendũ decretũ citationis pro aliquo sine mãdato, & quã-uis sub pœna ducẽtorũ ducatorũ promittant de ratihabitione*

infra

infra duos menses,raro tamen exigitur pœna & dato quòd poßit exigi non debet esse in facultate domini posse differre ratihabitionem,& expectare sententiam uel mortẽ aduersarij,& tunc deliberare,an magis expediat ratum habere cum solutione pœnæ,si esset qui exigeret uel non,stilus ergo curiæ
5 relaxans in hoc iuris habenas,cũ † in beneficialibus non admittantur etiã coniuncta persona sine mandato cum cautione de rato Rot.vj.in no.de procur. & Abb.in c.coram de offic. deleg. & c.accedens de præb.coadiuuat decisionẽ,ut hæc pars quòd post sentẽtiã in præiudiciũ tertij nequeat lis huiusmodi rata haberi amplecti debuerit, & si alia pars esset uerior, tũc quia in uno releuatur,quia sine mãdato in hoc patiatur l. eũ qui.ff.de iureiur.in prin.& maximè debuit amplecti,quia secũdũ Cald.ita fuit obtẽtũ in curia etiã si soleat haberi com-
6 mißio,† quod nisi in termino præfigẽdo de ratihabitione aut mãdato doceatur,pronũcietur nullã iurisdictionẽ iudici datã, nec litem introductã cum cõdemnatione expensarum contra assertum procurat.etiam quo ad pœnam quandoq;, quoniam huiusmodi remedium non fit à multis,nec quãdo procurator est in tẽpore semper cum contingens sit mors citati ante sententiam uigore cõmißionis ferendam. Iten sententia ante talẽ commißionem,& ex his tollitur ratio tenentium cõtra Rot. quia non fuit in potestate citati impedire cursum litis,nisi ut supra imo si casus iste occurreret,res dubia esset propter tot discrepantias ut Fely.refert in d.c.causam quæ unde Rot.ex præmißis non sine ratione pártem decisionis sequi potuit à qua etiam in iudicando non discedimus l.minime.ff.de legi.
7 idem ut eiusmodi lis † post obitum ratificata non impediat ordinarium prouidere,qui stante bona lite haberet manus ligatas c.j.& ij.ut lit.pendẽ.in vj.cle.j.eod.titu.nam sic posset

præiudicari ordinarijs, & non uidetur esse actor in tali lite ante ratihabitionem.ergo nec lis considerabilis nec præiudicialis tertio c.forus de uerborum significatione.

De Vnionibus.

Primæ Decis. SVMMARIVM.

Vnio apostolica ex falsa causa est ipso iure nulla,sed ordinaria annullāda probata falsitate.

EPITOME.

1 Vnio apostolica ex falsa causa,an sit ipso iure nulla?
2 Vnio facta ab ordinario est annullanda.

DECISIO PRIMA.

1 VNIO *ex falsa causa an sit ipso iure† nulla decisiones uariæ sunt.nam* Rot.viij.& xij.de re.eccl.non alic.in antiq.& Bisignet. *secūda in antiq.& prima de exce.prælat.in no.uoluit ualere,sed debere annullari probata falsitate causæ,*Egid.*uerò decis.dcxviij.in fi.uidetur sentire idem in ordinaria,secus in ea quæ fit per rescriptū,& sic in apostolica in qua subintelligitur clausula,si ita est ad ualiditatem c.ij.de rescrip.&* Car.*item ꝙ* Egid.*in apost.consil.xcvj.*Meo
2 *tempore palatiū† tenuit apostolicā ipso iure nullā,factā autē ab ordinario annullādā,*Milis *in reperto.in uerbo unio facta ex falsa causa refert nouos tunc auditores tenuisse,ꝙ facta ex falsa causa esset ipso iure nulla,sed ꝙ antiqui auditores tenuerūt cōtrariū,& cōsiderat plures casus diuersos ꝓ concordia, uide ibi &* Fely.*etiā referētē uarias opin.& casus in materia in c.postulasti vj.col.uers.pōt etiā inferri.de rescrip.& pondera omnia,quia nō audiui* Rotam *disputantē cū distinctione casuum,*

casuum, & sub distinctione an motu proprio uel ad suplicationem partis fuisset facta unio, uel an in ea esset uel non seruata forma iuris, uel si erat expressa falsitas ex necessitate ecclesiæ quæ nō subesset, & sic de alijs diuersitatibus, de quibus ibi sed simpliciter respōdisse, quòd si eramus in apostolica expressio falsitatis uitiabat ipso iure non sic in ordinaria.

II. Decis. SVMMARIVM.

Per dissolutionem vnionis factæ de beneficio ad vitam T. seu quandiu beneficium obtinuerat, non vacat beneficium, sed modo quo prius. Vel sic, Vnio ad tempus non est prouisio de beneficio & titulo quæ tollit reseruationem & affectionem, nec extinguit titulum, bene autem extinguit perpetua & tollit omnia vincula, & vide de natura & effectu vnionis tēporalis. Item commendæ & in quibus fraternizant, & à perpetua distant.

EPITOME.

1 Vnione dissoluta per obitum, an beneficium sic vacante reseruatum aut affectum remaneat?
2 Vnio perpetua extinguit, temporalis autem facit cessare titulum ea durante.
3 Delegatus simpliciter subdelegans perdit iurisdictionem si subdelegās vtatur iurisdictione, secus si donec duxerit reuocandam, quia tunc tantum suspendit.
4 Reseruatio per cōmendā non expirat, quia vacat eo modo quo prius.
5 Electio de beneficio vacanti per cessationem commendæ non tenet.
6 Vnio temporalis non facit prælatum in vnito.
7 Cancellaria est organum Papæ.
8 Cōmendæ & vniones ad vitam palliatæ dispensationes dicuntur, & in eis apponit̃ clausula, qđ possit de fructibus interim disponere &c.
9 Reseruatio & affectio nō inducitur, nisi in casibus expressis qa odiosę.
10 Vniri potest beneficium nondum vacans.
11 Affectio quando inducatur, & quando reseruatio afficiat sine decreto vide remissiuè.
12 Commendatum beneficiū alicui ad vitā, licet obtinens moriatur extra

curiam, tamen prouidetur vt de vacanti in curia.

13 Commenda est canonicus titulus beneficij ad impediendam impetratione deuolutionē, non tñ ad euacuādā affectionē vel reseruationē.

14 Clausula in literis vnionum apponi solita, quòd per dissolutionem vacare censeantur ad quàm vacationem referatur?

15 Possessio vera an transferatur per actum fictum?

16 Fictio habetur quo ad iuris effectum pro veritate, & tantum operatur in suo casu quantum veritas.

17 Literis Papæ standum est si mandat conferri beneficiū ob certum crimen, licet vacatio nō inducatur ipso iure ob huiusmodi crimen.

DECISIO II.

Facta erat unio ad uitam à Papa de beneficio in eius manibus resignato, in qua dicebat quòd cadente uel decedente T. in cuius fauorem fiebat ad pristinum statum reuerteretur cum clausula, q̄ per dissolutionē unionis beneficium unitū uacare censeretur, fuit dubitatum corā do. H. de Spina in una Geben. parrochialis de Orchia inter Petrū Lamberti abbre-
1 *uiatorem de maiori & Io. de Costa. 1521. an † dissoluta unione per obitum remaneret reseruatio c. ij. de præbend. in vj. seu aliàs affectio, ita quòd solus Papa posset prouidere, uel sublata esset omnis reseruatio et affectio, & uacaret per dissolutionem taliter, q̄ ordinarius potuisset disponere, & post plures disputationes Rota p̄ maiori parte, sicut aliàs in duabus causis sunt anni circiter xv. scilicet in una Rodon. parrochialis sancti Clerij et alia, ita in ista tenuit solū Papā prouidere potuisse, & durare uinculum antea causatum. primò quia unio perpetua est extinctiua tituli tollēs omnia uincula sicut mors omnia soluens in auct. de nup. §. deinceps. col. iiij. non temporalis quæ solum facit interea cessare ti. secundum Ioā. de Lig. & communiter doct. in cle. fi. de rescrip. ubi Imo. quo ti. durante remanet reseruatio quæ sicut affectio semper durat, donec prouideatur per Papā Rot. de præben. xiij. & xiiij. in antiq. & xj. in no. Cald. c. x. eo. ti. ad hoc quia doc. in d. cle. dicunt*

in temporali quando dissoluitur non dari nouum beneficium, sed idem quod prius erat, in perpetua uerò nouum omnino titulum, ergo non fuit extinctus, sed dormiuit quodammodo & sublato impedimento unionis suscitatur idem, quasi durauerit eadem forma & species l. proponebatur. ff. de iudi. non enim extinguitur ti. qui pro tempore durãtis unionis occultatur suspendiq; uidetur, pro quo Bal. in c. cum accessent de consti. v. col. q. quando pristina facies non immutatur, nec natura cõiunguntur tempora essentiæ, & interim dicitur potius dormisse quam expirasse & seq. col. ibi porrò nõ dicitur omnino extincta, quando superest aliqua species iudicium habitus uel memoria in codicibus ecclesiæ non cancellatis, nec q. pendet & est ad tempus occultatum, sicut somnus interficit hominẽ dum quiescit allegat l. sicut. C. de præscrip. lon. & l. peculium §. si opem. ff. de pecul. & quia in temporali apponitur clausula quandiu uixerit &c. ad tempus & sine extinctione à simili de delegato subdelegante uices suas, qui si simpliciter extinguit & perdit iurisdictionẽ, si subdelegatus iurisdictione usus fuerit, si donec duxerit reuocãdam suspendit c. quãuis c. si delegatus de offi. deleg. in vj. si idem ergo cum eisdẽ qualitatibus, quia in nouo cũ nouis. Non ob. Bisignet prima in antiquioribus de præbẽ et vij. de elect. in anti. q. in casu decisioni dicatur perpetua tollens & extinguens, quia in alia decisione quæ incipit, cõmendauerat, ostendo contrarium, ubi uide, quia confert ad istã, accedit clausula illa q. in pristinũ statum reuertatur cum restitutio sit repositio in primæuum statũ l. q. si minor. §. restitutio. ff. de mino. & de omnibus iuribus intelligitur l. j. & l. fi. C. de sen. pas. ita & rediens ab hostibus omnia iura recuperat l. in omnibus l. postliminiũ. ff. de cap. & postli. reuer. Non ob. q. Pe. de Perus. inquit in tractatu unionis. vij. q.

cum seq. quòd referentur dicta in pristinū &c. ut sit electiuum præsentatiuū aut collatiuum prout erat, an quasi relatio fiat ad qualitates beneficij nō ad modū uacationis, quia nō negat quin etiā ad reseruationis uinculū, aliâs nō esset plena restitutio sicut esse debet, neq; indefinita clausulæ prædictæ æquipolleret uniuersali cōtra l. si pluribus dele. ij. et l. iulianus. ff. de leg. iij. et c. solite de maio. & ob. circa fi. et ex his tollitur q̃ dicebatur restitutionē nō respicere qualitatē extrinsecā & accidentalē modi uacandi, sed naturalē statum ecclesiæ, sed non est opus q̃ restitutio id operetur, si per unionē nō est sublata reseruatio. Facit etiā ad prædicta optime Bisignet. in sim. dicta
4 decisione prima de præbē. q̃ reseruatio non † expirat per cōmendā quā facit Papa, ergo nec per unionē coadiuuatur decisio, quia quando Papa dat administrationē seu uisitatorē ecclesiæ cathedrali, uidetur ad se prouisionē reuocare, adeo q̃ si
5 postea canonici † ignoranter eligunt, nō tenet electio glo. est in c. is cui de elec. in vj. referēs Cōpo. dicentē ita fuisse pronūciatum in curia, licet non bene dicat iure probari. Per unionē
6 autē † temporalē non facit Papa prælatū in unito, nō puidet de eo in ti. nec uidetur extinguere, si uerba unionis inspiciantur, dicamus igitur quòd dederit in administrationē cum potestate percipiendi & utendi fructibus, & hoc fundamento gl. innititur Lud. Ro. in cōs. cccl. in cōmēda in qua etiā datur uacatio modo quo prius non per cessationē cōmendæ secundum Fede. de Sen. in tract. de rer. permut. q. xv. prout etiā cancella-
7 ria quæ est organū † Papæ exprimit in literis qcquid referēdo opiniones dicāt Pauin. in iij. q. in ij. parte prin. de potesta. cap. sed. uacan. & Mil. in uer. beneficia commendata & licet arg. à sim. sileat data dißimilitudine & simile nō sit idem gl. l. quòd nerua. ff. deposi. tamē satis est quòd sit similitudo in eo

ad quòd

ad quod sit comparatio c.cum dilecta de confir.util.uel inutil. nec sufficit ad destruẽdum adducere dissimilitudinem in genere dicit Abb.in c.translato de constit.nam secũdum Bald.in l. curatores.C.de neg.gest.simile dicitur quod ut plurimũ habet conuenientiã,licet in aliquo habeat differentiam,& satis est quod in his in quibus cõueniunt dicãtur similia, ut colligitur ex his etiã quæ Fely.refert in c.capitulũ de rescrip.col.ij.motiua uero Lud.in proposito multum seruiunt & ultra ea quæ
8 ibi uideas,fraternizant cõmenda & unio † ad tẽpus,quia dicuntur palliatæ dispensationes c.dudũ ij.de elect.iũct.consi. Gemi.quod solet allegari.xxxviij.& Rot.j.in antiq.de cõcess. præben.pertinẽter purificat quod nõ detur uacatio per cessationem cõmẽdæ,nec per dissolutionem unionis.Item in utraq; gratia apponitur clausula q; faciat fructus suos,quæ nõ cadit in perpetua unione,nec in ꝓuisione beneficij in ti.cũ fructus sequãtur titularem c.fi.de offi.ordi.in vj.cum ibi not.& decis. ti.de exce.præla.in no.cum sim. quod unitũ efficiatur mẽbrũ & transeat in tẽporalitatẽ,loquitur in perpetua non in temporali,& sic facit magis pro conclus.Ad illud quod reserua-
9 tio † & affectio ut odiosa nunquã inducuntur,nisi in expressis quia præiudicant ordinariæ potestati pro qua in dubio ad glos.in c.præsenti de offi.leg.in vj.dicendũ ex præmissis probari inductam,& dato dubio articulo quod hæc pars est magis iuridica & secura.nec contradicit q; ad esse unionis nõ sit
10 necesse,q; detur uacatio beneficij cũ † nõ uacans possit uniri c.cõsultationibus de dona.& not.per doct.in c.sicut unire de exce.præla.quia sumus in casu uacationis per cessionẽ.Itẽ sufficit sine eo fundamento d.glo.in d.c.is cui pro qua etiã facit, quia appositio manus Papæ afficit ad c.ut nostrũ de appell.c. inter dilectos de exce.præla.& ibi doct.non tamen quælibet alia

alia ab ista in qua non cadit prouisio ut supra,ne admittamus quod omne beneficium de quo Papa prouideret esset affectũ

11 de quo quando † afficiat per Inno.Card.& Abb.in d.c.inter dilectos Anchar.cõsi.lviij.Egid.xxxiiij.col.iij.& quãdo reseruatio sine decreto,quia post notificationẽ afficit non ante per Ioan.And.Anchar.Domi.& Phil.c.si eo tempore de elect.in vj.accedit quod Collect.in cõmenda refert in ca.si constiterit de accus.in ult.q.curiã amplecti hanc sententiam ꝙ beneficiũ

12 commendatũ † alicui ad uitam uacat in curia, licet moriatur extra curiam,& curia prouidebit non ordinarius,quãuis subijciat æquius esse ut per cõmendã expiraret cum habeat uim prouisionis,ꝙ non est uerum ut in deductis per Lud.d.consil. cum alijs & per eundem Collect.pro obseruantia curiæ dum dixit ꝙ commenda non est perfecta prouisio,& ordinatur ut plenior fiat.sicut unio alia est motiua ibi cõferunt ad decis.nõ ergo recedendũ à tam antiqua & continuata interpretatione

13 curiæ usq; ad tẽpora nostra l.minime.ff.de legi.† cõmẽda aũt dicitur titulus canonicus Arch.post glo.in c.nemo de elect.in vj.Fed.de Se.d.q.xv.Mil.in uer.cõmẽda an sit titulus & unio? Idẽ & plenificãtur beneficia non quod de eis sit plene prouisum nec in ti.beneficij ut euacuẽt reseruationẽ & affectionẽ, sed ad impediendũ impetrationẽ & deuolutionẽ ut in d.gloss.

14 d.c.nemo.& d.decis.j.de conces.præben.cum si.† Non ob.ꝙ uacare censeatur ꝑ dissolutionẽ,quia intelligitur propter dissolutionẽ ad quod Bal.in rubrica de exerci.acti.facit l.per retentionem. C. de usur.& 50.di.ut constitueretur iuncta glos. cum si.data enim dissolutione uerũ est aperiri uiam uacationi quæ fuit causata per resignationem,& aliàs quomodocunque fuisset nõ erat aperta facultas ad impetrandã antea,uel referatur ad uacationẽ impropriè sumptam & facti cùm de iure uacet,

uacet, ut prius prout in sim. in c. auditis cum glo. in uer. cassatam de elec. c. accedens .j. iunct. glo. pe. ut lit. non contesta. ca. ex parte A. de testi. ubi uerba cassamus & cassata referuntur ad impropriã cassationẽ & ad actũ nullitatis ita & in c. si quis presbyterorum c. ad audientiã de reb. eccle. non alie. Abb. post glos. colligit nullitatẽ cõtractus referri ad factũ, & hac uia defendere ista nõ sunt impropriare literam nec diuinare, cùm sit necessaria talis interpretatio pro concordia l. unica. C. de inoff. dot. c. cum expediat de elec. in vj. & ne uideatur sibi cõtradicere Papa quod in pristinũ statũ reuertatur & per dissolutionẽ uacet l. nõ ad ea. ff. de cõdi. & demon. Quod fortius urget cõtra deci. est uerbũ censeatur uacare, quod cum sit impropriatiuũ uidetur inducere uacationẽ iuris non facti, sicut
15 *per actũ fictum trãsfertur uera † possessio iuris l. q. meo, cũ ibi nota. & in l. j. §. si uir uxori per doct. ff. de acqui. possess. & colligitur ex diffinitione fictionis per Barto. in l. si is qui pro emptore. ff. de usuc. in prin. cũ materia & ex regula de publicanda resignatione & alia de infirmo resignãte & infra xx. dies ex eadẽ infirmitate decedente, q. per obitũ non per signationẽ uacare censeantur, quibus inducitur uacatio de iure per*
16 *obitũ, licet uere uacaret per cessionẽ cũ fictio † habeatur pro ueritate quo ad iuris effectũ, et tãtũ operetur in suo casu quãtum ueritas Bar. in. l. j. §. hoc autẽ senatus ad Sena. Sille. l. si ex pluribus. ff. de acceptila. Itẽ obst. q. esto sine ueri praeiudicio q. aliter quã per dissolutionem uacaret & uacatio duraret usq;*
17 *ad dissolutionẽ, si Papa dicit † uacare beneficiũ ob certũ crimen, & mandat illud conferri, quãuis huiusmodi crimen non inducat uacationem ipso iure, stãdum est literis Papae ad hoc Ancha. cõsi. ccxciij. & Fely. in c. ij. col. iij. de rescip. quia scienter scribẽs cõtra ius uidetur remouere obstacula & disponere*

l. idem

l.idem, Vlpianus de excu.tut.l. quidam consulebant. ff. de re iud.quod idem Felyn.in c.à nobis de testi.intelligit procedere in dubio iuris facit quod Pau.de Cast.in l.hæredes palam.§.si quid aliâs sed & si notā.ff.de testa.stemus ergo uerbis Papæ uolentis,quod per dissolutionem uacet de iure cum cancellaria non utatur superfluis & loquatur aperte,sed neutrum ob intelligendo per idest propter.Secundò ꝙ omnis interpretatio uel relatio ad factum etiam in uerbo ficto, conueniat potius quā sine solido fundamento contra tot motiua aliquid firmare, ut in iuribus in sim. adductis maximè, quia si durat uacatio per resignationē,quis dicet Papam uelle,quod sileat illa uacatio inducta aliâs pro parte contraria,oporteret cōcludere per unionem temporalem extingui omnino titulū ad tempus sicut in perpetua arg.l.quæ de tota.ff.de rei uend. & fieri prouisionem perfectam & plenam de beneficio quod de iure non probatur l.illam. C.de colla. Tertiò occurit quod hoc admisso adhuc staret decisio, quia si Papa non obstan. prima uacatione per cessionē quæ durabat,uoluisset quod uacaret per dissolutionem non propterea esset extincta reseruatio nec affectio causata ut supra, quæ per prouisionem tantum tollūtur ut est ostensum nō per uacationes duas aut plures.si darentur,ut in adductis per Calde.d. cōsilio x.Et tenēdo hunc sensum cessarent obiecta multa, & reducerentur ad concordiam opiniones quæ in Rota & Parco & quondam & hodie fuerunt uariæ, licet ubique maior pars obtinuerit in magna uarietate,tamen pro ista decisione de triplici unione pro terminis maximè uideatur glo.in cap.j.ne sede uacā. ubi Abb. per hoc considerat quinque modos & Rot.ponit tres de reb.eccle.non alie.xiij.in antiq.& unum declarat Oldra. consilio ccxcvj.

Primæ

De Pensionibus.

Primæ .Decis. SVMMARIVM.

Habēti regressum seu accessum ad beneficiū non nocet reseruatio pensionis absque consensu eius facta.

EPITOME.

1 Pensionis reseruatio super fructibus beneficij facta non tenet in præiudicium illius, qui habebat indultum regrediendi seu accedendi.
2 Pensionis impositio ex certa scientia Papæ habita mentione de regressu valet.

DECISIO PRIMA.

VOD *reseruatio pensionis super fructibus beneficij ad quod T. habebat regressum*
1 *seu accessum sine eius † consensu facta non teneat in eius præiudicium. Fuit conclusum pro conclusione conferunt fundamenta deducta latè in alia decisione quòd non ualet reseruatio secundæ pensionis tacito de prima. & ibi uideas incipit, conclusum est in una Cremonē. ad idē tex. in l. si ex duobus. §. sed et Marcellus. ff. de indi. adiec. per quē in simili etiā infertur quod à principio non sit nulla, neq; ex post facto, sed tunc demum quādo accessui locus existat, & sic quādo præiudicaretur habēti regressū uel accessū, & nō aliter aut q ab habente regressū non sit exigibilis, q an sit uerum pendet ab his quæ in allegata decis. cōsidero, nūquid ab initio hic sicut ibi, detur nullitas uel sint casus diuersi ut prima facie uidetur, quasi limitata causa impedimēti cesset & limitatū pducat effectū l. in agris. ff. de acqui. rer. domi. de quo tamen ibi & considerandum, conclusio*
2 *autem procedit nisi Papa † ex certa scientia habita mentione de regressu reseruaret, quoniam potest & est plene dominus ut not.*

ut no.doct.in c.ad audientiam el.ij.de rescrip. & in c. quæ in ecclesiarũ de constit.& est optimus tex.in cle.j.in fi.ut lit.pẽ.

II. Decis. SVMMARIVM.

Consentiens per se reseruationi pensionis sub solitis censuris & pœnis &c.incurrit pœnas excommunicationis & priuationis,si in tempore non solueret absq; aliqua intimatione literarum,secus si per alium.

EPITOME.

1 Intimatio literarũ non est necessaria ei qui præsens reseruationi pensionibus consensit,secus si per alium.& nu.13.

2 Pensionem non soluens incurrit pœnam priuationis lapso septimo mẽse à die termini solutionis computandum.

3 Executor in expectatiua à literis & fulminatione processus potestatem recipit.

4 Excommunicationis pœna indubitatam notitiam,ac personalem intimationem exigit,& quòd sententia feratur in scriptis.?

5 Pensio an posſit exigi,et obtinens beneficiũ cogi ad soluendũ absq; eo,quòd literæ sint desuper expeditæ?& 12.

6 Priuationis & excommunicationis pœna absq; expeditione & intimatione literarũ,an incurrat nõ soluẽs in tẽpore si præsens cõsensit?

7 Extrauagans nota non est necesse vt producatur.

8 Citatio in notorijs non est necessaria,& ea etiam notoria dicuntur quæ sunt in frequenti usu.

9 Citatio & monitio quando est tempus etiã à lege statutum non est necessaria,quia dies interpellat & pœna in facto negatiuo sufficit pro monitione.

10 Supplicatio sola probat & perficit gratiam.

11 Excommunicationis sententia est nulla,si feratur sine scriptis, sine monitione,& causæ cognitione,de consuetudine tamen induci potest vt sine scriptis feratur.

14 Intimatio literarum an sit necessaria, quando agitur ad solutionem pensionis?

DECISIO II.

QVæsiui in una Vladisladien. cano. & præben.quã proposui dominis de mense Aprilis 1521.an accessus ob non solutionẽ pensionis posset canonizari,attẽto quòd

q̃ literæ reseruationis pẽsionis xvj.ducato.nõ erãt expeditæ et sic nec intimatæ ante incursum prætensũ quãuis Io.personaliter cõsensisset solutioni fiendæ in tali festo & tali tẽpore, et licet pluries fuisset obseruatũ,q̃ non sit necessaria intimatio li-
1 terarũ † ei,qui per se consenserat, cùm sit certus & amplius certificari nõ debeat c.eum qui certus de reg.iur.in vj. tamen pro dubitatione deducebã,q̃ in supplicationibus ut plurimum terminus & locus solutionis referuntur ad expeditionẽ literarum ,ut in clausula,in locis,& terminis in literis uel in cancellaria exprimẽdis.Itẽ excõicatio quæ incurritur si nõ fiat solutio infra mensem à die termini cõputandũ, debet præcedere
2 priuationẽ beneficij cum pœna priuationis † non incurratur nisi cesset solutio per sex menses post lapsum dicti mẽsis.unde sine literis non uidentur tales pœnæ in esse productæ & sunt informes in supplicatione cũ à literis & earum fulminatione
3 formã recipiãt ac producãtur ad esse sicut executor † uigore expectatiuæ à literis et fulminatiõe recipit potestatẽ ut de his
4 Rot.xvij.in no.de cõces.præb.& qa pœna † excõicationis exigit indubitatã notitiã ac p̃sonalẽ intimationẽ secũdũ Inn.qui ad hoc allegatur in c.fi.de eo q mit.in pos.causa rei ser.et Lu. Ro.cõsi.cccclxxxij.& facit glo.in c.qui ad agendum de proc. in vj.& ex eo quod ligat animã ut patet & dicit Abb.in c.P. & G.de offi.deleg.ideo in rẽ inanimatã nõ intelligitur c.Romana.§.uniuersitatẽ de sent.excõ. in vj. requiritur intimatio, quæ cõstituat in cõtumacia.sine qua excommunicatio nõ intelligitur ab homine xj.q.iij.Episcopi cum ibi not. Abb. in c. j.de iud.colum.iij.& in ea citatio causæ cognitio & sententia in scriptis requirũtur c.sacro in anti.& c.j.de sen.excõ.in vj. & gl.in c.j.de cen.eo.lib.& cum ista in supplicatione nõ sint expressa, præcipuè quando in ea locus & terminus non ex-

 plican

plicantur, sed ueniunt explicanda in expeditione literarũ uidentur necessariæ literæ ad quas habetur relatio l.asse toto.ff. de hær.insti.& earum intimatio facit, quia Papa apponẽdo pœnas in clausula sub censuris, & pœnis in cancellaria exprimen.& c.respicit ad stilũ qui est ut expediãtur desuper literæ quæ dãt formã et fulminãt censuras ac pœnas si infra mẽsem & successiuè si infra sex mẽses solutio nõ fiat aliâs ex nota notarij recipientis cõsensum & clausula supplicationis sub quadã incertitudine resultaret sentẽtia excõicationis,& pœna priuationis,& dato quod sit certus in eo quod per se cõ-
5 sensit,dicebãt duo dñi ꝓcedere et operari,ut poßit † cogi ad soluendũ absq; eo ꝙ literæ sint expeditæ,facit qa in pœnis etiã leuis causa excusat & à dolo etiã bestialis l.igitur.§.põt.ff.de lib.causa c.cum uenerabilis iũct.gl.de cõsue. Sed his nõ obstã.
6 maior pars tenuit † locum esse priuationi inspecto consensu personali & certitudine,& quia ita fuerat iudicatum & talem interpretationem receperat personalis cõsensus l.minime. ff.de legi.& qa notoriũ est in curia,ꝙ sub prædicta clausula nõ facta alia expreßione pœnæ in literis,ponũtur,ut est dictũ ergo non licet ignorare,nec est opus aliter auribus cõsentientis per se inculcare C.de post.præla.facit c.bone el.j.de elec.c. ad nostrã iij.de iureiur.& l.ea quidẽ. C.de accu. ubi de notorio ꝙ releuat ab onere ꝓbandi gl. in cle.appellãti de appe.& Abb.in c.ut debitus eo.ti.sicut dicitur de extrauagãti, quãdo
7 est nota † ꝙ non est necessaria productio Fely.in c.j.de re iudi. ubi plura ad hoc col.vij.& satis est ꝙ proponatur prout ꝓponitur,quia pars citatur ad uidendũ declarari se incurrisse pœnas et canonizari acceßũ,ad ea quæ late Fel.cumulat in c.Rodulphus in uer.sed declarata et ibi.Citatur etiã pars de rescri. Abb.in c.reprehẽsibilis de appe.quod non requiritur alia monitio

8 nitio in † notorijs, & quia est in frequẽti usu & notoria habetur pro expresso l. quod si nolit. §. quia aßidua. ff. de edil. edic. l. fi. C. de fideiuss. & Bar. in l. de quibus in repet. ij. q. princ.
9 col. vij. Itẽ quia dies † & lex uiua interpellãt l. magnam. C. de cõtrahẽ. & cõmit. stipul. quia etiã in pœna apposita facto negatiuo sufficit ꝑ monitione, tẽpus etiã à lge statutũ prout hic est à principe & ex cõsensu partis ut Abb. in c. extirpãdæ. §. qui uerò de præbẽ. in repet. v. & vj. col. & in lec. col. ult. Itẽ si requireretur intimatio nõ magis operaretur cõsentire per se quã ꝑ procuratorẽ, & quia nisi adiuuarẽtur pẽsiones in hoc casu & alijs ut in clausula, quæ ponitur in cõmißionibus causarũ sine retardatione solutionis pẽsionis, plures lites succederẽt & solutiones differrẽtur. Præterea Papa in supplicatione imponit pœnas et fulminat de cõsensu partiũ, nec sine scriptis
10 facit. sola † enim supplicatio ꝓbat & ꝑficit gratiã gl. in prohem. vj. & ibi docto. & Abb. post Calde. in c. in nostra de re-
11 scri. Neq; est nulla excõicatio † quæ fertur sine scriptura ut dicit gl. Domi. & Phil. Frãc. in d. c. j. licet locũ habeãt pœnæ de qbus ibi & in. d. c. sacro & de cõsuetudine induci põt ut feratur sine scriptis secũdũ Egid. decis. ccliiij. cccxxxix. nã etiã tenet lata sine monitione & causæ cognitione ac nõ seruata forma inqt Abb. c. cõquest. in prin. c. qua frõte iiij. col. c. reprehẽsibilis pẽ. col. post gl. ij. & c. ad audiẽtiã in fi. de appel. Itẽ non
12 est uerũ ꝙ cõsentiens † ꝑ se sine literis cogi poßit ad solutionem, quoniã iudex sine literis non declarat incurrisse, maximè data regula quod nõ iudicetur iuxta tenorẽ supplicationũ, sed literarũ desuper expeditarũ, & quo ad hoc posset dici nõ habere formam, nec productionem non quo ad incursum & ueritatem. Ideo dñi noluerũt ꝙ canonizarẽ accessum, nisi productis literis pensionis, in quibus de pœna & forma ac alijs

non curantes, q̃ post motam litem & incursum & non antea essent expeditæ, & ita tandẽ pronũciaui etiã in una alia Cauarien. & alia Nouariẽ. corã me pendẽ. de mense Iunij, postea in
13 *similibus iudicaui. Quãdo uerò † cõsentit quis per aliũ requiritur intimatio, ex quo cadit probabilis ignorantia de forma supplicationis & cõtentarũ in ea. l. fi. ff. pro suo & c. ab excõmunicato de rescrip. ita obseruat palatiũ, nisi aliunde probaretur scientia principalis, & ita in pluribus causis fuit dictũ & nouißimè in una Rechanatẽ. prioratus & hoc quia requiritur indubitata notitia & sciẽtia not. in si. in c. concertationi de appel. in vj. & noto in decisio. incipi. Nõ ualet collatio. In*
14 *timatio † uerò literarũ nõ requiritur quãdo agitur solum ad solutionẽ pensionis, prout annotaui super cõclusione facta in signatura iustitiæ, q̃ in cõmißione aut monitorio super solutione pẽsionis nõ est ponẽda clausula cõstito de literarũ intimatione, & incipit, ꝓposui etiã, & hãc cõclusionẽ intellige sane ut incurratur pœna creditore uolẽte & declarãte secundum terminos alterius decisionis incip. Apertißimi iuris est & duarum sequentium post eam & c. de loc. & condi. deci. ij.*

III. Decis. SVMMARIVM.

Reseruatio pensionis super fructibus beneficij alia pensione onerati non valet etiam motu proprio facta, si de prima mentio facta non sit.

EPITOME.

1 Pensio imposita super fructibus beneficij alia pensione grauati etiam motu proprio non valet, nisi de prima pensione mentio habeatur.
2 Papã in dubio nõ præsumitur onerare velle beneficiũ duplici onere.
3 Priuilegium principis super nouo pedagio non valet, si pedagijs in eodem loco impositis mentio non fiat?
4 Motus proprius quid operetur in gratia?
5 Pensio imposita super fructibus beneficij alia pensione grauati, an sit nulla vel annullanda?

Collatio

6 Collatio beneficiorum computatur inter fructus.
7 Beneficium obtinens si soluat vtranq; pensionem, an sibi & ecclesiæ præiudicet?

DECISIO III.

1 PEnsio quæ reseruatur super fructibus beneficij † alia pẽsione grauati non ualet, si de ea mentionem non faciat, ita in una Cremonen. coram domi. Pau. de Capisuchis fuit firmatum, pro conclusione facit, quia sicut Papa in dubio non uidetur grauare eundem collatorem, seu eandem ecclesiam super admißione duorum c. mandatum de rescrip. Ita nec one-
2 rare beneficiũ † seu eius redditus duplici onere, nisi appareret
3 quod uoluisset c. duobus in fi. eo. tit. in vj. † Item priuilegium principis super nouo pedagio non ualet, quando sic tacitum quod in eo loco erant alia pedagia, cũ sit quasi certa præsumptio quod princeps de tali grauamine certificatus id non cõcesisset: & istud uiciat priuilegia & rescripta c. super literis. §. si uero c. postulasti eo. tit. Ita dicit Ioã. And. in addi. ad Spec. in titu. de causa pós. & propri. §. quia uero in uers. super quibusdam & Oldra. consi. xxij. nam si princeps sciuisset nouum grauamen non induxisset, ideo subreptitia est gratia, nec uale-
4 ret etiam si motu proprio † facta esset c. si motu proprio de præben. in vj. cle. si romanus eo. ti. quia si defenderetur à subreptione quam solã excludit proprius motus in quo latißimè interpretatur & in terminis etiam c. si pluribus eo. titu. in vj. de quo Imo. in cle. j. de re. permu. col. xxvij. uer. circa tertium princ. & Rot. in antiq. viij. de elect. in fi. & Ludo. Ro. consil. ccclxxvj. quæstio. est col. iij. Non tamen firmatur gratia contra præsumptam concedentis uoluntatem, nec præter eius intentionem secundum gloss. in d. cle. Abb. in c. cum olim de re iud. & in c. cum nostris de conces. præbend. in iiij. colum. & Felyn. in c. ad aures de rescript. in proposito uerò satis con-

stat ex prædictis uoluntatem principis esse alienam à tali onere imponendo, & hoc est quod communiter dicitur gratiam pati defectum intentionis, quod patet, quia aliâs esset minimũ præiudicialis afferens magnam iacturam contra mentẽ Papæ l.ij.§.merito.ff.ne quid in lo.pub.l.nec auus.C. de eman.c. cum olim de consue.c.super eo.de offi.deleg.c.audita de resti. spol. & cũ teneamur de præben. Pro conclusione & ad ista est tex. in l.nauis onustæ.§.cum autem ad l.rod.de iac. ibi indubitatẽ utrũq; onus pati non debet & in l.titia.la.j.§.q inuita filia de leg.ij.& l.pen.ff.de do.præle.ibi non enim est uerisimile patrẽ duplici præstationem dotis hæredem onerare uoluisse. & in pensione loquitur Imo.in d.c.mandatum j.col.dum dicit quod idem esset si primus recepisset pensionem ad exclusionem secundæ procedit proxima conclusio, ut si nulla pensionis reseruatio ipso iure & ab initio, eo ipso non ope exceptionis.

5 *Vtrum autem sit nulla † pensio ipso iure uel annullãda ui exceptionis dubitari potest, nam in terminis d.c.mandatum secundæ literæ non annullantur, nisi uigore exceptionis grauaminis competentis ecclesiæ grauatæ ut firmat indistinctè ibi Abb.licet Ioã.And.& But.distinguant & Ioan.de Imo.dicit quod secunda gratia intelligitur conditionaliter si primus nõ prosequatur, quo prosequente non ualebit, quia deficiet conditio & secundũ cũ est noua consideratio in materia.& Fely. in c.capitulum iij.col.in uer.literæ de rescrip.sequitur Abb.ut capitulum excludat alium recepto uno, non per uiam nullitatis sed exceptionis grauaminis, sed quicquid sit in terminis d.c.mandatũ teneo quod sit nulla à prin.quoniã ut est deductũ hic est defectus intentionis, & gratia subreptitia, ergo nullitas ab initio ut Abb.sentit in d.c.quod quãdo gratia est subreptitia dicitur ipso iure nulla & in d.c.capitulũ ij.col.inquit q̄ subre*

ſubreptio in beneficialibus uitiat ipſo facto & in c. ad audientiã ij.eo.ti.c.ij.de fil.preſby.in vj.& ibi etiã glo.ac Io.An. *& alij ita in penſione per iura ſuperius allegata.ſtãt enim alia fundamenta ultra motiuum d. c.mãdatũ pro nullitate eo ipſo.* Itẽ *poteſt aßignari diuerſitatis ratio,quia quod grauetur eccleſia ſeu collator in admißione duorum non eſt onerare beneficium in onere aliquo ſeu ordinariũ collatorẽ dũtaxat,qui non cõfert ſecundum,& ſic non utitur fructu cõferendo,cum*
6 *collatio † beneficiorum cõputetur inter fructus inquit glo.in c.cum olim de maio.& obe.quia cõferre eſt quidã fructus iuris cõferendi,ſicut electio iuris eligendi, dicit* Abba. *in c. cum olim de cauſa poſ.& proprie.j.& ij.col.& quãuis neceßitetur cõferre,nec utatur liberalitate in cõferẽdo l.cũ de indebito.ff.de proba.utitur tamẽ in ei conferẽdo ex quo nõ cogitur magis huic quã illi no.gl.c.in relatũ de præbẽ.& facit c.duobus iũct.gl.in uer. teneãtur de reſcrip in vj.et talis collatio dici põt donatio & liberalitas,qñ motu ꝑprio, & is cui ſit naturaliter aſtringitur cõferẽti c.poſt electionẽ de cõceſ.præb. & ibi* Abb.*in prim.l.ſed & ſi l.§.conſuluit.ff.de pet.hære.& in hoc ſolo grauatur ordinarius, ꝙ eſt parui præiudicij, & qñ poßit excipere & nõ excipit, ſibi imputet quodcũq; eſſet præiudicium reſpectu perſonæ ſuæ,at in caſu concluſionis res ipſa ſeu fructus nimiũ onerarẽtur, quia multiplicaretur onus & ſeruitus ſuper eadem re,unde caſus ſunt diuerſi l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acquir.poſ.*Nec *ob.ſi habens*
7 *† beneficium nollet excipere ſed utranq; penſionem ſoluere,quia licet poſſet ſibi præiudicare ſoluendo de parte, quæ deductis deducendiſ de iure ei contingeret, etiam ſi nil tale debeat caueniens cum materia de transla. non tamen eccleſiæ, nec beneficio ut remaneat onus & beneficium dicatur eſſe ſeruum,*

cum tantum sit procu.non dominus c.ij. de dona. Item nec his quibus proportione redditus beneficiorũ sunt aßignati et debiti, prout sunt pauperes & fabrica ecclesiæ quibus debẽtur duæ partes & una episcopo de oblationibus & prouentibus ecclesiarũ c.de redditibus c.quatuor autẽ xij. q. ij. quarta autẽ clericis pro singulorũ meritis diuiditur, sicut bona olim serui facti presbyteri ab intestato decedentis in quatuor partes diuiduntur c.sancto cõcilio de suc.ab intes.unde nullo modo dicendũ quod poßit uelle soluere secundã pensionẽ in istorum præiudiciũ, quia etiã de portione sua si superior uellet posset cõpellere ad expendendum utiliter.non ad iactandum et perdendum fructus beneficiorum, ex quo eorum esse debet bonus administrator ac dispẽsator non iactator, maximè in alterius præiudicium, donare autem est perdere ut in d.c.ij.& in l.cõtra iuris de pac.l.filiusfami.ff.de dona.cum si.

IIII. Decis. SVMMARIVM.

Conclusio proxima procedit etiam si secunda pensio transferatur tempore quo iam cessauerat prima, etiam viuente eo qui secundæ consenserat & nunquam cõtradixerat. Vel sic Secũda pensio quæ de prima nihil dixit, ita eo ipso non valuit quod extincta prima etiã vigore facultatis transferendi denuo validè cõstitui nõ potest. Vel sic, Facultas transferendi pensionem intelligitur de valida, Vel sic, Pensio quæ ab initio nulla fuit, non reuiuiscit si cesset causa nullitatis, nisi superueniret causa confirmans.

EPITOME.

1 Pensio secunda cum facultate transferendi reseruata non faciens mẽtionem de prima, si translata sit post obitum eius cui erat reseruata prima, an sit nulla vel annullanda?

Pensio

2 Pensionem non soluens non censetur priuatus, nisi creditore volente.
3 Rescriptū gratiosū quāuis nō faciat mētionē de primo valet & tenet.
4 Pensio excedens medietatem non est nulla, sed reducibilis.
5 Pensio si ab initio nulla fuit non reuiuiscit, licet cesset causa nullitatis.
6 Papa non vult nec intendit onerare fructus beneficiorum, licet possit sine consensu beneficiati.

DECISIO IIII.

Habui postea causam Zamorē. pensionis 50. duc. 1519. de mēse Decēbris quā Cōstantinus de Castillo dicebat
1 *nullam † quia de anteriori. xlij. ducatorum mentionē non fecerat G. de Villareal in cuius fauorem fuerat translata. secūda asserebat ope exceptionis annullandā, & quia prima euanuerat per obitum eius cui erat reseruata ante trāslationē, & uiuo adhuc Didaco del Castillo qui secūdæ cōsenserat, & nūquā cōtradixerat & ex cuius cessione Constantino de beneficio dictis pensionibus grauato prouisum fuerat, quod cessare debuit exceptio super eo fundata cessante grauamine, sicut in sim. si cessat defenditur sententia & tollitur appellatio l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patr. c. cum cessante de appel. quasi Didacus casu quo potuisset debuisset uia exceptionis petere annullari, & cū eo nihil excipiente prima cessauerit secunda nequeat impugnari. Constantinus aūt nō poterat ut dicebatur allegare nullā tēpore Didaci possessoris, ex quo consenserat c. ueniēs cū ibi no. de trāsac. l. pe. C. de pac. nō etiā ut successor cùm non successisset in grauamine quo deficiēte deficere uide*
2 *tur nullitas. Itē nō soluēs † pensionē sub pœna priuationis nō censetur priuatus, nisi creditor uoluerit. Idē in emphiteuta, recipiendo enim creditor sine protestatione sibi præiudicat, & aliàs declarādo nolle debitorē esse priuatū primum obseruat Rot. secūdū q; est opti. argumētū. primò patet in l. ij. cū gl. & ibi doct. C. de iure emphi. & in c. potuit loca. cum materia & discurro ad saturitatem in alia decisio. Vbi utrunque postea*

 fuit

fuit firmatum & incipit, apertißimi iuris est cũ duabus seq. ad hoc quia in terminis c.cæterum de rescrip.rescriptum non est ipso iure nullum,sed annullandũ ut per doct.ibi cõmuniter & gloss.& doct.in c.ad audiẽtiam eo.tit.Præterea ponamus q̃ Didacus extinxisset primam pensionẽ,certe successor eius onus extinctum allegare nõ potest,regula non præstat impedimentũ de reg.iur.in vj.Vlterius cõtra nõ est primus pẽsionarius,sed secũdus cui prima cessat noua cõstituitur,qui potest dici primus & solus attenta cessatione antiquæ pensionis & extinctione secundæ,qñ fit translatio & noua cõstitutio. unde nõ surripuit in aliquo quod poßit ei obijci.Cæterũ literæ
3 *gratiosæ † ualent,quãuis de primis non dicãt secundũ Abb. in c.in nostra ulti.col.in uer.credo ubi etiã Felyn.ij.col.de rescrip.qui in c.ex tenore eo.tit.plura cumulat q̃ de actu nullo seu qui potest annullari non est necessaria mẽtio.Itẽ si reser-*
4 *uetur pensio excedens † dimidiã partem fructuũ beneficij non dicitur nulla,sed debet reduci reformari,ne excedat tertiã aut dimidiã iuxta consuetudinem curiæ prout Ludo.secundũ unã opi.sentit consil.ccclxix.Idem ergo si utraque non excedebat ut in totum ualeat aliâs reducatur.Sed contrarium fuit cõclu-*
5 *sum & faciunt deducta in proxima cõclusi. † & illud q̃ cessauerit pensionẽ nõ ob.quia effectus nullitatis secũdæ pensionis erat cõsummatus stãte prima & regula d.c.cessante ꝓcedit in effectu nõ cõsummato inquit Bar.in l.pluribus. §.fi.de uer.obli.& in l.titia.§.imperator ult.col.ff.de leg.ij.& But. in c.sane de renũci.j.col.& in c.ij.de biga.non ordi.Nam cum secunda à principio fuerit nulla actus nullitatis dicitur perfectus,quia nil aliud ad nullitatẽ exigit,nisi existentiã primæ de qua mẽtio facta nõ fuit nec aliqd facit cõsensus Didaci cũ taciturnitate,qa si sibi potuisset & uoluisset præiudicare nõ suc-*

cessori

cessori aut beneficio c.ueniens de trāsac.& c.cum uenissem de insti.cum ibi no.Illud de creditore & emphiteuta nō ob.quia pendet à uolūtate eius cuius fauore est apposita pœna,hic totum uel magis à uoluntate superioris,ut patebit infra,quod in emphiteuta & creditore,ita sit dico in allegatis decisionibus ubi plura,ad hoc cōsidero fundamēta,materia autē d. c. cæterum procedit in literis ad lites nō in gratiosis,in quibus inducitur ab initio nullitas, Quod est dictū de literis cassatis non habet similitudinē,quia supposita inualiditate secundæ ad ualiditatē translationis seu nouæ reseruationis extinguendo primam requiritur consensus obtinētis beneficium,super quo est regula cancellariæ quod aliter literæ non expediētur, & sine
6 quo cōsensu † Papa licet poßit,non uult,nec cōsueuit onerare fructus beneficiorū,nisi ex certa scientia id agat.Citra certam scientiā etiā exigit causam, sine qua nō cōcedit, q; transeat ad successorē,& hæc cōsuetudo Papæ & stilus curiæ attenduntur l.uel uniuersorū.ff.de pig.act.c.ex literis de cōsti.Bisignet in antiquiori. v.decis.de rescri.& Fely.in c.in nostra xx. cor. eo.ti.sed Cōstantinus non cōsensit,nec refragatur quod translatio fit in uim consensus Didaci super secunda pensione præstiti,quia responsum est quòd non potuit præiudicare beneficio nec successori.Nec ob.qd' onus extinctū allegari nequeat quia data nullitate secūdæ ab exordio nihil ad rumbū si postea cesset prima,& si grauamē & causa nullitatis,ex quo à principio nōn ualuit,nec ex post facto conualescit reg.non firmatur de reg.iur.in vj.nec si ualuisset & fuisset extincta reuiuisceret l.qui res.§.arram.ff.de solu. nisi ex nouo cōsensu obtinentis beneficiū & Papæ reseruantis. Nec ob.etiā q; quando ex post facto cessat impedimentū,& adest cōsensus saltē tacitus & uerisimilis,tūc actus ualet prout ex nūc,ut dicit glo.in

d.reg.non firmatur quia negatur q adsit consensus partis, cũ nemo præsumatur & c.l.cum de indebito.ff.de prob.c.super hoc de renunt.nec partis consensus sufficeret ut cõualesceret, quod fit per subreptionẽ c.cũ olim iunc.gl.ubi etiã Abb.ante pen.col.de re iud.& ibi secundum Inno.literæ quæ sunt nullæ ipso iure non conualescunt ex consensu aduersarij superueniẽ te,cùm ualiditas non dependet ab eo,sed à facto superiorum. Papæ aũt consensus non adest qui sine consensu obtinẽtis beneficium non reseruasset,nec sine causa ut supra respectu succesforũ,& ideo Dyn.in d.regu.dixit q qñ solũ cessauit causa impediens,& non superuenit causa confirmans procedit ipsa reg.ut l.inter stipulãtẽ.§.sacrã.ff.de uer.obli.cũ alijs quæ allegat & idem Oldr.cõsi.cccvj.& ut est dictum causa confirmans est noua reseruatio Papæ cum cõsensu partis & causa. Lud.in allegato consi.primò firmat pensionem esse nullã,& esto sine præiudicio,q in una sola pensione daretur ualiditas usq; ad dimidiũ,hoc esset quia pars cõsensisset,& Papæ intẽtio nõ deficeret usq; ad summam,quæ ex stilo reseruari solet. in secũda uerò pẽsione deficit omnino cõsensus & Papæ mẽs aut saltẽ ultimũ,ut ex adductis in ista & in pxima decisione. quoniã in prima Papa usq; ad dimidiã,si in tãto esset, cõsiderat partis consensum & causam,ut ad successores transeat, & si excedat,reducitur propter stilum defectu intẽtionis Papæ ad alia.in contrarium satis ex prædictis patet responsum & diuersitas casuum,& ita declaraui pensionem nullam.

De Reseruationibus.

Primæ Decis. SVMMARIVM.

Valida est prouisio à Papa motu proprio facta

cta per literas reseruationis non obstan. moderno concilio Lateranen. inhiben. quod ad alicuius instan. reseruationes beneficiorum minime concedantur. Vel sic, Reseruatio proprio motu concessa efficax est non obstan. constitutione quae annullaret concessam ad instan.

EPITOME.

1 Motus proprij quando continent reseruationes, an videantur mendicanti? & nu. 3.

2 Probari potest per testes certa scientia Papae, necnon qualitates & circunstantiae gratiarum.

4 Gratia concessa motu proprio, si reperiatur, quòd pro ea sit supplicatum, quomodo sit accipienda?

5 Motus proprius, licet non ampliet viuificat tamen gratiam.

DECISIO PRIMA.

ABEBAT Card. Campegius ante Cardinalatũ multorũ beneficiorũ reseruationẽ proprio motu factam, opponebatur ꝙ non ualebat obst. moderno Lateranẽ. cõcil. prohibente reseruationes cõcedi ad instan. ꝙ aliqui ex dominis tentabãt ex eo, quia ut plurimũ hoc tempore conceduntur ad preces unius aut plurium. raro autẽ proprio motu pro quibus facit l. nã ad ea. ff. de legi. quasi Papa respexerit ad id quòd frequentius facit, non ad ea quae raro, & idẽ nos attendere debeamus arg. c. super literis in fi. de rescrip. & quia regulae sumũtur in iure ab his quae frequẽtius cõtingunt

1 *l. suus quoq;. §. puto generaliter. ff. de haere. insti. item † quia isti motus proprij cẽsentur mẽdicanti ut notũ est, & saltẽ largè dicitur impetrans gratiam motu proprio habẽs secundum Car. in cle. unica ult. col, de cõces. praebẽ. praeterea quia omnes reseruationes uidemus expediri motu proprio ꝙ princeps nõ ignorat, ergo locũ debet in eis habere cõciliaris inhibitio, ne*

aliâs

aliâs sit superuacanea ac elusoria, & frustra mēbranas occu-
pās potius uerbis quā rebus edita l.iiij.ff.de usur.c.solite cir-
ca fi.de maio.et obe.xix.di.c.si romanorū l.si prætor de iudi.l.
fi.ff.neqd in loco pub.l.ij.in fi.C.cōmu.deleg.c.cōmissa de elec.
in vj.& quāuis papalis gratia sit probanda per literas certa,
2 tamē scientia † potest probari p testes Egi. decis.dccxlvj. &
idem de circūstantijs, qualitatibus, & accidētibus gratiæ, uo-
luit Rot.de rescript.xxvij.in no.licet super probatione motus
proprij sint opiniones de quibus ibi, & de prædictis etiā per
Archi.Io.An.Domi.et Phil.Frāch.in probem.vj.circa fi. Sed
3 maior † pars cōtra etiā supposito quod ad instan.cōcessæ nō
ualerēt, super quo in alia decisione dico, quid sentio de intel-
lectu concilij incipit, inter cætera ex quo sumus in claris cùm
tenor literarū dicat.motu pprio nō ad tuā uel alterius pro te
nobis oblatæ petitionis instantiā, sed de nostra mera liberali-
tate, & ab eis nō debemus recedere l.ille aut ille.§.cū in uerbis
l.nō aliter deleg.iij.nec interpretatio debet esse contra sensum
uerborū ita apertū l.j.C.de lib.præte.& qa phibitioni cōcilij
non cōueniunt uerba nec mens eo casu succedit l.iiij.§.totiēs
de dam.infect.l.hos accusare.§.fi.ff..de accus.c. indēnitatibus
in fi.de elect.in vj.Papa enim certus est de facto suo l.fi.ff. p
suo c.ab excōmunicato de rescrip.cū ibi not.& ex eius uerbis
resultat clara & certa probatio cle.j.de prob.quibus etiā sta-
retur in facto mixto ut ibi not.unde in isto casu certo cessant
cōiecturæ l.cōtinuus.§.cū ita.ff.de uerb.oblig.ad hoc tex.ex-
pressus in c.si motu proprio de præbē. in vj.ubi nō dicitur fa-
ctū motu pprio, nisi quādo exprimitur.ergo qn exprimitur
non est dubitandū, nec semper est uerum q ad instantiam con-
cedantur, cum pro multis beneficiandis cogitent principes nō
interpellati, & eis prouideāt ex mera liberalitate ut not.ele-
gans

gans glo. super uer. reseruamus in extrauagan. execrabilis de præbē. & dato q uideamus reseruationes formari motu proprio, nihilominus possent aliquæ aliter expediri, & totū pendet à uoluntate Papæ uidemus enim q in supplicationibus ad instantiā quādoq; ponitur clausula reseruationis absq; clausula motu ꝓprio, & satis est q contra cōstitutionē non sit gratia cōcessa, quinimo dicit Bal. in c. nisi specialis de offi. lega. q si in eadem gratia reperiatur supplicatum ab aliquo & concessionē factam motu proprio accipimus causam in potētiori capite motus proprij pro quo l. quæritur. in arg. ff. de stat. ho. quoniā in his non est repugnātia, & uidetur proprius motus
5 *præuenisse supplicationē, ita q uiuificatur † gratia p clausulā motus proprij, q est dicere secūdū Bal. ibidē q motus ꝓprius, & si non ampliet uiuificat tamē ut de obreptione dici nō posset cle. si Romanus de præben. & q motus proprius designat ad nullius petitionē factum, & per hæc firmatur decisio & tolluntur contraria & ita 1520. de mense Maij iudicaui.*

II. Decis. SVMMARIVM.

Gratia reseruationis beneficiorum cum suspensione quaruncunq; gratiarum exceptis nominationibus regijs, intelligitur de nominationibus validis non de reuocatis. Vel sic, Per clausulam præseruantem nominationem alicui concessam non suscitatur nominatio reuocata, nec de nouo concessa videtur.

EPITOME.

1 Animus continuandi possessionem si prius quis non possideret, inducit nouam acquisitionem.
2 Clausula præseruans non operatur, nisi circa actus validos.
3 Clausula præseruans conseruat ea quæ viuunt, sicut clausula non obstā. tollit

tollit inualida non valida.

4 Princeps an habeat in promptu iuris scientiam?

DECISIO II.

Concessa erat à Leōe x. nominādi facultas ad bñficia Regi Poloniæ cuius uirtute Rex ad uacatura nominauerat, post nominationē nominādi facultas per reg. cancellariæ fuit reuocata, postea orator dicti Regis episcopus Plocē. pro persona sua obtinuit reseruationē cum suspēsione omniū gratiarum, exceptis nominationibis præfato Regi cōcessis, post istā reseruationem uacauit beneficium, fuit dubitatum corā dño. Cam. de Ballionibus de mēse Octo. 1 5 2 0. an deberetur nominato à Rege uel oratori, & tres domini dicebant tentari posse q nominato, & q staret nominatio eo motiuo, quia ani-
1 mus † cōtinuandi possessionē inducit nouam acquisitionem, si prius quis non possideret secundum Bar. Bal. Ang. Imo. & magis cōmuniter doct. in l. iij. in princi. ff. de acqui. pos. ubi etiam Alex. & Ias. dicentes q ea quæ fiunt ad conseruandum, operantur etiā nouam apprehensionē & inductionē l. ij. C. eo. ut in d. l. si in uenditione. C. com. prædi. cū alijs adductis per eos sed in reseruatione præseruantur nominationes, ergo uidētur inductæ. Secundò potest pro hac parte dici quando res habuit aliquod principium, quamuis superuenerit reuocatio, non dicitur omnino falsum ob ueritatis primordium l. cum filius. §. hæres. ff. de leg. ij. nimirum si de facili resumat uires ut not. in l. quòd ab initio. ff. de reg. iur. & c. nō firmatur eo. ti. in vj. quod initium inspicitur, quia & si ea quæ ab origine nō ualent non conualescant, secus est in ualidis quāuis annullandis. itē si solo temporis tractu aliquid non conualescit l. obligationum fere. §. placet. ff. de acti. & oblig. reuiuiscit tamen ex consensu superuenienti tacito seu expresso ita post glo. in d. c. non firmatur

tur inquit Cal.conf.ij.de const.in proposito autẽ uidetur succedere cõsensus Leonis præseruantis nominationẽ regiam,qui de regula reuocante tanquã de facto proprio notitiã præsumitur habuisse l.fi.ff.pro suo c.ab excõicato cũ ibi no. de rescri. Fely.c.in nostra v.cor.eo.ti.præcipuè quia à die regulæ usq; ad reseruationẽ semestre tantũ effluxerat et memoria recẽs ui debatur.Præterea supposita scientia frustra præseruando exciperet nominationẽ Regis,nisi denuò concederet disponendo in ea parte aliquid ualidè,aliâs superuacaneè mẽbranas occuparet l.si quãdo.ff.de leg.j.c.si Papa de priuil. in vj. l.idẽ Vlpianus.ff.de excu.tut.l.quidam cõsulebãt.ff.de re iud.c.solite de maio.& ob.cum simi.Sed maior pars tenuit cõtra,& pro ista parte fuit pronunciatum,& ego cum ea cõcurri per tex.
2 in c.dudum ij.de elect.circa fi.ubi dispensatio in simi.† nõ operatur retentionem nisi eorum quæ ualidè tenebantur & aliud non inducit ad idem c.si gratiose de rescri. & c.non potest de præben.in vj.item clausula excipiens nominationes intelligitur de ualidis,& quæ possunt sortiri effectus non de sublatis l. pen.§.docere.ff.ne quis eum qui ius uo.est ui exi. c. qualiter de pac.c.ueniens de cler.nõ resid.unde pertinẽter dicit Abb. cõs. xcviij.j.uo.nõ posse dici gratiã,quando fit concessio fructuum sub cõditione si alia super eisdem nõ præcessisset quæ præcesserat,sed non ualebat qñ Papa respexerat ad gratiã quæ ualuisset.nã nec de rescripto nullo aut annullãdo est necessaria mentio gl.in c.nõnulli de rescrip.in c.j.de lit.cõte.in vj.Fely.plura cumulans in c.ex tenore in uerbo rescripto de rescrip.clau-
3 sula enim † perseuerans ea quæ uiuunt conseruat ne eis præiudicetur.sicut clausula non obstantibus tollit inualida non ualida,& quæ de facto obijcerẽtur remouet non quæ de iure. nã qui præseruat respicit ad ea quæ subsistunt,qui remouet pro

L effectu

effectu gratiæ reijcit quæ de iure non tenetur ut supra, & per eundem Fely. in c. causam quæ in uerbo non obstan. eo. tit. & Abb. de clausula contradictores in c. pro illorũ post gl. de præ ben. nec Papa uoluit conseruare id quod nullum poterat sortiri effectum, cùm nec reseruationi præstaret impedimentũ regula nõ præstat de reg. iur. in vj. sententia etiã & exhæredatio de ualidis intelliguntur l. iiij. §. cõdemnatum de re iud. l. nõ putauit. §. non quamuis. ff. de bon. pos. con. tab. ubi Bar. not. quod quãdo dicitur de mandato procuratoris accipitur de ualido & aliâs de habilibus ac potẽtia iuris cõmoda l. ut gradatim de mune. & hono. l. nepos proculo. ff. de uerb. signi. & licet exceptio firmat regulã in nõ exceptuatis l. nam quod liquide. §. fi. ff. de pen. leg. in auct. de nõ alie. aut permut. §. autem. col. j. c. in nostra de sepul. c. ij. de coniug. lepro. nõ tamẽ ampliat eam l. generali. §. uxori de usuf. leg. & ibi Bar. & per eundẽ in l. quæsitum. §. deniq;. ff. de fide instr. cum eius officiũ sit remouere & excipere secũdum Io. An. in c. fi. de lit. cont. in c. exceptionẽ de reg. iur. in vj. Bal. in l. actione. C. de transac. Fely. in c. quoniam frequenter prima & secunda col. in prin. ut lit. non conte. cum ergo ueniat ad diminutionem non operatur argumentum, minus aliquid nouum inducit l. legata inutiliter. ff. de addi. leg. facit quia intentio propriè est illa quæ ex uerbis colligitur l. nõ aliter de lega. iij. l. labeo. §. idem Tubero de sup. leg. l. iiij. §. totiens. ff. de dam. infec. est præseruare nõ de nouo dare, ita quod ultra non opratur l. non omnis. ff. si cer. pet. quinimo nec consummatio in forma cõmuni aliquid noui tribuit, sed solum conseruat priuilegiũ c. inter dilectos de fi. instru. & c. cum dilecta de confir. uti. uel inut. facit optime quod dicit Anch. in c. ij. de offi. uica. in vj. quod potestas concessa uicario faciendi ea quæ episcopus potest excepta beneficiorum collatione, non

inducit q possit alia quæ non ueniunt in generali concessione seu mãdato, & alij hoc sequũtur ut refert. Fely.in d.c.quoniã frequẽter ij.col.quicquid contra sentiat Domi.in c.qui ad agẽdũ de procur.in vj.Itẽ res extincta semel amplius non reuiuiscit, nisi princeps sciens & uolens de nouo cõcederet l.qui res §.aream.ff. de solu.non ob.l.ij.C.eo.quia ibi ex approbatione partiũ nõ approbatur sentẽtia diuisionis ut sentẽtia.Sed habet uim cuiusdã contractus quasi partes fecerint contrahendo id quod continebatur in sententia ita Barto.in l.unica.C.qui pro sua iur.iudi.dar.dari'ue poss.& Abb.in c.dilecti de arbi.& in c.significasti de fo.cõpe.ult.col.& in.c.j.de re iudi.col.vj.ad l.si in uenditione responde quod si uenditor ibi specificauerit certam personã, non potest seruitutẽ alteri constituere quin teneatur ad interesse.unde nõ dicitur inducta, nec cogitur nominato præcisè cõstituere et hoc modo nõ faceret cõtra, esto sine præiudicio ueritatis quod nõ instari posset apud principẽ, ut ratione præseruationis eandẽ nominãdi facultatẽ induceret, uel secundò dicas quod secũdũ Pau.de Cast.ibi requiritur qd' uerba de seruitute fuerint assertiuè prolata, & in casu de quo agitur quod ex certa scientia Papæ cũ uoluntate inducendi denuo, nec in dubio obstẽt fundamẽta pro cõclusione adducta, sed nõ est clarũ q Papa pro certo sciret, quãdo præseruauit quibus die mẽse & anno dederat Regi facultatẽ nominãdi, & si reuocationẽ per regulã haberet mente nõ tamẽ an, & quãdo innouasset, ex quo sunt facti & ne dũ in talibus uerum
4 etiã in rescriptis † nõ præsumitur habere scientiã iuris ita propriam propter multitudinẽ rescriptorũ quæ concedit, inquit Felyn.in d.c.nonnulli de rescript.in ij.regula.col.dicere igitur non possumus quod sciens & prudens de facultate nominandi de reuocatione, & an iterum cõcessisset uel non, ac de temporibus

poribus de nouo cōcedere uoluit, & per hoc respondetur ad iura quæ in materia præseruationis allegari possunt quando operaretur inductionē, & sumus in eo qui potest inducere de quibus per Moder. in d.l. iij. in princi. de acquir. possess. maximè attēto more principis qui similes nouas concessiones pro paucis & deliberatè facere solet, & tunc non per unā clausulā exceptiuā in gratia tertij apposita, sed per supplicationes breuia aut literas plūbatas, & iste stilus declarat mentē principis l. uel uniuersorū. ff. de pig. actio. c. ex literis de cōsti. Fely. in c. in nostra in. xx. corre. de rescri. Tertiò esto sine ueri præiudicio q possset cōsiderari exceptionē inducere nō procederet in isto casu in quo sumus in odiosis c. quāuis c. cū in illis. §. cū autē de prebē. in vj. quoniā ut dicit Abb. in c. ad audiētiā de cler. nō resi. illud quod exceptio firmat regulam non habet locū in materia restringibili & Fely. colligit in d.c. quoniam frequēter ij. col. & limitatione, facit quia dictiones præter & nisi, sunt exceptiuæ l. si ita quis legauerit quod ibi Bal. de leg. j. & præter sui natura excludit ut ibi & in l. nullā. ff. de diuor. & Inno. in d.c. dudū in fi. & licet quādoq; ponatur exceptiuè quādoq; implicatiuè, tamē ubi sumus in casu odij uitandi non implicat secundū Bal. in d.l. actione. C. de trāsactio. & si gratia esset motu proprio omnino præiudicat ordinariæ potestati, & dicitur odiosa ad glo. in c. præsenti de off. leg. in vj. nō obst. q etiā uisus esset uelle innouare nominādi potestatē sublatā pro suo Rege, quia solū agebat ei non displicere præseruādo, quādo. s. staret nominādi facultas, aliâs bona & uiua nō mortua & sublata, quo casu solius principis est ut resurgat p uias & formas de quibus est dictū, si inspiceretur animus oratoris potius præsumeremus, q mortuā nominationē in præiudiciū gratiæ suæ uoluisset suscitare ar. l. iij. ff. de mili. test. l. qđ fauore.

fauore.C.de leg.cũ charitas,quãdo nihil tollit regi quod uale ret sibi sit ꝑximior l.præses.C.de ser.et aqua c.nisi specialis de aucto.et usu pal.gl.in uerbo cõsouemus in c.quoniã de im=mu.eccle.in vj.ad illũ q́d' ex tacito etiã cõsensu res ipsa resur=git responsum est p d.l qui res.§.area & quod exclusa certa scientia Papæ nullus adest cõsensus,nec est uerũ oratorẽ iuri ad rẽ sibi præiudicasse,si cõcurrebat cũ eo nominatus. forsan ex eo q̃ à Papa fecerat aut poni passus fuerat clausulã exce=ptiuã nominationũ,ex quo tali iuri de facili renunciatur c.ad audiẽtiã secundo de rescrip.ubi docto.quia ex prædictis plene est responsum.& quod nõ tenet non impedit d c.non præstat. Nec propterea inferretur renunciatio iuris ad rem.

III.Decis. SVMMARIVM.

Beneficia quæ Leo x.in sua regula generali=ter reseruauit in sex mẽsibus uacã.& vacatura di=cũtur generaliter nõ specialiter reseruata, & vi=dẽdũ quæ sit generalis quæ specialis reseruatio?

EPITOME.

1 Reseruatio inducta per regulas,est generalis non specialis.
2 Regulæ cancellariæ quando conficiuntur, qui conueniant in earum confectione?
3 Reseruatio specialis quæ sit?& nu.4.
5 Reseruationes an sint odiosæ?
6 Verba si vulgariter proferantur & in latinum reducantur,secundum iuris dispositionem intelligi debent.
7 Reseruatio generalis quæ sit?

DECISIO III.

COncesserat Papa Maximiliano Romanorũ Regi pote statẽ porrigẽdi preces ad quæcunq; beneficia exceptis generaliter reseruatis, successit regula reseruans generaliter omnia beneficia in Ia.Mar.maio.Iulio Sep.& Nouẽbri uacã=tia seu uacatura,uacauit uicaria uocata elemosinaria in eccle.

Argētina, preces fuere porrectæ ꝑ Clemēte q habuit possessionē. Henri. apostolicus dicebat nō ualuisse precū porrectionem in uicaria ex quo uacauerat in mēse reseruato per regulū, & sic erat reseruata generaliter, fuit dubitatū coram domi. Barto. de Petrasancta qui sæpius proposuit de mense Noueb. 1515. an reserua. inducta per ipsam regulā esset generalis, ut prouisus apostolicus prætendebat, uel specialis, prout precarius asserebat? & post plures dispositiones in Rota, & uerbū etiā in signatura gratiæ factū quod fieret declaratio ubi nihil fuit determinatū. Rot. pro maiori parte conclusit reseruatione

2 *nē esse generalē, † & hæc pars mihi placuit. primò quia id sonat uerbū generaliter in quo nulla est dubitatio l. ille aut ille. §. cū in uerbis. ff. de lega. iij. secundò quia hanc interpretationē facit Papa in secunda regula & in tertia in crastinū assumptionis. nā in secūda dicit, itē reseruauit specialiter omnes ecclesias etiā patriarchales, episcopales, archiepiscopales, necnon omnia monasteria uirorū ualorē cc. flo. aur. excedē. in tertia uerò dicitur, item reseruat generaliter dispositioni suæ oēs dignitates maiores post pontificales, non est autē dicendū qđ in principe & eis aßistentibus in edendis regulis cadat ignorātia proprietatis uerborū, cum habeat iura in scrinio mētis l. omniū. C. de testa. c. j. de consti. in vj. quoniā potius tenendum firmiter quod nihil superfluū apponat, nec uerbū aliquod sine ministerio l. j. ff. ad muni. §. quibus in j. cōsti. C. & in probem. decreta. Bal. in rub. C. de emp. & uend. q. ix. & in l. j. post glo. ff. quod met. causa, nec admittendū quod eodem die, & uerborum contextu, & in eadem materia sub uerbo generaliter intellexisset de speciali uel econtra, aut de omnibus, quòd essent eiusdē naturæ, quia supfluè alterū apponeretur imo magnam dubitationē induceret, quod sub uerbo specialiter reseruamus*

conclu

concluderetur generalis seu econuerso cõtra l.iiij.ff.de usur. c.solicite uer.q aũt iũct.gl.de maio.& ob.xix.di.si Romanorum,saperet enim uel superfluitatẽ,ut est dictũ,uel errorẽ sicut dicitur de testatore in l.si quis in fundi uocabulo.ff.de leg.j. l.si in nomine.C.de testa.q in principe nefandũ esset asserere, qui in editione regularũ nõ decipitur minori intelligentia, in quo casu cessaret præsumptio d.c.j.de cõsti.secũdũ glo.xxiij.
2 dist.præterea † ex quo cõueniũt ad eas abbreuiatores de maiori præsidentia,duo auditores Rotæ antiquiores,totidẽ aduocati ac procuratores magis docti & practici cum alijs, propter quos dicitur principẽ nõ posse in iure decipi,nec tũc etiã uadit uenatũ ut secũ non habeat sapiens quo tẽpore siqd statueret posset errare inquit Bal.in l.præscriptione.iiij.col.C.si cõtra ius uel uti.pub.& Fely.c.in nostra de rescrip.iiij.cor.iura nanq; quẽadmodum regulæ cancellariæ prædictæ maturè fiunt & deliberatè l.humanũ.C.de legi.c.ij.de elec.c.j.de pac. regula sicut lex debet esset manifesta,certa,& clara, ne aliqd per obscuritatẽ incautũ captione cõtineat c.erit aũt iiij.dist. c.abbate uer.hic autẽ sensus de uerb.signi.& per literarũ aut uerborum debitam consonantiam & cõsequentiam est explananda l.j.circa.fi.C.de uet.iur.enuc.& proculdubio incõsultè digesta,obscura,& captiosa esset,si sub uerb.generaliter acciperetur specialis,& etiã contra tex.in auct.de test.imperfec. §.nos igitur omnia col.viij.stemus ergo ppriæ significationi uerborũ,ne absurdũ sequatur q unũ uerbũ inducat aliud quã sonet l.fi.C.de usur.in auct.de nõ eli.se.nuben.§.cum igitur col.j.c.solitè post prin.cũ inferior de maio.et obe.aliàs ignorasset conditor uocabulorum naturam, facit quia à uoluntate Papæ pendet quòd reseruatio dicatur specialis uel generalis, sed ea est naturalis interpretatio uoluntatis, quæ ex uerborum su-

mitur to.ti.de uer.signi.ff.& .C.& in decre. l. Labeo uer.idē Tubero.ff.de supel.leg.c.ij.reqris de appel.et ibi Abb.colligēs ꝙ uerba dicta sunt ad omnē intentionē exprimēdā & sunt signa intentionis xxij. q.ij. is autē à qua interpretatione discedere non licet,nisi de alia disponētis mēte appareat l.nō aliter ff.deleg.iij.& si diuersum sensum à sono uocabulorū sensisset, utiq; dixisset,aut ostendisset in aliqua parte regulæ c.ad audiē tiam de deci.l.unica.§.sin autē ad deficientis. C. de cad.toll.cū igitur uerba sint aperta non recedamus ab eorū proprietate, ne uiolemus contra id ꝙ conditor sensit satis clarè per dicta
5 *uerba l pen.C.de lib.præter.cæterū † reseruatio specialis dicitur,quæ fit de certo corpore beneficij,& pro certa persona. Item quæ fit quo ad certū corpus beneficij seu beneficiorū,nō tamē pro certa persona secundum Gemi.cōsi. xij. & Rot. de præb.in anti.xxvij.sed regula Leonis nō.est de certis corporibus,nec pro certis personis.ergo generalis secundū istā cōsiderationē.Vlterius secundum pradic.in dictis locis beneficia officialiū & aliorū per extrauag.Io.xxij.ex debito & benedicti.xij.ad regimē dicuntur generaliter reseruata.idē ergo in reseruatis per regulā cum non poßit reddi diuersitatis ratio l. à Titio.ff.de uer.obli.ex quo tam reg. quā extrauag. ad regimen,& ex debito sunt cōstitutiones extra corpus iuris & tēporalis non ob. quod dicitur in d. decisione beneficia uacasse apud sedē,quia intelligitur uerū nō uacasse,sed per declarationem Io.xxij.factā in d.extraua. ex debito ubi declarat beneficia uacare apud sedē,ubicūq; officialis mori cōtigerit ibi episcopales,& quod uere extra curiā uacassent nō apud sedē,colligitur ex decisione quæ loqtur de beneficijs subcollectorū,ꝗ ut in plurimis colligūt in partibus,licet necessariò nō inferatur,quia potuisset mori in curia,sed si loqueretur de uera uacatione*

catione apud sedē de nō dubio fuisset casus stante c.ij.de præb. in vj.contra l.q. Labeo.ff.de carbo.c.cum in iure in parte decisa de offi.deleg & dū decis.allegat extrauag.intelligit iuxta eius declarationē dicendo de uacatione in curia l. Imperator de in diē adiec.Bar.in l.nō solū.§.liberationis.ff.de lib.leg.hāc partē tenet etiā gl.in regula.lxij.quod quāuis reseruatio indu catur per regulā,tamē si in ea dicatur quod Papa generaliter reseruat,erit generalis & ad decisionē xxj.de præb.in no.quæ uult q. specialis reseruatio dicatur inducta per regulas & generalis per d.extraua.ad regimē respondet,q. procederet quādo in regula nō esset uerbū generaliter.sed sine eo aut cū uerbo specialiter,& hoc modo cōcordat regulas,pro qua interpretatione facit,quia cancellaria quæ in istis est organū Papæ & à cuius obseruātia colligitur mens ipsius ad ea quæ Fely.no.d.c.in nostra xxviij.cor.dicit in expeditione seu ex eo q. familiaris uidetur aut N.Cardinalis seu officialis fuit generaliter reseruata examināt,unde ipsius attestationi standū cle.j.de pbat.l.fi.C.de leg.l.ex facto.ff.de uulg.et pup.c.cū uenisset de iud.& ita inquit de regula.lxij.sed cōtra prædicta faciunt dicta decisio xxj.& xiiij.in antiq.eo.tit. ac Mil.in uer.reseruatio in repertorio ubi habere reseruationē etiā specialē quæ fit per regulas,quodq; bñficia collectorū & subcollectorū sunt specialiter reseruata,prout etiā inquit decisio ix. de præbē.in no.ita fuisse determinatū in Rota & per dictū uicecancellariū pro solutione pōt dici,audiui à dño Angelo aduocato hic quod d.deci.xxj.loquitur de regula cācellariæ lxiiij. disponēte de beneficio uacaturo per cōtractum matrimonij,prout in ea ut tale beneficium non censeatur specialiter reseruatum, nec affectum,nisi sequatur matrimonium.quasi à contrario sensu arguendo l.j.§.huius rei de offic.eius l. inter socerum. § .cum

inter.ff.de pac.dot.& Papa mandãdo prouideri per contra-ctum matrimonij de uacaturo, uidcatur reseruare specialiter de certo beneficio uel habito respectu ad effectũ in euentũ ua cationis sit specialis,ex eo quia Papa reuocãdo speciales re-seruationes excipit eas,quarũ literæ per cancellariã expediri cõsueuerunt,puta per cõtractum matrimonij, ingressum re-ligionis & c.in quibus nõ datur uotum captãdæ mortis,prout aliâs in c.ne captãdæ de conces.præbẽ.in vj.cum exceptio fir-met regulã in nõ exceptuatis et sit de natura regulæ l.nã quod liquide.§.fi.de pen.leg.& in l.j.cum ibi no.de re. iu.& in hoc conuenit d.deci.xxviij.cum Gem.in d.cõs.scilicet specialẽ esse quæ fit de certo corpore beneficij ad hoc, quia si reseruatio-nes de certis beneficijs inductæ per regulas essent speciales,cẽ serentur oẽs reuocatæ,per regulas reuocatorias reseruationũ specialiũ, præcipuè qñ etiã reuocantur, mentales in quarum reuocatione requiritur mẽtio specifica,sicut in prouisione be neficij mẽtaliter reseruati etiã motu ꝓprio facta ad hoc ut ua leat secundũ hodiernã obseruãtiã,ut dico in alia decisione in-cip.mẽtalis reseruatio,& dicerẽtur tantũ exceptis à reuoca-tionibus illæ sup quibus literæ per cancellariã expediuntur,ut est dictum,& nõ illæ quæ sunt inductæ per regulas generales super quibus literæ per cancellariã expediri non cõsueuerũt, quo uerò ad regulã reseruantẽ beneficia collectorum, respõ-de q, olim debebat,esse absq; uerbo generaliter,aliâs cõtrariæ essent decisiones regulæ,& istud magis pro cõcordia creden-dum l.unica.C.de inoffi.dot.c.cum expediat de elect. in vj.sed ob.etiã quia lex nõ fit uerbis sed rebus l.ij.in fi. C. cõ.deleg.c. cõmissa de elec.in vj.nec interpretatio ex uerbis sumitur, sed potius ex causis & mente proferentis c.intelligentia de uer. signi. unde non tam proprietas quam materia uidetur inspi-

cienda

cienda, & propterea Mil. in uer. reseruatio iã dicto & Belléz. in trac. de chari. subsc. q. cxvij. dicũt quod ea est specialis quæ fit p regulas cõtra ius cõmune l. quod uero cõtra & l. ius singulare. ff. de legi. quoniã licet appellatione ac uerborũ conceptione posset dici generalis, tñ quo ad effectũ dicitur specialis, uel qa cõtra ius cõmune ut ait Mil. uel quia discrepet à terminis d. cõsti. ad regimẽ de quo aliquid Felyn. in d. c. in nostra v. corr. referẽdo dicta per Mil. pro solutione primo dico, non posse reddi bonã rationẽ diuersitatis inter inductas per regulas & extrauag. ut supra, secũdò quod materia est eadẽ aut similis quæ nõ potest causare maiorẽ, uel dissimilẽ effectum in una quã in alia, quia dicere reseruamus beneficia scriptorũ prout in cõsti. ad regimen & reseruamus generaliter beneficia collectorũ prout in reg. similia sunt cũ omnes sint officiales. Item quia Cal. cõsi. vij. de rescript. tenuit quod beneficia cappellanorũ Papæ & scriptorũ abbreuiatorũ & similiũ sunt generaliter reseruata & hoc probat regula. lxij. & ad illud qd' si fiat cõtra ius dicendũ nil tale fieri p extrauag. & reg. sed magis præter inter quæ est differentia ut not. in l. pacta quæ cõtra. C. de pac. nã non uideo quod canon expresse resistat etiã si non assistat, ex quibus cognoscitur, an sit præter uel cõtra ut ibi & in c. j. ad decimas de resti. spoli. c. j. cum glo. de prescrip. in vj. & per Bar. in l. sed et si lege. §. scire de pet. hær. l. cũ lex. ff. de fideius. l. cũ quis. C. de iur. & fac. igno. & si ex eo quod reseruationes

8 sunt † odiosæ tãquã præiudicantes ordinariæ potestati. & qd' per eas paratur uia ad uacatura. ideo restringendæ ut dicit gl. in c. præsenti de offi. leg. in vj. l. fi. C. de pac. c. ij. de cõces. præben. cũ si diceremus canonẽ resistere, & fieri cõtra iura nõ sequeretur, quòd esset specialis, qa idẽ esset fatẽdũ de inductis p extrauagan. cuius contrarium habetur in allegatis decisionibus,

bus,quinimo hoc attẽto nulla esset generalis, sed omnes speciales,nisi forsan qñ uere beneficiũ uacat in curia p d.c.ij.de præbẽ.in vj.quasi nõ intersit ordinarij tunc sed inductio d.c. est contra ordinariũ.Itẽ nõ cessat in ea ratio uiæ ad uacatura, & qñ infra mẽsem Papa non cõfert remouetur obstaculum, & fit restitutio ordinario c.statutũ eo.ti.& lib.q, est fauorabile l.si unus.§.q, & in specie.ff.de pac.& dicit Do.in d.c.statutũ inter extrauag.autẽ & regulas est similitudo iã dicta & in utriusq;,nisi allegentur & producãtur nõ iudicatur secũdũ eas.c.pastoralis de fid.instrum.& ibi Car.& Abb.& c.j. de re iud.ubi Fely.post alios et Bar.in l.cũ pbatis.ff.de re iud. ex quibus cõstat motiuũ Mil.& aliorũ nõ procedere & q, debemus inherere proprietati sermonis, & q, cõis intelligentia aduertit an dicatur q, gñaliter uel specialiter beneficia reseruẽtur,ad quã esset recurrẽdũ etiã in statutis & pœnalibus ac diuinæ scripturæ uerbis l.librorũ.§.q, tñ caßius.ff.de leg.iij.l. cũ delanionis in.§.asinã uer.opt.ff.de fund.inst.c.maiores de bapt.c.ex literis.j.de spons.& matri. Bart.in l.omnes populi in. v.q.prin.ult.char.ff.de iust.& iur.in l.j.de offi.pcu.cæs.ij. lect.iiij.col.in l.talis scriptura in prin.de leg.j.& l.j.in princ. ff.ad l.falc. Abb.in phem.decr.ij.col.cũ seq.c.j.de iud.col.pen.
6 & c.ex tenore in fi.de for.compe.nã & uerba † si uulgaria essent in scriptis redacta ac in latinũ deducta secũdũ iuris interpretationẽ,deberẽt intelligi inquit Bart.in l.si qs filiabus. ff.de test.tut.& qñ essent uerba grossa interpretãtur grosso modo ut Bal.in l.mãcipia in fi. C.de fur.qñ essent sermones in uulgari prolatione Alex.cõsi.v.iij.uol.refert Bal.dicere quod debemus eos interpretari secũdũ cõmunẽ usum loquẽdi. prolatos uero in literali sermone secundũ artẽ literarũ,id est secũdum cõmunẽ modũ loquendi literaliter,non secundũ usum loquendi

quendi uulgarem, allegat non per Cyn. in l. cum ante. C. de dona. ant. nup. & si aliter quam de generali sentiremus nõ ualeret quod dicitur de generali, quia non ualet, nec de speciali, quia nõ loquitur & incideremus in id q̃ habetur in l. ambiguo. ff. de reb. dub. Non ob. etiã q̃ illa dicatur generalis cuius iam est manifesta & notoria illa specialis cuius causa est secreta, & probabiliter ignorari põt ut dicit Mil. ubi prima quoniã secũ dũ hãc doct. nõ esset differentia inter inductas p regulas et extrauag. nõ enim est magis nota extrauag. ipsa regula cũ regulæ præsumũtur notæ, & in eis cõtenta de qbus Papa præsumitur recordari ad not. p Fely. in d. c. in nostra. v. corr. et alij habere æqualẽ aut minorẽ notitiã quã extrauag. ex quo in quolibet pontificatu renouantur illæ quæ in crastinũ fiũt. & quo ad alias publicatis in cancellaria cũ obseruãtia, faciũt q̃ habetur notitia & recẽs. Itẽ causa nõ põt cõsiderari potẽtior respectu notitiæ in extrauag. quã in regulis quæ de materia quotidiana eduntur & in Rot. ac signatura tã gratiæ quã iustitiæ sæpissimè adducũtur nõ ita frequẽter, nec de tã frequẽti materia extrauag. doctrina igitur Mil. solũ posset uerificari in reseruatione notoria d. c. ij. de præbẽ. in vj. propter decretum in corpore iuris & est unica secũdũ glo. in d. regu. lxij. tñ beneficia litigiosa possunt dici etiã reseruata, uel soli Papæ præseruata sicut in d. c. ij ex quo solus Papa de talibus ꝓuidere põt cũ decreto irritãti ut in c. j. & ij. ut lit. pen. eo. lib. Itẽ bñficia de quibus in c. præsenti de præbẽ. eo. lib. & si aliâs sint. eiusdẽ generis, & si decretũ sit in cõsideratione posset teneri, qđ reseruationes tam per regulas quã extrauag. inductæ essent generales, qñ haberẽt decretũ irritans absq; uerbo generaliter, ex eo q̃ istud operaretur uirtus decreti quod obst. spolio agẽti & inficit possessionẽ c. si eo tẽpore de elec. eo. lib. prout in

decreto

decreto regulæ prædictæ Leonis fuit tentum à maiori parte dñorũ non sine contradictione, ut dico in decisione illa incipi. prouisus ab ordinario ꝙ agenti possesso. recuperã. obst. decretũ regulæ huiusmodi de quo ibi late, qua cõclusione stante etiã fundamenta decisionũ antiquarũ. Mil. & Bellenzi. non cõcludũt necessariò, nec secundũ ea esset iudicandũ l. nemo. C. de sen ten. sed legibus & ratione l. scire oportet. §. sufficiat de excu. tut. l. cũ ratio. ff. de bo. dam. sed hoc ꝙ solũ decretũ distinguat generalẽ ab speciali non uideo, nec illa etiã consideratio Mil. & Felyn. in allegatis locis est tuta, quòd illæ reseruationes in extrauagã. ad regimen sint generales, quæ sunt secundũ ius cõmune quasi aliæ non sint tales sed speciales, quia ut supra dixi, forsan nulla est quæ non sit cõtra ius, aut saltẽ non est secundũ ius. sed præter uel in omnibus uiget ratio gl. in allegato c. præsenti de præiudicio potestatis ordinariæ & uia ad uacaturã & sic fuit odiosa. Itẽ supposito qd' aliqua sint nõ secũdũ ius, sequeretur ꝙ dispositio cẽseretur diuerso iure, & determinaretur difformiter nõ uniformiter ut debet l. eũ q de usuca. c. cũ in tua de deci. l. nã hoc iure. §. ij. ff. de uulg. & pup. l. hæreditatẽ. C. eo. & cũ nulla stabilis disciplina in hac materia tradita
7 *sit, ut patet ex præmissis omnibus. occurrit † ꝙ omnis reseruatio à iure inducta intra corpus, iuris dici poßit generalis rõne notorietatis maiorũ, cũ omnes scire iura debeãt l. leges. C. de legi. & secundũ ea iudicare. extra corpus uerò iuris specialis habeat, uel nõ decretũ & sit extrauagãs uel regula. ex quo nõ ita est notòria & potest ignorari & cõtra eã iudicari, ut est dictũ, & in hoc nisi ex uerbis, ut in casu istius decisionis generaliter cõstaret esse generalem aut specialẽ respectu primæ reg. nam illud de decreto non reperitur ꝙ generalẽ faciat, sed tãtũ annullat, inficit & discolorat, & sine decreto stante reserua-*

tione

tione nulla est ordinariorum prouisio l.non dubium.C.de legi. cũ si illud etiã q. sit cõtra uel secũdũ ius hoc nõ operatur, cùm reseruationes sint cõtra aut præter & odiosæ prout est dictũ subiecta etiam materia per se nõ officeret, q. si Papa diceret, reseruamus generali reseruatione, non esset generalis, ut patet in regulis adductis, in quibus dicitur de generali & ad d. extrauagan. ad regimen quæ ponit plures reseruationes, de quibus in corpore iuris succederet quo ad eas dictum Mil. & Fely. q. essent generales aliæ speciales non obstan. q. diuerso iure censerentur, hoc enim est iuris quando est diuersa ratio determinandi, ut dicunt legistæ. in d.l. eũ qui & l. nã hoc iure & Abb. in d.c. cum in tua quæ indiuersitas rationis ex maiori & minori notitia colligitur, & alias ut suprà. Itẽ extrauag. nõ dicit quòd sit specialis uel gñalis sed q. reseruat dispositioni suæ cõditor. unde nõ uenit ad hoc, itaq; ex alijs iuribus iudicatur quæ sint speciales, quæ gñales, neq; d.c. ij. c. præsenti de præb. c. j. et ij. ut lit. pen. & similia reseruãtia se. Apostolicæ dicũt q. reseruent specialiter uel generaliter extrauagã. etiã adductæ hoc nõ explicant, sed regulæ sic ex quibus forma colligitur doctrina in materia. Itẽ q. aliud sit qñ per extrauag. regulas ac cõstitutiones in corpore iuris reseruationes inducũtur, ut tũc secũdũ prædicta aliud qñ per literas, in quo casu loquitur Gemi. d. cõsi. & tunc subiecta materia magis quã aliud inspiciatur, quæ in reseruationibus à iure & p literas ac extrauag. inductũ nõ potest cõsiderari, cùm reseruantur beneficio certarũ personarũ, & uacãtia certis modis, locis & tẽporibus. ut in d. extrauagã. ad regimẽ & in regulis, & tamẽ nõ sunt de certis beneficijs, nec certis corporibus beneficiorũ, nec pro certis psonis. unde deberent oẽs esse generales & nulla specialis attenta materia, cuius contrarium est ostensum, quòd quædam sunt speci

speciales quædam generales, & etiã secundum motiua omniũ et ad illud ꝙ beneficia collectorũ & aliorũ ut supra dicuntur generaliter reseruata. responsum est esse ex eo, quia ultra cõtenta in regula reseruante specialiter ecclesias & monasteria in alijs, regulæ uoluerũt ut essent gñaliter reseruatæ, aliâs possumus admittere ꝙ essent specialiter qñ in regulis & constitution. ut dixi non habemus aliud traditũ quã ꝙ in eis exprimitur in literis uerò materia attenditur, ut innuunt iura adducta per Gemi. in d. cõsi. Si uerò nõ admitteremus differentiam inter reseruationes à iure extrauagãtibus et regulis inductas, et eas quæ p literas causantur, tũc regula sit ꝙ ubicũq; dicatur de generali uel speciali sit generalis aut specialis, ex quo talis deprehẽditur mẽs principis ex fundamẽtis pro deci. adductis aliâs materia attendatur ut sit specialis, quæ fit sup certis corporibus beneficiorũ & pro certis personis c. dudũ de præbẽ. in vj. c. executor de cõcess. præbẽ. eo. lib. Idẽ si sup certis corporibus beneficiorũ, licet non pro certa aut certis personis c. cũ olim de re iud. c. si eo tempore de elec. in vj. generalis autẽ quæ non erit huiusmodi naturæ ut colligitur ex adductis & mente Gemi. in allegato consi. & nõ ob. d. c. ij. iij. de præb. eo lib. cum si. tenẽdo ꝙ sit gñalis, quia ibi nõ disponitur sup certis corporibus, nec pro certis personis nec d. extrauag. ad regimen cum alijs ex eo ꝙ in omnibus & singulis, primò considerabitur si erit dictũ de una aut alia, quo cessante distinguetur modo præmisso, & procedet distinctio etiã si in eadẽ cõstitutione aut literis essent plures diuersæ speciei, quædã generales, aliquæ speciales, quoniã ratio diuersa facit diuersas ut per Abb. in d. c. cum in tua, quãdo Papa omnes non baptizasset speciales aut generales prout in regulis, quandoq; specialiter quandoque generaliter reseruat. &c. secundum hanc intelligentiam nihil

hil obstat, nec illud quod habeat uel non decretū aut sit cōtra uel secundū ius, ut superius est ostensum, & uerificatur q̃ de subiecta materia est deductū salua tñ proprietate sermonis, & hæc ad indagandū ueritatē, put ex studio potui, trado hæc omnibus corrigēda ut ea quæ uidebūtur à iure aliena emēdētur, sic enim secūdū philosophum datur occasione inueniēdæ ueritatis, etiā gratias agendo his qui falsa scripserūt, quo studiosi soliciti sint, prout esse debent ad ueritatis inuestigationē inquit glo. in c. j. de fra. de no. bene. inues. in usi. feu. &c.

IIII. Decis. SVMMARIVM.

Mentalis reseruatio beneficiorū fit modis hic expressis, & de ea in regulis reuocatoris reseruationū & in prouisione etiā motu proprio de beneficio tali facta etiā est cum clausula, quod prouidetur personæ gratæ. Item in suspensione gratiarum & quamuis alia dispositione habenda est expressa mentio, ad hoc vt includatur in eis.

EPITOME.

1 Mentalis reseruatio quæ dicatur, & de eius effectu.
2 Ordo non respicitur in his quæ fiunt vnico contextu.
3 Gratiæ plures & diuersæ etiam ex interuallo possunt poni & fieri in eadem carta.
4 Papa solus disponit de beneficio mentaliter reseruato.
5 Mentalis reseruatio, an sit illa quando apponit clausulā cupiēti T. de tali beneficio prouidere, ideo motu proprio &c. reseruamus.
6 Mentalis reseruatio expirat per motum Papæ.
7 Reseruatum beneficium non cadit in gratia etiam motu proprio facta si de eo mentio non sit habita.

DECISIO IIII.

1 *MEntalis reseruatio iuxta hodiernā interpretationē est, quādo † Papa dicit q̃ in mēte reseruat tale beneficium aut primò uacaturū &c. uel in nullius fauore, aut ut personæ sibi gratæ prouideat, & his similia, ex quibus deprehenditur*

non esse expressã personã pro qua sit reseruatio, & q̃ remanet in pectore Papæ, & ista species reseruationis est frequẽtior quã deceat. ideo non intelligẽda pro tẽpore quo eius usus durabit, cũ expediret quod nunquã fieret l. legaui in prin. ff. de lib. lega. quæ interpretatio procedit etiã si eadẽ die reseruationis declaretur persona. dummodo præcedat reseruatio & sequatur declaratio seu ꝓuisio, cũ declaratione q̃ reseruauerat. idẽ si utrunq; in eadẽ carta sub eadẽ data fiat, ita q̃ post reseruationẽ cũ clausulis suspensiuis inhibitorijs ac irritan. decreto & alijs solitis etiã immediatè sequatur prouisio cũ declaratione personæ in quo aliqui ex dñis dubitabãt, quasi tũc eodẽ uerborũ cõtextu uideatur Papa ab exordio reseruationis pro eo reseruasse, quẽ sine interuallo & præcipuè in eadẽ scriptura nominat ar. l. lecta uer. dicebã. ff. si cer. pe. & quia in his
2 quæ fiunt unico cõtextu † nõ inspicitur ordo l. quidã de pecu. leg. & in rub. ff. de act. & obli. sed fuit à maiori parte cõclusum negari non posse quin sit mẽtalis, quæ uno ex modis prædictis est cõcepta absq; declaratione cuiusq; uel ꝓ quo, & q̃ est uerũ unã esse gratiã reseruationis priorẽ in tempore & aliã ꝓuisionis & posteriorẽ, quodq; necesse est ꝓcedat reseruatio, & q̃ in instanti potuit Papa cogitasse post factam reseruationẽ de persona grata, quinimo ante reseruationẽ mentalẽ cogitasse de ea, & respexisse ad aliquẽ sibi gratum, prout motus proprius præuenisset supplicationẽ respectu gratiæ in qua cõstat supplicatũ ab aliquo et cõcessionẽ factã motu proprio ut inquit Bald. in c. nisi specialis de offic. leg. unde potuit etiã illi prouidere sine ulteriori mora, & quãdo hoc obstaret sufficit q̃ non sequitur necessariò q̃ pro statim nominato, ex quo non probat hoc esse &c. l. neq; natales. C. de proba. c. in
3 præsentia eo. ti. nam † & in eadem carta possunt poni & fieri
plu

plures & diuersæ gratiæ etiam factæ ex interuallo, sicut habetur de pluribus stipulationibus & summis l. scire debemus. ff. de uerb. obli. & duo testamenta in uno continentur instrumento l. patris & filij. ff. de ulg. & pupil. unde non excluditur mẽtalitas ex idẽtitate scripturæ, nec dici aut modici interualli cũ xij. sint horæ diei ut Ioan. c. xj. in qualibe. quarũ mens humana multa agit etiã diuersa, & contingens est quod per horam in seipso declarauit Papa, & deliberauit pro quo post reseruationẽ uel post unã diẽ seu plures, & adueniẽte uacatione mãdet formari prouisionẽ de die reseruationis, in quo nemini iniuriã facit ex eo ꝙ solus. ideo potest ultra plenitudinẽ quam habet in beneficijs cle. j. in fi. ut lit. pẽd. & in eius mẽte existit
4 neque alius † de mẽtaliter reseruato posset disponere, aut solũ Deũ ueritatis iudicẽ habeat in similibus: ita ꝙ nõ potest fieri fundamẽtũ ꝙ eadẽ die uel statim seu in eadẽ carta ad exclusionẽ mẽtalitatis. Cautũ tamẽ est ꝙ fiat cũ interuallo dierũ aut si eadem die. ꝙ sint in diuersis cartis duæ supplicationes aut duo paria literarũ, quarũ altera reseruationẽ, altera ꝓuisionẽ cum mẽtione mẽtalis reseruationis cõtineatur l. testamẽtum. C. de
5 testi. quãdo † uerò dicitur cupiẽtis T. de tali beneficio cũ uacauerit prouidere motu ꝓprio reseruamus, ista non est mẽtalis cùm à sui origine habeat declaratã personã absq; eo ꝙ in mente Papæ explicãda remaneat, & ista in pluribus causis tẽtũ fuit. est aũt mẽtalis reseruatio species separata ab alijs reseruationibus, habẽs tãtum id singulare ac peculiare principi depẽdẽs & cõsistẽs totũ in eius mẽte, ꝓut dicitur etiã in simili de resignatione & reseruatione facta in manibus Papæ ad c. ij. cum materia de præben. in vj. q d' de ea debet & uult princeps certiorati. ideo meruit interpretari ut non includatur in regulis reuocatorijs reseruationum generalium & specialiũ

editis cum urgētißimis clausulis, de quibus quādo dicatur generalis, quādo specialis, dico in alia decisione incipi. cōcesserat Papa, & hoc nisi in uerbis fiat expressa mentio de ipsa mentali, idē in prouisione beneficij reseruati mētaliter ut non ualeat, nisi ꝙ esset taliter reseruatū dicatur, & Papa intelligat de sic reseruato prouidere, aliâs deficit intentio, & ita in una ca. & prӕbē. Nouariē. 1 5 1 9. ꝓnūciauit do. Iaco. Si. in fauorē Benedicti de Capris cōtra Melchion. Lagne. & in alia do. Nico. de Aretio cōtra Ferdinā. Fontetiū, quia eorū prouisiones nihil habebāt de mētali, ꝑ qua intelligentia facit stilus Papӕ q qñ imtēdit reuocare etiā mentales de eis, quasi aliter nō uideatur eas reuocare ꝑ regulas l. uel uniuersorū. ff. de pig. acti. c. ex literis de cōsti. nec de beneficijs huiusmodi prouidere, nisi sciēs & prudēs aliâs solet cācellari in supplicationibus prouisionū clausula mentalis reseruationis, quoniā paucis & dilectis seu benemeritis de similibus fit gratia, & mos Papӕ, ex cōmuni cursu & solito cācellariӕ colligitur secundū Rot. in antiq. Bisignet. v. de rescrip. & Fely. in c. nostra corre. j. eo. tit. & in suspensione gratiarū, quādo fit prouisio ex cessione in manibus Papӕ, oportet exprimi de mentali ut nō obstet reseruatio talis, & solet limitari ad effectū resignationis dūtaxat, ne mentalis reseruatio capiat ex ea uacatione stante dicta modificatione, quӕ etiā morē Papӕ declaret, ꝙ in mentali non uult decipi, sed clare intelligere cui & de quo bñficio mētali c. quā graui de cri. fal. et istud post plures disputationes maior pars firmauit, etiā si Papa prouidisset de uacāti G. tāquā sibi grato, nō expresso ꝙ de mētaliter reseruato, ut moriēte postea Papa q reseruauerat & prouiderat, † dicatur adhuc uacare bñficiū de iure ac durare uinculū mētalitatis, & nō ualuisse ꝓuisionē G. factā ac debere & posse solū fieri ꝑ successorē,
6
&

& ita corā do. Camillo de Ballio. 1520. in una alia causa tādē post uarias opiniones fuit obtētū, etiā ex eo q, in alijs proponebatur sic fuisse pronūciatū, nec debere ab eo sensu discedi ar. c. in causis de re iudi. & l. minime. ff. de legi. Nō ob. q reseruatio in qua nō dicitur q Papa sibi & apostolicæ sedi reseruati uideatur morte reseruantis expirare c. si gratiosæ & ibi Arch. & Io. An. de rescrip. in vj. facit l. iiij. ff. loc. qa respōde prout erat in facto, q, iā tēpore uitæ reseruātis p obitū obtinētis bñficiū aut alio uacādi modo, fuerat sortita effectū reseruatio et eius uinculū incertū. unde nō expirat effectus cōsūmatus Bar. in l. titia. §. imperator. ff. de leg. secūda quinimo respectu uinculi & inhibitionis ac aliorū effectuū nedū tēpus uacationis, sed etiā reseruationis attēditur, ut dico in illa decis. inci. Papa contulerat Io. de Madrigal, successor ergo poterit declarare personā gratā, quā nō declarauit prædecessor cum in omnibus & p omnia succedat, & nō sumus in ea successione, q nequeat qui succedit, declarare mentē defuncti prout in l. idē pomponius. §. fi. cū ibi not. ff. de rei uen. in qua etiam admittetur declaratio, qn̄ alius nō dānificaretur pdēdo suū quāuis amittat lucrū secūdū Bar. in l. gerit. iiij. col. de acq. hær. l. si quis à filio. §. si quis plures & ibi etiā Alexā. ff. de leg. j. sicut in proposito nihil de suo alicui aufertur. dato enim semel uinculo reseruationis, quod durat quousq; p habentē potestatem, hoc est p Papā prouideatur, etiā si cesset causa finalis affectionē inducēs Rot. de præbē. iij. in antiq. xiij. & xiiij. & in no. ix. nemini fit iniuria, nec præiudiciū q quicūq; Papa & solus ex quo alius nō potest, poßit declarare atq; declarando cuicūq; pro libito ꝓuidere, & in causa prædicta Nouariē. casus erat quod Leo prouiderat Bart. & declarauerat de mentali facta à Iulio ij. in personā Petri Magni & in una alia reseruatione

mentali quæ fuerat de tẽpore Eugenij seu Nico. fuit asseruatũ à do. Barto. de Petrasancta & alijs antiquioribus, quòd durauerat uinculũ reseruationis donec uenit una regula Alexã. vj. qui expressè reuocauit mẽtales quæ in causa fuit producta & considerata. æqualis enim est potestas utriusq; Papæ l. ille à quo. §. tẽpestiuum. ff. ad trebel. c. innotuit de elect. & idem est quo ad hoc in alijs speciebus reseruationũ q; si unus Papa cõmendat per quam cõmendam afficit beneficiũ, & uidetur ad se futuram prouisionem reuocare ac reseruare secundũ Lud. Ro. consi. cccl. & Fed. de Sen. in tract. de rer. permu. q. xv. & habetur in deci. incip. cõmendauerat, alius prouidebit cessante cõmenda, licet nõ ipse cõmẽdauerit sublata ordinarijs inferioribus disponẽdi facultate, & maximè id procederet quòd nõ expirasset facultas eligendi aut declarandi personã gratã per obitũ reseruantis, quãdo in prohemio reseruationis à quo sumitur finalis ratio l. fi. de hær. instit. Bar. in l. ambitiosa. j. q. ff. de decr. ab or. faci. dictũ esset q; licet beneficiorum omniũ plena & libera dispositio ad Ro. Pont. pertineat nihilominus idẽ Pont. aliqua ex eis quãdoque suæ & apostolicæ sedis dispositioni reseruat, ut de illis cum uacauerint per eum, & dictæ sedis prouidẽ. ualeat salubriter prouideri etiã si sequatur. hinc est q; nos cupiẽtes psonæ gratæ ac acceptæ prouidere nostra & sedis apostolicæ dispositioni reseruamus, quoniã uerbum nos nõ restringit ad reseruãtẽ, sed prædicatur de reseruãte, et quocũq; successore, ut patet ex procedẽtibus & sequẽtibus l. si seruus pluriũ in fi. ff. de leg. j. Præterea istud sufficit q; solus Papa potest de mẽtaliter reseruato ꝓuidere. igitur & psonã declarare l. ij. ff. de iurisd. om. iud. l. ad rẽ mobilẽ & l. ad legatũ. ff. de procur. l. illud. ff. de acqui. hæredi. cũ ibi no. cũ solus habeat potestatis plenitudinẽ, ut est dictum d. c. ij. & d. cle. j. &

c. propo

c.proposuit de conces.præben.& si non prouidebit personæ gratæ reseruanti,satis est q; puideat personæ sibi gratæ. nam nec cogeretur illi in quē nō declarasset reseruans cum par in parē nō habeat imperiū d.§.tēpestiuū. Prædicta militant etiā in prouisione facta motu pprio,cum nō firmet gratia contra defectum intentionis cle.si Romanus cū gl.de præb.de quo Fe
7 ly.in c.causamq; de testi.nā † sub gratia motu proprio nō ueniunt reseruata Rot.de conces.præb.in no.vj.& xxviij.deficit autem intentio ex præmißis,& quia est magis peculiaris ista mētalis quā aliæ,quæ ex magna causa ac pro paucis,& quidē sibi dilectis pro quibus beneficiādi motu proprio cogitat ac prouidet emanat ad q; facit peregrina gl.in uer.reseruamus in extraua.execrabilis eo.ti.de præb.cōceditur,et quia potest Papa uelle omnino & certitudinariè de aliquibus beneficijs disponere,propterea inuenta est huiusmodi species reseruationis quæ in omni dispositione reqrit specificā mētionē ad hoc ut in prouisione Papa sit certus, quid agat de quo beneficio, & cui puideat consi.Gemi.xij.ponēs alias species reseruationum nihil attingit de mentali.de qua uideatur Egi.cōsi.xxxiiij. ut allegabatur dixisse ibi ad primum dubium dicens, nā illud colligo & restringo ad reseruationes simplices factas p Papam simpliciter in fauorē suū,& in solutione secūdi dubij ibi & est ratio diuersitatis,quia quādo Papa scribit pro persona inuēta est eius intētio q; uoluit de illo bñficio sua auctoritate ordinarij,& q; isto animo manū apponit,sed pro ueritate nō loquitur de mentali ibidem, nec materia est talis nec ad mentalē ficiunt quotæ quas allegat,de qua expreßè iura nō faciunt mentionem.unde doct.antiqui de ea non scribūt, nec hoc quòd sit facta reseruatio simpliciter in fauorem reseruantis infert necessariò mentalem, nisi concurrant quæ supra dixi ponen-

do regulam & exempla, ex eo q; omnis reseruatio non expressa persona etiam in fauore Papæ, ut solus postea disponat, & tamen nõ dicitur mentalis inducta per regulas reseruantes beneficia certis tẽporibus uacatura, nisi etiã dicatur ut personæ gratæ absq; declaratione ut supra, & idem si per literas.

V. Decis. SVMMARIVM.

Clausula suspensionis reseruationum mentalium apposita in reseruatione seu prouisione beneficij mentaliter reseruati operatur validitatẽ prouisionis, etiam si ex causa resignationis in manibus Papæ factæ prouideatur, dummodo ad resignationẽ se non restringat. Vel sic, Mẽtio quæ requiritur de mentalitate sufficit facta solum in clausula suspensiua gratiarum, quo ad hoc ut dicatur Papam velle prouidere etiam de mentali, vel vt fecerit à mentalitate liberum tale beneficium seu mentalitatem pro ea vice suspenderit ad effectum validitatis gratiæ.

EPITOME.

1 Mentalium ad reseruationem mentio qualiter sit facienda ad hoc vt prouisio seu reseruatio beneficij mentaliter reseruati valeat?
2 Clausula suspensiua reseruationum est pars gratiæ, ideo in ea sufficit de mentali reseruatione facere mentionem.
3 Prouisio Papæ de beneficio mentaliter reseruato, non valet de mentalitate huiusmodi mentione non habita.
4 Clausula suspensiua mentalium, an liberet beneficium à mentalitate?

DECISIO V.

SVpposito ut in proxima decisione q; in prouisione beneficij mentaliter reseruati pro ualiditate requiratur mẽtio de mentalitate fuit cõclusum 1520. in una Nouariẽ. cano. & præb. corã d. Camillo de Ballionibus sufficere si in clausula su-
1 *spensionis omniũ † reseruationũ dicatur etiã mentalium seu in nul*

in nullius fauorem, licet nec in corpore supplicationis, nec in clausulis alibi uerbū aliquod de mentalitate factū sit, etiā si Papa ex resignatione facta in manibus suis prouideat, & soleat respectu suspensionis mentaliū restringi suspensio ad effectū resignationis duntaxat, ita q̃ uidebatur stilus cōsiderandus et mos patrisfamilias l. uel uniuersorū. ff. de pig. acti & c. ex literis de cōstit. sed ex quo talis restrictio nō erat operatur mentio etiā respectu prouisionis, quia sumus in claro & rationabiliter præsumimus q̃ Papa uoluit ex aliqua causa pro eo cui prouidit suspendere, facit decisio Bisignet. v. de rescrip. in antiquioribus & quod ibi dicitur simplicē signaturā remanere in terminis iuris cōmunis, & correspondere omnibus petitis in supplicatione. §. præterea insti. de inuti. stipu. Nec obst. q̃ in
2 parte ꝓuisiua nihil dicitur de mentalitate, quia † clausula suspensiua est pars gratiæ ut dixerunt dñi, & satis est fieri mentionē in aliqua parte, & Papā intelligere, qui si noluisset ꝓuidere de mentali cancellasset aut restrinxisset uerbum mētaliū c. ad audientiā de deci. unde nō cācellatio uel omissa restrictio magis arguit cōcessionē etiā stilo inspecto, cùm pro aliquibus soleat princeps suspendere mētales in omni gratia, prout eis per mētales reseruationes prospicere ut in proxima decisiōe. Itē aliás suspensio nihil prodesset & prouisio frustra esset admissa cōtra l. si quando. ff. de leg. j. & c. solite de maio. & obe.
3 Papa † enim scit nō ualere prouisionē quæ de mentalitate non dicat cùm habeat iura in scrinio c. j. de cōstit. in vj. ergo dum exprimit de mētali uel expreßionē admittit, uult quod mentalitas nō obstet. etiam de mentali si tale etiam censeatur prouisum, & hoc secundum unum modum intelligendi, secundum quem talis prouisio extinguit uinculū mentalitatis, ex eo quod reseruatio & affectio durant, donec prouideatur, & sic per

M 5 prouisio

prouisionẽ tolluntur Rot.xiiij.*de præbẽ.in anti. & xj. in no.*
6 *uel secundũ alium modũ* Papa *suspendẽdo* † *mentales liberat à mentalitate beneficiũ ut pro ea uice sublato impedimento ualeat prouisio seu mortificat faciendo dormire ac cessare mẽtalitatẽ, ne uires habeat ne'ue prouisionẽ impediat sicut in sim. dicimus de commenda & unione ad uitam ut in decisione incip. facta erat unio & in alia cõmendauerat Papa, ubi non datur extinctio facit sonus uerbi suspensionis differentis ab extinctione l. si idem. C. de codi. & quod uidemus in expectatiuis & reseruationibus posterioribus suspendentibus anteriores, sed nõ extinguẽtibus. & isto modo accipiẽdo durabit mentalitas usq; ad aliã prouisionẽ extinctiuã.* Pro *ista intelligentia facit decisio incipi. dubium fuit in una* Marsilien. *cum suis motiuis, licet etiã ibi sint fundamenta pro primo modo extinctiuo, & quod sufficiat mentio in clausula suspensiua etiam apposita in reseruatione cum beneficio acceptandi, & ualuerint acceptatio cum prouisione, de mentali fuit conclusum de mense* Iunij 1522. *in una* Vercellen. *cano. & præbend. coram me in qua pronunciaui pro Contino de Virnutio &c.*

VI. Decis. SVMMARIVM.

Decisio proxima quod in reseruatione, & in similibus sufficiat mentio mentalitatis in clausula suspensiua procedit etiã si inhibeatur cum suspẽsione quibuscunq; quascunq; gratias, etiã in nullius fauorem prosequentibus, siue non sit declarata persona cui Papa prouiderit, vel prouideri mandauerit, siue declarata & sit inhabilis ad beneficia ista, ita quod validè prosequi nequeat.

EPITOME.

1 Clausula suspendens omnes gratias etiam in nullius fauorem, & sic menta

mentales prosequentibus operatur, siue sit vel fuerit declarata per sona, cui ex reseruatione mẽtali huiusmodi prouisum fuerat, siue nõ.

2 Mentalis reseruationis natura est remanere in mente reseruantis.

3 Clausula suspensionis mentalium includit etiam ea quæ adhuc remanent in pectore.

4 Verbum prosequentibus appositum in clausula suspensiua, quomodo verificatur?

5 Decretum irritans in expectatiuis & reseruationibus non mentalibus operatur nullitatem prouisionum inferiorum infra mensem, etiam si expectantes non acceptent.

DECISIO VI.

IN eadem causa Vercellen.canoni.& præben.dicebat Do. Thom.Regis q. quãuis reseruatio domini Anchonitani su-
1 *spenderet omnes gratias etiam in nullius fauorẽ,& sic † mẽtalis,tñ quia inhibebatur cũ suspẽsione quibuscũq; quascũq; gratias etiã mentales prosequentibus,q. non continebat ipsos canoni.& præb.mẽtaliter reseruatos de quibus in euentũ uacationis fuerat prouisum Frãcisco Tubiæ inhabili,quia patienti defectũ nataliũ de quo Papa in prouisione quam ei fecerat non intellexerat,& sic ualidè prosequi non poterat, cùm de ualida ac effectuali prosecutione uerba sint intelligẽda l.nõ putauit.§.nõ quæ ius de bon.posses.cõtratabu.l.iiij.§. condẽnatum.ff.de re iudi.c.fi.eo.tit.in vj.& l.j.§.docere.ff.ne quis eũ qui in ius uoc.est ui exi.Idẽ si persona nõ esset declarata quasi in dictis casibus nullus sit,qui ipsam reseruationẽ prosequatur aut prosequi de iure poßit, sed solum uerificetur quando est facta declaratione personæ habilis, & quod hoc innuat uerbum prosequentibus,& affirmabat eiusmodi uerbum ad id ponderasse Felyn.in Rota & iuxta eius ponderationem fuisse reuocatam sententiam latam per domi. Hieronymum de Porcarijs pro qua ponderatione facit,quia si uoluißet Papa etiã in his quas nullus prosequitur suspensionem procedere,expreßisset. Sed contrarium uoluerunt domini ut omni casu capiat,*

2 capiat, & pro cõclusione facit quia peculiaris † natura mẽtalis reseruationis est, ut remaneat in mente reseruantis, & sic secreta persona grata cui uult prouidere quousq; prouideret, declarat taliter quod in ipsa reseruatione ꝑsona grata nõ exprimitur, quoniã si declararetur nõ esset mẽtalis, ut in decisione inci. mẽtalis reseruatio est dictũ, licet aliquãdo & sæpe
3 ante uacationẽ fiat declaratio, quãdo ergo suspendit † mentales uidetur de omni mentali sentire etiã de ea quæ adhuc remanet omnino in pectore suo quæ etiam omnimodo mẽtalis, uerbum autem prosequẽtibus, uerificabitur in non mentalibus & in mentalibus persona idonea declarata. Item quia dicitur etiã in nullius fauorem prosequentibus, ergo quando nullus prosequitur tanquam in istis non attendebatur prosecutio, & si attẽderetur quòd uideatur Papa cuius interest prosequi, posset tamẽ dici quod uerba in nullius fauorẽ non inferunt personã non esse declaratã, sed naturam tantum mẽtalis quæ uerba iuncta cum uerbo prosequẽtibus uidentur uelle loqui de decla
4 ratis tantum, & † uerbum prosequentibus non rectè cadit in Papa ex quo de alijs non de seipso loquitur, & in generali sermone persona loquentis non cõtinetur l. inquisitio. C. de solutio. nisi dixerimus pro decisione quod uerbum prosequentibus non sit appositum restrictiuè & exclusiuè respectu gratiarũ, quas nemo prosequitur, sed ex eo quia ut plurimum reseruationes & aliæ gratiæ habent aliquẽ qui curat eas & cuius in
5 terest, queãdmodum in expectatiuis † & reseruationibus nõ mẽtalibus decretũ irritãs operatur nullitatẽ prouisionũ inferiorum infra mensem, licet expectãtes nõ acceptẽt, & sic non uideãtur prosequi ut per Fely. in c. cũ ex officij, col. xv de præscript. Ita Papa per uerbũ prosequentibus non uideatur uelle suspendere gratias duntaxat, quas aliqui prosequuntur, sed

etiam

etiam quas nullus prosequitur. Considera quia in decreto sunt multæ rationes, & illa ut appositio mensis hoc operetur ut Fely. in d. c. Item ibi est potẽtia prosequẽdi sine actu prosecutionis, quia noluit acceptare tale beneficium quod erat in eius potestate, quãdo gratia habet terminum ad acceptandum, ut declaro in illa decisione incipiente, solent præsentes in curia, & hic sumus in terminis quod nullus est qui prosequi poßit, uel si est ualidè & iuridicè nõ potest ut in isto casu, unde ualde utilis esset Papæ declaratio.

VII. Decis. SVMMARIVM.

Ad hoc vt reseruatio mentalis expiret quãdo personæ gratæ prouidetur, non differt prouisio in commẽdam à prouisione, quæ fit in titulum. Vel sic, Effectus reseruationis mentalis habetur quando persona grata declaratur quomodocũque, & prouideatur conferendo aut commendando seu alias.

EPITOME.

1 Mentalis reseruatio expirat nõ solum per prouisionem, sed etiam per commendam, quia inspicitur declaratio personæ non modus prouisionis. & nume. 4.
2 Cõmenda est depositum, non prouisio non inducens incõpatibilitatẽ.
3 Reseruatio non expirat per commendam, vel vnionem ad vitam.
5 Commenda cessante & vnione dissoluta solius Papæ tenet prouisio.
6 Mentali reseruatione sublata per cõmendam remanet, tamẽ alia species reseruationis vel affectionis causata à commenda.
7 Mentalis reseruatio solus Papa potest eam attestari.

DECISIO VII.

1 *Sicut aliæ reseruationes expirant per prouisionem secũdũ decis. xx. in antiq. Bisignet. de præbẽd. ac xiiij. in antiq. & xj. in no. ita mentalitas quando psonæ gratæ prouidetur † etiã si in cõmendã prouideatur, ita uoluerũt domini in una Coro-*

sopiten.

ſopiten.archidiaconatus & parrochialis ſancti Andræe corã do.Ioã.Staphileo de menſe Iunij 1525.ea cõſideratione, quia in mentali ut deſinat mentalitas ſolũ inſpicitur declaratio per ſonæ,nõ modus prouiſionis potius in ti.quam alias.obſtare tñ
2 *uidetur q̃ cõmenda † eſt magis depoſitũ quã prouiſio nõ inducẽs incõpatibilitatẽ,quinimo per eã Papa futurã prouiſionem ad ſe reuocat,nec per obitũ cõmendatarij datur uacatio, ſed modo quo prius,ita Fed.de Sen.in tract.de permut.benefi. q.xv.Lud.Ro.conſi.cccl.tex.in l.licet.ff.depoſi.in c.dudũ el. ij.de electi.& glo.in c.is cui.eo.ti.in vj.ex quibus & alijs fun*
3 *damentis tentum eſt quod per commendam † quæ fit ad uitã reſeruatio non expiret,prout pono in deciſ.incip.commendauerat ſupra de priui. idẽ in unione ad uitam facta uel quãdiu quis beneficiũ,cui fit unio,obtinuerit ut in alia deciſione unio ſupra de unio. niſi pro iſta deciſione dixerimus quod in alijs reſeruationibus non cadit conſideratio declarationis perſonæ gratæ,ſed magis quod prouidetur cuicũque prouideri cõtingat,dũmodo ſit uera prouiſio.ideo modus prouiſionis attẽditur per quẽ prouiſus ſit prælatus in beneficio, & propriè dicatur de beneficio prouiſum,ut in allegatis deciſionibus,ſecus*
4 *in mentali † emanata in fauorẽ perſonæ gratæ cui eſt peculiaris gratæ declaratio,& quia dicta declaratione eſt iudicanda cõtẽta dũmodo pſona declarata ſit,& prouiſionem habeat de beneficio qualẽcũq;,nimirũ ſi in ea uerbũ prouiſio largè accipiatur,ut omnẽ modũ cõtineat per quẽ perſonæ gratæ prouidetur,quẽadmodũ largo ſumpto uocabulo cõprehendit omnẽ modum per quem prouidetur eccleſiæ iux.gloſſ.not. in uerbo prouiſioni in cle.ſi.de elect.& not.Phil.Frãch.in c.cũ in illis §.j.de præben.in vj. ad hæc quia in alijs reſeruationibus nihil dicitur de perſona,ſed q̃ ligantur per eas manus omnium infe-*
riorum,

riorũ,ut ſolus Papa diſponere poſſit,ut in c.ij. de præ.in vj.et in extrauag.Pauli.ij.ad Roma.de benef.affect.de cõceſ. preb. & ſunt plures aliæ extrauag.et cãcellariæ reg.in iſta uerò expreſſè cauetur,q̃ fit ut perſonæ gratæ ꝓuideatur,ita q̃ in pro ductione differt ab alijs.nõ ergo mirandũ ſi etiã differat in extinctione,ſed id plurimũ deciſioni cõfert q̃ in cõmendãdo explicatur,q̃ is cui Papa cõmendat eſt illa pſona grata,uel ſatis id deprehẽditur per narratiuã uel relationẽ,quæ fit ad reſerua tionẽ in ipſa cõmenda.ad l.aſſe toto.ff.de hær.inſt.unde ibi Pa pa clare loquitur & manifeſtat pſonã gratã,atq; habet ex tali manifeſtatione intentũ merito tollitur etiã uinculũ ex mentalitate iam euacuata ac effectuata cauſatũ,præterea non eſt, uerisſimile.nec dicendũ quod Papa cõmendãdo reſpexerit, q̃d q̃n cõmenda ceſſaret perſonæ gratæ in tit. ꝓuideret. ſic enim ſua intentione fruſtrari poſſet,quia cõmendaret alteri quã illi pro quo reſeruaſſet,quinimo à cõiter contingentibus à quibus arguimus l.ſuis quoq;.§.puto generaliter.ff.de hære.inſti. fruſtraretur ex quo hoc magis cõtingẽs eſt quod prius Papa uel perſona grata moriatur quã cõmendatarius,ſi igitur commendãdo ſeu in primo actu commendæ,uel alterius prouiſionis ut dixi.elegit & declarauit perſonã ſibi gratam,& habuit finẽ animi mentiſq; ſuæ aliàs differẽdo euacuare effectuareq; mentẽ in perſona grata cõmendando prius alteri quouſq; in tit.perſonæ gratæ prouideret,faceret actum impeditiuum & uerisſimile deſtructiuum mentis & cõceptus ſui cõtra l.iij. ff. de mil. teſt.maximè quia etiam commendando perſonæ gratæ adimpleuit quod mẽte cõceperat,poſtquam in effectu parum uel nihil diſtat commenda noſtri temporis à ti.& commendatarij quodammodo æquiparantur titularibus,quia adminiſtrationem cum fructuum perceptione, & uſu habent ſecundum

ea quæ

ea quæ ponderat Alex.xliiij.di.cum autem & lviij.siquis col. pe.nam quo ad fructus non differt, & hoc sufficiat personæ gratæ, si eius personã cõtemplemur in cuius fauorẽ emanauit reseruatio,sufficit etiã Papæ ut est ostẽsum.nã & cõmẽda canonicus tit.est & sic canonica ꝓuisio c.nemo deinceps & ibi gl.& Archi.de elec.in vj.idem qñ fit unio ad uitã uel quãdiu beneficium cui fit unio, quis obtinuerit cum utroq; casu fiat cõtemplatione personæ & nõ ecclesiæ, ut in allegata de-

5 cisione unio.obstare etiã uidetur ꝗ per cõmendã † uel unionẽ ad uitam si tollatur uinculum iam productũ inducitur nouũ ut futura prouisio cessante cõmenda, uel dissoluta unione solius Papæ sit ut in deci.supra adductis sed hoc non cõtradicit,

6 quia hic non agitur nisi quod sit sublata † mentalitas & eius effectus, licet supsit alia species reseruationis uel affectionis causata à cõmenda seu unione uel aliunde,ꝙ reseruatione mentali,quæ est durior alijs,ut patet supra in proxi.deci. huius ti. & sic est magni effectus mẽtalitatis extinctio & adiuuanda est hæc deci.qa si mẽtalitas nõ euacuaretur ꝑ cõmẽdas et uniones ut supra posset durare annis centũ & ultra, & plures in hoc decipi ignorãtes tale uinculũ qñ eis prouideretur, posset etiã decipi Papa successor eius qui reseruasset,& credẽs ualidè ꝓuidere inutiliter prouideret non faciendo de mẽtalitate mentionẽ,quæ ignorãtia nõ est ita facilis in alijs reseruationibus,per ius cõmune extrauag.& regulas cancellariæ inductis, quæ Papa nõ ita ignorat,nec nobis ignorare licet l.leges.C.de legi.& facta ex quibus causantur sunt etiã magis nota ꝙ factũ mentalis quæ secretius fit quàm aliæ & paucis innotescit, &

7 solus Papa põt eam † attestari ex quo in eius mẽte persistit et unde mẽtalis & pectoralis appellata Papæq; attestationi stãdum est cle.j.de pro.& ex his patet etiam aliqua diuersitas.

De

De Decret. in reseruationibus.

Primæ Decis. SVMMARIVM.

Decretum reseruationis in prouincia ligat Legatum de latere vt eius prouisio infra mensem ad acceptandum facta non valeat, licet reseruatiuus non acceptet.

EPITOME.

1 Prouisio Papæ quãuis infra mensem reseruatiuo vel expectanti datis facta teneat, legati tamen licet reseruatiuus nõ acceptet, non valet.
2 Mensis appositio in expectatiuis vel reseruationibus operatur, vt interim factæ prouisiones non teneant.
3 Legati potestas in prouincia est ordinaria quamuis sit extraordinario modo inducta.
4 Clausula anteferri conseruat ius ad rem, non in re.

DECISIO PRIMA.

CORAM d.Bartholomæo de Patra sancto 1515. in una Bergomen. placuit prouisionẽ
1 legati † priorẽ nõ ualere, sed bene apostolicã posteriorẽ quæ ante prouisionẽ reseruatiui à Papa fieri potest iuxta Rot.xvj.itẽ licet de more de præb.in no.& hoc stante reserua concessa in prouincia Lombardiæ d.Iacobo Simonetta cum clausula acceptandi infra mensem beneficia usq; ad certũ ualorẽ, ac cũ irritãti decreto de quo apostolicus dedit nõ obstan.q. aliqui dicebãt ualidam esse prouisionẽ legati, ex quo dñs Iacobus non acceptauerat, quasi clausula nõ operaretur, nisi purificata cõditione, & potuisset legatus & ordinarius qlibet ante accceptationẽ conferre c.j.de cõces.præb.in vj.cle.j.uers.quia eo.tit.itẽ quia uidebatur nõ uti nõ acceptando & renunciare decreto in eius fauorẽ apposito l.siquis in cõscribendo.C.de pac. Anch.in c. statutum de præb.in vj.& Fely.ad id plura cumulans in c. cũ

 ex offi

ex officij antepen.col.de præscrip.licet opposit. teneat ut infra litem reseruatio habebat clausulã anteferri ad prouisiones legati.ergo supponebat eius prouisionem ualere nihilominus
2 *hæc tolluntur per.§.secus in d.cle.uolentẽ ꝙ appositio † temporis efficiat inualidã ordinariorũ ꝓuisionẽ infra mẽsam etiã si nõ fiat acceptatio,nedum intra mẽsem uerùm etiã si nunquã* Car.*suo elegãti consi.cv.*A.*&* B.*clerici ubi nouẽ cõsiderat fundamenta & refert ac sequitur* Fely.*post alios quos adducit in d.c.cum ex officij col.pe.firmãs hoc & respondẽs ad cõtraria inter cætera motiua & postq̃ d.cle. præmisit ꝙ gratia cõditionalis decretum habẽs nõ operetur,nisi cõditione purificata subiũgit esse secus qñ in ea est mensis appositus,ex eo quòd tũc quo ad impediendã ordinarij collationẽ habet effectũ ante cõditionis purificationẽ,cùm non surgat ex clausula decreti ꝙ sui natura suspẽdit in euentũ purificatæ cõditionis,sed ex speciali et noua dispositione d.§.secus inducta ꝓpter expressam rationẽ ut mensis appositio aliquid operetur,et hæc pars uel tanquã cõmunior aut uerior seruatur in palatio, & sicut*
3 *ligantur manus ordinariorum,ita legati † qui in prouincia reputatur ordinarius c.ij.de off.leg.in vj.nã uere taliũ legatorũ potestas est ordinaria,quãuis extraordinario modo inducta ait* Abb.*in c.si quis cõtra clericum col.ij.de fo. comp.insuper reseruatio habebat clausulã inhibitionis ad quoscũq; quacũq;*
4 *auctoritate fungen.ergo & ad legatos.clausula uerò † anteferri fuit dictum,ꝙ cõseruabat ius ad rem nõ in re,ut si haberet aliquis à legato expectatiuam aut reseruationẽ præferretur ei reseruatio domini* Iaco. *quousq; sit effectuata præseruato iure reseruatiuo legati post impedimentum do.* Iacob. *effectuando,& ita fuit iudicatum,& ex hac cõclusione euacuauerunt plures prouisiones in* Lombardia *à legato factæ.*

II. Decis. SVMMARIVM.

In terminis proximæ conclusionis valida est prouisio Papæ nõ acceptante reseruatiuo, etiã si decretũ reseruationis irritet prouisiones per Papam factas.

EPITOME.

1 Prouisio Papæ nõ data acceptatione reseruatiui, valet etiam si in reseruatione huiusmodi irritat et prouisiones etiam per se factas.

2 Prouisiones inferiorum infra mensem siue reseruatiuus vel expectans acceptauerit siue non, non tenent.

DECISIO II.

Qvãuis prouisio legati non ualeat ut in decisione proxima & eius terminis, ualet tamẽ prouisio † Papæ nõ data acceptatione reseruatiui nõ obstan. quod decretũ reseruationis irritet prouisiones etiã per Papã factas, & in una Vercellẽ. corã do. Paulo de Capisuchis fuit tentum, quia ligauerit seipsum in fauorem reseruatiui dũtaxat, taliter quod sit conditionale quo ad eum si acceptatio fiat. ex quo eadem & maior potestas &c. c. dudũ de præb. in vj. quo † uerò ad inferiores purũ & ligans siue acceptatio facta fuerit siue non, quod non uerificatur secundũ hanc conclusionem docto. Anch. & sequacium in d. c. statutum in casu conclusionis, & limitatur propterea decisio. ac cap. pen. & quod ibi Lap. & Domi. de præb. in vj. inquiunt ꝙ decretum ligat Papam quasi ita uoluerit ad l. si quis in prin. testamenti. ff. de leg. iij.

III. Decis. SVMMARIVM.

Decretũ legati de latere non ligat ignorãtes.

EPITOME.

1 Decretum irritans Papæ ligat etiam ignorantes, & nu. 3.

2 Legatus de latere potest decretum irritans apponere, an autem liget ignorantes est conflictus opinionum?

3 Legatus de latere contra ius facere non potest.

4 Ligare ignorantes quando sit contra ius?
5 Iurisdictionem inferioris superior impedire potest.
6 Decretum legati de latere non ligat ignorantes, & nu.8.
7 Differentia est inter reseruationem, inhibitionem, & decretum.
9 Annullatio actus, an, & quando sit pœna?
10 Statuere vt tempus currat ignoranti solus princeps potest.
11 Legatorum potestas vt supra inducta est restringenda, ordinariorum verò amplianda.

DECISIO III.

1 *SVppositio prout est clarum quod decretum † irritans Papæ ligat etiam ignorantes c.si eo tempore & ibi gloss. de elect.c.dudum.& c.pen.de præbē.c.j.& c.si soli de cōces.*
2 *præbend.in vj.cum sim.quod legatus de latere † potest tale decretum apponere ca.præsenti de offi.leg.in prin.c.si apostolicæ de præb.& ibi Archi.& Io.And.ac glo.super uerbo & irritum in c.j.de cōces.præbē.in vj.an etiam istud ligat ignorātes est conflictus opinionum, & propterea in una Brixiēsi coram do.Cornelio de la Volta de mense Martij 1525. fuit dubitatū, & tres ex dominis tenebant affirmatiuam per c.dilectus de iur.pat.quē ad hoc ponderat Domi.in d.c.si apostolice, ibi unde post quam idem legatus donationē sibi decreuerat reseruando Papa dicat, q̃ solum decretū operetur effectū nullitatis gestorum in contrariū, ex quo illud de insinuatione fuit contingentia facti, quæ in parte dispositiua non attenditur. ex quo Papa refert se ad tempus decreti, q̃ fuit sine dubio antequā insinuatio & ad rationē Cōp.in c.capitulū col.pen. de rescrip.ubi tenet negatiuā q̃ alius à Papa nequit supra uel cōtra ius facere, asserēs cōtra ius esse q̃ ignorans ligetur l.si ignorās loca.l.fi.ff.de decr.ab or.fac.cum alijs per doct.allegatis, & nō licere etiā Cardinali legato † de latere cōtra ius*
5 *facere c.pen.& ult.de fil.presby.& c.dilectus el.j.de præbēd. Respondet Ioā.de Lig.hic pro affirmatiua non esse cōtra ius ligare*

4 *ligare ignorãtes † quo ad annullationẽ actus, sed tunc demum quãdo ligaretur quo ad pœnam, pro qua cõsideratione facit, quia nullitas actus non est propriè pœna, nec irritatio cõtractus est naturalis pœna contrahentiũ contra legẽ, cum pœna propriè sit circa diminutionem patrimonij secundũ* Innoc. *in c. si uere de sen. excõmu. &* Io. An. *in c. odia de reg. iur. in* vj. *in merc. & declarant* Domi. *&* Phil. Frãch. *in c. fi. de elect. eod. lib. ac* Fely. *nouißimè in c. cognoscentes post princi. de consti. & ad rationẽ* Zenze. *tenẽtis negatiuam, quòd non reperitur iure cautũ ut ignorantes liget, nisi in decreto* Papæ *respondet* Domi. *satis caueri in d. c. cum dilectus ubi hoc placet* Inno. *&* Host. *etiã in sum. §. ei à quo ad fi. de præb. & licet* Lap. *allegatione xiiij. ubi adducit ad idẽ* Io. An. *in d. c. apostolice* Card. *& in cle. j. in* vj. *notabi. de cõces. præb. inquit cõmuniter teneri in*
5 *d. c. si apostolice quod ligat ea ratione, quia potest † superior impedire iurisdictionẽ inferioris, quia etiã quãdo cõcurrerent superior præfertur c. si à sede de præbẽ. in* vj. *eandẽ partẽ sequitur* Bonif. *de uitali. in d. cle. j. in prin. col. ij.* Bene. Capra. *hic & uidetur etiã sentire* Collect. *in c. ecclesia nostra colũ. pen. de sortil. ibi & ita seruatur loquens de clausula quæ solet apponi, uidelicet decernens irritũ & inane, si secus à quoquam scienter uel ignorãter factũ fuerit seu attẽptari cõtigerit.* Alij
6 *domini pro maiori parte tenuerũt † negatiuã, & in hunc sensum fuit cõclusum, quã opi. post* Comp. *firmat* Archi. *in d. c. si apostolice, & sequuntur* Lap. *in c. statutũ eod. tit. &* Paul. *in c. j. de cõces. præbẽ. in* vj. *ac* Anch. *in c. si beneficia in col. iij. de præbẽ. eo. lib. ubi in decreto reseruationis etiã ualido tenet, ut nõ liget ante notificationẽ subiũgens ita notare* Archi. *&* Io. And. *in d. c. si apostolice & pro hac parte* Phil. Frãch. *ibi etiã allegatur* Ioan. Andr. *ex quo patet quod aliter adducitur per*

 Phil.

Phil.Fräch.& in alium sensum quā inducat Lap.in d.allegatio. xiiij.& uere ratio Cōp.est potens cùm nō reperiatur lege cautū q̃ liget, unde erubescit affirmatiua l.illā.C.de colla. in auct.de nō elig.ij.nubē.§.cū igitur uers.sui autē col.j.& in auct.de trien.& semis.§.cōsideremus col.iij.ad c.j.§. obijciebatur & ibi ex parte de cōces.præb.& ad c.tibi qui.§.j.de rescri.in vj.respōdet Archi.in d.c.si apostolicæ q̃ non probant affirmatiuā,quin potius faciunt pro negatiua,& ita est uerū & Io.An.Anch.& alij referētes sentiūt transeundo ideo non insisto.Ad c.cū dilectus respōdet Archi.ubi supra quod processum erat ad inhibitionē,ut patet in prin.& Phil.Frāc. qui sequitur negatiuā tāquā ueriorē & ornatā iuribus & rationibus,respōdet aliter quod ibi nihil dicitur de decreto cùm solum dicatur de reseruatione & inhibitione,tamen est differē-
7 tia † inter inhibitionē & reseruationē & decretū d.c.tibi qui §.j.& not.glo.in d.c.si eo tēpore super uerbo prouisione de elect.in vj.& ad ponderationē Domi.ultra responsum Arch. dic.quod sola reseruatio non afficit ignorantes prout Ioā.An. & Phil.Frāc.post alios dicunt in d.c.si eo tēpore & ideo finis ca.necessariò intelligitur in casu in quo loquitur si secuta notificatione.Henric.Boich.in d.c.cū dilectus circa fi.uidetur sequi etiā negatiuā,qa postquā retulit Inno.& Hosti.p affirmatiua subijcit,sed Goff.in hoc cōtra infra de præb.si apostolica;unde residet in opinione ultimò relata iux.glo.not.in l.cū filiū.§.sabinus ad treb.l.bona fides & ibi Bar.ff.depos.ponit Bal.in auct.ex testamēto.C.de colla.& dictū glo.pbat Abb. in c.de quarta col.iij.in fi.de præscrip.& plura ad id accumulat Ias.in l.pacta nouissima.C.de pact.Pro negatiua est etiam
8 Fed.de Sen.consi.ccxc.col.iij.dum dicit quod decretū † principis ligat etiam ignorantes, quod tamen nō accidit in inferioribus

rioribus à principe & allegat d.c.j.§.ex parte de cõcess.præbē.& d.c.tibi qui Egi.Bellame firmat etiam hanc partē in d.c. si apostolicæ discutiendo late hunc passum & Villadiego qui fuit auditor Rotæ & in suo trac.deleg.q.ix.uers.iiij.quæro.col.xxj.& Pau.de Liaza.in d.c.j.de cõcess.præben. Accedit opinio Alex.cõs.xc.uo.vij.ubi etiã respondet ad d.c. si à sede, qui loquitur qñ legatus & ordinarius concurrũt eodē die,& nõ apparet de prioritate ꝓuisionis,sed ubi reseruatio præcessit,& ordinarius ignorans cõtulit inhibitio nõ ligat.Itē si est alius actus canonicus expressus in iure iste nullibi, & sic non ob.cõsideratio Card.in d.cle.j. & ad illud de pœna respondet

9 *quod infringere † seu annullare actum gestum ab ignorãte dicitur pœna,quando annullatio procedit ratione probibitionis ut hic non ratione defectus solennitatis l.senatus. ff. de cõtra. emp.l.nõ dubiũ & ibi no.Iac.Bu.C.de legi.& ibi etiã Bal.col. ij.l.turpia in prin.& ibi no.Bar.deleg.j.et Io.An.in c.fi.de rescrip.& in c.dispendia eo.ti.in vj.cum alijs adductis per eum quæ no.in materia qñ dicatur dispositio pœnalis quãdo non licet hoc si admiserimus quod sit pœna, non propterea firmabitur affirmatiua,nec tollerētur iura & rationes faciētes pro negatiua,& ista pars negatiuè secũdũ Alex.in d.cõs.est magis rationabilis quàm affirmatiuè et sequitur Io. An.in c. si apostolica Ang.etiã in l.genero.ff. de his qui not. infa.tenet idem dum dicit quod nullus inferior à principe aut à Papa potest ligare ignorantē,& adducit ad hoc auctoritas Cõpost.ad idem Lud.Ro.in l.j.§.occisorum ad sille.& in l.is potest.ff.de acq. hær.& Barb.in cle.j.col.vij.de elec.dicens quod nullus præter*

10 *† principē potest statuere ut tempus currat ignorãti nouißimè Socy.cons.cxij.iij.uol.firmat istam partem esse sequendam in iudicãdo quæ ut sensi est de iure uerior et sanior ac fauorabilior*

bilior, quàm affirmatiua ex eo etiã quod qñ sumus in decreto reseruationi apposito cõsideratur duplex odiũ ut nota. glo. in c. præsenti de offi. leg. in vj. merito accõmodatur quod non liget ignorãtes l. cum quidam. ff. de lib. & posth. & regula odia
11 *de reg. iur in vj. nam & potestas † legatorum ut super inducta & extraordinaria ac ordinarijs præiudicans restringẽda est, ordinariorũ uerò ut naturalis & fauorabilis amplĩãda ꝑ quo gl. in cle. ij. de offi. ord. ergo longe magis conseruanda ex quibus cõstat q. si essemus in dubio omnino esset tenẽda, ut magis amica iuri ac rationi pars negatiua quàm affirmatiua; quẽ ut hodie apparet ultra iura & rationes habet etiam longe plures doctores numero, ita quod est communis & ab ea etiam in iudicando non est discedendum c. prudentiam in prin. ibi integrum est iudicium quod plurimorum sententijs confirmatur & Abb. post alios in c. j. de consti.*

De Acquiren. rerum dominio.

Vnicæ Decis. SVMMARIVM.

Alueus antiquus à flumine ad alium locũ fluẽte derelictus eis acquiritur qui prope ripã prædia posident, sicut insula in flumine nata etiam si facto hominis id contigerit, differunt tamẽ alueus & insula circa acquisitionem possessionis.

EPITOME.

1 Fluminis cursum naturalem ad aliũ diuertere locum opere manu facto est prohibitum.
2 Lex ad casus raro contingentes non adaptatur. & nu. 9.
3 Feudi incrementum non per alluuionem, sed ex industria & opera manuali vassalli ipsius est.
4 Elemosinam ecclesia à raptore & vsurario capere non debet.
5 Alueus fluminis si mutetur etiam facto hominis vendicatur per habẽtes prædicta vicina.

Insula

6 Insula in flumine siue facto hominis aut potestate diuina nata acquiritur prædijs vicinis.& nu.8.
7 Natum vel ædificatum in flumine publico quicquid est,an illorum esse censeatur qui prædia iuxta ripam fluminis possident?
10 Feudorum iura sunt specialia contra regulas iuris communis non trahenda in consequentiam.
11 Acquisitio illicita dici non potest quæ fit lege ciuili aut canonica permittente.
12 Iuramentum de non alienando sine licentia Papæ non continet solita alienari eo inconsulto.
13 A lucorum mutatio non fit,nisi magna causa vtilitatis suadente vel necessitate publica vrgente,aliás est interdicta.
14 Impossibile non iudicatum factum per solum principem, nisi quando abstractum est ab omni iustitia & soli gratiæ innititur.
15 Lex habens plures intellectus an possit allegari & fieri fundamentum super ea?
16 Iudex in iudicando communem sententiam sequi debet.
17 Sacra scriptura quatuor admittit sensus siue expositiones.
18 Possessio cum sit facti in acquirendo exigit corporalem apprehensionem,nec lex supplet etiam per fictionem.
19 Possessio aluei relicti à flumine acquiritur ab habentibus prædijs vicinis absq; apprehensione,non tamen insulę natæ in flumine.

DECISIO VNICA.

ERELICTVS erat alueus naturalis flumine ad alium alueũ fluente à duce Mediolani de nouo factũ super prædijs quorundã ciuium Papiensium ecclesiæ Papiensis & pro ea Cardinalis sanctæ Praxedis de Monte nũcupatus obtinens prædia uiciniora antiquo aluco uendicabat ipsum per l.adeo.§.insula.ff.de acqui.re. do. cum.§.quod si naturali insti.de rerũ diui.is qui habuerat à ducali camera dicebat dicta iura & similia procedere qñ flumen naturali cursu aut propter aquarum inundationem mutat alueũ, non si facto
1 *hominis ut lex in casu poßibili loquatur,cùm autem † naturalem cursum fluminis ad alium diuertere locum opere manu facto sit prohibitum & impoßibile l.j.C.de allu.& palu.pro quo facit,quia si est in sola principis potestate impoßibile re-*

putatur nec legari potest,quod in commertio nõ est uel cum magna difficultate est l.cũ seruus iuncta l.idem Iul.§.cõstat.ff.deleg.j.poßibilitas autẽ quæ à iure colligitur consideratur,& quod à iure inhibetur dicitur fieri nõ posse, sicut ꝙ cõmodè fit & non cõ modè l.cõditiones l.filius de condi. insti.l.nepos procu.ff.de uerb.signi.xxij.q.ij.faciat hõ.& c. cum pridẽ. §. personæ de renun.idẽ de eo ꝙ per extraordinariũ remediũ fit secundũ Inno.quẽ refert Abb.in c.pastoralis in fi.de cau. pos.
2 & prop.cuius dictum inquit esse notandũ.Item lex † ad casus raro cõtingentes nõ adaptatur l.iura cum duabus seq.ff.de legib.c.corã uer.sed fuit de offi.deleg.ubi Abb. colligit dispositionẽ in dubio intelligi in casu contingibili,non si nunquã uel raro contingere poßit.nam in his quæ raro fiunt miraculum est dicit tex.in auc.de cõsul.uer.quintũ col. iij. colla.iiij.& ꝙ præter miraculum nõ fit pro impoßibili habetur c.fraternitatis de frig.& malef.unde non sine ministerio d. §. insula cum sim.nihil exprimũt acquiri qñ humano opere fieret mutatio, quòd si uoluissent dixisset arg.c.ad audientiã de deci. ideo sine lege erubescimus l.illã.C.de coll.nec l.immerito,quia secundũ Bar.in tract.Tiberiadis inter uer.flumine uer. sed quæro oẽs acceßiones quæ diuina natura obueniunt nullo humano facto interueniente eiusdem naturæ sunt l.item si fundi.§. j.ff.de usu. & Az.in sum.insti.de rer.diui.ergo alia uidetur esse earũ quæ facto hominis ad idem in sim.Bal.in c. j. §.si quis de manso.si
3 de inuesti.feu. con.fuerit,ꝙ incremẽtũ feudi † ex industria & opera manuali uasalli perueniens ipsius est non si per alluuionem.item differentia inter factum hominis & fluminis sentit glo.in l.pomponius.§.de arbore.ff.de rei.uend.& fuit antiquorum opinio quæ uidetur satis rationabilis dicunt Ioã.Fab.& Ang.Aret.in.§.præterea insti.de rer.diuis.quam gl. & doct.
ponde

ponderando Curt.consilio lxxij.magnifice uir uer.aduertat ait quòd.§.quòd si toto cum sim.de rer.diuis. insti.nõ habẽt locũ quãdo facto hominis mutatio fit,quodq; in tota Italia ita practicatum fuit, ꝗ ubi flumina mutantur opera hominis alueus eorũ remanet qui in flumine iurisdictionẽ habẽt,item si mutatio aluei est illicita ut d.l.j.nullus ex acto illicito debet sentire
4 lucrũ l.fi.C.de reb.cred.minus ecclesia quæ ab usurario † & raptore elemosinam non debet capere c.super eo de rapt. & c.quia in omnibus cum ibi no.de usuris neq; ex opere ducis cũ eius iactura locupletari contra naturalem æquitatem l.nã hoc natura.ff.de cond.inde c.locupletari de reg.iur.in vj.& ca.ij. cũ ibi nòt.de eccle.edi.præcipuè quia nullo facto opere à Duce nihil lucri fecisset,nec propter ipsum opus factum aliquid perdit quod ecclesiæ debent sufficere etiã si non lucretur l.fin. C.de codi.ne aliàs doleat Dux cũ damno & labore cõtra l.fi. C.de allu.& palud.Sed pro ecclesia & Cardinali prædict. in causa Papiensi bonorum intitulata,de mense Maij 1519.fuit
5 conclusum & iudicatũ per d.P.de Capisuchis † attenta generalitate d.§.quod si toto & aliorum allegatorũ l.j.§.generaliter.ff.de leg.præst. & quia alueus & insula in allegatis. §. absq; restrictione sunt æquiparata,ita quod stante regula acquisitionis eorũ qui uult restringere necesse est det exceptionem ab ea ut not.in l.omnis diffinitio.ff.de regu.iur. & super
6 rub.circa fi.eo.tit.in vj.in acquisitione autẽ insulæ † idẽ iuris est siue casu aut potestate diuina seu manu hominis facta sit, ut inquit Bar.in tract.de insu.uer.in flumine nata allegando tex.expressum in l.pen.§.fi.ff.de acqui.rer.dom.qui est singularis in materia secundum literã affirmatiuã supposita prædicta æquiparatione quo stante si alueum legislator in casu de quo agitur acquiri noluisset dixisset itaque d.c.ad audientiam

& d.l.

& d.l.illa magis faciunt pro cõclusione cum saltem per æquaparationem & generalitatem dictũ sit prout in conclusione item idẽ Bar.in l.quominus col.v.ff.de flum. adducendo eundẽ.
7 §.fi.dicit quicquid natũ † uel ædificatũ est in flumine publico esse eorũ qui prope ripã prædia poßident, & d.ult.col.circa fi.ait quod in his quæ soli cohærent, non est differentia inter natũ & ædificatũ, quia ratione soli sunt eorũ qui prope ripã prædia poßidẽt, secus in his quæ solo non cohærent, in quibus quicquid ibi nascitur solo non coherẽs est publicũ d.l.pen. §. si qua insula, nec huic cõclusioni cõtradicit Bar.in d.tract.tiberiadis cũ loquitur de acceßionibus diuina natura obueniẽtibus absq; facto hominis ad differẽtiã eorũ qui humano facto interueniunt, scilicet per applũbationẽ uel ferruminationẽ & alijs modis diuersis ab isto de quibus Azo.in sum.de rer.diuis. per discursum in quo nullibi in alueo & insula talem scribit esse differentiã ut dictũ Bar.iuxta quotam accipiatur l.imperator.ff.de indi.adiec.Nec d.l.Itẽ si feudi loquẽs in usufructuario obstat, ut patet in ea & quia sumus in diuersis l.fin.ff.de calum.& ita etiã glo.in d.§.de arbore relata ad tex.non procedit in casu nostro quæ q̃n procederet uel à simili argueretur non est cõmunis nec tenetur per Accur.ibi quin potius opin.
8 Azo.sentiẽs idẽ siue † facto hominis, siue aquæ impetu coaluerit ex quo refert eũ ultimo loco absq; eo quod approbet aliquã ad gl.not.in l.qui filiũ.§.sabinus.ff.ad trebel.pro qua collige cõcor.in additione ad Bar.l.bona fides.ff.de pe.& ipsam gloss.sequitur in hoc Abb.in c.de quarta col.iij.in fi.de præscrip.& opinionẽ Azo.tanquã æquitati consonã sequitur Io. Fab.& Ang.de Are.in d.§.præterea ac Ang.de Peru.in d.§. de arbore unde Curt.in d.cõsi.æquiuocauit aut saltẽ in eis non potest fundare. Neque quod casus sit rarus uel miraculosus

obest,

9 obest, quoniam in hac materia iura † prouident his quæ raro contingūt & diuina natura ut per Bart.in d.tract. Tiber. & tex.in d.§.insula de rer.diuis. ubi etiā glo.in uerbo quod raro ponderat pro solutione uerbū potius de quo in d.l.nam ad ea de legi.& alias solutiones ponit in l.ex his.ff.eo.tit. de leg.dictum etiā Bald.in d.§.de manso.est in materia separata habē-
10 te diuersam considerationem.Item iura † feudorum sunt consuetudinaria & specialia cōtra regulas iuris cōmunis nō trahenda ad consequentiā l.quod uero cum duabus seq.de leg.& Bar.in l.ut iurisiurandi.§.si liberi.ff.de oper.lib.Io.An.et alij
11 in c.ij.de feu.Nec potest dici illicita acquisitio † quæ ex iuris positiui dispositione ꝓuenit, ut in præscriptione, usucapione & alijs causis, & casibus ciuili ac canonica lege approbatis viij.distin.quo iure.Cæterū æquum est ut quilibet ratione uicinitatis prædiorū acquirat, sicut per alluuionē aut aliter ꝑdere potuisset ad reg.quod ubi est periculū ibi lucrū & econtra l.fi.§.cum aut.C.de furt.§.cū autē instit.de emp.& uendi.c.cū secundum apostolum de præbē.c.j.de sepul.Reg. qui sentit de reg.iur.in vj.l.unica.§.pro secundo.C.de cad. tollen.& cle.j. in prin.de censi.Neque aliquid ecclesia acquirit cum damno ducis qui nouum alueum nō fecit ad quærendum antiquum, sed ut flumē per nouum flueret, ita quod habet intentū & cōmodum absq; eo ꝙ doleat & sic cessat d l.fi.de allu. & palud. Nec obst.d.l.j.eo.ti.quia uere mutatus est cursus fluminis naturalis id est antiquus ut exponit Bar.in d.tracta.de. alueo.in uer.naturali nō ab ecclesia seu eius mādato ut eidem imputari possit.sed à Duce, & quicūque alius fecisset factum esset qđ ius ponit, ut uideatur aduenięte casu cui quæratur, sicut de insula quæ in mari nascitur & alijs quæ à Deo uel principibus fiūt quibus omnibus ius ꝓuidit, ut est dictū, & ex his etiā silet d.§.

d.§.constat, quia procedit in re non facta, sed quæ sine principis licentia fieri nequit. secundò quia talis iudicatur difficilis & sic impoßibilis, quãdo per principẽ nõ est solita fieri ut in d.§.in fi. ibi cum distrahi non soleãt ut notabiliter determinat ibidẽ Ang. pro qua determinatione pondero tex. cum glos. in
12 ca. ij. de feud. ubi etiam Abb. post alios quod iuramentum † de non alienando sine Papæ licentia non continet solita alienari, quæ incõsulto etiã Papa alienãtur, nec impoßibilia quo quomodo reputantur, & sumus in casu post alueum factũ nouũ & antiquũ derelictum, quod publica suadente utilitate factũ fuisse credendum est. Item quod eadem consideratione idem in aliquibus alijs fluminibus factũ sit, licet unicus actus acquisitionem quasi poßeßionis iuriũ inducat & consuetudinem, quando sumus in his quæ facile non solẽt concedi ratione amicitiæ aut facilitatis l. j. §. item quæsitũ &. §. quod autẽ de aqua quot. & esti. Bar. in l. j. §. hoc interdicto in princip. ff. de itin. act. priua. c. cum ecclesia sutrina iuncta glo. in uer. in triũ & ibi Abb. col. iiij. de cau. possess. & proprie. facit c. querelam de elect. c. consultationibus de iurepat. & c. cũ de beneficio cum materia de præbẽ. in vj. quãuis aliàs & ad quærẽdam proprietatẽ duo tres aut plures actus requirãtur, & usq; ad certa tẽpora secundũ uarios casus l. iij. C. de epis. audi. Bar. in rep. l. de quibus. ff. de legi. l. ij. C. quæ sit lon. cõsu. col. viij. cum seq. But. in c. fi. de consue. char. ij. & Abb. in iiij. & idem Abb. in c. fi. de appel. & tex. cũ glo. in c. cum olim de caus. poss. & proprie.
13 Tertiò † mutationes alueorũ nunquam fiunt, nisi suadente magna causa utilitatis & urgente neceßitate publica, etiã ex hoc q. in eis est maxima impensa, ingẽs labor, periculũ, etiã incertitudo an sequatur effectus, & quomodo sequitur. nõ ergo fiunt, nec uidẽtur pmitti fieri semp ex sola gratia, sed magis pu-
blica

blica iustitia instãte, cùm iudices et principes postposito priuato cõmodo & proprio aliorũ studere debẽt, & qñ urget ne obmittatur expediri permittitur, & mandatur q̃ aliâs cõmuni iure est interdictum l.meminisse de offi.procõsu.l.actione.§.labeo.ff.pro soc.l.unica.de offic.comi.sacra leg. auct.res quæ. C.co.de leg.d.l.unica.§.fi.C.de cadu.tollẽ.c.bonæ primo de postu.prælato.& c.sicut cum ibi not. de sup. negli.præla.

14 quod autem fieri debent per solum principem † non iudicatur impossibile, nisi quãdo abstractum est ab omni iustitia & soli gratiæ innititur secundum Cy.in l.fi.C.de sen.pas.ut refert et sequitur Ang.in d.§.constat allegando l.quartam.§.j.ff.de fideicom.lib.quod quando sapit iustitiam non dicitur impossibile, omitto si erat in sola ducis potestate aluei mutatio, & si dux habet iura principis.ut in eo iura de principe & facto principis loquentia locum habeant, uel nõ cũ prædicta uideãtur sufficere. Nõ obst.q̃ d.l.pen.§.fi.de acq.rer.do.habeat duplicẽ literam & soleat allegari l.in ambiguo & ibi Bar. ff.de

15 reb.dub.quod in lege habente plures † intellectus non posset fieri fundamentum, quia non est uerum, & contrarium uideamus quòd talia iura seruiũt in legẽdo, scribendo, arguẽdo, & iudicando in omni sensu, qui in se uerus est uel cõmunis, aliâs frustra talis lex membranas occuparet c.solite de maio.& ob. & fuisset atq; esset in potestate doct.scribẽ.in iure in uarietate literarum & intellectuum plures leges efficere inutiles quòd non est dicendum. sufficit enim quod unus ex pluribus sensibus ratione iuuetur etiam absque lege l.scire oportet. §. sufficit de excu.tut.& l.cum ratio.ff.de bon.damn.Item quod sit communiter approbatus c.prudentiã in prin.de offi.deleg.

16 cum † debeamus communem sequi sententiam in iudicando Abba. post alios in c. j. de consti. & semper dicimus aliquid

proba

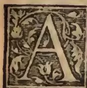
probari in tali leg. secũdum talem lecturam. neq; aliud exquirimus si est cõmunis uel non reprobata, aliâs infinitæ leges & capitula habentia plures ac uarias interpretationes coruerẽt, & deberẽt deleri de corpore iuris in quo nihil est superfluum ut in. §. quibus in j. consti. C. & in prohe. decret. Nec incõuenit q una constitutio plures habeat intelligentias, cũ legislatores philosophia pleni & omni arte eruditißimi l. j. de iust. & iur. l. ij. ff. de legi. breuiloquio multa cõplectantur, & plures casus decidant ad hoc quia uocabula quædã sunt synonima
18 plura eo. ti. de uerb. signi. & † sacra scriptura quatuor admittit sensus ac expositiones, ut in ea & eius interpretatione. Vnum no. pro declaratione q quãuis possesio sit facti in acquirendo corporalẽ exigens apprehensionẽ in qua lex nõ supplet etiã per fictionem l. deniq; ex quib. cau. maio. l. j. in princ. & l. cum hæredes. ff. de acqui. pos. nihilominus in casu cõclu-
19 sionis acquiritur & fuit acqsita † ipso iure ecclesiæ sicut priuatus absq; apprehensione, ex quo concretas acceßiones fundis uestris poßeßis iure ipso poßdemus, cũ hoc quod obijcitur pars primi fundi sit, non nouus ager, & prout primus fundus poßidetur, quoniã non est necesse singulas terræ cespites calcare, ex eo quod unum totum integrale unico iure possesionis & proprietatis censetur l. iij. in prin. de acquiren. poss. & l. cum qui edes. ff. de usuc. quod locum habet in alluuione & alueo, non in insula quæ est locus ab agro distinctus, & aqua in medio existente. Ita Bar. in d. tracta. Tiber. in uer. acquiritur nobis Bal. in rubri. ff. de rerum diui. colum. viij. Ang. in d. §. insula & Ias. in d. l. iij. in prin. iij. not.

FINIS.

REPERTORIVM, SEV

Tabula singularum materiarum in supra scriptis decisionibus contentarum per ordinem alphabeti incipit.

A

Bsoluere non potest qui condemnandi potestatẽ non habet l. qui condemnare. ff. de re iudi. decis. ij. super reg. nu. 1. fo. 4. utrum autẽ iudex datus per rescriptũ non tribuentẽ iurisdictionẽ possit reũ absoluere & reũ in expensis condẽnare uide, deci. ij. nu. 3. fo. 4.

Absolutoria in Rota semper fertur cũ impositione perpetui silẽtij ac expensa condemnatione, prout de iure tenentur iudices si fuerint petitæ ut uult gl. fa. in c. fin. de rescrip. & ibi cano. & legi. in l. j. pperandũ. §. autẽ. C. de. iud. Et ita practicatur q̃ nunquã Rota absoluit dictũ ab expensis, etiã si habuit iustã causam litigandi, sed in taxatione expensarũ mitius secum agit, nisi quãdo reuocatur prima sententia ex nouis actis, quia tunc absoluit ab expensis factis in prima instantia, non considerando etiã quòd ex die productionis nouorum actorum temerè litigauerit, quia sperabat, decis. ij. nu. 2. fo. 4.

Acceptans si habet nouam prouisionem capit beneficium absq; publicatione, quia noua prouisio etiam nulla & inefficax supplet omnes diligentias, & æquipollet publicationi propter illam propositionẽ factam coram principe arg. l. omnium. C. de testa. cautela tamen est quòd si fieri potest publicare nõ desiderat, decis. xxij. nu. 3. 7. fol. 38. & 39.

O Acqui

Acquisitio per legem uel statutum fit alicui etiam ignoranti absq; aliqua agnitione. Ange.cōs. lxxxj.unde illa acquisitio quæ lege ciuili municipali aut canonica permittente illicita dici non potest, decis.j.de acqui.re.do.nu.11.fo.103.

Affectū semel semp manet affectū ut dixit Rot.in nou.decis. ccvij. cum cōcord.quādo autē affectio inducatur, & quādo reseruatio afferat sine decreto uide remiss.deci.ij.super.uni.nu.11.f.70.

Agendo uel excipiendo quando quis se fundat in negatiua, in qua secundum rerum naturam cadit directa probatio c. quoniam contra de proba.attamen aliquando directè probari potest, ut late per Fely.in c.tertio loco eo.ti. quid probare teneatur? decis.iij.super regu.nu.2.fo.5.

Alueus quid sit no.in cle.dudum de sepult.post prin. in uerb. Alueum ubi glo.& in l.j.§.ripa.ff.de flumi. & in l.adeo. §.quod si.ff.de acqui.rerum do.& alueorum mutatio nō fit, nisi ex magna causa & necessitate uel utilitate publica urgente, aliàs est interdicta decis.j.de acqui.rer.domi.nu.13.fo.103.& si mutetur etiam facto hominis uendicatus per habentes prædia uicina ea. decis. nu.5.fo.102.

Animus declaratur & probatur per uerba l.quidam in suo. ff.de condi.insti.l.de minori.§.tormenta.ff.de quæstionibus, & quādoq; etiam ex coniecturis ut per Bar.in l.si.concubina. §. j. ff. rer.amo.ac inducit nouam acquisitionē, animus continuandi possessionem si prius quis non possidebat, decis. ij. de reseruat. nu.2.fo.81.

Annatæ ad subuentionem Papæ & Cardinalium indigentium introductæ fuerunt ut tradit Bar.Bell.in tract.de cha.sub.q.xvj. & in beneficio taxato annata soluitur secundū quod in libris cameræ taxatum reperitur, decis.xix.super reg.nu.6.fo.31.

Appellatio non extinguit, sed suspendit pronunciatum c.uenientes & ibi

& ibi glo. de iureiuran. c. cum inter de re iud. ca. pastoralis. §. præterea de offi. delega. & restit. appellantem ut posit facere omnia quæ poterat post litem contestatam, licet contrarium not. glo. in c. pastoralis de appell. uide decis. xij. super regu. nu. 4. fol. 21.

Attentata lite pendente si quis petit reuocari, sufficit quod probet tempore litis inchoatæ possedisse, & ea pendente spoliatum fuisse, licet aliter titulum non coloret, quia ex puro & mero officio iudicis reuocari debent Rot. in no. decis. xliij. an autem attentata per actorem post commissionem & decretum] citationis per uiam attentati reuocanda ueniāt? decis. vj. super regu. nu. 2. fo. 8.

B

Beneficium perpetuo unitum perdit nomen & effectum beneficij, ut tradunt doctores in c. cum accessissent de cōsti. & glo. in cle. per literas de præb. cum cōcordan. trac. per Io. Bap. de sancto Seue. in tract. de uni. arti. viij. q. xj. & sequen. deci. xiij. super reg. nu. 1. fo. 23.

Beneficium taxatum in libris cameræ, licet sit maioris uel minoris ualoris quàm sit in taxa, attamen necesse est soluere annatam secundum taxam, decis. xix. super reg. nu. 5. fo. 31.

Beneficium commendatum per obitum commendatarij siue per eius cessionem uacare non censetur, sed cessante commenda uacat eo modo quo prius, ut dicit Fede. de Sen. in tract. permu. q. xv. & Lud. Ro. consi. cccl. & Ro. in anti. prima de cōcess. præben. & decis. xxxij. super reg. nu. 2. fo. 49. an autem cessante cōmenda sit locus regulæ de uerisi. noti. decisi. xxx. super regu. nu. 1. fo. 45.

Beneficiorum fructus Papa non uult nec intendit, licet posit de absoluta potestate ut dicit Roma. consil. ccclxix. onerare nisi

de consensu beneficiati, deci.iiij.de pens.nu.. .fo.78.& in dubio non præsumitur onerare uelle duplici onere, nisi id exprimat. facit quod habetur in l.titia cum in testamento.§.qui in uita.ff.de leg.ij.& decis.iij.de pens.nu.2.fo.75.& si rector soluat utrunq; grauamen non præiudicat eccclesiæ nec successori, cùm sit procurator non dominus c.ij.de dona.decis.iij.de pens.nu.7.fo.76.

Bulla dicitur plumbum pendens siue sigillum de auro uel argento iuxta glo.in uerb. aurea bulla.in cle.j.de iureiuran.& ante appositum plumbum non habetur pro expedita nec bulla dici potest, ut dicit Alex.consi.ccxv.incip.Visis probationibus uol. ij. & decis.iiij.super reg.nu.3.fol.6.& si non fuerit registrata est suspecta, deci.v.super reg.nu.6.fo.7.

C

CAncellaria est organum Papæ, unde dicitur quòd ea quæ in cancellaria fiũt in consistorio Papæ facta se dicũt, Rot. in no.decis.ccclxij.& decis.ij.sup.uni.nu.7.fo.70.

Cardinales in generali dispositione cõprehẽduntur ut tradunt Io. An.Gemi.& omnes in c.nemo de electi.lib.vj.& etiam in uerbis generalibus regularum, nisi esset aliter dispositum per reg. decis.xxxviij.super reg.nu.5.fo.63.

Casus qualificatus nõ continetur sub simplici dispositione l. j.ff.de dona.nec simplex in odiosis continet mixtum, decis.xxxv.super reg.nu.3.fo.57.

Causa quælibet etiam bestialis excusat à dolo, & pœna, decis.xix. super reg.nu.4.fo.11.

Causa limitata limitatum producit effectũ c. susceptum de rescri. l.in agris de acqui.re.do.decis.xxxvj.super reg.nu.5 fo.60.

Causæ commendatarijs non committuntur, nisi ex certa scientia Papæ, deci.xxxij.super reg.nu. 12.fo.51.

Citatio

Citatio in notorijs non est necessaria & ea etiam notoria dicũtur quæ sunt in frequenti usu, dec.ij.de pens.nu.8 fo.74.

Citatio & monitio quando est tempus à lege statutum non est necessaria, quia dies interpellat, & pœna in facto negatiuo sufficit pro monitione, decis.ij.de pens.nu.9.fo.eo.

Clausula adiecta in lege interpretata uidetur repetita in lege interpretante, deci.vj.super reg. nu.11.fo.9.

Clausula in gratijs beneficiorum uidelicet quorũ tenores &c. tollit & suspendit specialia & indiuidua gratiarũ præcedentium, deci.x.super reg.nu 2.fo.17. & deci.xxxviij.nu.3.fo.61.

Clausula in qualibet prouisione apponi solita, dummodo nõ sit alteri ius quæsitum de quo iure intelligatur? decis.xxiiij.super regu.nu.2.fo.40.

Clausula generalis seu alio quouis modo continet omnem modum etiam per obitum uacan. ex eadem persona, deci.xxix.super reg. nu.2.fo.45.

Clausula in literis unionum apponi solita quod per dissolutionem uacare censeantur, ad quam uacationem refferatur? decis.ij.super uni.nu.14.fo.70.

Clausula præseruans non operatur, nisi circa actus ualidos, decis. ij.de reserua.nu.2.fo.81.

Clausula præseruans tollit ea quæ uiuunt, sicut clausula non obstãtis quæ tollit inualida non ualida, decis.ea.nu.3.fol.eo.

Clausula suspensionis reseruationum mentalium apposita in reseruatione seu prouisione beneficij mentaliter reseruati, quid operetur? decis.v.de reser.nu.1.fo.92.

Clausula suspensiua reseruationũ est pars gratiæ, ideo in ea sufficit de mentali reseruatione facere mentionẽ, deci.ea.nu.2.fo.93.

Clausula mentalium suspensiua an liberet beneficium à mẽtalitatẽ? decis.ea.nu.4.fo.eo.

extra curiam, tamen prouidetur ut de uacanti in curia, decis. ea. nu. 12. fo. 70.

Commissio est actus iudicialis c. quoniam contra de prob. & ita fit commissio & processus in causa spolij, sicut in causa petitorij, deci. j. super reg. nu. 2. fo. 3.

Commissionis forma quæ obtinetur per assertos procuratores qui decretum citationis obtinuerunt, decisi. xl. super regu. nume. 6. fol. 67.

Coniuncta persona sine mandato, etiam cum cautione de rato non admittitur pro coniuncto in beneficialibus, deci. ead. nu. 5. fo. eo.

Consensus in resignationibus quæ fiunt in curia potest præcedere & sequi datã supplicationis iuxta c. cura de iurepat. deci. xxxj. super reg. nu. 2. fo. 47.

Consensus Cardinalis in beneficijs uacantibus per obitum familiaris sui, exigitur etiam si per dissolutionem unionis aut cessationũ cõmẽdæ uacare asserantur, deci. xxxvij. super reg. nu. 3. f. 61.

Consuetudo & extrauagans non notoria est alleganda & probãda in termino, deci. xij. super reg. nu. 2. fo. 20.

Constitutio secunda eiusdem conditoris tollit primam Gome. in c. j. de consti. lib. vj. cum generali mentione deci. xxxviij. super regu. nu. 7. fo. 63.

D

Decisio tertia de cau. poss. & prop. in anti. non est in obseruantia, deci. vj. super reg. nu. 15. fo. 10.

Decretum irritans requirit specialem mentionem in derogationibus, nec potest illi renunciari per partes, decis. x. super regu. nu. 3. fo. 17.

Decretum si est accessorium ad gratiam quando derogatur gratiæ & ipsi decreto derogatum esse uidetur, deci. ea. nu. 4. fo. 18.

Decretũ Papæ irritans inficit titulũ & possessionem habitã con-

L

Mentalis

N

O

me.7.fo.9.

Præscriptio inducta per regulam de triennali requirit titulum & bonam fidem, decis.xj.super reg.nu.4.fo.19.

Princeps quandoque propter importunitatem uel præoccupatus aut circumuentus non concedendá concedit, ideo in dubio non est præsumen dum quòd uoluerit alicui inferre iniuriam, deci.xxxix.super reg.nu.5.fo.65.

Princeps an præsumatur habere sententiam iuris in promptu? decis.ij.de refer.nu.4.fo.81.

Princeps debet esse alienus ab omni amaritudine & auaritia, decis.xx.super reg.nu.5.fo.33.

Priuatus beneficio non censetur non soluens pensionem nisi creditore uolente, deci.iiij.de pen.nu.2.fo.77.

Priuationis & excommunicationis pœna absque expeditione & intimatione literarum, an incurrat non soluens in tempore si præsens consensit? deci.ij.de pen.nu.6.fo.73.

Priuilegium statim quod est bullatum adimit potestatem ordinario, deci.iiij.super reg.nu.4.fo.6.

Priuilegium uel rescriptum emanatum contra legem ualet cum clausula generali non obstan.aliqua lege in contrariũ, nisi forma legis induceret non ualere, nisi fiat mentio de illa, deci.xxxviij.super reg.nu.10.fo.64.

Priuilegium principis super nouo pedagio non ualet, si de pedagijs in eodem loco impositis mentio non fiat, decisi. iij. de pen.nu.3.fo.75.

Probatio famæ & communis reputatio releuat ab onere probandi negatiuam illum, qui aliâs per illam probare tenebatur, deci. v.super reg.nu.8.fo.8.

Probationem certiorem habet ille qui habet horam in gratia, quàm ille qui illam tenet sine hora, decisio 4. super regu. nume.

Publi

Publicatio acceptationis in curia sede uacante uel tempore uacātiarum, qualiter fieri debeat ut dicatur satisfactum regulæ de publican. decis. xxviij. super regu. nu. 1. fol. 44.

Publicatio acceptationis in alio quā beneficij loco facta quādo ad eum tutus non patet accessus sustinetur, decis. ea. nu. 2. fol. eod.

R

Ratio etiam cōiecturata limitat & restringit legē ad ipsius limites, decis. xxxj. super reg. nume. 4. fo. 47.

Ratio in lege quando nisi unica aßignari potest, habetur pro expressa, decis. xxxij. super reg. nu. 10. fol. 50.

Ratio iusta & iniusta excusat non solum à dolo, uerum etiam à pœna doli, decis. xxxvj. nu. 4. fol. 59.

Ratio regulæ quare consensus exigitur in uacan. per obitum familiaris sui, est propter expēsas quas Cardinales sustinēt in eorum familia, decis. xxxvij. super reg. nu. 2. fol. 61.

Ratio limitat et restringit dispositionē ad eius limites, decis. xxxix. super reg. nu. 4. fol. 65.

Regressum seu accessum habenti ad beneficium non nocet reseruatio pensionis absque consensu eius facta, decis. j. de pensio. in prin. folio 72.

Regula xxvj. in ordine quod causarum cōmißiones ac processus earum uigore habiti literis super gratia non expeditis non ualeant, nō habet locum in causa spolij, decis. j. super reg. in princ. folio 3.

Regula. xxix. in ordine prædicta non habet locum, quando datur absolutoria contra actorem etiam cum impositione perpetui silentij, decis. ij. in prin. fol. 4.

Regula de triēnali an defendat possessorē in dignitate maiori post pontificalem aut principali in collegiata cū titulo non obstan. alia regu. cancell. reseruante huiusmodi beneficia dispositioni

Regula

Regula

Regula de uerisimili notitia loquens de beneficio uacanti per obitum extendi non debet, si uacat per resignationem, decis. xxix. super reg. nume. 1. fol. 45.

Regula de uerisimili notitia habet locum dummodo beneficiũ per obitum uacet, siue uacatio huiusmodi exprimatur, uel in generali clausula contineatur, decisio. xxix. super regul. numero 3. folio eod.

Regula de uerisimili notitia an habeat locum si beneficium uacat per cessationem commendæ? decis. xxx. super regul. nume. 1. folio eod.

Regula de infirmis resignantibus an liget ordinarios & locum habeat extra curiam? decis. xxxj. super regul. nume. 1. 9. fol. 46.

Regula de exprimendo ualore non habet locum in prouisione ordinarij, quia ordinarij ecclesiæ, Papa uerò personæ prouidere intelliguntur, decis. xxxj. super regu. num. 5. fol. 47.

Regula quod dispensationes non suffragentur literis non expeditis extra curiam non procedit, decis. ea. nume. 8. fol. 48.

Regula de infirmis resignantibus an habeat locum quando infirmus beneficium in commendam obtinuit, & cessit? decis. xxxij. super regu. nu. 1. fol. eod.

Regula de infirmis exorbitat uel corrigit ius commune, decis. ea. nume. 3. fol. 49.

Regula quod nullus posit uigore expectatiuæ acceptare beneficium literis desuper non confectis, locum habet quando gratia perinde ualere sanans defectum de idiomate fuit impetrata post expectatiuam & expedita post uacationem, secus si fuisset nata cum expectatiua, decisi. xxxiij. super regul. in princi. fol. 52.

Regula quod quis uti nequeat duabus expectatiuis aut reseruationibus aut expectatiua, & speciali reseruatione simul non cõ-

tinet,nec comprehendit gratiam concessam in forma c.mandatum cum duobus sequen.de reseruat.decisi.xxxiiij.super reg. in prin.fol.55.

Regula quæ reuocat uniones an intelligatur de perpetuis uel temporalibus?decis.ea.nu.7.fol.56.

Regula quod nulli dispensatio suffragetur literis non confectis, non habet locum quando dispensatio est simul cum prouisione beneficij,decis.xxxv.super reg.nu.1.fol.57.

Regula prædicta an procedat quo ad pœnam extrauagan .execrabilis & in omnibus dispensationibus,uel in his tantum quæ per expeditionem literarum limitantur,decis.xxxvj.super reg. in princip.fol.58.

Regula quod impetrans beneficium uacans per obitum familiaris Cardinalis teneatur exprimere nomen & titulum ipsius, eiusq; habere consensum,locum habet etiam si familiaris decedens haberet beneficium ad uitam commendatum,& sic in uacatione eo modo quo prius cessante commenda per obitum,decisi.xxxvij.super reg.in prin.fol.61.

Regula quod in quibuscunque regulis edendis post primam editionem non comprehendantur Cardinales, nisi eorum fauorem concernant uel de ipsorum consilio editæ fuerint, non procedit quando in regula quæ postea editur,dicitur expreßè de Cardinalibus,licet non habeatur mentio de prima præseruatiua,nisi per clausulas generales,decis. xxxviij. super regul. in princ.fol.62.

Regula reuocãs reseruationes seu gratias etiam Cardinalibus cõcessas præiudicat eisdem nõ obstã.alia regula prius edita,quod Cardinales nõ comprehendantur sub regulis post primam editionem faciendis,nisi eorum fauorem concernat, decis.ead.nu. 1.& 11.fol.62.& 63.

Regula

flore

Reser

S

gratia

Valor

FINIS.

LVGDVNI

Excudebat Ioannes Pullonus impensis honesti viri Vincentij de Portonarijs, qui ambo Tridini sunt orti, Anno post Christum natum

M. D. XLVI.

